

Сідні Шелдон Узи крові

Книга перша

Розділ 1

Стамбул

Субота, 5 вересня - 22.00

Він сидів один в темряві за робочим столом Хаджиба Кафіра, втомившись невидимим поглядом в покрите пилом вікно на нетлінні мінарети Стамбула. У будь-якій столиці світу він був як вдома, але Стамбул любив більше за інших. Стамбул не центральній вулиці Бей-Огли і бару «Лейлзаб» готелю «Хілтон», що кишили туристами, а Стамбул затишних куточків, відомих тільки мусульманам: крихітні чайхани і базари, цвинтар Теллі-Баба, який і кладовищем-то не назвеш, так як люди за часів

Як мисливець, був він терплячий у своєму вимушеному очікуванні, мовчазно спокійний і впевнений в собі. Родом з Уельсу, він успадкував від своїх предків їх похмуру буйну красу.. Чорне волосся і вольові риси обличчя підкреслювали бездонну голубизну розумних очей. Високого зросту, худорлявий, м'язистий, він справляв враження людини, яка багато часу приділяє своєму фізичному здоров'ю. Офіс був наповнений ароматами Хаджиба Кафіра: його дурманно солодким тютюном, його їдкою турецькою кавою, його маслянистим жирним запахом тіла. Але Ріс Вільямс не відчував їх. Він цілком пішов у роздуми про телефонограму, яку отримав годину тому з Шамоні.

«... Жакливо ! Повірте мені, пане Вільямс, ми всі в шоці. Це сталося так несподівано, що ніхто не встиг навіть з місця зрушитися, щоб йому допомогти. Пан Рофф загинув миттєво. . . Сем Рофф, президент « Рофф і сини », другого в світі за величиною фармацевтичного концерну, контрольованого династією, що пустила коріння по всій земній кулі і обертала мільярдами. Неможливо уявити, що Сема Роффа немає в живих. Він завжди був сповнений життя, енергії, завжди в русі, проводячи більшу частину часу в літаках, що доставляли його в найвіддаленіші куточки планети, щоб там на місці вирішити заплутану проблему, що виявилася іншим не по зубах, або висловити цікаву ідею, заряджаючи всіх своїм ентузіазмом, закликаючи їх у всьому наслідувати свій приклад. Він був чоловіком і батьком. Але понад усе в житті ставив свою справу. Він був блискучим, незвичайним людиною. Хто зможе замінити його? Кому під силу буде керувати величезною імперією, яку він залишив після себе? Він не встиг призначити собі наступника. Але він же не припускав, що помре в п'ятдесят два роки. Він думав, що у нього попереду маса часу.

Але його час закінчився.

Несподівано в офісі спалахнуло світло, і Ріс Вільямс, на яку - ту мить засліплений, обернувся до дверей.

- Пан Вільямс ! Я думала, що тут нікого немає.

Це була Софі, одна з секретарок фірми, що призначається в розпорядження Ріса Вільямса щоразу, коли він бував у Стамбулі.. Вона була турчанкою років двадцяти чотирьох-двадцяти п'яти, з гнучким чуттєвим тілом, що тане в собі безодню обіцянок, і мастивою мордашкою. Не раз вона вже подавала знаки Рису, стародавні як світ, що готова доставити йому будь-які задоволення, які він забажає, в будь-який вигідний йому час. Але він залишався до них глухий і німий.

- Я повернулася, щоб віддрукувати дещо-які листи пана Кафіра, - продовжувала вона, потім вкрадливо додала: - Можу я чим-або бути вам корисною?

При цих словах вона впритул підійшла до столу. На Ріса пахнуло терпким запахом її молодого тіла, запахом дикого звіра в гоні.

- Де пан Кафір?

Софі жалюгідно похитнула головою:

Робочий день пана Кафіра вже давно закінчився.

Долонями м'яких, досвідчених рук вона розгладила спереду сукню.

- Можу я вам чим-небудь допомогти?

На мазливому обличчі томно і волого блищали її очі.

- Так, - сказав Ріс. - Розшукуйте його.

Вона нахмурилася.

- Поняття не маю, де...

- Або в каравані, або в Мермарі.

Найімовірніше, звичайно, в караван-сараї, де коханка Кафіра виконує танець живота. Але Кафір був людиною непередбачуваною. Він міг бути і вдома з дружиною.

Вибачливим тоном Софі проговорила:

- Я спробую, але боюся, що...

- Поясніть йому, що якщо він через годину не буде тут, то може більше взагалі не приходити сюди.

Вираз її обличчя змінився.

- Я зроблю все можливе, пане Вільямс. - Вона попрямувала до дверей.

- І вимкніть світло.

* * *

У темряві чомусь було легше залишатися наодинці зі своїми думками. А в них він постійно повертався до Сема Роффа. У вересні Монблан був не так вже неприступний. Сем вже робив спробу здолати його, але тоді йому завадила снігова буря.

- На цей раз я доставлю на пік прапор фірми, - жартівливо пообіцяв він Рису.

І ось цей телефонний дзвінок, наздогнав Ріса в «Пера Палаці» в той момент, коли він вже здавав ключі від

номера. До сих пір ще чується йому схвильований голос в трубі: «Вони йшли в зв'язці по льодовику... пан Рофф оступився, мотузка лопнула... Він впав прямо в льодову тріщину[він

Рис уявив собі, як тіло Сема, б'ючись об крижані виступи, стрімко падає в прірву. Зусиллям волі змусив себе не думати про це. Це вже минуле. Думати ж треба про сьогоденне. Про смерть Сема Роффа необхідно повідомити його рідним, а вони розкидані по всьому білому світу. Необхідно підготувати повідомлення для преси. Новина ця як грім серед ясного неба вразить міжнародні фінансові кола. Необхідно будь-що-будь цей удар пом'якшити, особливо тепер, коли фірма б'ється в лещатах фінансової кризи. І виконати всю цю роботу належить йому, Рісу Вільямзу.

Ріс Вільямз познайомився з Семом Роффом дев'ять років тому. Тоді Рис у свої двадцять п'ять вже був комерційним директором невеликої фірми з продажу лікарських препаратів.. Він був сповнений цікавих задумів, автором багатьох нововведень, і в міру того як розширювалася фірма, зростала і його репутація.. «Рофф і сини» зробила йому пропозицію перейти до них на роботу, але він відмовився. Тоді Сем Рофф викупив фірму, в якій він працював, і негайно послав за ним. З моменту їх першої зустрічі і до теперішнього часу він так і залишився під потужним впливом чарівності особистості Сема Роффа.

– Твоє місце тут, в «Роффе і синах», – заявив він Рісу. – Тому я і викупив ваш нещасний тарантас, який ти тягнув на собі.

Рис відчув себе польщеним і ображеним одночасно.

– А якщо я не залишуся у вас?

Сем Рофф посміхнувся і сказав довірливо:

– Ти залишишся. У нас багато спільного з тобою, Мал. Ми обидва честюлюбні. Ми хочемо завоювати весь світ. Я покажу тобі, як цього домогтися.

Слова Сема Роффа притягували як магніт, обіцяли рясну їжу вогню, що спалював душу молодій людини, бо він знав те, чого не було відомо навіть Сему Роффу. Рісу Вільямза не було на світі. Він був міфом, зітканим з відчаю, злиднів і безвиході.

* * *

Він народився і виріс неподалік від Гвента і Кармартена, місць, де глибоко під землею залягали потужні пласти вугілля, пісковика і вапняку, іноді виходили на поверхню, химерними зморшками спотворюючи червонувато-зелене роздолое рівнини Уельсу. Він ріс у казковій країні, де одні назви були вже поезією: Брекон, Пеніфан, Пендерін, Глінкорвг, Маестег.. . Це був край легенд і міфів, де поклади вугілля відклалися ще 280 мільйонів років тому, край буйних лісів, що росли так густо і так привільно, що білка могла дістатися по них від Брекон до моря, жодного разу не ступивши на землю. Але прийшла промислова революція, і вуглеводи спиляли красиві зелені дерева і спалили їх в ненаситних топках сталеливарних печей.

Хлопчик ріс в оточенні героїв іншого часу та іншого світу. Роберт Фаррер, спалений на багатті Римсько-католицькою церквою за те, що не прийняв обітницю безшлюбності і не відмовився від своєї дружини; король Хайвел Добрий, в десятому столітті дарував Уельсу закони; лютий Бріккен, батько дванадцяти синів і двадцяти чотирьох дочок, в жорстоких битвах відбив всі спроби силою захопити його королівство. Він ріс у краю чудових історичних подій. Але не все в тому краю було ов'язано славою. Предки Ріса, всі як один, були потомственими шахтарями, і хлопчик часто слухав розповіді батька і дядьків про жахи шахтарського життя. Вони згадували про важкий час, коли у них забрали роботу, коли в дні жорстокої сутички шахтарів з компаніями одна за одною закривалися шахти Гвента і Кармартена, і шахтарі, доведені до відчаю злиднями, що підточила їх гордість і витягла з них всі життєві соки, змушені були врешті-решт підкоритися.

Коли шахти працювали, жахам все одно не було кінця. Більшість родичів Ріса загинули в шахтах. Одні залишилися навіки похованими в них, інші померли нагорі, вихаркавши разом з почорнілою від вугілля кров'ю свою душу. Багато хто так і не дожили до тридцяти.

Рис слухав розповіді батька і швидко старіють молодих дядьків про минуле, про страшні завали, про важкі травми і моторошних каліцтвах, про страйки; згадували вони і хороші часи. Але хлопчисько насилу розрізняв їх, і хороші, і погані часи здавалися йому однаково поганими. Думка, що і йому доведеться прожити своє життя в темному підземеллі, він повинен жаяхати

У дванадцять років він пішов з дому. З вугільних долин він перебрався на узбережжя в Саллі-Ренні-Бей і Лавернок, куди натовпами стікалися туристи, і хлопчик підносив їм речі, виконував їх дрібні доручення, намагавшись всіляко догодити: допомагав дівчатам і дамам спускатися по крутому укосі на пляж, ніс за ними їх кошики, набиті снігом, працював підвозчиком. розважального парку в Вітмор-Бей.

Сім'я його перебувала всього в декількох годинах ходьби, але розділяла його і їх непереборна прірва.. Тут жили інопланетяни. Ріс Вільямс і уявити собі не міг, що люди можуть бути такими красивими або так добре одягатися. Кожна жінка здавалася йому королевою, а чоловіки були як на підбір елегантні і стрункі. Тут був його справжній будинок, і він ні перед чим не зупиниться, щоб стати одним з його рівноправних власників.

До того часу як Рісу виповнилося чотирнадцять років, він зібрав достатньо грошей, щоб оплатити проїзд до Лондона. Перші три дні він просто бродив по вулицях величезного міста, розширеними від захоплення очима вдивляючись в його чудові будівлі і пам'ятники, упиваючись його звуками і запахами.

Його першою роботою було місце посильного в невеликому магазині тканин. Крім нього, там працювали троє продавців: двоє чоловіків, зарозумілих до крайності, і одна дівчина, при кожному погляді на яку серце молодого валлійця радісно екало. Чоловіки поводитися з Рисом як з істотою нижчого порядку. Він був дивно кумедний: одяг висів на ньому як, як поводитися, не знав і до того ж до всього говорив на такій тарабарщині, що його важко було зрозуміти. Вони навіть не знали, як толком вимовляти його ім'я, і називали його то Райс, то Райс, то Райз..

– Правильно говорити Р-І-І-С, – не втомлювався повторювати їм Рис.

Дівчина ж шкодувала його. і звали Гледіс Сімпкінз, і вона знімала крихітну квартиру в Тутінгу на паях з трьома іншими дівчатами. Одного разу вона дозволила хлопцеві проводити себе додому і запросила його на чашку чаю.. Молодий Ріс запанікував, подумавши, що йому належить перша в його житті близькість з жінкою. Але коли він спробував обійняти Гледіс, вона витягла на нього очі, а потім розсміялася..

– Цього ти не отримаєш, – сказала вона, – але зате я дам тобі пораду. Якщо хочеш чого –або домогтися, під-перш, одягнися пристойніше, під-друге, отримай хоч яке-небудь освіту і, в- третіх, навчись себе правильно вести.

Вона окинула поглядом худе, палаюче молоде обличчя, заглянула в його бездонні блакитні очі і поблажливо сказала:

А коли підростеш, ти будеш нічого.

* * *

«Якщо хочеш чогось-або домогтися. . . » Ось тоді і з'явився на світ вигаданий Ріс Вільямс. Справжній Ріс Вільямс був безграмотним, неосвіченим, невихованим хлопцем без сьогодення, минулого і майбутнього. Але він був розумний, наділений багатого уявою і невгамовним честюлюбством.. Цього виявилось достатньо. Ріс почав з того, що уявив себе тим, ким хотів би бути, ким мав намір стати: елегантною, вишуканою, процвітаючою людиною. Мало-помалу Ріс почав міняти себе під стати тому образу, який носив у голові. Він вступив до вечірньої школи і став відвідувати картинні галереї. Він не вилазив з публічних бібліотек і ходив в театри і, сидячи там на галерці, уважно придивлявся до того, як були одягнені чоловіки з партера. Він економив на їжі, щоб один раз на місяць сходити в хороший ресторан і поспостерігати, як правильно вести себе за столом. Він спостерігав, вчився, запам'ятовував. Він був як губка, що витискає з себе минуле і вбирає майбутнє..

Протягом одного короткого року він багато чому навчився, і в його оновленій свідомості Гледіс Сімпкінз, його принцеса, постала такою, якою і була насправді: звичайною дівчинкою, навіть не відповідала його теперішнім запитам.. Він пішов з магазину тканин і влаштувався продавцем в аптеку, що входила в розгалужену мережу фармацевтичних магазинів. До того часу йому вже виповнилося шістнадцять років, але виглядав він набагато старше.. Він додав у вазі і витягнувся. Жінок приваблювали його мужня валлійська краса і швидка улеслива мова. Він став дуже популярний в аптеці. Покупці спеціально чекали, коли він звільниться, щоб зайнятися ними. Він добре одягався і говорив на хорошій і правильній мові. Він розумів, що вже досить далеко віддалився від Гвента і Кармартена, але все ще був незадоволений своїм реальним відображенням у дзеркалі. Шлях, який він тільки збирався пройти, був ще попереду.

Не минуло й двох років, як йому запропонували обійняти посаду завідувача аптекою. Керуючий мережею районних аптек сказав тоді Рису:

– Це тільки початок, Вільямс. Працюйте з повною віддачею, і в один прекрасний день під вашим початком вже буде не одна, а з півдюжини аптек.

Ріс насилу втримався, щоб не розсміятися йому в обличчя. Важко уявити, щоб така дрібниця могла бути вершиною чийось бажань! Школу Ріс не кинув. Тепер він вивчав торговельну справу, маркетинг і комерційне право. Йти було ще далеко. Створений ним образ розташовувався на вершині піраміди, а сам він поки все ще, на жаль, знаходився біля її підніжжя! Шанс піднятися вище не забув підвернутися. Одного разу в аптеку заглянув комівояжер, поспостерігав, як Ріс одну за іншою умовив відразу декількох покупниць придбати товари, які їм зовсім не були потрібні, підійшов до нього і сказав:

– Хлопець, ти тут даремно витрачаєш свій час. Тобі потрібно плавати в озері, а не в ставку.

– Що ж ви пропонуєте ? – запитав Ріс.

– Я поговорю на цю тему з босом.

Два тижні потому Ріс вже працював комівояжером в невеликій фармацевтичній фірмі. Він був одним з п'ятдесяти таких же торговців, але, коли виглядав у своє особливе дзеркало, знав, що це не так. Єдиним його конкурентом тепер був він сам. Все ближче і ближче підступав він до того вигаданого образу, який сам собі створив, образу розумної, освіченої, витонченої, чарівної людини. Він хотів зробити неможливе, бо кожному відомо, що ці якості не набуваються – вони всмоктуються з молоком матері. Але Ріс зробив це неможливе. Він став тим, ким хотів стати, тим, чий образ сам собі створив.

Він колесив по країні, продаючи товари фірми, спілкувався з людьми, уважно їх слухав. У Лондон повертався переповнений ідеями і конкретними практичними пропозиціями і став швидко підніматися по службових сходах.

Через три роки після приходу в фірму він вже зайняв пост її комерційного директора. Під його вмілим керівництвом фірма почала помітно процвітати.

А через чотири роки в його життя увірвався Сем Рофф. Він перший зрозумів, яка жага мучить Ріса.

– У нас багато спільного з тобою, Мал. Ми хочемо завоювати весь світ. Я покажу тобі, як цього домогтися.

І він виконав свою обіцянку.

Сем Рофф був відмінним наставником. Протягом дев'яти років під його керівництвом Ріс став незамінною для фірми людиною.. У міру того як йшов час, він отримував все більш і більш відповідальні пости, займаючись реорганізацією підрозділів фірми, залагоджуючи різні виробничі конфлікти в різних точках земної кулі, координуючи роботу різноманітних структур « Роффа і синів », розробляючи і проводячи в життя нові ідеї . Незабаром Ріс був єдиним, крім самого Сема Роффа, хто досконально знав всю підготовлену систему управління фірмою.. Він став реальним претендентом на пост її президента. Одного ранку, коли Ріс і Сем Рофф поверталися з Каракаса на борту спеціально обладнаного розкішного Boeing, одного з восьми повітряних кораблів, що належали фірмі, Сем Рофф похвалив Ріса за майстерно повернуту їм вигідну для фірми угоду з урядом Венесуели.

– Тебе чекають солідні комісійні за цю справу, Ріс.

– Мені не потрібно ніяких комісійних, Сем, – проговорив Ріс. – Я б вважав за краще викупити у фірми пакет акцій і отримати місце в Раді директорів.

Обидва вони знали, що він заслужив це. Але Сем сказав:

– Вибач, але не в моїх силах змінювати правила. «Рофф і сини » – приватна фірма. І ніхто, крім членів сім'ї, не може засідати в Раді або тримати пакет акцій.

Ріс, звичайно, знав про це. Не входячи до Ради, він, однак, був зобов'язаний бути присутнім на всіх його засіданнях. Сем Рофф був єдиним спадкоємцем чоловічої статі. Решта членів сім'ї Роффів були жінками. До Ради директорів входили їхні чоловіки: Вальтер Гасснер, одружений на Анні Рофф; Іво Палацці, одружений на Сімонетті Рофф; Шарль Мартель, одружений на Елені Рофф. І сер Алек Ніколз, Рофф по материнській лінії.

Отже, Ріс був поставлений перед вибором. Він знав, що заслужив місце в Раді, що настане день, коли саме він повністю зосередить у своїх руках управління фірмою. Однак зараз цьому перешкоджають обставини, але обставини, як відомо, схильні змінюватися.. І Ріс вирішив залишитися, залишитися і подивитися, що з цього вийде. Сем навчив його бути терплячим. І ось тепер Сем мертвий.

В офісі знову спалахнуло світло. У дверях стояв Хаджиб Кафір. Кафір був комерційним директором турецької

філії «Роффа і синів». Невеликого зросту, смуглолиць, він пишався своїми діамантами і своїм товстим животом, немов вони були його послужними нагородами. Зараз у нього був з'їщений вид наспіх одягну людину.

– Ріс ! – пустився в пояснення Кафір. – Дорогий мій, прости, будь ласка. Звідки мені знати, що ти все ще в Стамбулі. Ти ж повинен був зараз вже летіти в літаку, а у мене тут підвернулася термінова справа...

– Сядь, Хаджиб. Слухай уважно. Необхідно послати чотири шифрограми по фірмовому коду. У чотири різні країни. Доставлені вони повинні бути особисто адресатам в руки нашими власними посильними. Я ясно викладаю?

– Так, – відповів Кафір, змішавшись, – навіть дуже ясно.

Ріс швидко глянув на циферблат тонких золотих годинників на руці.

– Пошта в Нью-Сіті вже закрита. х треба відправити з Єні-Постхане-Кад. Через тридцять хвилин вони вже повинні бути в дорозі.

Він простягнув Кафіру текст шифрограми.

– Хто буде обговорювати те, що тут написано, буде негайно звільнений з роботи.

Кафір поглянув на текст, і очі його розширилися.

– Боже мій ! – видихнув він. – Боже мій!

Потім він переклав погляд на потемніле обличчя Ріса.

– Як це сталося?

– Нещасний випадок, – сказав Ріс.

Вперше за весь цей час Ріс дозволив своїм думкам звернутися до тієї, про кого свідомо не дозволяв собі думати: до Елізабет Рофф, дочки Сема. Зараз їй двадцять чотири. Коли Ріс вперше побачив її, вона була п'ятнадцятирічною дівчиною з зубами, стягнутими пластинами, до божевілля сором'язливою, самотньою, потворно товстою, замкнутою і войовничо агресивною. Йшли роки, і на очах Рису вона змінилася, успадкувавши красу своєї матері і розум і стійкість духу свого батька.. Вона дуже любила Сема. Ріс розумів, що його смерть для неї – це трагедія. Він повинен сам розповісти їй про це.

Двома годинами пізніше Ріс Вільямс вже перебував над Середземним морем на борту одного з реактивних літаків фірми, що взяв курс на Нью-Йорк.

Розділ 2

Берлін

Понеділок, 7 вересня – 10.00

Анна Рофф-Гасснер знала, що не сміє крикнути ще раз, так як Вальтер повернеться і вб'є її. Вона забилася в кут спальні, тремтяча всім тілом і чекаючи неминучої смерті. Те, що починалося як красива чарівна казка, завершилося диким і невимовним жахом. Вона занадто довго боялася поглянути людина в манді, яка вийшла заміж.

До зустрічі з Вальтером Гасснером Анна Рофф нікого ніколи не любила, включаючи матір, батька і самого себе. Зростала вона тендітною, хворобливою, схильною до неприємності дитиною.. Вона не пам'ятала себе поза лікарнею, без няньок, поза наглядом лікарів, що привозяться з різних, часом найвіддаленіших країн світу. А так як її батьком був Антон Рофф з «Роффа і синів», до ліжка Анни допускалися тільки фахівці зі світовим ім'ям. Але, оглянувши її, перевіривши аналізи і після довгих диспутів роз'їхавшись по домівках, вони знали про її хворобу не більше, ніж до свого приїзду. Ніхто так і не зміг правильно поставити діагноз.

Анна не могла відвідувати школу, як всі інші нормальні діти, і з часом вона замкнулася в собі, створивши свій власний світ, повний фантазій і мрій наяву. І нікому туди не було доступу. Картини життя вона малювала власними фарбами, так як фарби реальності були їй невідомі. Коли Анні виповнилося вісімнадцять, запаморочення і неприємність припинилися самі собою так само раптово, як і почалися. Але вони встигли залишити свій похмурий відбиток в її житті. У віці, коли багатьом її одноліткам вже надягають на пальчики обручки, а деякі вже навіть виходять заміж, вона ще жодного разу не цілувалася. Вона робила вигляд, що їй на це наплювати. Вона перекочувала себе, що щаслива у своїй самоті від усіх і вся. Як тільки їй, однак, перевалило за двадцять, з'явилася безліч шукачів її руки, так як вона була спадкоємицею однієї з найпрестижніших прізвищ у світі, і багатьом хотілося б прибрати до рук її стан. До неї сваталися шведський граф, італійський поет і з півдня зубожілих князів з країн третього світу. Анна їм усім відмовила. Вітаючи дочку з тридцятиріччям, Антон Рофф подумки заламував руки: «Видно, помру, так і не побачивши онуків».

Своє тридцятип'ятиріччя Анна вирішила провести в Австрії, в гірському селищі Кітцубель, де і познайомилася з Вальтером Гасснером, який був на тринадцять років молодший за неї.

Коли Анна вперше побачила Вальтера, у неї буквально дух захопило. Він летів на лижах вниз по схилу Ханненкама, траси швидкісного спуску, і це було найпрекрасніше видовище, яке Анна коли – або бачила. Вона стояла біля кінця спуску і в усі очі дивилася на нього, немов він був зримим втіленням юного бога. Вальтер помітив на собі її захоплений погляд.

– А ви чому не на лижах, мила Fraulein?

Не довіряючи своєму голосу, вона тільки негативно покидала головою, показуючи, що не вміє кататися, а він посміхнувся у відповідь і сказав:

– Тоді дозвольте запросити вас на ленч.

У паніці, немов юна школярка, вона кинулася бігти геть від траси. З цього моменту Вальтер Гасснер став переслідувати її. Анна Рофф була неглупа. Вона знала, що негарна, що нічого, крім свого імені, вона як жінка не в змозі запропонувати чоловікові. Але знала Анна і те, що за її непоказною зовнішністю ховається красива, ніжна, юна музика.

Саме тому, що сама Анна не була красивою, вона благоговела перед красою. Вона часто відвідувала найвідоміші музеї світу і годинами простоювала у знаменитих картин і статуй. І коли вперше побачила Вальтера Гасснера, їй здалося, що на землю зійшов живий бог.

На другий день після їх скороминущої зустрічі Анна снідала на терасі готелю «Теннергоф», коли до її столику підсів Вальтер. Він і справді був схожий на юного бога. Правильний, різко окреслений профіль, тонкі риси обличчя, ніжна шкіра, відчуття величезної сили, рівні білі зуби на смаглі від засмаги обличчі, білокуре волосся, блакитні, зі сталевим відливом ока. Анна бачила, як під тонкою тканиною лижного костюма грають налиті м'язи його тіла. Усередині у неї все похолоділо, і від цього відчуття онімала вся нижня частина тіла.. Покриті кератозом

долоні вона сунула між міцно стиснутими колінами.

– А я шукав вас вчора ввечері на трасі, – сказав Вальтер.

У Анни перехопило дихання і відібрався язик.

– Якщо ви не вмієте кататися на лижах, я можу вас навчити, – він посміхнувся, – безкоштовно.

Для перших занять він обрав Хаузберг, схил для початківців лижників. Обом відразу стало ясно, що лижниця з Анни не вийде. Вона весь час втрачала рівновагу і падала, але наполегливо намагалася навчитися стояти на лижах, так як їй здавалося, що, якщо вона цього не доб'ється, Вальтер стане зневажати її. Однак замість цього, підхопивши її вже після десятого падіння, він м'яко сказав:

– Ви призначені для більш значного, ніж це.

– Чого ж саме? – запитала Анна, відчуваючи себе жалюгідною і нікчемною.

– Я скажу вам сьогодні ввечері за вечерею.

Увечері вони вечеряли разом і разом наступного ранку снідали, потім обідали і знову вечеряли разом. Вальтер закинув всіх інших своїх клієнтів. Він пропускав заняття, щоб зайву годину побути з Анною. Вони з'їздили в селище, і він зводив її в казино «Дер Гольден Гриф», вони каталися з гір на санках, бігали по магазинах, здійснювали тривалі піші екскурсії і годинами сиділи на терасі готелю і говорили, говорили, говорили. Це був чарівний час для Анни.

П'ять днів по тому після їх першої зустрічі Вальтер взяв її руки в свої і сказав:

– Анна, лібхен, виходь за мене заміж.

І все зіпсував. Він вирвав її з чарівної країни і повернув до жорстокої дійсності, нагадавши їй, ким і чим вона була. Потворною тридцятип'ятирічною старою дівою, ласим шматочком для мисливців за приданим.

Вона спробувала вирвати руки, але Вальтер її втримав.

– Ми любимо один одного, Анна. Від цього нікуди не втечеш. Вона слухала цю брехню і, затамувавши дихання, слухала його словами:

«Я нікого ніколи не любив» – і сама потурала обману, так як відчайдушно хотіла йому вірити. Вона запросила його до себе в кімнату, і вони довго там сиділи і розмовляли, а коли Вальтер розповів Анні історію свого життя, вона раптом йому повірила, подумавши: «Та ж це історія мого власного життя».

Як і їй, йому нікого було любити. З самого народження він, як і вона, виявився відчуженим від суспільства: він – тому що народився позашлюбним, вона – тому що народилася хилою і хворобливою. Як і вона, Вальтер відчував гостру потребу когось-небудь полюбити. Він виховувався в сирітському притулку, і, коли йому виповнилося тринадцять років і стало очевидно, що він до божевілля гарний, жіноча половина населення притулку почала використовувати його як інструмент для насолоди, зтягуючи його до себе в ліжко і навчаючи різним способам задовольняти їх похажливість. У нагороду хлопчик отримував хорошу їжу, кращі шматки м'яса і солодоші. У нього було все, крім любові.

Коли Вальтер, досягнувши повноліття, втік з притулку, то виявилось, що світ поза його стін нітрохи не кращий. Жінок і тут приваблювала тільки його зовнішність, він був для них свого роду іграшкою, але далі цього справа не йшла. Вони дарували йому гроші, гарний одяг, коштовності, але ніколи – себе.

Вальтер був її doppelganger, її спорідненою душею. х заручення, що відбулося в ратуші, пройшло тихо і непомітно.

* * *

Анна думала, що батько надзвичайно зрадіє цій події. Він же був поза собою від гніву.

– Ідіотка! – топав він ногами. – Взяти і вийти заміж за альфонса! Я перевірів, все життя він жив за рахунок жінок, але жодна дурня не здогадалася вийти за нього заміж.

– Припини! – кричала вона. – Ти не знаєш його!

Але Антон Рофф прекрасно знав, що являв собою Вальтер Гасснер. Він запросив новоспеченого зятя в свій кабінет.

Вальтер із задоволенням оглянув оброблені чорним деревом стіни і старовинні картини, що висіли на них.

– Мені подобається цей кабінет, – заявив він.

– Не сумніваюся, що тут краще, ніж в притулку.

Вальтер швидко поглянув на Антона Роффа. Очі його відразу стали настороженими.

– Вибачте, не зрозумів?

– Опустимо формальності, – сказав Антон. – Ви промахнулися. У моєї дочки немає грошей.

Сірі очі Вальтера стали крижаними.

– Не зрозумію, що ви намагаєтеся мені сказати?

– Я не намагаюся сказати, я кажу: ви нічого не отримаєте від Анни, так як у нас нічого немає. Якби ви більш ретельно опрацьовували домашні заготовки, то попередньо з'ясували б, що «Рофф і сини» закрита корпорація. Це означає, що акції її не підлягають продажу. Ми не бідні, це правда. Але видіти з нас стан не вдасться.

Він пошарував в кишенях, вийняв конверт і недбало кинув його на стіл.

– Це відшкодує збитки. Не пізніше шести вечора ви повинні покинути Берлін. І я бажаю, щоб ви ніколи більше не нагадували про себе Анні.

– А вам не приходило в голову, що я одружився на Анні, тому що люблю її – спокійно сказав Вальтер.

– Ні, – холодно відповів Антон. – А вам коли це прийшло в голову?

Кілька миттєвостей Вальтер мовчки дивився на нього.

– Подивимося, у скільки ж я оцінений.

Він розірвав конверт і перерахував гроші, потім знову подивився на Антона Роффа.

– Моя ціна вище, ніж двадцять тисяч марок.

– Більшого ви не отримаєте. І вважайте, що вам пощастило.

– Безсумнівно, – сказав Вальтер. – Якщо хочете правду, я дійсно вважаю, що мені пощастило. Дякую.

Демонстративно поклавши гроші в кишеню, він повернувся і пішов до дверей.

Антон Рофф полегшено зітхнув. Він відчував одночасно і почуття провини, і почуття відрази від того, що змушений був зробити, але внутрішній голос говорив йому, що іншого рішення бути не могло. Вона буде страждати з – за те, що чоловік кинув її, але добре, що це сталося зараз, а не потім. Він подбає, щоб вона

познайомилася з людьми більш придатними їй за віком і за станом в суспільстві, які, якщо і не будуть її любити, принаймні будуть її поважати і яких в якійсь мірі буде більше цікавити вона сама, а не її мільйони. х не треба буде купувати за двадцять тисяч марок.

Коли Антон Рофф прибув додому, Анна зі сльозами на очах вибігла йому назустріч. Він ніжно обійняв її і сказав:

– Анна, лібхен, все буде добре. Ти забудеш його...

І поглянув на її плеча: у дверях стояв Вальтер Гасснер. Анна в цей час, піднявши вгору палець, сказала:

– Подивися, що купив мені Вальтер. Правда красиве кільце? Воно коштує двадцять тисяч марок!

І батькам Анни волею-неволею довелося змиритися. В якості весільного подарунка вони купили їм будинок у Ванзеї, обставлений старовинними французькими меблями, зручними диванами, м'якими кріслами, з величезним письмовим столом в бібліотеці, суцільно уставленою шафами, знизу догори заповненими книгами. Верхній поверх прикрашала вишукана старовинна шведська і датська меблі вісімнадцятого століття.

– Це вже занадто, – сказав Вальтер Анні. – Мені від них нічого не треба. Я б сам хотів купувати тобі красиві і дорогі речі, лібхен. – І, збентежено, по –хлопчисько посміхнувшись, додав: – Але у мене немає грошей.

– Вони у тебе є, – відповіла Анна. – Все, що тут знаходиться, твоє.

Вальтер лукаво посміхнувся і сказав:

– Чи Моє?

Анна сама (Вальтеру так не хотілося обговорювати їх фінансові справи!) ввела його в курс справи, пояснила своє фінансове становище. Вона мала власний кредитний фонд, що забезпечував їй цілком безбідне існування.. Але основний її стан знаходився в пакеті акцій фірми « Рофф і сини ». Продати акції вона могла тільки з дозволу Ради директорів, рішення ж має бути одноголосним.

Коли Анна назвала суму, в яку оцінювалися акції, Вальтер не повірив своїм вухам.

– І ти не маєш права продати свій пай ?

– Так. Сем ні за що на це не погодиться. А у нього контрольний пакет. Але прийде день...

Вальтер висловив бажання увійти в сімейну справу. Антон був проти.

– Яку користь може принести фірмі вшивий лижник – риторично вигукував він.

Але врешті-решт він поступився наполегливим проханням дочки, і Вальтер отримав скромне місце в управлінні фірми.. І, блискуче там проявивши себе, він став швидко підніматися службовими сходами. Коли два роки по тому батько Анни помер, Вальтер Гасснер був введений до складу Ради. Анна пишалася ним. Він був ідеальним чоловіком і трепетним коханцем. Приносив їй квіти, робив маленькі зворушливі подарунки, намагався проводити з нею весь свій вільний час. Щастю Анни не було кордонів. «Ach, danke, lieber Gott!» – подумки підносила вона хвалу Богу.

Анна навчилася готувати, щоб милий Вальтер міг їсти улюблені страви: choucroute, величезні порції густо приправленого маслом картопляного пюре, що подається до столу з хрусткою на зубах кислотою капустою в супроводі неосяжної свинячої відбивної, сосиски і нюрнберзької ковбаски. Вона готувала свиняче філе, зварене в пиві і густо приправлене спеціями, і подавала його до столу з печеним яблуком, очищеним від шкірки, у вирізаній середині якого красувалися маленькі червоні ягідки.

– Ти кращий кухар у світі, лібхен, – говорив Вальтер, і Анна рдела від похвали.

На третій рік їхнього життя Анна завагітніла.

Протягом восьми місяців вагітності не стихали болі в тілі, але вона стійко їх витримувала. ї турбувало інше.

Почалося це в той день, коли після ленчу вона, залишившись одна, в якому-то радісному напівзабутті села в'язати Вальтеру светр, як раптом почула його голос:

– Боже мій, Анна, що ти тут сидиш в темряві?

За вікнами стояла суцільна темінь, вона перевела погляд на светр і побачила, що навіть і не починала його в'язати. Чому ж так швидко стемніло? Невже їй все померещилось? Після цього випадку були інші, подібні до цього, і Анна почала думати, що ці непомітні провали в ніщо яке-то знамення, передвістя швидкої смерті. Вона не боялася померти, але думка, що Вальтер залишиться один, без її участі і допомоги, терзала і мучила її.

За чотири тижні до пологів з Анною трапився один з таких нападів, вона втратила свідомість, оступилася і скотилася вниз сходами сходів.

Прокинулася вона в лікарні.

На краю ліжка сидів Вальтер і тримав її за руку.

– Ну і налякала ж ти мене, лібхен.

ї першою панічною думкою було: «Дитина! Я його не відчуваю!» Вона відчула свій живіт. Він був плоским.

– Де моя дитина?

Вальтер нахилився і обійняв її.

– У вас двійня, місіс Гасснер, – сказав звідки –то голос лікаря.

Анна зі сльозами на очах повернула щасливе обличчя до Вальтера.

– Хлопчик і дівчинка, лібхен.

Щастя переповнювало її. Вона відчула непереборне бажання негайно побачити своїх крихіт, помацати, потримати їх у своїх руках.

– Зараз про це й мови бути не може, – сказав доктор, – одужайте, тоді інша справа.

* * *

Всі переконували Анну, що з кожним днем їй ставало все краще і краще, але страх не залишав її. Що –то відбувалося з нею таке, чого вона не могла зрозуміти. Не встигав приїхати Вальтер і взяти її за руку, як уже починав прощатися. Вона, з подивом дивлячись на нього, говорила:

– Але ж ти тільки що прийшов...

Погляд її падав на годинник, і, на свій жах, вона бачила, що він вже сидить у неї близько двох, а то й трьох годин.

Вона поняття не мала, як і коли вони встигли пролетіти.

Смутно вона пам'ятала, що до неї серед ночі приносили дітей, але жахливо хотілося спати, і бачення було неясним, розпливчастим. Чи приносили ? Спитати у кого – або вона посоромилася. Бог з ними ! Коли Вальтер

забере її додому, ніхто вже не розлучить її з дітьми.

* * *

Нарешті щасливий день настав. Лікарі наполягли, щоб вона не вставала з крісла-каталки, хоча Анна і переконувала їх, що в змозі йти сама. Насправді вона була дуже слабка, але настільки збуджена швидким побаченням зі своїми крихтами, що їй все було нічим. Вальтер, вкотивши Анну в будинок, підняв її з крісла на руки

– Ні ! – вигукнула вона. – Неси мене в дитячу.

– Тобі необхідно відпочити, дорога. Ти занадто слабка...

Вона, не дослухавши його вмовлянь, вислизнула з його рук і побігла в дитячу кімнату.

Ставні були закриті, і знадобилося деякий час, перш ніж очі Анни звикли до напівтемряви. Від збудження кружляла голова. Вона боялася впасти в непритомність.

Підійшов ззаду Вальтер що-то говорив їй, що-то намагався пояснити, але вона не слухала його.

Тому що в кімнаті були вони. Кожен лежав у своєму ліжечку і мирно посмоктував уві сні. Анна на ципочках наблизилася до малят, намагаючись не розбудити, дивлячись на них в усі очі. Більш красивих дітей вона ніколи не бачила. Навіть зараз було ясно, що хлопчик – вилитий Вальтер, його риси, його пишне біле волосся. Дівчинка ж була як лялечка, світленька, з лляними волосиками, маленьким, трохи витягнутим донизу лицем.

Анна повернулася до Вальтера і здригнулася голосом сказала:

– Вони такі красиві. Я... я так щаслива.

– Підемо, Анна, – прошепотів Вальтер. Він обійняв її і міцно притиснув до себе, і вона відчула його ненаситний голод, і в ній відгукнулося відповідне бажання. Вони ж так довго не були разом. Вальтер правий. Діти почекають, їх час ще попереду.

* * *

Хлопчика вони назвали Пітером, а дівчинку Бергіттою. Це були два маленьких дива, створених нею і Вальтером, і Анна годинами просиджувала в дитячій, граючи і розмовляючи з ними.. І хоча вони не розуміли слів матері, вона знала, що вони відчували її любов. Іноді, загравшись, вона повертала голову до дверей, і там стояв Вальтер, який вже повернувся з роботи, і Анна з подивом відзначала, як швидко і непомітно пробігав день.

– Іди до нас, – говорила вона. – У нас цікава гра.

– Обід готовий ? – запитував Вальтер.

І вона раптово відчувала себе винною перед ним. Вона давала собі слово приділяти Вальтеру більше уваги, але наступного дня все повторювалося знову. Близнюки, як магніт, чарівно тягнули її до себе. Анна все ще дуже сильно любила Вальтера і, намагаючись як -то послабити почуття провини, переконувала себе, що якоюсь мірою діти були адже і його частиною. Ночами, ледь Вальтер засинав, Анна вислизала з ліжка і прокрадалася в дитячу, сідала і невідривно дивилася на сплячих дітей. Ледве гидували перші промені світанку, вона швидко поверталася в ліжко до того, як встигав прокинутися Вальтер.

Одного разу вночі в дитячій несподівано з'явився Вальтер, заставши її зненацька.

– Якого біса ти тут стирчиш?

– Я хотіла... я просто...

– Марш в ліжко!

Таким тоном він ніколи з нею не говорив.

За сніданком Вальтер сказав:

– Думаю, ми обидва заслужили відпочинок. Нам необхідно поїхати куди – небудь розвіятися.

– Але, Вальтер, діти ще занадто малі, щоб подорожувати.

– Я говорю про нас з тобою.

Вона негативно похитнула головою:

– Я не можу залишити їх одних.

Він взяв її руку в свої і сказав:

– Забудь про дітей.

– Забути про дітей ? – Голос її здригнувся.

– Анна, – з благанням глянувши в її очі, сказав Вальтер, – пам'ятаєш, як нам було добре до того, як ти завагітніла? Як чудово ми розважалися? Як чудово нам було удвох, тільки ти та я, і нікого, хто б міг нам перешкодити?

Ось тоді вона зрозуміла: Вальтер ревнував її до дітей.

* * *

Швидко летіли тижні і місяці. Вальтер все більше цурався дітей. На дні народження Анна купувала їм чудові подарунки. Вальтер в ці дні намагався взагалі не бувати вдома, подовгу засиджуючись на роботі. Анна більше не бажала сама себе обманювати. Діти – і в цьому вона вже не сумнівалася – Вальтера взагалі не цікавили. Анна звинувачувала в усьому себе, так як, мабуть, занадто цікавилася ними. Буквально була одержима ними, як висловився Вальтер. Він же порадив їй звернутися з цього приводу до лікаря, і вона, щоб не образити його, погодилася. Але лікар їй не сподобався. Ледве він відкрив рот, як Анна перестала його слухати і прокинулася, тільки коли він сказав:

– Наш час минув, місіс Гасснер. Сподіваюся побачити вас наступного тижня.

– Безсумнівно.

Більше вона там не з'явилася.

Серцем, однак, Анна відчувала, що в усьому повинна не тільки вона, що частина провини, безсумнівно, лягає і на Вальтера. Ї помилка полягала в тому, що вона надмірно любила своїх дітей, його ж – в тому, що він їх взагалі

не любив.

У присутності Вальтера вона тепер уникала навіть згадувати про дітей, але ледь могла дочекатися моменту, коли він піде на роботу, щоб негайно поспішити в дитячу до своїх крихіт. Вони вже відсвяткували свій третій день народження, і Анна ясно уявляла, якими вони стануть, коли виростуть.. Пітер був великим і сильним хлопчиком, атлетичного складання, точь-в-точь як його батько. Анна, тримаючи його на колінах, тихенько муркотіла:

– Ах, Пітер, скільки ж сліз проллють з –за тебе бідні фройляйн. Будь з ними лагідніше, синочок.

А Пітер тільки посміхався і ласував до неї.

І тоді Анна брала на руки Бергітту. Золотоволоса, з ніжною шкірою, Бергітта гарніла з кожним днем. В її зовнішності, однак, не було нічого від Анни і Вальтера. Пітер успадкував характер і темперамент батька, і частенько Анні доводилося легенько шльопати його за непослух, Бергітта ж була ангелом у плоті. Коли Вальтера не було вдома, Анна ставила їм різні платівки або читала вголос.. Найбільше вони любили слухати «101 Marchen». м дуже подобалися казки про велетнів, будинкових і відьом, і вони готові були слухати їх без кінця. Укладаючи дітей спати, вона часто співала їм колискову:

*Schlaf, Kindlein, schlaf,
Der Vater hu't die Schaf...*

Всією душею Анна сподівалася, що час змінить ставлення Вальтера до дітей, і ночами молилася про це. І час дійсно змінило його ставлення до них, зробивши його ще більш злим.. Він став просто ненавидіти малюків. Спочатку Анна переконувала себе, що Вальтер хоче, щоб вона належала тільки йому, що він не бажає ділити її ні з ким. Але з часом вона зрозуміла, що про любов до неї і мови бути не могло. Швидше справа була в ненависті до неї. Батько виявився правий. Вальтер одружився на ній заради грошей. Але на шляху до них встали діти. Йому необхідно було від них позбутися в що б то не стало. Все частіше і частіше став він тепер переконувати Анну продати свою частку акцій.

– Сем не має права заважати нам ! Візьмемо гроші і махнемо звідси. Ти і я, і більше нам ніхто не потрібен.

Вона мовчки дивилася на нього.

– А діти?

Очі його гарячково блищали.

– При чому тут діти ? Розмова про нас з тобою. Нам необхідно позбутися від них. Ми повинні це зробити заради самих себе.

Ось тоді вона в повній мірі усвідомила, що він божевільний. І жахнулася. Вальтер до цього часу звільнив всю домашню прислугу, за винятком прибиральниці, яка приходила до них прибирати один раз на тиждень. Анна і діти залишилися одні в будинку, повністю в його владі. Його необхідно було ізолювати від сім'ї. Вилікувати його вже, мабуть, було неможливо. У п'ятнадцятому столітті божевільних зазвичай збирали разом і садили в своєрідний плавучий будинок, Narrenschiffe, корабель дурнів, але в наш час у сучасної медицини не могло не бути коштів як – небудь все ж допомогти Вальтеру.

* * *

І ось в цей вересневий день Анна, з'їжившись, сиділа на підлозі своєї спальні, в якій Вальтер замкнув її, і чекала його повернення. Вона знала, що їй робити. Заради нього, заради себе і заради своїх дітей. Похитуючись, вона встала і попрямувала до телефону. Повільний, рішуче підняла трубку і стала набирати АЛЕ, номер екстреного виклику поліції.

У вухах зазвучав незнайомий голос:

– Hello. Hier ist der Notruf der Polizei. Kann ich Ihnen helfen?

– Ja, bitte ! – Голос її тремтів. – Ich...

Рука, раптом несподівано з'явилася з нізвідки, вирвала у неї трубку і з силою кинула на важіль.

Анна в жаху відпрянула.

– Будь ласка, – відступаючи, захникала вона, – не бий мене.

Вальтер з палаючими, скаженими очима повільно насувався на неї і вкрадливо, тихо, так, що вона ледь розрізняла слова, говорив:

– Лібхен, я і пальцем не трону тебе. Я люблю тебе, ти ж знаєш!

Він доторкнувся до неї, і від його дотику по шкірі у неї пішли мурашки.

– Ніякої поліції нам адже не треба, правда?

Вона ствердно кивнула, не сміючи від жаху розкрити рота.

– У всьому винні діти, Анна. Ми позбудемося від них. Я... Внизу задзвенів дверний дзвіночок. Вальтер застиг на місці. Дзвінок повторився.

– Чекай мене тут, – наказав він. – Піду дізнаюся, в чому справа.

Боячись ворухитися, вона мовчки дивилася, як він вийшов з кімнати, як з силою зачинив за собою двері, чула, як із зовнішнього боку клацнув замок.

У вухах настирливо звучало:

– Чекай мене тут!

Вальтер Гасснер втік вниз, підійшов до входних дверей і відкрив її. На порозі стояла людина в сірій уніформі посильного. У руках він тримав великий конверт.

– Я зобов'язаний передати це особисто в руки пану і пані Гасснер.

– Давайте, – сказав Вальтер. – Я – Вальтер Гасснер.

Він закрив двері, подивився на конверт, потім розкрив його. Повільно прочитав повідомлення, що міститься в ньому:

З ГЛИБКИМ ПРИСКОРБОЮ ПОВІДОМЛЯЄМО, ЩО СЕМ РОФФ ЗАГИБ ПРИ СХОДІ. ПРОСИМО ПРИБУТИ В ЦЮРИХ У П'ЯТНИЦЮ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ДНЯ ДЛЯ ЕКСТРЕННО НАРАДИ РАДИ ДИРЕКТОРІВ.

Внизу стояв підпис: «Ріс Вільямз».

Рим

Понеділок, 7 вересня - 18.00

Іво Палацці стояв посеред спальні з залитим кров'ю обличчям.

- Mamma mia! Mi hai rovinato!

- Губити тебе, паршивий figlio di putana? Та це тільки маленький завдаток! - кричала йому в обличчя Донателла.

Розмова цей відбувся у величезній спальні їх квартири на віа Монтемінаї; вони стояли один проти одного голішем.. Більш чуттєвої і більш п'яної плоти, ніж тіло Донателлі, Іво Палацці ніколи не бачив, і навіть зараз, коли кров зічилася з його одрапанного Донателлою обличчя, він відчув, як у нього звично. Dio, вона воістину була красунею! Ціломудрість і порочність, незбагненно поєднувалися в ній, зводили його з розуму. У неї було обличчя пантери, широкоскуле, з косо посадженими очима, повні, червоні губи, цілували його, смоктали його і. . . Ні, краще зараз про це не думати. Він схопив зі стільця якусь білу матерію, щоб витерти кров з обличчя, і занадто пізно збагнув, що це його сорочка. Донателла стояла прямо в центрі їх величезного двоспального ліжка і в усе горло орала:

- Так тобі і треба, паршивець! Подихай від втрати крові, потаскун смердючий!

Вже в сотий раз Іво Палацці задавав собі питання, як він міг опинитися в такому дурному становищі. Він вважав себе найщасливішою людиною на землі, і всі друзі в один голос погоджувалися з ним. Друзі? Всі! Тому що у Іво не було ворогів. До одруження він був відчайдушним римлянином, безпутним малим, безтурботним марнотратником життя, доном Джіованні, якому заздриває половина чоловічого населення Італії.. Вся його філософія вкладалася в одну фразу: «Farst onore con una donna!» - «Стяжай собі честь жінкою!» Цим він і займався більшу частину часу. Він був справжнім романтиком. Без рахунку закохувався, і кожен нову любов використовував як таран, щоб позбутися колишньої. Іво обожнював жінок, всі вони були прекрасні, від низькопробної putane, що займалася найдавнішою професією на віа Аппіа, до ультрасучасних манекенниць, які гордовито виважували по віа Кондотті.. Єдиними, на кого Іво не звертав уваги, були американки. Його зруйнувала їхня незалежність. Та й чого можна чекати від нації, мова якої була настільки неромантичною, що ім'я Джузеппе Верді вони перекладали як Джо Зелений?

У Іво завжди водилося з дюжину дівчат в різному ступені готовності. Стадій готовності було п'ять. У першій стадії перебували дівчата, з якими він шойно познайомився. Він їх обдаровував щоденними дзвінками по телефону, квітами і тонкими томиками еротичної поезії.. У другій стадії вони отримували скромні підношення у вигляді шарфіків і порцелянових коробочок, наповнених шоколадками.. У третій стадії він їм дарував коштовності і одяг і запрошував на обід в «Ель Тупу» або в «Таверну Флава. У четвертій стадії вони потрапляли до нього в ліжко і насолоджувалися його неперевершеним мистецтвом коханця.. До побачення Іво підходив творчо. Його вишукано оброблена квартира на віа Маргутта наповнювалася квітами, garofani або rарaveri, музичний супровід - класика, опера або рок - залежало від смаку тієї чи іншої обраниці. Іво був чудовим кухарем, і шедевром його кулінарного мистецтва був polio alla cacciatora, курча по-мисливські. Після обіду пляшка охолодженого шампанського подавалася прямо в ліжко. . . О, Іво обожнював четверту стадію!

Але найбільш делікатною була п'ята стадія. Вона складалася з душоципательної прощальної мови, дорогого прощального подарунка і повного сліз і стінань arrivederci.

* * *

Все це тепер вже позаду. А в справжньому Іво Палацці кинув швидкий погляд на своє кровоточиве, суцільно подряпане обличчя в дзеркалі над ліжком і жахнувся. Таке враження, ніби на нього накинута розлючена сінокосарка.

- Дивись, що ти наробила ! - зачепив він. - Сага, я знаю, ти цього не хотіла.

Він присунувся ближче до ліжка і спробував обійняти Донателлу. Її м'які руки обвилися навколо нього, і, коли він став притискати її до себе, вона, як дика кішка, люто встромила йому в спину свої довгі нігті. Іво запалював від болю.

- Орі! - крикнула Донателла. - Будь у мене ніж, я б відрізала твій cazzo і встромила б його тобі в глотку!

- Заради Бога, тихіше, - благав її Іво. - Діти ж поруч!

- Ну і нехай ! - не враховувалася вона. - Пора їм знати, який покидьок їх улюблений татко ...

Він ступив до неї.

- Carissima...

- Не торкайся до мене ! Я швидше віддамся першому зустрічному п'яному сифілітику, ніж дозволю тобі торкатися до мене.

Іво випрямився, зачеплений за живе.

- І це говорить мати моїх дітей!

- А що ти хочеш, щоб я тобі говорила ? Як ще мені говорити з таким покидьком, як ти ? - Голос Донателлі перейшов на вереск. - Хочеш інакше, дай мені те, що я хочу!

Іво з побоюванням подивився на двері.

- Carissima, не можу. У мене його немає!

- Так дістань його ! - крикнула вона. - Ти ж присягався, що дістанеш!

З нею знову починалася істерика, і Іво вирішив, що найкраще - це скоріше забратися звідси, поки сусіди знову не викликали карабінерів.

- Щоб дістати мільйон доларів, потрібен час, - м'яко сказав він. - Я постараюся. Я дістану тобі мільйон.

Він швидко став натягувати труси, штани, шкарпетки і черевики, а Донателла в цей час як фурія носилася по кімнаті, і в повітрі реяли її прекрасні пружні груди. «Боже мій, що за жінка ! Я ж з розуму схожу по ній ! - подумав Іво. Він схопив свою закривавлену сорочку. Доведеться надягати як є. Натягуючи сорочку, він відчував спиною і грудьми її липку прохолоду. Останній раз глянув на себе в дзеркало. З подряпин, залишених нігтями Донателлі на його обличчі, де ще сочилася кров.

- Carissima, - змолвився Іво, - як я тепер зможу все це пояснити дружині?

* * *

Дружиною Іво Палацці була Симонетта Рофф, спадкоємиця італійської гілки сім'ї Роффів. Він познайомився з нею, коли як архітектор був посланий своєю фірмою керувати роботами з перебудови частини вілли Роффів в Порто-Ерколе. З того самого моменту, як погляд Симонетти впав на Іво, дні його холостяцького існування були пораховані.. З нею Іво дістався до четвертої стадії в першу ж ніч, а деякий час по тому виявився вже її чоловіком. Симонетті не можна було відмовити ні в красі, ні в рішучості. Вона знала, чого хотіла, а хотіла вона Іво Палацці. І не встиг Іво і оком моргнути, як з безтурботного холостяка перетворився на чоловіка молодої і красивої спадкоємиці. Він закинув свої архітектурні устремління і став працювати на «Роффа і синів», отримавши чудовий офіс в Еурі, тій частині Риму, будівництво якої з помпою почалося при безславно спочилому в бозі злочасному дучі.

У фірмі Іво з самого початку супроводжував успіх. Він був розумний, талановитий, схоплював все на льоту, і всі душі в ньому не чаяли. Іво не можна було не любити. Завжди усміхнений, ввічливий, привабливий. Друзі заздрили його веселій вдачі і дивувалися, як це йому вдавалося. Відповідь була до простого банальний. Іво вмів приховувати темні сторони своєї душі. Насправді ж він був надмірно емоційний, схильний швидко проходити спалахів лютої ненависті, здатним в цю мить вбити людину..

Спільне життя з Симонеттою виявилось необтяжливим. Спочатку він боявся, що одруження зв'яже його по руках і ногах, але страхи виявилися марними. Він просто став більш обережний у виборі подружок, дещо скоротивши їх кількість, і все повернулося на кола своя.

Батько Симонетти купив їм в двадцяти п'яти кілометрах на північ від Риму в передмісті Олгіата прекрасний будинок в приватне володіння, що охороняється величезними, вічно закритими воротами і вартовими в уніформі.

Симонетта була прекрасною дружиною. Вона любила Іво і поводитися з ним, як з королем, що він вважав цілком нормальним.. Якщо, однак, Симонетта ревнувала, то перетворювалася на фурію. Одного разу вона запідозрила Іво в тому, що він поїхав до Бразилії з однією з клієнток фірми. Він у праведному гніві заперечував це. По завершенні сварки в будинку не залишилося жодної цілої речі, причому більшість з них було поламано об голову Іво.. Кінець Симонетта кинулася на Іво з кухонним ножом, і, щоб відібрати його, Іво довелося застосувати силу. У запалі сутички вони впали на підлогу, і, коли Іво нарешті вдалося зірвати з неї одяг, він постарався зробити все можливе, щоб вона забула свій гнів. Але після цього випадку Іво став більш обережним. Він повідомив клієнтці, що не сміє тепер супроводжувати її в поїздках, і постарався, щоб епізод цей був остаточно забутий. Він знав, що в житті йому жакливо пощастило. Симонетта була молода, красива, розумна і багата. м подобалися одні й ті ж речі і одні й ті ж люди. х шлюб був зразковим, і Іво часто ставив собі питання, переводячи одну подружку з другої стадії в третю, а іншу з четвертої в п'яту: що змушує його змінювати дружині? І незмінно, філософськи потискаючи плечима, сам собі відповідав: «Хто ж повинен робити цих жінок щасливими!»

* * *

На третьому році одруження під час відрядження на Сицилію Іво познайомився з Донателлою Споліні. х зустріч більш схожа на вибух, немов зіткнулися дві планети, що пролітали повз один одного.. Там, де Симонетта була тендітною і жіночно юною, немов статуетка, що вийшла з під різця Манзу, Донателла своєю чуттєвою повнотілістю викликала в пам'яті образи жінок, що зійшли з полотен Рубенса. Вона була дивовижно красива, і її зелені, повні тліючої пристрасті очі миттєво спопелили Іво. Вже через годину після їх першої зустрічі вони опинилися в ліжку, і Іво, завжди пишався своєю майстерністю неперевершеного коханця, виявив себе таким, що не відбувся школярем в любові в порівнянні з Донателлою. Вона змусила його підніматися до таких висот, яких він ніколи і ні з ким не досягав, а тіло її творило такі речі, про які він і мріяти не смів. Вона була рогом достатку задоволень, і Іво, лежачи в ліжку з закритими очима і згоряючи від немислимого блаженства, розумів, що якщо упустить Донателлу, то ніколи собі цього не пробачить.

І Донателла стала його коханкою. Вона поставила йому єдину умову – він повинен позбутися всіх інших жінок, крім дружини. Іво з радістю погодився. Це було вісім років тому, і з тих пір Іво жодного разу не змінив ні своїй дружині, ні своїй коханці. Необхідність задовольняти відразу двох ненаситних жінок могла б виснажити будь-якого чоловіка, але не Іво. Справа йшла якраз навпаки. Коли він спав з Симонеттою, то думав про пишнотілу Донателлі і запалювався пристрастю від одного тільки дотику до дружини.. Коли ж він лягав у ліжку з Донателлою, то в пам'яті його виникала юна чарівна груди Симонетти і її крихітне сulo, і тоді його пристрасті вже не було межі. З ким би з них обох він не спав, йому здавалося, що він зраджує інший. І це багаторазово збільшувало його задоволення.

Іво купив Донателлі розкішну квартиру на віа Монтемінаї і намагався бувати там, як тільки видавалася вільна хвилина. Він організовував собі несподівані відрядження і, замість того щоб відправитися за місцем призначення, опинявся в ліжку Донателлі.. Він заїжджав до неї перед роботою і відпочивав у неї після обіду. Одного разу Іво відправився на «Квін Елізабет-II» в Нью-Йорк з Симонеттою і захопив з собою Донателлу, купивши їй каюту палубою нижче. Це були найважчі і найщасливіші п'ять днів у його житті.

* * *

Того вечора, коли Симонетта повідомила, що вагітна, щастю Іво не було кордонів. Тиждень потому Донателла оголосила йому, що і вона вагітна, і він захлинувся від щастя. «За що, – в який вже раз запитував він себе, – боги так милостиві до мене?» Повний смирення, він відчував, що він відчував, що він відчував, він

У належний термін Симонета народила дівчинку, а тиждень потому Донателла народила хлопчика. Чого ще може бажати чоловік? Але богам було завгодно продовження. Деякий час по тому Донателла знову завагітніла, а через тиждень після цього завагітніла Симонетта. Через дев'ять місяців Донателла піднесла Іво ще одного хлопчика, а Симонетта – ще одну дівчинку. Минуло ще чотири місяці, і обидві жінки знову завагітніли і цього разу вирішили народжувати в один і той же день. Іво замітався між «Сальватор Мунді», де лежала Симонетта, і клінікою «Санта К'ера», куди він влаштував Донателлу. Носячи з одного пологового будинку в інший на своєму

«раккордо-ануларе», він посилав повітряні поцілунки дівчатам, які сиділи по обидва боки дороги під рожевими парасольками в очікуванні клієнтів. Іво не бачив їх облич, так як їхав дуже швидко, але він їх усіх любив і всім їм бажав удачі.

Донателла народила ще одного хлопчика, Симонетта – ще одну дівчинку.

Іноді Іво хотілося, щоб все було навпаки. За іронією долі дружина народжувала йому дочок, а коханка – синів, а йому б хотілося, щоб його ім'я успадковували сини. І все ж він був щасливий. Любов за сумісництвом дозволила йому знайти відразу шістьох дітей: трьох – вдома і трьох – поза ним. Він обожнював їх усіх, був їм чудовим батьком, пам'ятаючи всі їхні дні народження та іменини, ніколи не плутаючи їх імена. Дівчат звали відповідно Ізабелла, Бенедетта і Камілла. Хлопчиків – Франческо, Карло і Лука.

У міру того як піростали діти, життя Іво ускладнювалося. З дружиною і коханкою до шести днів народження та іменин додавалося ще чотири. Доводилося дублювати також і всі святкові дні. Він подбав про те, щоб діти відвідували різні школи. Дівчаток визначив в школу при французькому монастирі Святого Домініка на віа Кассія, а хлопчиків – в Массімо, школу єзуїтів в Еурі. Іво зустрівся з усіма їхніми вчителями і всіх їх зачарував. Він допомагав дітям готувати домашні завдання, грав з ними, лагодив їх поламані іграшки. Треба було володіти величезною винахідливістю, щоб з успіхом керуватися з двома сім'ями, але Іво це вдавалося. Він був воістину зразковим батьком, чоловіком і коханцем. На Різдво він бував вдома з Симонеттою, Ізабеллою, Бенедеттою і Каміллою.. У день Befana, шостого січня, Іво, одягнений як Befana, відьма, дарував Франческо, Карло і Луки подарунки і carbone, чорні льодяники, які хлопчики обожнювали.

Дружина і коханка Іво були красунями, діти розумні і чарівні, і він усіма ними по праву пишався. Життя було прекрасним.

Але настав день, коли боги плюнули йому в обличчя.

* * *

Як це часто буває, біда вибухнула раптово.

У той ранок, після занять любов'ю з Симонеттою перед сніданком, він відправився прямо на роботу, де перевіряв дуже вигідне ділку. О першій годині дня сказав своєму секретарю (Симонетта наполягла, щоб секретарем був чоловік), що всю другу половину дня буде на засіданні.

Посміхаючись в передчутті тих, що чекали його задоволень, Іво об'їхав будівельні загородження на вулиці Лунго Тевере, де протягом останніх сімнадцяти років будувалося метро, перетнув міст в Корсо і тридцять хвилин по тому в'їхав в гараж на віа Монтемінаї. Ледве відкривши двері квартири, Іво зрозумів, що сталося щось жахливе. Франческо, Карло і Лука, голосно плачучи, жалися до Донателлі, і коли Іво попрямував до неї, то прочитав на її обличчі таку ненависть до себе, що подумав, чи не помилився він дверима, потрапивши в іншу квартиру.

– Stronzo ! – пронизливо закричала вона йому.

Іво в сум'ятті озирнувся.

– Carissima, діти, що сталося? У чому я винен?

Донателла встала.

– Ось що сталося! – Вона жбурнула йому в обличчя журнал «Oggi». – На, дивись!

Ще нічого не розуміючи, Іво нагнувся і підняв з підлоги журнал. З обкладинки на нього дивилися він сам, Симонетта і їх дочки. Внизу під фотографією стояв підпис. Padre di Famiglia, батько сімейства.

Dio! Як же він міг забути про це! Кілька місяців тому журнал заручився його згодою надрукувати про нього статтю, і він по дурості погодився. Але Іво і припустити тоді не міг, що його виділять настільки особливо. Він поглянув на свою ридає коханку, на дітей, що жадалися до неї і сказав:

– Я можу все пояснити...

– м вже всі пояснили їх шкільні товариші, – заздріла Донателла. – Діти прибігли додому в сльозах, так як в школі їх обізвали бастардами, прижитими!

– Сага, я...

– Домовласник і сусіди дивляться на нас вовками і шарахаються, як від прокажених. Нам соромно виходити на вулицю. Ми повинні негайно виїхати звідси.

Іво приголомшено глянув на неї.

– Про що ти говориш?

– Я їду з Риму і забираю з собою дітей.

– Але це і мої діти, – підняв голос Іво. – Ти не смієш цього робити!

– Спробуєш перешкодити – вб'ю!

Це був якийсь кошмар. Він дивився на своїх трьох синів і на кохану жінку, що заливалися сльозами, і думав: «За що я так покараний?»

Але Донателла вивела його з роздумів.

– Перш ніж я поїду, – заявила вона, – я хотіла б отримати мільйон доларів. Готівкою.

Це було настільки безглуздо, що Іво розсміявся.

– Мільйон дол...

– Або мільйон доларів, або я дзвоню твоїй дружині.

* * *

Це сталося шість місяців тому. Донателла не привела свою загрозу у виконання – поки не привела, – але Іво знав, що вона здатна на все. Вона не відставала від нього, щодня дзвонила йому на роботу, вимагаючи:

– Мені плювати, як ти це зробиш, але мені потрібні гроші. І швидше.

У Іво був єдиний шлях знайти цю величезну суму: він повинен був отримати право розпоряджатися своєю часткою акцій в «Роффе і синах». Але зробити це заважав Сем Рофф. Виступав проти вільного продажу акцій концерну, Сем, таким чином, погрожував цілісності його сім'ї, його майбутньому. Його треба прибрати з дороги. Необхідно тільки знайти для цього потрібних людей.

Прикро було те, що Донателла – його улюблена, пристрасна коханка – не допускала його до себе. Іво було дозволено бачитися з дітьми, але спальня не входила в програму візиту.

– Принесеш гроші, – пообіцяла Донателла, – і спи зі мною, скільки твоєї душі завгодно.

Зневірившись домогтися якогось послаблення, він подзвонив їй в один з вечорів:

– Я їду до тебе. Щодо грошей можеш не турбуватися.

Він спочатку з нею переспає, а потім як – небудь переконає її ще трохи почекати. Іншого шляху не було. Він вже повністю розділ її, коли раптом, ні з того ні з цього, брукував:

– Грошей у мене з собою немає, кара, але в один прекрасний день ...

Ось тоді –то вона і накинулася на нього, як дика кішка.

* * *

Іво розмірковував про це, коли, вийшовши з квартири Донателлі (тепер він так називав їх квартиру), сів у машину і, згорнувши з забитою автомобілями віа Кассія, помчав на весь опор додому в Олгіата. Поглянув на своє відображення в оглядовому дзеркалі. Крові вже не було, але було видно, що подряпини свіжі. Він подивився на свою закривавлену сорочку. Як пояснить він Симонетте походження подряпин на обличчі і спині? У яку-то мить Іво вирішив розповісти їй всю правду, але негайно відігнав від себе цю божевільну думку. Він би, звичайно, міг, скажімо, набравшись нахабства, сказати Симонетті, що в хвилину душевної слабкості переспав з жінкою і вона від нього завагітніла, і, може бути, як знати, йому вдалося б дивом вижити. *Але троє дітей.* І протягом трьох років?

Життя його тепер і гроша ламаного не варто. Додому ж він обов'язково повинен повернутися сьогодні, так як до обіду вони чекали гостей і він обіцяв Симонетті ніде не затримуватися. Пастка зачинилася. Розлучення було неминучим. Допомогти йому тепер може хіба що святий Генаро, покровитель чудес. Погляд його випадково впав на одну з вивісок, в великій кількості ряснілих по обидва боки вулиці.. Він різко зменшив хід, згорнув до тротуару і зупинив машину.

Тридцятьма хвилинами пізніше Іво в'їхав у ворота свого будинку. Незважаючи на здивовані погляди охоронців при вигляді його задряпанного обличчя і закривавленої сорочки, він проїхав лабіринтом звивистих доріжок, поки не вибрався на дорогу, що веде до будинку, біля ганку якого і зупинився. Припаркувавши машину, відкрив вхідні двері і увійшов до вітальні. У кімнаті були Симонетта і Ізабелла, старша дочка. Симонетта глянула на нього, і на обличчі у неї відбився жах.

– Іво! Що сталося?

Іво ніяково посміхнувся, перемагаючи біль, і боязко зізнався:

– Боюся, кара, я зробив одну маленьку дурість...

Симонетта наблизилася до нього, насторожено вдивляючись в подряпини на його обличчі, і він помітив, як звузилися її очі. Коли вона заговорила, в голосі її зазвучав метал:

– Хто зацаряв тобі обличчя?

– Тіберію, – оголосив Іво.

З – за спини він витягнув величезного, шиплячого і впирається всіма лапами сірого kota, який раптом різким рухом вирвався з його рук і помчав у невідомому напрямку.

– Я купив його Ізабеллі, але цей чорт накинувся на мене, коли я спробував захвати його в кошик.

– *Perche amore mio !* – Симонетта кинулася до нього. – *Angelo mio !* Йди наверх і ляг. Я виклику лікаря. Зараз принесу йод. Я...

– Ні, не треба. Все гаразд, – хоробро сказав Іво.

Коли вона ніжно спробувала обійняти його, він скривився від болю.

– Боюся, він подряпав мені і спину.

– Аморе! Як ти, напевно, страждаєш!

– Та ні, дрібниці, – сказав Іво. – Я прекрасно себе почуваю.

І це було чистою правдою. У передній пролунав дзвінок.

– Піду подивлюся, хто там, – сказала Симонетта.

– Ні, я піду, – швидко сказав Іво. – Мені... Мені повинні занести важливі папери на підпис.

Він майже бігом попрямував до вхідних дверей і відкрив її.

– Синьйор Палацці?

– Sì.

Посильний в сірій уніформі простягнув йому конверт. Всередині лежала телеграма від Ріса Вільямза. Іво швидко пробіг її очима. І в глибокій задумливості залишився стояти біля відкритих дверей.

Потім, глибоко зітхнувши, закрив двері і пішов наверх переодягатися. Ось – ось повинні були приїхати гості.

Розділ 4

Буенос-Айрес

Понеділок, 7 вересня – 15.00

Автодром Буенос-Айреса в одному з запиленних передмість столиці Аргентини був до відмови набитий глядачами, які прийшли подивитися на чемпіонат світу з кільцевих перегонів. Це була гонка по треку протяжністю чотири милі, що складалася з 115 кіл.. Під променями нестерпно жаркого сонця змагання тривало вже п'ять годин, і від стартового числа в тридцять учасників на треку залишалося десять найзавзятіших.. На очах натовпу творилася історія. Такої гонки ще ніколи не було, і навряд чи можливе її повторення. У чемпіонаті брали участь гонщики, чиї імена за життя вже стали легендою: Кріс Амон з Нової Зеландії, Брайан Редман з Ланкашира, італієць Андреа ді Адамічі на «Альфа-Ромео Тіпо[h]33», Карлос Маркос з Бразилії на «Марк[h]Формуле[h]1», володар при Джекса

Траса була схожа на веселку з червоними, зеленими, чорними, білими і золотими «фєррарі», «брадхами», «макларенами M19[h]Ac» і «лотус-».

Один за іншим сходили з траси гіганти. Кріс Амон йшов четвертим, коли у нього раптом заклонило дросель. Не впоравшись з керуванням, він, перед тим як встиг скинути газ, колесом зачепив «купер» Редмана, і обидві

машини вибули зі змагання. Тепер першим виявився Рейні Вайзель, за ним, щільно притискаючись ззаду до «БРМ», Джеккі Ікс. У далекого повороту у «БРМ» вщент розлетілася коробка передач, машина спалахнула і загорнулася вовчком. У вогненний вир потрапив і Джеккі Ікса, що щільно йшов ззаду «

Натовп божевільний.

Вперед групою вирвалися троє гонщиків: Жоржі Амандаріс з Аргентини на «сюрте», Нілс Нілссон зі Швеції на «матрі» і Мартель з Франції на «Феррарі-312 Б-2». Вони шалено несли вперед, збільшуючи швидкість на прямій і не гальмуючи поворотах.

На чолі групи йшов Жоржі Амандаріс, і аргентинці, вболіваючи за свого, ревіли від захвату. Трохи позаду, вчепившись в кермо червоної «матри», нісся Нілс Нілссон, а замикав групу чорно-золотою «Феррарі» Мартеля з Франції.

До цього моменту французька машина була не дуже помітною в гонці. Але за останні п'ять хвилин вона вийшла спочатку на десяту позицію, потім на сьому, потім на п'яту. І неухильно просувалася далі. Тепер натовп стежив за тим, як вона пішла на обгін Нілссона. Три передні машини до цього часу розвинули швидкість понад 180 миль на годину. Це було небезпечно на таких ретельно вивірених треках, як Брендз-Хетч і Воткінз-Глен, на грубому ж аргентинському треку це було рівносильно самогубству. Збоку траси біля фінішу стояв одягнений у все червоне суддя з піднятим знаком, на якому крупно стояло: П'ЯТЬ КРУГІВ.

Чорно-золотий «феррарі» спробував обійти «матру» із зовнішнього боку, але Нілссон взяв трохи правіше, заблокувавши прохід французькому гонщику. Обидва нагнали німецьку машину, що йшла по внутрішній доріжці. Ось Нілссон порівнявся з нею. Французька машина, зменшивши хід, приткнулася щільно за ними. Вибравши момент, вона, шалено звузивши мотором, ринулася в просвіт між німцем і шведом. Ті шалено пропустили її вперед, і вона вийшла на другу позицію. Натовп, з завмиранням серця стежив за цими небезпечними маневрами француза, вибухнув захопленими криками і оплесками.

Тепер, за три кола до фінішу, попереду по-раніше перебував Амандаріс, Мартель йшов другим, а Нілссон третім. Амандаріс помітив зміни, що відбулися. «Француз непоганий гонщик, – сказав він собі, – але до мене йому ще далеко». Амандаріс вирішив будь-що виграти цю гонку. Попереду замалював знак: ДВА КРУГИ. Гонка вже закінчувалася, і він її практично вже виграв. Бічним зором аргентинець раптом помітив, що чорно-золотий «феррарі» ось-ось порівнюється з ним. Мелькнуло заляпане брудом напружене обличчя французького гонщика, наполовину приховане величезними окулярами. Амандаріс внутрішньо співчутливо зітхнув. Він шкодував про те, що йому доведеться зробити, але іншого вибору не було. Гонка – це не змагання спортсменів, тут цінується тільки перемога.

Обидві машини стрімко наближалися до північної частини овалу, до високого похилого повороту, найнебезпечнішого місця на трасі, свідку понад дюжини аварій. Амандаріс ще раз швидко глянув на французького гонщика і міцно стиснув руки на кермі. Коли обидві машини стали входити в поворот, Амандаріс ледь помітно підняв ногу на акселераторі, і «феррарі» почав потихеньку просуватися вперед. Аргентинець помітив на собі здивовано-пильний погляд французького гонщика. Ось машини пішли радіатор в радіатор: француз кльонув на хитрощі. Жоржі Амандаріс тепер вичікував, коли чорно-золотий «феррарі» піде на обгін. Коли це сталося, Амандаріс дав повний газ і взяв трохи вправо, заблокувавши французу шлях. Тому, щоб залишитися в живих, доведеться стрибати з траси на набережну.

Амандаріс встиг помітити на обличчі французького гонщика вираз напруженого сум'яття і подумки сказав йому: «Salaud!» У ту ж секунду французький гонщик різко повернув кермо свого «Феррарі» прямо в бік «сюрте» Амандаріса. Той очам своїм не повірив. Він вважав, що з «феррарі» вже покінчено. Один від одного їх відділяло не більше трьох футів, і на такій швидкості необхідно було в частку секунди прийняти єдино правильне рішення. *Звідки ж йому було знати, що цей француз «ку-ку»?* Швидким, чисто рефлекторним рухом Амандаріс різко повернув кермо вліво, прагнучи уникнути зіткнення з тисячefonтовою масою стрімко мчавшейся прямо на нього купи заліза.. Французька машина, ледь не зачепивши його, промчалася до фінішу. На яку мить машина Жоржі Амандаріса різко зменшила хід, потім, вийшовши з під контроль, загорнулася на трасі вовчком, боком її занесло, вона перекинулася і зникла в чорно червоному стовпі полум'я.

Але увага натовпу вже була прикута тільки до «феррарі», що перетинав в цей момент лінію фінішу. Захоплено кричачи, глядачі кинулися до машини і оточили її збуджено натовпом. Гонщик повільно випрямився на сидіння і зняв окуляри.

У неї виявилися пшеничного кольору коротко обстрижене волосся і прекрасно виліплені, чіткі і енергійні риси обличчя класичної статуї. Тіло її дрібно тремтіло, але не від знемоги, а від збудження, в пам'яті вона заново переживала ту мить, коли побачила передсмертний погляд Жоржі Амандаріса. З гучномовців несучи збуджений крик диктора:

– Переможець – Олена Рофф-Мартель, на «феррарі», Франція!

* * *

Двома годинами пізніше Олена і її чоловік Шарль в розкішному номері готелю «Рітц», в центрі Буенос-Айреса, голишем лежали на килимі у каміна в позі la diligence de Lyon – Олена зверху, Шарль знизу, і Шарль благаєво говорив:

– Боже мій! Будь ласка, не треба цього робити! Ну будь ласка!

Його благання тільки посилювали її збудження, і вона починала тиснути ще сильніше, прагнучи зробити йому боляче, поки слози не виступили у нього на очах. «За що ж мені таке покарання? » – думав Шарль. Він здригався при думці про те, що з ним може статися, якщо Олена яким[х]то чином прочиняє злочин.

Шарль Мартель одружився на Елені Рофф з –за її імені і її грошей. Після одруження вона взяла подвійне прізвище, додавши його прізвище до своєї, гроші ж як були, так повністю і залишилися у неї. До того часу як Шарль зрозумів, що зробив невигідну угоду, було вже занадто пізно.

Шарль Мартель служив помічником юриста в одній з великих паризьких адвокатур, коли познайомився з Еленою Рофф. Його попросили доставити які-то документи прямо в конференц-зал, де йшло засідання. У залі перебували четверо головних партнерів фірми та Олена. Шарль був багато начуваний про неї, що цілком природно: вся Європа говорила про Елену, одну з спадкоємиць колосальних фармацевтичних скарбів Роффів.. її неприборканий характер і абсолютна зневага світськими манерами смакувалися всіма газетами світу. Вона була

чемпіонкою з лиж, пілотувала свій власний реактивний літак, очолювала групу альпіністів, які підкорили один з піків в Непалі, була автогонщицею, брала участь у перегонах на конях і змінювала чоловіків так само часто, як сукні в своєму гардеробі. Її фотографії не сходили зі сторінок «Paris-Match» і «Jours de France». Фірма, де служив Мартель, займалася одним з чергових її шлюбнорозлучних процесів, четвертим або п'ятим за рахунком, Шарль не пам'ятав, та й не намагався пам'ятати, так як це його зовсім не цікавило. Роффи були не його поля ягодию.

Шарль нервувал, але не тому, що в конференц-залі сиділа Олена – на неї він навіть і не глянув, – а тому, що знаходився в присутності чотирьох основних партнерів. Вони для нього були втіленням влади, а Шарль Мартель поважав владу у всіх її проявах. У душі він був сором'язливим, прагнучим до усамітнення людиною, що задовольнявся скромним заробітком, крихітною затишною квартирою в Пассі і невеликою колекцією поштових марок.

Шарль Мартель не був блискучим юристом, але він був компетентним, ґрунтовним і надійним працівником. У всьому його вигляді відчувалося своєрідне, дещо сухувате-панірне достоїнство. Йому було за сорок, і, хоча зовні особливою привабливістю не відрізнявся, він тим не менш був недобрим собою.. Хтось одного разу помітив, що як особистість він нагадував собою зволожений пісок, і в цьому спостереженні таїлася велика частка істини. На превеликий подив, наступного дня після зустрічі з Еленою Рофф він був викликаний в кабінет мес'є Мішеля Сашара, старшого партнера фірми і свого безпосереднього начальника.

– Олена Рофф висловила бажання, щоб особисто ви вели її шлюбнорозлучну справу. приступати слід негайно, – сказав йому Сашар.

Шарль Мартель стояв як громом уражений.

– Але чому саме я, мес'є Сашар?

Сашар чесно глянув йому в очі і відповів:

– Поняття не маю. Дивіться не опиттоволостесь.

Ведучи справу про розлучення, Мартель змушений був часто бачитися з Еленою. Навіть занадто часто, як йому здавалося. Вона щодня дзвонила йому і запрошувала то на обід на свою віллу в Везіне, щоб обговорити деякі деталі справи, то в оперу, то до себе додому, в Довіль. Шарль намагався пояснити їй, що справа не стоїть і виїденого яйця, що розлучення вона отримає без всяких ускладнень, але Олена – а вона, незважаючи на його замішання, наполягла, щоб він називав її тільки по імені, – сказала йому, що потребує його незмінної підтримки, вселяла в неї впевненість в успіху справи. Багато пізніше він згадував це з гіркою іронією.

Через кілька тижнів після їх першої зустрічі Шарль став підозрювати, що Елені потрібно не стільки його підбадьорення, скільки він сам. У це важко було повірити. Він був ніхто, повний нуль, вона ж належала до однієї з гілок найвідомішої в світі сім'ї. Але Олена і не приховувала від нього своїх намірів, прямо заявивши йому одного разу:

Я вийду за тебе заміж, Шарль.

Він же був переконаним холостяком. З жінками відчував себе вельми незатишно. До того ж він не любив Елену. І не був навіть упевнений, що вона взагалі йому подобається як жінка. Сутолока і увага, що супроводжували її, де б вона не з'являлася, дратували його.. Відсвіт її популярності тепер падав і на нього, а він не був готовий до цього і цурався своєї популярності.. До того ж він ясно усвідомлював величезну прірву, що розділяла їх.. Різноманітність її захоплень і всеїдність претили його консервативній натурі. Вона була втіленням грації і витонченості, еталоном найновіших віянь в моді, він же. . . Та що говорити! Він був звичайним, непоказним, вже немолодим юристом. І ніяк не міг взяти в толк, що тягло до нього Елену Рофф. Тут він не був винятком: цього ніхто зрозуміти не міг. Ходили чутки, засновані на тому, що Олена Рофф, беручи участь у змаганнях зі суто чоловічих видів спорту, була затятою прихильницею руху емансипації жінок. Насправді ж вона зневажала і сам рух, і особливо основний принцип цього руху: рівність жінок і чоловіків. Вона не розуміла, з якою це стати чоловіка прирівнювали до жінки. Чоловік потрібен тільки тоді, коли в ньому виникає потреба. Не володіючи особливим інтелектом, він тим не менш може бути видресирован: приносити, наприклад, сигарети і підносити до них запалену сірник або запальничку, виконувати дрібні доручення, відкривати двері, пропускаючи даму вперед, і задовольняти сексуальні потреби жінки в ліжку. Як домашні тварини вони просто незамінні: самі одягаються, самі вмиваються, самі спускають за собою воду в туалеті.

Кого тільки на своєму віку не перепробувала Олена Рофф: тут були і плейбої, і мафіози, і магнати, які ворочали мільйонами, і зірки кіно і спорту. Але Шарля Мартеля і йому подібних у неї ніколи не було. Вона точно знала, що він собою являє: абсолютне *Ніщо*. Шматок мокрої глини. У цьому і полягала вся справа. Вона виліпить з нього все, що захоче ! Якщо Олена Рофф хотіла чого – небудь, ніхто, навіть Шарль Мартель – об'єкт її бажання, – не міг їй в цьому перешкодити.

Вони поєднувалися в Нейї і провели медовий місяць в Монте-Карло, де Шарль втратив свою цноту і свої ілюзії. Він захотів повернутися до себе в адвокатуру.

– Не будь дурнем, – сказала йому Олена. – Ти що, думаєш, я хочу бути дружиною канцелярського пацюка? Ти увійдеш в нашу справу. Пройде час, і ти станеш на чолі його. Ми будемо разом очолювати його.

Шарля визначили служити в паризькій філії «Роффа і синів». Він повідомляв їй про все, що відбувається на роботі, і вона керувала його діями, допомагала і радила йому в усьому. Шарль швидко просувався вгору службовими сходами. Незабаром він вже стояв на чолі французької філії і був введений в Рад директорів.. Олена Рофф перетворила його з непомітного адвокатишки в керівника високого рангу однієї з найбільших корпорацій світу. Здавалося, він повинен був би відчувати себе найщасливішою людиною. Він же відчував себе найнещаснішим з нещасних. З самого початку їхнього спільного життя Шарль зрозумів, що повністю опинився під каблуком дружини.. Вона сама вибрала для нього кравця, шевця і майстра з пошиття сорочок. Вона домоглася, щоб його прийняли в члени престижного «Жокей-клубу». Зверталася вона з ним, як з найманим партнером. Його зарплата до останнього сантимту потрапляла в її руки, і вона видавала йому до смішного крихітні суми на особисті витрати. Якщо Шарлю потрібні були додаткові суми, він повинен був повідомляти про це Елені. Він звітував за кожну хвилину свого часу і постійно повинен був перебувати в межах її досяжності.. Здавалося, їй подобалося нескінченно принижувати його. Бувало, вона дзвонила йому прямо на роботу і вимагала, щоб він негайно їхав додому, захопивши з собою баночку мазі для масажу або ще якусь дрібненьку в цьому роді. Коли він приїжджав, вона, роздягнувшись догола, вже чекала його в ліжку. Вона була ненаситна, як дика тварина. Скільки себе пам'ятав, більшу частину часу Шарль провів біля ліжка своєї матері, яка померла від раку. У такому житті не було місця іншим жінкам. Коли мати померла, Шарлю здавалося, що нарешті-то він знайде почуття бажаної свободи, насправді ж він знайшов почуття абсолютної порожнечі. Секс і жінки його не цікавили. Одного разу, коли Олена вперше згадала про одруження, він у пориві одкровення зізнався їй у цьому..

– Мої сексуальні почуття, лібідо, так би мовити, нерозвинені, майже на нулі, – заявив він.

Олена посміхнулася у відповідь:

– Бідний Шарль. Повно боятися. Ось побачиш, секс тобі доведеться до душі.

Він його зненавидів. Що для неї послужило додатковим стимулом сексуального задоволення. Вона сміялася над його слабкістю і змушувала проробляти з нею такі огидні речі, від яких його нудило. Статевий акт і сам по собі був для нього огидний. Олена ж обожнювала експериментувати. Шарль ніколи не знав, що вона зробить в черговий раз. Одного разу, в момент оргазму, вона доклала до його мошонки подрібнений в порошок лід; в інший раз ввела йому в задній прохід електрод. Шарль фізично боявся Елени. Вона поводитися по відношенню до нього, немов вона, а не він, була чоловіком. Він намагався хоч у чому перевершити її, але, на жаль, це йому було не по плечу. Вона перевершувала його у всьому. У неї був блискучий розум. Юриспруденцію вона знала не гірше його, юриста за освітою, а в комерційній справі відчувала себе як риба у воді. Часом могла обговорювати з ним проблеми концерну. І ніколи від таких розмов не втомлювалася.

– Ти тільки поглянь на цю силу, Шарль! «Рофф і сини», якщо захочуть, можуть розчавити або підняти з попелу половину країн земної кулі. Я обов'язково стану президентом фірми. Фірма заснована моїм прадідом. Вона – невідривна частина мене.

Після такого роду розмов Олена була ненаситна в ліжку, і, щоб її задовольняти, Шарлю доводилося проробляти з нею речі, про які він і думати боявся. За це він став зневажати її. Тепер він тільки і думав про те, як би скоріше позбутися, втекти від неї. Але для цього потрібні були гроші.

Одного разу під час ленчу один з його друзів, Рене Дюшамі, запропонував Шарлю спосіб нажити стан.

– У мого дядька величезний виноградник в Бургундії. Дядько нещодавно помер, і виноградник піде з торгів – десять тисяч акрів першокласної лози. У мене точні відомості про реальну вартість землі, – продовжував Рене Дюшамі, – так як дядько мій єдиний найближчий родич, і сім'я не хотіла б випустити виноградник зі своїх рук. Але одному мені не підняти таку суму. Ось якби ти увійшов зі мною в долю, то протягом року ми б подвоїли початкову суму. Принаймні хоч з'їзди, подивися, про що йде мова.

Так як Шарлю соромно було зізнатися другу, що у нього за душею ні гроша, він, щоб не образити його відмовою, поїхав до Бургундії, щоб на власні очі переконатися в істинності його слів. Побачене, однак, справило на нього сильне враження.

– Кожен з нас повинен вкласти в справу по два мільйони франків, – сказав Рене Дюшамі. – Через рік ми отримаємо в два рази більше.

Чотири мільйони франків! Це бажана свобода, повне і остаточне позбавлення. Він поїде так далеко, що Олена ніколи не зможе його знайти.

– Я подумаю про це, – пообіцяв Шарль своєму другові.

І він став думати. Денно і нотно. Такий випадок заробити цілий стан не можна було упускати. Але де взяти гроші Шарль знав, що позичити таку суму у кого-небудь, щоб про це не стало негайно відомо Елене, він не міг. На її ім'я було записано все: будинки, картини, машини, коштовності. Стоп, стоп, стоп! Коштовності! Ці красиві дрібнички, які вона тримає в сейфі в їх спальні. Ідея поступово почала приймати зримі обриси. Якщо йому вдасться отримати коштовності, він зможе, поступово замінюючи оригінали на підробки, закласти перші під необхідну суму. Після того як спрацює виноградник, він просто викупить коштовності назад. І все одно решти грошей вистачить, щоб безслідно і назавжди зникнути.

Шарль подзвонив Рене Дюшамі і з серцем сказав:

– Я вирішив увійти в долю.

Однак виконання першої частини плану повергало його в жах. Необхідно було проникнути в сейф і викрасти звідти коштовності Олени. В очікуванні зручного моменту для здійснення своєї задумки Шарль так нервував, що нічого не міг толком робити. Дні змінювали один одного, а він, немов механічна лялька, нічого не відчував, не чув і не бачив, що творилося навколо нього. Зустрічаючись з Еленою, раптом починав рясно потіти. У найбільш невідповідні моменти у нього ні з того ні з цього починали тремтіти руки.. Його стан занепокоїв Елену, як могло б занепокоїти стан улюбленої собачки. Вона запросила до нього лікаря, але той ніяких відхилень у Шарля не виявив.

– Він, правда, трохи перенапружений. Але два дні постільного режиму, і все знову увійде в норму.

Олена довгим поглядом окинула оголену фігуру Шарля, що лежав у ліжку, і посміхнулася.

– Дякую, докторе.

Ледве лікар пішов, Олена почала роздягатися.

– Я... я себе не дуже добре відчуваю, – запротестував Шарль.

– Зате я почуваюся чудово, – відрубала Олена.

Такої ненависті до неї, як цього разу, він ще ніколи не відчував.

* * *

Випадок представився Шарлю наступного тижня. Олена з друзями зібралася покататися на лижах в Гармш-Партенкірхен. Шарля вона вирішила залишити в Парижі.

– Вечорами будь вдома, – сказала йому Олена, – і чекай мого дзвінка.

Ледь за поворотом зник червоний « », за кермом якого сиділа Олена, Шарль кинувся до сейфа в стіні спальні. Вона часто відкривала при ньому сейф, і він напам'ять знав майже всю цифрову комбінацію. Протягом години йому вдалося обчислити відсутні цифри. Тривожними руками він відпер сейф. В середині його в коробочках, вистелених оксамитом, блискучи, подібно крихітним зірочкам на чорному небосхилі, лежала його свобода. Він вже домовився з ювеліром, якимось П'єром Рішаром, що славився своїм умінням створювати майстерні дублікати знаменитих ювелірних виробів. Коли Шарль став плутано і безглуздо пояснювати йому, навіщо йому знадобилися копії, Рішар сухо перебив його, заявивши:

– Мессьє, я багатьом роблю копії. Хто ж у здоровому розумі, виходячи з дому, стане надягати справжні коштовності в наші дні?

Шарль приносив йому коштовності поштучно, і коли копія була готова, клав її в сейф замість справжньої. Коли копії зайняли місце справжніх коштовностей, він закрив скарби в державному ломбарді «Креді мунісіпаль».

Операція по заміні коштовностей зайняла більше часу, ніж він розраховував. По-перше, до сейфа він міг

навідуватися тільки за відсутності Олени, по-друге, виникли непередбачені затримки з копіюванням. Але нарешті настав день, коли Шарль міг сказати Рене Дюшамі:

– Завтра я передам тобі необхідну суму.

Він став співвласником величезного виноградника.

І Олена рівним рахунком нічого про це не знала!

Шарль потихеньку почав шанувати літературу з вирощування винограду. А чому б і ні? Хіба він тепер не виноградар? Він дізнався, наприклад, що в якості основного висаджувався сорт «каберне совіньйон», інші – «гро каберне», «мерло»мальбек», «пти вердо Ящики робочого столу Шарля наповнилися брошурами по сільському господарству і книгами по виноробству. Він дізнався багато цікавого про процеси ферментації, про те, як підрізати і прищеплювати лозу, але найголовніше, і це розбурхало його уяву, попит на вино в світі зростав не по днях, а по годинах.

Партнери регулярно бачилися один з одним.

– Все йде навіть краще, ніж я припускав, – розповідав Рене. – Ціни на вино неухильно повзуть вгору. За кожную тонну свіжовичавленого соку нам можуть відвалити по триста тисяч франків.

Таке не снилося йому і уві сні – Виноградна лоза – це не вино, це чисте червоне золото! Шарль почав збирати інформацію про острови на південних морях, про країни Південної Америки: Венесуелі, Бразилії та інших. Вже в самих їх назвах таїлося яке-то чарівність. Його небагато, правда, бентежила та обставина, що на землі майже не було місць, де б «Рофф і сини» не мали своїх контор. Так що в разі необхідності Олена без зусиль зможе його відшукати. А відшукавши, неодмінно вб'є. У цьому він ні секунди не сумнівався. Якщо, однак, він не вб'є її першим. Солодке всіх мрій на світі була для нього ця думка про вбивство Олени. Він вбивав її в розумі вже тисячі разів, і кожен раз по новому. Збоченим чином він навіть почав отримувати задоволення від образливого ставлення до нього Елени. Коли вона змушувала його проробляти з нею в ліжку немислимі піруети, він зі злорадством думав: «Нічого, стерва, вже недовго залишилося. На твої ж гроші я стану багатим і незалежним, і нічого ти мені не зможеш зробити!»

А вона командувала: «Швидкіше!», або «Сильніше!», або «Не зупиняйся!»

І він покірливо робив усе, що вона наказувала. І внутрішньо зловтішливо посміхався!

* * *

Вирішальними періодами при вирощуванні лози, як з'ясував Шарль, є весняні і літні місяці, так як до часу збору винограду у вересні він повинен в рівній мірі отримати необхідні дози вологи і тепла. Занадто багато сонця – випалить аромат, занадто багато води – розрідить його. Червень почався чудово. Шарль прослуховував метеозведення по Бургундії щодня, спочатку по одному разу в день, потім по два рази. Його лихоманило від нетерпіння: до здійснення заповітної мрії залишалися лічені тижні! Він навіть знав тепер, куди збирається втекти: Монтего-Бей! На Ямаїці у «Роффа і синів» контори не було. Там він легко може загубитися. Він навіть близько не підійде до Раунд-Хілл або Окко-Ріос, де може попастися на очі кому-або зі знайомих Елени. Він купить собі в горах невеликий маєток. На острові це коштує недорого. Він заведе собі слуг, буде відмінно харчуватися – загалом, не відмовляти собі ні в яких задоволеннях.

У ці перші дні червня Шарль Мартель був по-справжньому щасливий. Його теперішнє життя було суцільним приниженням, але він і не жив у сьогоднішній, він жив у майбутньому, в тропіках, на обласканому сонцем і вітрами острові в Карибському морі.

Червнева погода день від дня ставала краще. Дощові дні змінилися сонячними. Якраз те, що потрібно ніжним плодам. І в міру того як грона наливалися соком, міцно і ширився добробут Шарля Мартеля.

П'ятнадцятого червня в Бургундії пішов дрібний дощ. Потім він посилювався. Проходили дні, проходили тижні; дощ не припинявся. Шарль перестав слухати метеозведення.

Якщо дощ припиниться до середини липня, – говорив по телефону Рене Дюшамі, – ще не все втрачено.

Липень цього року, як повідомила метеослужба, виявився найбільш дощовим за всю історію бюро погоди Франції. До першого серпня Шарль Мартель втратив всі свої гроші до останнього сантимту. Такого страху за скоєне, як в ці дні, він ніколи не відчував.

* * *

– Наступного місяця ми летимо в Аргентину, – оголосила Шарлю Олена. – Я приймаю участь в автоперегонах.

Він дивився, як вона носилася по треку на своєму «феррарі», і думав: «Якщо вона зламає собі шию, я вільний».

Але неадарма ж вона була Еленою Рофф-Мартель. Саме життя виліпило її для ролі переможця, його ж – для ролі переможеного.

Перемога в гонці сексуально порушила Елену вище всяких меж. Ледве переступивши поріг їх розкішного готельного номера в Буенос-Айресі, вона наказала Шарлю роздягтися і лягти животом на килим. Коли вона осідлала його і він побачив, що вона тримає в руці, він благав:

– Будь ласка, не потрібно!

У цей час у двері постукали.

– Merde! – вилаялася Олена.

Вона чекала деякий час. Стук повторився.

– Сеньйор Мартель? – пролунав за дверима.

– Залишайся на місці! – наказала Олена.

Вона встала, одягла своє струнке міцне тіло в важкий шовковий халат і, підійшовши до дверей, відчинила її. На порозі стояв посылний в сірій уніформі і в витягнутій руці тримав великий запечатаний конверт.

– Я повинен передати це в руки сеньйора і сеньйори Мартель.

Вона взяла конверт і зачинила двері. Розкрила конверт і пробігла очима повідомлення, що там міститься, потім повільно знову перечитала його.

– Що це? – запитав Шарль.

– Сем Рофф мертвий, – сказала вона посміхаючись.

Лондон

Понеділок, 7 вересня – 14.00

«Вайтс-клуб» розташовувався в кінці Сент-Джеймс-стріт, поруч з Піккаділлі. Збудований у вісімнадцятому столітті спочатку як гральний будинок, Уайтс був одним з найстаріших клубів Англії і одним з найбільш недоступних. Це був клуб для обраних. Члени клубу вносили імена своїх синів в список майбутніх його членів при народженні, так як черги на вступ доводилося чекати тридцять років.

Фасад «Вайтса» являв собою втілення благопристойності. Величезні, з виступами, вікна, що виходили на Сент-Джеймс-стріт, створювали максимум затишку для тих, хто знаходився всередині, і мінімум можливостей задовольнити свою цікавість для тих, хто проходив повз них зовні. Кілька сходинок вели до входних дверей клубу, але, крім його постійних членів і їх гостей, рідко кому вдавалося підніматися по них, щоб пройти всередину. Кімнати в клубі були значних розмірів, на всьому, що знаходилося всередині, лежала печатка старовини і багатства. Зручні старовинні меблі: шкіряні дивани, стійки для газет, дивовижної роботи старовинні столи, зручні шкіряні крісла, на яких сиділи більш ніж з півдюжини прем'єр-міністрів країни. Спеціальна кімната з величезним каміном за бронзовою решіткою була обладнана для гри в триктрак, в ідальню на другому поверсі вела строгих пропорцій витончено вигнуті сходи. дальня займала весь поверх, і в ній містилися величезний червоного дерева стіл на тридцять місць і п'ять невеликих столів, що розташовувалися навколо нього.. На сніданках і обідах тут можна було зустріти найвпливовіших людей країни і світу.

За одним з невеликих кутових столів сидів сер Алек Ніколз, член англійського парламенту, і снідав зі своїм гостем Джоном Свінтоном. Батько сера Алека був баронетом, як до нього його дід і прадід. Всі вони свого часу були членами «Вайтс-клубу». Серу Алеку вже перевалило за сорок. Він був худорлявий, з блідим аристократичним обличчям і чарівною посмішкою. Він тільки що прикотив на машині зі свого заміського маєтку в Глостерширі і був одягнений в твідову спортивну куртку, широкі штани і мокасини. Гість, виряджений в смугастий костюм, яскраву картату сорочку і червону краватку, здавався зайвим в цій повній гідності і розкоші обстановці.

– У вас тут шикарно готують, – прокачав Джон Свінтон, дожовуючи залишки величезної телячої котлети.

Сер Алек ствердно кивнув:

– Так. Часи явно змінилися з тих пір, як Вольтер заявив: «У англійців тисяча віросповідань і тільки один соус».

Джон Свінтон підняв очі від тарілки.

– Хто такий Вольтер?

– Один... один французький хлопець, – збентежено сказав сер Алек.

– А, зрозуміло.

Джон Свінтон запив котлету ковтком вина, відклав у бік ніж і виделку і витер рот серветкою.

– А тепер, сер Алек, поговоримо про справу.

– Я вже говорив вам два тижні тому, пан Свінтон, що робота йде повним ходом, але мені потрібно додатковий час, – сказав сер Алек м'яко.

До їх столу підійшов офіціант, в руках якого одна на інший стояло кілька дерев'яних коробок з сигарами. Він спритно поставив їх на стіл перед ними.

– Дурно було б відмовлятися, – сказав Свінтон.

Пробігши очима етикетки на коробках і захоплено присвистнувши, він відібрав собі кілька сигар, одну з яких закупив, а інші поклав у внутрішню кишеню піджака. Офіціант і сер Алек зробили вигляд, що не помітили нічого поганого. Офіціант злегка вклонився серу Алеку і поніс сигари до наступного столу.

– Мої господарі занадто терплячі до вас, сер Алек, але боюся, що їх терпіння починає вичерпуватися.

Він взяв обгорілий сірник, нахилився вперед і недбало кинув її в келих вина, з якого пив сер Алек.

– Скажу вам відверто, як другу, я б не став їх дратувати. Сподіваюся, ви не хочете, щоб вони розсердилися на вас?

– Але у мене зараз немає грошей.

Джон Свінтон розлютився.

– По лінії матусі ви ж Рофф, так? У вас тисяча акрів відмінної землі, шикарний будинок в Найтсбріджі, «роллс-ройс», «бентлі», чого ж вам ще треба для повного комплекту, допомога по безробіттю, що»

Сер Алек зі страждальницьким виглядом озирнувся по сторонах і тихо сказав:

– Але все, що ви перерахували, неліквідно, тобто не може бути реалізовано за готівку. Я не можу...

Суїнтон підмигнув і сказав:

– Зате ваша мила дружина, Вівіан, цілком ліквідна, або я що –то плутаю, а ? Бюстик у неї – пальчики ображеш.

Сер Алек густо почервонів. Сама згадка імені Вівіан цим негідником була святотатством.. Алек згадав, що, коли виїжджав вранці, Вівіан все ще спала. У них були окремі спальні, і найбільшою радістю Алека Ніколза було заходити до неї під час своїх нечастих візитів». Іноді, прокинувшись занадто рано, він навідувався до неї, коли вона ще спала, і просто стояв і дивився на неї. Чи спала вона або пильнувала, вона була найкрасивішою жінкою, яку він коли-небудь зустрічав. Спала вона нагая, і зім'яті уві сні простирадла ледь прикривали її податливе, з витонченими вигинами тіло. Золотоволоса, з широко розставленими блідо блакитними очима і ніжною, кремового відтінку шкірою, Вівіан до зустрічі з сером Алеком на одному з благодійних балів працювала актрисою на других ролях в одному з театрів. Він був підкорений її красою, але в ще більшій мірі його притягував її жвавий, легкий і веселий характер. Вона була на двадцять років молодша за нього, і жага життя буквально переповнювала її.. Там, де Алек був сором'язливий і прагнув до усамітнення і самоаналізу, вона була товариська, добра і життєрадісна. Він ніяк не міг викинути її з голови, але тільки через два тижні після їх першої зустрічі зважився нарешті зателефонувати їй. На його здивування і захоплення, Вівіан прийняла його запрошення. Алек повів її спочатку в « Олд- Вік» на прем'єру, потім запросив її пообідати з ним в « Мірабелл». Жила Вівіан в похмурого виду напівтемній квартирі на першому поверсі в Ноттінг Хіллі, і, коли Алек проводив її додому, вона запитала:

– Зайдіть?

Він провів там всю ніч, і життя його круто змінилася. Жодна жінка до неї не могла довести його до оргазму. Подібної Вівіан у нього ще ніколи не було. У неї були оксамитовий язик, золоте волосся і вологі, пульсуючі, кличуть зануритися в них глибини, які Алек досліджував до повного знемоги. Він збуджувався від однієї тільки

думки про неї.

І ще. Вона могла розсмішити, розворушити його, змусити полюбити всіх і все навколо. Вона сміялася над його сором'язливістю і важковаговістю, і він обожнював її за це. Він тепер бував з нею так часто, як вона дозволяла. Коли Алек приходив з нею на званий вечір, вона незмінно ставала центром уваги. Алек і пишався, і ревнував одночасно. Ревниво поглядаючи на молодих людей, що товпилися навколо неї, незмінно ставив собі питання: «З скількома з них вона вже встигла побувати в ліжку?»

У ті ночі, коли Вівіан відмовлялася зустрічатися з ним, так як у неї було інше побачення, він місця собі не знаходив від ревнощів. Він під'їжджав до її будинку, зупинявся де-небудь поодаль і стежив, коли і з ким вона поверталася додому. Алек знав, що поводить як останній ідіот, але нічого не міг з собою вдіяти. Що-то нестримно притягувало його до неї, від чого у нього не було сил звільнитися.

Він розумів, що зробив непоправну помилку, зв'язавшись з Вівіан, про одруження ж на ній не могло бути й мови. Він був усіма шановний член парламенту, його чекало блискуче політичне майбутнє, а будучи нащадком династії Роффів, він входив до Ради директорів фірми «Рофф і сини». Вівіан же за соціальним становищем стояла набагато нижче його. Її батько і мати були захудлими провінційними артистами вар'єте. У Вівіан, крім тих уривчастих знань, які вона встигла накопити на вулиці і за лаштунками, не було ніякої освіти. Алек знав, що вона поверхнева і, що гріха таїти, легко доступна. Вона була хитра, але не розумна. Незважаючи, однак, на все це, Алек буквально марив нею. Не можна сказати, щоб він не намагався боротися з самим собою. Він навіть на який-то час перестав з нею зустрічатися. Але нічого не допомагало. Коли вона бувала поруч, він був щасливий, коли йшла, нещасніше його не було людини на землі. Зрештою, не зумівши перебороти себе, він запропонував їй руку і серце, так як іншого виходу не бачив, і, коли вона прийняла його пропозицію, щастя його не було кордонів.

Новоспечена наречена переїхала в його родовий будинок, оброблений в стилі Роберта Адама, неокласичного архітектора вісімнадцятого століття, в Глостерширі, величезний георгіанський особняк з доричними колонами і широкою під'їзною алеєю. Будинок стояв посеред сотні акрів зеленого моря розкішної орної землі, частина якої була відведена під особисте мисливське господарство; а в численних струмках, що перетинали володіння сера Алека, водилося багато риби. Позаду особняка фірмою «Кейпабіліті Браун» був розбитий великий парк.

Внутрішнє оздоблення приголомшувало своєю розкішшю. Хол у передній був викладений кам'яними плитами, а стіни оздоблені пофарбованим деревом. Зі стелі попарно звисали старовинні ліхтарі, в різних місцях стояли криті мармуром столи в стилі Роберта Адама з позолоченими ніжками і стільці з червоного дерева. Оздоблення бібліотеки становили старовинні вбудовані книжкові шафи вісімнадцятого століття, пара одноногих столів-тумб, виконаних Генрі Холландом, і стільці, зроблені за ескізами Томаса Хоупа.. Меблі у вітальні являла собою суміш хепплуайта, витончених, тонких, овальних і віялоподібних ліній і форм, і чіппендейла, обробки в стилі рококо з великою кількістю тонкої різьби; на підлозі лежав величезний уїлтонський (вовняний з низьким ворсом і східним візерунком) килим, зі стелі звисало дзеркало. Величезна їдальня могла розмістити відразу сорок гостей, поруч з нею знаходилася курільна кімната. На другому поверсі розташовувалися шість спалень, в кожній з яких було за старовинним, вісімнадцятого століття, каміну.. Третій поверх був відданий під приміщення для прислуги.

Не минуло і шести тижнів з моменту їх в'їзду в будинок, як Вівіан заявила:

– Виїдемо звідси, Алек.

Він в подиві подивився на неї:

– Ти маєш на увазі, що хотіла б на пару днів з'їздити в Лондон?

– Я маю на увазі *взагалі* забратися звідси!

Алек подивився у вікно на смарагдові луки, де він грав ще дитиною, на гігантські дуби і явори і, запинаючись на кожному слові, сказав:

– Вівіан, тут так тихо, покійно. Я...

На що вона відповіла:

– Знаю, котик. Ось чого терпіти не можу, так це срану тишу і спокій!

Наступного тижня вони поїхали до Лондона.

У місті серу Алеку належав чотириповерховий особняк на Вілтон, неподалік від Найтсбріджа, з чудовою вітальнею, кабінетом і великою їдальнею. У задній стіні особняка знаходилося вікно, з якого відкривався чудовий вид на чарівний англійський сад з гротом, статуями, білими лавками і водоспадами. На верхніх поверхах розташовувалися анфілади житлових приміщень і чотири невеликі спальні.

Протягом двох тижнів Вівіан і Алек спали разом, поки одного ранку Вівіан не сказала:

– Я люблю тебе, Алек, але знаєш, ти так хропеш!

Алек не знав про це свого недоліку.

– Краще, якщо я буду спати одна, котик. Лади?

У Алеці все протестувало. Він любив відчувати її м'яке, тепле тіло біля себе в ліжку. Але знав Алек і те, що як чоловік він не викликав у Вівіан тих почуттів, які викликали в ній інші чоловіки. Тому вона і не хотіла бачити його в своєму ліжку. І тому він сказав:

– Гаразд, люба, нехай буде по [hhh] твоєму.

Алек наполіг, що буде спати в одній з гостьових спалень, Вівіан же залишиться на старому місці.

Спочатку, в ті дні, коли Алек повинен був виступати в парламенті, Вівіан регулярно відвідувала палату громад і сиділа в галереї для публіки. Він дивився на неї знизу вгору і невимовно пишався нею. Не було там жінки красивіше її! Але одного разу, закінчивши промову, сер Алек звично глянув вгору, чекаючи схвалення Вівіан

У нетерпимості Вівіан Алек перш за все звинувачував себе. Його літні друзі були занадто консервативні для неї. Тому він був радий, коли вона запрошувала в будинок своїх молодих компаньйонів, і намагався звести їх разом зі своїми друзями. Результат виявився більш ніж жалюгідним.

Алек постійно твердив собі, що, коли у Вівіан з'явиться дитина, вона втихомириться і зміниться на краще. Але в один злощасний день яким-то чином – Алеку нестерпно було думати, яким саме, – вона підхопила вагінальну інфекцію, і їй видалили матку. А Алек так же мріяв про сина!

– Чи варто так сумувати, котик? – говорила вона посміхаючись. – Вони вирізали дитячий садок, зате залишили кімнатку для ігор.

Він довгим поглядом подивився на неї, потім повернувся і вийшов.

Вівіан обожнювала купувати собі дорогі речі. Вона не рахуючи і без розбору витрачала гроші на одяг, коштовності і автомобілі, і у Алека не вистачало духу її зупинити. Він говорив собі, що, вирішивши в бідності, вона була позбавлена красивих речей. Йому хотілося їх їй дарувати. Але на жаль, він не міг собі цього дозволити. Його платню з'їдали податки, основний же його стан було вкладено в акції фірми «Рофф і сини». Вільного доступу до цих акцій у нього не було. Він намагався пояснити це Вівіан, але вона і слухати не бажала. Ділові розмови втомлювали її. І Алек дозволив їй продовжувати в тому ж дусі.

Про те, що вона грає на гроші, він вперше дізнався від Тода Майклза, власника «Тод-клуб», сумнівної репутації грального будинку в Сохо, самому злачному з районів Лондона.

– У мене на руках кілька розписок вашої дружини на загальну суму в тисячу фунтів, сер Алек. Останнім часом їй здорово не щастить в рулетку.

Алек був не на жарт стривожений. Він оплатив її розписки, і в той же вечір у них з Вівіан відбулася серйозна розмова.

– Ми просто не можемо собі цього дозволити, – заявив він їй. – Ти витрачаєш більше, ніж я заробляю.

Вона була саме каяття.

– Прости мене, котик. Твоя дівчинка погано себе вела.

І вона підійшла до нього впритул, обвила його шию руками і міцно до нього притиснулася. І злість його тут же полетіла. Ця ніч в її ліжку була однією з найбільш достовірних.

Він запевнив себе, що тепер все буде добре.

Через два тижні Тод Майклз знову з'явився в їх будинку. На цей раз він приніс розписки Вівіан на суму в п'ять тисяч фунтів стерлінгів. Алек був поза себе від гніву.

– Навіщо ж ви дозволяєте їй грати в кредит ? – скипів він.

– Тому що вона ваша дружина, сер Алек, – незворушно відповів Майклз. – Як же ми будемо виглядати, якщо відмовимо їй в кредиті?

– У мене зараз немає стільки готівкою, – сказав Алек. – Але я дістану гроші.

– Не турбуйтеся ! Вважайте, що це борг. Коли зможете, тоді і оплатите його.

У Алека відлягло від серця.

– Це дуже великодушно з вашого боку, пане Майклз.

Тільки через місяць Алек дізнався, що Вівіан заборгувала ще двадцять п'ять тисяч фунтів стерлінгів і що норма ставки на зростаючий борг становила десять відсотків на тиждень. Він жахнувся. Таку суму готівкою йому ніяк не зібрати. Він нічого навіть не міг продати зі своєї нерухомості. Будинки, старовинні речі, машини – все це належало «Роффу і синам». Його гнів настільки перелякав Вівіан, що вона обіцяла більше не грати на гроші. Занадто пізно. Алек вже попався в мережі шахраїв. Скільки грошей він їм не давав, всього боргу він так і не зміг оплатити. Найжахливіше ж було те, що з кожним місяцем борг все більше збільшувався.. Так тривало протягом цілого року.

Коли громили Тода Майклза вперше стали погрожувати йому, вимагаючи негайної сплати боргу, він пригрозив, що поскаржиться комісару поліції.

– У мене зв'язки на найвищому рівні, – заявив він.

Вимагач похмулювався:

– А у мене на найнижчому.

І ось тепер Алек змушений сидіти в Уайтсе поруч з цією жахливою людиною і, придушивши в собі гордість, принижено кланятися, щоб йому дали трохи часу.

– Я вже заплатив їм більше того, що зайняв. Вони не сміють...

– Ви заплатили тільки за відсотками, сер Алек. Залишилася ще одна основна сума боргу, – помітив Свінтон.

– Це вимагання, – сказав Алек.

Очі Суїнтон потемніли.

– Я передам босу ваші слова.

Він зробив рух, щоб піднятися.

Алек поспішно сказав:

– Ні! Сядьте. Будь ласка.

Суїнтон повільно опустився на своє місце.

– Не треба вживати таких виразів, – попередив він. – Один хлопець вже одного разу вжив їх і виявився прибитим колінами до підлоги.

Алек читав про це. Таке покарання для своїх жертв придумали брати Крей. Люди, з якими зараз зіштовхнула його доля, були не краще і не менш безжальними.

Він відчув, як до горла підступає нудота.

– Я нічого поганого не мав на увазі. Просто у мене ... у мене зараз немає готівки.

Свінтон струсив попіл зі своєї сигари в келих Алека і сказав:

– У вас купа акцій в «Роффі і синах», чи не так?

– Вірно, – відповів Алек, – але вони не підлягають продажу або передачі іншим особам. Ними не можна скористатися, поки «Рофф і сини» будуть залишатися сімейною фірмою.

Свінтон затягнувся сигарою.

– І довго вони будуть залишатися сімейною фірмою?

– Це залежить від Сема Роффа. Я вже намагався переконати його дозволити продаж акцій на сторону.

– Спробуйте ще.

– Передайте пану Майклзу, що він отримає свої гроші. І перестаньте переслідувати мене.

Свінтон скинув голову:

– Переслідувати вас, сер? Ти, сука, відразу відчуєш, коли ми почнемо тебе переслідувати. Спочатку згорять твої сарані стайні, і ти будеш жрати тільки горілу конину. Потім згорить твій будинок. Може бути, разом з твоєю ципочкою Вівіан, хто знає!

Він похмулювався, і сера Алека перекинуло від цієї посмішки.

– Ти коли – їв підсмажену куртку, а?

Алек зблід.

– Заради Бога...

Свінтон різко змінив тон і сказав заспокоїливо:

– Шучу. Тод Майклз – ваш друг. А друзі повинні допомагати один одному, чи не так? У нас якраз сьогодні на

зустрічі йшла розмова про вас. І знаєте, що сказав бос? Він сказав: «Сер Алек – відмінний хлопець. Якщо у нього не буде грошей, він обов'язково знайде спосіб бути нам корисним».

Алек нахмурився.

– Який спосіб?

– Для такого розумного хлопця, як ви, ніякої праці не складе придумати що-небудь оригінальне. Ви один із співвласників фармацевтичної фірми. Там виробляють різні препарати, і зокрема кокаїн. Що варто кілька разів, абсолютно випадково, пару-іншу партій наркотику відправити не туди, куди належить, а, скажімо, іншому одержувачу?

Алек здивовано втомився на нього.

– Ви з глузду зійшли, – нарешті видавив він. – Це неможливо зробити.

– Вражаюче, на що здатні люди, коли у них немає іншого виходу, – ласкаво сказав Свінтон і встав. – Або ви платите готівкою, або ми диктуємо вам, куди відправити товар.

Він загасив сигару про блюдце, на якому лежало масло Алека.

– Щире привіт Бівіан, сер Алек. Поки.

І Джон Свінтон випарувався.

Сер Алек залишився сидіти, сліпо дивлячись прямо перед собою, оточений звичними, до болю знайомими речами, незмінно супроводжували його все його життя, які зараз він може безповоротно втратити. Єдиним чужим предметом був засолений мокрий недопалок сигари на блюдці. Яким чином дозволив він їм вторгнутися в своє життя? Він дійшов до того, що став пішаком в руках негідників. Тепер він знав, що їм потрібні не його гроші. Гроші – це приманка, на яку він попався. х цікавило його становище у фірмі, що виробляє ліки.. Вони спробують змусити його працювати на них. Якщо стане відомо, що він потрапив до рук кримінальників, опозиція не сповільнить цим скористатися. Його партія швидше за все попросить його піти у відставку. Все буде зроблено тактовно і строго конфіденційно. Вони, ймовірно, чинять на нього тиск, з тим щоб він склав з себе повноваження члена парламенту. І запропонують йому якусь номінальну посаду, щоб він міг отримувати оклад в сотню фунтів стерлінгів на рік з королівської скарбниці. Член ж парламенту не має права отримувати гроші ні від королеви, ні від уряду. І серу Алеку, таким чином, не дозволять повернутися в парламент. Причина, зрозуміло, незабаром стане всім відома. Він буде знищений. Якщо не зуміє зібрати необхідну суму, щоб разом розплатитися. Вже кілька разів він заговорював з Семом Роффом про те, щоб той погодився зняти заборону з вільного продажу акцій на ринку цінних паперів.

– Забудь і думати про це, – сказав йому у відповідь Сем. – Ледве ми дозволимо стороннім стати нашими партнерами, як вони негайно почнуть вчити нас, що нам робити. Ми й оком не встигнемо моргнути, як вони захоплять спочатку Раду, а потім приберуть до рук всю компанію. Тобі –то це навіщо, Алек? У тебе великий оклад, на кишенькові витрати, думаю, вистачає. Відкритий рахунок у банку. Навіщо ж тобі готівка?

В яку мить Алек мало не сказав Сему, як гостро він потребує саме готівки. Але знав, що з цього нічого не вийде. Фірма для Сема Роффа була всім, і це робило його абсолютно бездушним до всього іншого. Якби йому стало відомо, що Алек хоч в якійсь мірі скомпрометував фірму, він зробив би все можливе, щоб негайно позбутися від нього. Ні, Сем Рофф був останньою людиною, до якої він міг би звернутися.

Алеку загрозувала загибель.

* * *

До столу Алека наблизився швейцар Уайтса у супроводі людини, одягненої в сіру уніформу посильного. У руці він тримав великий запечатаний конверт.

– Прошу вибачення, сер Алек, – шанобливо звернувся до баронета швейцар, – але ця людина наполягає, що зобов'язаний що-то передати вам особисто в руки.

– Дякую вам, – сказав сер Алек.

Посильний вручив йому конверт і в супроводі швейцара пішов до виходу.

Алек довго дивився на конверт, перш ніж розкрив його. Перерахувавши вміст три рази, зім'яв папір. Очі його повільно наповнилися сльозами.

Розділ 6

Нью-Йорк–

Понеділок, 7 вересня – 11.00

Приватний «Боїнг-707-320» заходив на посадку в аеропорту Кеннеді, дочекавшись нарешті своєї черги на приземлення. Політ був довгим і виснажливим, і Ріс Вільямз врешті змучився: за весь час польоту він як не намагався, так і не зміг заснути. На цьому літаку він часто літав з Семом Роффом.

Елізабет Рофф чекала його. У телеграмі зі Стамбула Ріс просто повідомив їй, що прилітає на наступний день. Він, звичайно, міг би повідомити їй по телефону про смерть батька, але вважав, що вона заслуговує більшої поваги.

Літак вже був на землі і підрюлював до терміналу. У Ріса майже не було багажу, і він швидко пройшов митний огляд. Зовні сіре, бляке небо віщувало швидкі заморозки. Біля бічного виходу його очікував лімузин, щоб відвезти на Лонг-Айленд, в будинок Сема Роффа, де його чекала Елізабет.

У дорозі Ріс спробував відрепетирувати ті слова, які він скаже Елізабет, щоб хоч як-небудь пом'якшити удар, але ледь Елізабет відкрила входні двері, як всі раніше завчені слова миттю вилетіли у нього з голови. Всякий раз, зустрічаючи Елізабет, Ріс як би заново вражався її красі. Зовнішністю вона пішла в матір, успадкувавши від неї ті ж аристократичні риси, ті ж пекучі чорні очі, обрамлені довгими, важкими віями. Шкіра її була білою і м'якою, волосся чорним, з відливом, тіло точеним і пружним. Одягнена вона була в кремового кольору шовкову блузку з відкритим коміром, плісировану сіру фланелеву спідницю і жовтувато-коричневі туфелки. У ній нічого не було від тієї незграбної маленької дівчинки, гидкого каченяти, якого Ріс вперше побачив дев'ять років тому. Вона перетворилася на красиву, розумну, сердечну і знайому собі ціну жінку.. Тепер вона посміхалася, радіючи його приходу. Вона взяла його за руку і сказала:

– Вхось, Мал. – І повела його в оброблену дубом бібліотеку. – Ти прилетів разом з Семом? Тепер від гіркої правди не піти! Ріс набрав у груди побільше повітря і сказав:

– З Семом сталося нещастя, Ліз.

Він бачив, як фарба миттєво зійшла з її обличчя. Вона мовчки чекала, що він скаже далі.

– Він загинув.

Вона стояла не шелохнувшись. Коли нарешті заговорила, Ріс ледь розчув її слова.

– Що... що сталося?

– У нас поки немає подробиць. Вони йшли по льодовику, обірвалася мотузка. Він впав у прірву.

– Вдалося знайти?

Вона закрила очі, але зараз знову їх відкрила.

– Бездонну прірву.

ї обличчя стало мертвим-блідним.

Ріс сполошився:

– Тобі погано?

Вона швидко посміхнулася і сказала:

– Ні, все гаразд, спасибі. Хочете чаю або чого-небудь поїсти?

Він з подивом глянув на неї, спробував що –то сказати, але потім зрозумів, в чому справа. Вона була в шоці і говорила, не розуміючи, що говорить. Очі її неприродно блищали, і на обличчі застигла ввічлива посмішка.

– Сем був великий спортсмен, – сказала Елізабет. – Ви бачили його призи. Адже він завжди був переможцем, так? Ви знаєте, що він вже піднімався на Монблан?

– Ліз...

– Так, звичайно, ви знаєте. Ви ж самі одного разу були там з ним, адже так, Ріс?

Ріс не заважав їй вимовитися, захистити себе барикадою слів від моменту, коли вона сам на сам залишиться зі своїм горем. На яку мить, поки слухав, його пам'ять жваво воскресила образ маленької, легко вразливої дівчинки, якою він побачив її вперше, занадто чутливою і боязкою, щоб вміти захистити себе від жорстокої реальності. Зараз вона була в такому нервовому збудженні, так напружена і неприродно спокійна і одночасно так тендітна і беззахисна, що Ріс не витримав.

– Дозволь, я виклику лікаря, – сказав він. – Він тобі дасть що – небудь...

– Ні, ні. Зі мною все гаразд. Якщо ви не заперечуєте, я піду прилягу. Я, мабуть, трохи втопилася.

– Мені залишитися?

– Ні, дякую, не треба. Запевняю вас, в цьому немає ніякої необхідності.

Вона проводила його до дверей і, коли він вже сідав в машину, раптом покликала:

– Ріс!

Він обернувся.

– Дякую, що заїхали.

Про Господи !

* * *

Багато годин по тому після від'їзду Ріса Вільямза Елізабет Рофф, втомившись у стелю, лежала на своєму ліжку і спостерігала за поступово змінюють один одного візерунками, які неясне вересневе сонце малювало на стелі.

І біль прийшов. Вона не прийняла заспокійливого, так як хотіла, щоб біль прийшов. Цим вона зобов'язана Сему. Вона витримає її, тому що була його дочкою. І вона залишилася нерухомо лежати і лежала так весь день і всю ніч, думаючи ні про що, думаючи про все, згадуючи і знову все переживаючи. Вона сміялася і плакала і сама усвідомлювала, що знаходиться в стані істерії. Але легше від цього не стало. Все одно ніхто її зараз не бачить і не чує. Серед ночі вона раптом відчула, що по-звірячому голодна, пішла на кухню, в один присіст впела величезний сандвіч, і її негайно стосувалося. Але легше від цього не стало. Біль, що переповнювала її, не вщухала. Думками вона занеслася назад, в роки, коли батько був ще живий. З вікна своєї спальні вона бачила, як встає сонце. Через деякий час у двері постукала одна зі служниць. Елізабет сказала, що їй нічого не треба. Раптом задзвонив телефон, і серце у неї радісно підстрибнуло: «Це Сем! Але, згадавши, відірвала руку.

Він ніколи більше не подзвонить їй. Вона ніколи не почує його голоси. Ніколи не побачить його.

Бездонна прірва!

Бездонна.

Елізабет лежала, і її омивали хвилі минулого, і вона згадувала, згадувала все як було.

Розділ 7

Народження Елізабет Роуани Рофф ознаменувалося подвійною трагедією. Меншою трагедією була смерть її матері під час пологів. Більшою трагедією було те, що Елізабет народилася дівчиною.

Протягом дев'яти місяців до того, як вона з'явилася на світ з утроби матері, вона була найбільш довгоочікуваною дитиною, спадкоємцем величезної імперії, мультимільярдного гіганта, концерну « Рофф і сини ».

Дружина Сема Роффа Патриція до заміжжя була чорноволосою, дивовижної краси дівчиною. Багато жінок прагнули вийти за Сема Роффа з-за його положення в суспільстві, з-за престиж називатися його дружиною, з-за його багатства. Патриція вийшла за нього заміж, так як полюбила його. Це було найгіршою з причин, бо одруження для Сема Роффа було чим –то схоже на комерційну угоду, і Патриція ідеально відповідала його задумам. У Сема не вистачало ні часу, ні бажання бути сімейною людиною. У його житті нічому не було місця, крім «Роффа і синів». Фанатично відданий компанії, він вимагав від оточуючих того ж. Гідності Патриції визнавалися лише в тій мірі, в якій вони повинні були сприяти облагороджуванню образу компанії.. До того часу як Патриція зрозуміла, куди привела її любов, було вже пізно. Сем визначив належну їй роль, і вона блискуче справлялася з нею. Вона була чудовою господинею, чудовою місіс Сем Рофф. Вона не отримувала від нього ніякої любові натомість і з часом навчилася платити йому тією ж монетою. Вона просто обслуговувала Сема, тобто фактично була такою ж службовцем компанії, як остання секретарка. і робочий день тривав рівно двадцять

чотири години на добу, за першим покликом вона зобов'язана була летіти туди, куди вказував їй Сем, розважати сильних світу цього, вміти в найкоротший термін організувати званий обід на сотню персон, накривши столи свіжими, хрусткими від крохмалю, важкими, з рясною вишивкою скатертями. На них, переливаючись усіма кольорами веселки, стояв кришталь і тьмяно блищало георгіанське столове срібло. Патриція була однією з нерухомих концерну, на яку не поширювалося право біржового обороту. Вона прагнула у що б то не стало залишатися красивою і вела спартанський спосіб життя. У неї була чудова фігура, одяг їй шили за ескізами Нореллі в Нью-Йорку, Шанель в Парижі, Хартнелла в Лондоні і молодий Сибілли Конноллі в Дубліні. Її коштовності спеціально створювалися для неї Шлумбергом і Булгарі. Життя її була розписана по хвилинах, безрадісна і порожня. Коли вона завагітніла, все миттєво змінилося.

Сем Рофф був єдиним спадкоємцем чоловічої статі династії Роффів, і вона розуміла, як відчайдушно йому потрібен син. Тепер вона стала осередком його надії, королевою, яка чекала народження принца, який з часом успадкує все королівство. Коли Патрицію везли народжувати, він ніжно потиснув їй руку і сказав:

– Дякую тобі.

Тридцять хвилин потому вона померла від емболії, закупорки судин, і так і не дізналася, що не виправдала очікувань свого чоловіка.

Сем Рофф знайшов у своєму забитому діловими побаченнями і поїздками графіку час, щоб поховати дружину, і потім став думати, що йому робити зі своєю новонародженою дівчинкою.

Через тиждень після народження Елізабет була привезена додому і віддана на піклування няні, однієї з цілої серії нянь в її житті. Протягом перших п'яти років Елізабет рідко бачила свого батька. Він був не більше ніж розпливчата пляма, незнайомиць, який зрідка з'являвся і тут же безслідно зникав. Він був у постійних роз'їздах, і Елізабет служила йому завждишньою перешкодою, яку доводилося возити з собою, як непотрібний багаж. Один місяць Елізабет могла жити в їх будинку на Лонг-Айленді, з кегельбаном, тенісним кортом, басейном і майданчиком для гри в сквош. Через пару тижнів чергова няня запаковувала її речі, і вона опинялася на їх віллі в Біарріці. Там було п'ятдесят кімнат і тридцять акрів великого парку навколо будинку, і Елізабет постійно не могли там ніде відшукати.

Крім цього, Сем Рофф володів величезною двоповерховою квартирою, надбудованою на даху хмарочоса «Бікман-плейс», і віллою на Коста-Смеральда на Сардинії. Елізабет побувала скрізь, переїжджаючи з квартири на віллу, з вілли в особняк і так далі, фактично зросла серед всієї цієї надмірної розкоші. Але вона завжди відчувала себе сторонньою, помилково потрапила на це гарне свято, влаштований їй незнайомими і людьми, які не любили її.

Зробившись старше, Елізабет зрозуміла, що означало бути дочкою Сема Роффа. Як і її мати, вона стала духовною жертвою компанії. Вона не знала, що таке сімейне тепло, тому що у неї не було сім'ї, тільки платні замітники її да маячила у віддаленні фігура батька, який зовсім нею не цікавився, так як був цілком зайнятий справами компанії. Патриція знайшла в собі сили примиритися зі своїм становищем, але для дитини це було суцільним тортурами. Елізабет відчувала себе непотрібною і нелюбимою, відчаю її не було кордонів. Зрештою вона у всьому звинуватила себе. І спробувала будь-що-будь завоювати любов батька. Коли Елізабет пішла в школу, вона стала приносити з собою звідти різні вироби, зроблені в класі: дитячі малюнки, акварелі, кривобокі попільнички, і нікому до його приходу не давала до них доторкнутися, щоб він, побачивши їх, здивувався, зрадив і сказав: «Здорово, Елізабет! Ти дуже талановита»

Коли він повертався з чергової поїздки, вона приносила йому ці дари любові, а він, розсіяно дивлячись на них, говорив:

– Художниці з тебе явно не вийде.

Іноді, прокидаючись серед ночі, Елізабет спускалася вниз по довгих гвинтових сходах їх квартири на «Бікман-плейс» і, пройшовши величезний, схожий на печеру зал, з завмиранням серця, немов це було яке-то святилище, вступала в кабінет батька. Це була його кімната, де він працював, підписував якісь важливі папери, керував світом. Елізабет підходила до його величезного, критого шкірою робочого столу і повільно прасувала його. Потім сідала в крісло. Так вона себе відчувала ближче до батька. Перебуваючи там, де бував він, сидячи в тому ж кріслі, де сидів він, вона відчувала себе його часткою. Подумки вона розмовляла з ним, і він зацікавлено слухав все, що вона говорила. Одного разу, коли Елізабет ось так сиділа в його кріслі, в кабінеті несподівано спалахнуло світло. На порозі стояв батько. Він побачив сидячу біля столу Елізабет в тонкій нічній сорочці і запитав:

– Що ти тут робиш одна в темряві?

Він підхопив її на руки і поніс нагору, в ліжку, і Елізабет всю ніч не зімкнула очей, згадуючи в найдрібніших подробицях, як його руки притискали її до себе.

Після цього випадку вона щочоночі спускалася вниз і, сидячи в кабінеті, чекала, коли він прийде і віднесе її наверх, але цього більше не повторилося.

Ніхто ніколи не говорив з Елізабет про її матір, але у вітальні висів великий портрет Патриції в повний зріст, і Елізабет годинами могла дивитися на нього. Потім вона оберталася до дзеркала. Уродина! Зуби її були стягнуті пластинами, і вона виглядала як лякало. «Зрозуміло, чому батько не любить мене», – думала Елза.

У неї раптом несподівано прокинувся звірячий апетит, і вона почала швидко набирати вагу. Причина була сміхотворно простою: якщо вона буде товстою і потворною, думала вона, ніхто не стане її порівнювати з матір'ю.

Коли Елізабет виповнилося дванадцять років, вона стала ходити в закриту приватну школу на Іст-Сайд в Манхеттені. Її туди на розкішному «ролс-ройсі» привозив шофер. Вона входила в клас і сиділа там мовчазно і похмуро, зайнята своїми думками, не звертаючи уваги на оточуючих. Вона ніколи не задавала питань. Коли запитували її, не знала, що відповідати. Вчителі незабаром перестали звертати на неї увагу. Обговоривши між собою її поведінку, вони одноставно прийшли до переконання, що вона найбільш розпечена дитина в світі. У конфіденційному річному звіті директриси вчителька Елізабет писала: «Нам так і не вдалося досягти яких-небудь значних успіхів з Елізабет Рофф. Вона цурається своїх однолітків і не бере участі в класних заходах, але важко сказати, чи робить вона це тому, що не бажає докладати ніяких зусиль, або тому, що не здатна виконувати ніяких завдань. Вона гордовита і егоїстична. Не будь її батько одним з основних благодійників школи, я б настійно рекомендувала негайно виключити її».

Відстань між цим річним звітом і реальністю дорівнювала багатьом світловим рокам. Правдою ж було те, що у Елізабет не було броні, яка б надійно захистила її від жахливої самотності, яка повністю поглинула її. Її переповнювало глибоке почуття своєї власної непотрібності, і вона боялася шукати собі друзів зі страху, що ті відразу зрозуміють, наскільки вона нікчемна і нелюбима. Вона не була гордовитою, вона була патологічно сором'язливою. Вона відчувала себе чужою в тому світі, де жив її батько. Вона відчувала себе чужою всюди і

всюди. й претило, що її привозять в школу на «роллс-ройсе», так як вселила собі, що не заслуговує цього. У класі вона знала відповіді на питання, які ставили вчителі, але не сміла розкрити рота і тим самим звернути на себе увагу. Вона любила читати і вночі, в ліжку, буквально проковтувала книгу за книгою.

Вона часто марила наяву. О, що це були за мрії ! Ось вона з батьком в Парижі, і вони котять по Булонському лісі в екіпажі, і він запрошує її в свій робочий кабінет – величезний зал, схожий на собор Святого Патріка, і люди раз у раз починають входити до нього з важливими паперами на підпис, а він їх проганяє, кажучи:

– Ви що, не бачите, що я зайнятий ? Я розмовляю зі своєю дочкою Елізабет.

Ось вони з батьком у Швейцарії, ковзають на лижах вниз по схилу, холодний вітер обпалює їм обличчя, і раптом батько падає і скрикує від болю, так як зламав собі ногу, і вона каже:

– Не турбуйся, тато ! Я подбаю про тебе.

І вона стрімко мчить до лікарні і каже:

– Швидко ! Мій батько зламав собі ногу.

І зараз дюжина лікарів в білих халатах привозять його в операційну, і вона поруч з ним, біля його ліжка, і годую його з ложечки (мабуть, все –таки він зламав собі руку, а не ногу), і в палату входить її мати, яким – то чином ожила, а батько їй каже:

– Патриція, я не можу тебе прийняти. Бачиш, я розмовляю з дочкою.

Або вони живуть на віллі на Сардинії, слуги їх покинули, і Елізабет власноруч готує йому обід. Він просить добавки після кожної страви і каже:

– Ти готуєш набагато краще, ніж твоя мати.

Сцени з батьком зазвичай завершувалися одним і тим же епізодом. У передпокої лунав дзвінок, і в кімнату входив високий чоловік, набагато вище батька, і починав благати Елізабет вийти за нього заміж, а батько говорив:

– Елізабет, будь ласка, не покидай мене. Я не можу без тебе.

* * *

З усіх будинків, в яких росла Елізабет, найбільше вона любила віллу на Сардинії.. Вілла була не найбільшою з володінь Сема Роффа, але однією з найкрасивіших і приємних. Острів Сардинія сам по собі мав її. Оперезаний скелями, він велично виступав з моря в 160 милях на південний захід від італійського берега чудова панорама гір, моря і зелених долин. Його величезні вулканічні скелі вийшли з глибин первозданного моря тисячі років тому, берегова лінія плавним півколом йшла в невідомі дали, і Тірренське море блакитною облямівкою обступало його з усіх боків.

Елізабет дихала і не могла надихатися особливими запахами острова, морських вітрів і лісів і жовто-білої масchia, знаменитого квітки, запах якого так любив Наполеон. На острові в достатку росли кущі corbeccola, що доходили висотою до шести футів, – їх ягоди за смаком нагадували суницю – і uarcias, величезні дуби, кору яких поставляли на материк, де з неї робили пробки для винних пляшок.

Вона любила слухати співаючі скелі, таємничі величезні валуни з пробитими в них наскрізь отворами. Коли дули вітри, скелі видавали моторошний плачущий звук, немов стінали загублені душі.

Вітри! Елізабет знала їх все наперелік. Містраль і ponente, трамонтана і gresate, і вітри зі сходу. М'які вітри і люті вітри. І жахливий сироро, теплий вітер з Сахари.

Вілла Роффів перебувала на Коста-Смеральда, над Порто-Черво, на вершині морської скелі, прихована заростями ялівцю і дикої, з гіркими плодами, сардинської оливи. Зверху відкривався чудовий вид на бухту, що розташовувалася глибоко вниз, і безладно розкидані навколо неї по зелених пагорбах оштукатурені зовні кам'яні будинки найрізноманітніших, зібраних разом забарвлень – картина, придумати яку може хіба що фантазія дитини.

Вілла також була кам'яною з внутрішніми перекриттями з величезних колод. Вона була побудована в кілька ярусів, з великими зручними кімнатами, у кожній з яких був свій балкон, а всередині – камін. Вітальня і їдальня були забезпечені вікнами з панорамним видом острова. Легка мереживна драбина вела наверх, де розташовувалися чотири спальні кімнати. Меблі чудово поєднувалася з оточенням. Прості дерев'яні столи і лавки і м'які крісла. На вікнах висіли оброблені бахромою білі вовняні фіранки, виткані вручну на острові, підлоги були викладені різнокольоровими сардинськими cerasarda і тосканськими плитками. У ванних і спальнях лежали вовняні килимки, розфарбовані традиційним рослинним візерунком. Вражала велика кількість картин в будинку: суміш французьких імпресіоністів, італійських майстрів і сардинських примітивістів. У передній висіли портрети Семюеля Роффа і Теренії Рофф, прапрадідусі і прапрабабусі Елізабет.

Найбільше в будинку Елізабет любила кімнату в башточці з конусоподібним черепичним дахом. У кімнату з другого поверху вела вузькі сходи. Сему баштова кімната служила кабінетом. Усередині неї стояли великий робочий стіл і обертове крісло. Уздовж стін рядами вишикувалися книжкові шафи, на стінах висіли карти, здебільшого відносяться до імперії Роффів.. Двостулкові двері вела на маленький балкон, що нависав над прірвою, дивитися в яку Елізабет боялася, так як від страху у неї кружляла голова.

Саме в цьому будинку в тринадцять років Елізабет виявила витоки своєї сім'ї і вперше в житті відчула, що зруйнувалася стіна самотності, що вона частинка великого цілого.

* * *

Все почалося в той день, коли вона знайшла Книгу. Батько Елізабет поїхав в Олбію, і від нічого робити вона піднялася в баштову кімнату. Книги на полицях її не цікавили, так як вона давно вже з'ясувала, що це були книги з фармакології, фармакогнозії, інтернаціональним корпораціям і міжнародному праву. Нудно і нецікаво. Деякі з книг були раритетами і зберігалися під склом. Серед них були два томи латинською мовою, один під назвою «Circa Instans», написаний в середні століття, інший називався «De Materia Medica». Оскільки в школі Елізабет вчила латину, вона вирішила з цікавості переглянути один з цих томів і відкрила скло, щоб зняти його з полиці.. Позаду нього вона побачила ще один том. Елізабет взяла його. Він був товстим, обтягнутим шкірою і без назви.

Заінтригована, Елізабет відкрила його. І немов відчинила двері в інший світ. Це була біографія її прадідуся

Семюеля Роффа, видана англійською мовою і видрукувана приватним чином на пергаменті.. На томі не було імені автора і не стояло ніякої дати, але Елізабет була впевнена, що книзі більше ста років, так як більшість сторінок вицвіли, інші пожовтіли і пообтріпалися від старості. Але все це були дрібниці. Головним був зміст, історія, що давала життя портретам, що висіли на стіні внизу. Елізабет сотні разів проходила повз цих портретів, на яких були зображені чоловік і жінка, одягнені в старомодні костюми.. Чоловік був негарний, але в ньому відчувалися внутрішня сила і розум. У нього було світле волосся, слов'янське широкоскуле обличчя і гострі ясно блакитні очі. Жінка була красунею. Темноволоса, з бездоганною шкірою і очима чорними як смоль. На ній була біла шовкова сукня, плащ внакидку і парчевий корсаж. Незнайомці, які нічого не значили для Елізабет.

І ось тепер у баштовій кімнаті, коли Елізабет відкрила Книгу і почала читати, Семюель і Теренія ожили. Вона відчула, як час раптом потекло назад і вона разом з Семюелем і Теренією опинилася в краківському гетто 1853 року. І чим далі вона читала, тим більше дізнавалася про свого прапрадідусіста Семюеля [Семюеля]

І вбивці.

Розділ 8

Найпершим спогадом Семюеля Роффа, читала Елізабет, була смерть матері в 1855 році під час погрому, коли Семюело виповнилося п'ять років. Самого його сховали в підвалі дерев'яного будинку, який Роффи займали разом з іншими сім'ями в краківському гетто.. Коли, після нескінченно повільно тривалих годин, безчинства нарешті скінчилися і єдиним звуком, що лунав на вулицях, був невтішний плач за загиблими, Семюель виліз зі свого укриття і пішов шукати на вулицях гетто свою маму. Хлопчикові здавалося, що весь світ охоплений вогнем. Небо почервоніло від палаючих навколо дерев'яних будівель. То там, то сім вогонь заважався з клубами густого чорного диму. Чоловіки і жінки, що залишилися в живих, збожеволівши від пережитого жаху, шукали серед згарищ своїх рідних і близьких або намагалися врятувати залишки своїх будинків і крамниць, винести з вогню хоч малу дециму своїх жалюгідних пожитків. Краків середини дев'ятого століття міг похвалитися своєю пожежною командою, але євреям заборонялося користуватися її послугами. Тут, в гетто, на околиці міста, їм доводилося вручну боротися з вогнем, воду відрами тягали з колодязів і, передаючи по ланцюжку, перекидали в полум'я. Навколо себе маленький Семюель бачив смерть і розорення, покалічені мертві тіла кинуті напризволяще чоловіків і жінок, немов вони були поламані і нікому не потрібні ляльки, голих і звалтованих жінок, які плачуть і кличуть на допомогу дітей.

Він знайшов свою матір. Вона лежала прямо на бруківці, обличчя її було в крові, вона ледве дихала. Хлопчик присів на корточки поруч з нею з серцем, що б'ється від страху.

– Мама!

Вона відкрила очі і спробувала що –то сказати, і Семюель зрозумів, що вона вмирає. Він пристрасно хотів врятувати її, але не знав, як це зробити, і, коли став витирати кров з її обличчя, вона померла.

Пізніше Семюель бачив, як робітники похоронної контори обережно викопували землю з – під тіла матері. Земля була суцільно просякнута кров'ю, а згідно Торі людина повинна з'явитися своєму Господу цілим.

Ці події і заронили в Семюелі бажання стати доктором.

Сім'я Роффів жила разом з вісьмома іншими сім'ями у вузькому триповерховому дерев'яному будинку. Семюель мешкав разом з батьком, матір'ю і тітонькою Рахіль в маленькій кімнатці і за все своє коротке життя жодного разу не спав і не їв один. Поруч обов'язково лунали чий– або голоси. Але Семюель і не прагнув до усамітнення, так як поняття не мав, що це таке. Навколо нього завжди кипіло життя, і це було в порядку речей.

Щовечора Семюеля, його родичів, друзів і всіх інших євреїв іновірці заганяли на ніч в гетто, як ті заганяють своїх кіз, корів і курчат.

Коли сідало сонце, величезні дерев'яні двостулкові ворота замикалися на замок. На сході ворота відпиралися величезним залізним ключем, і єврейським крамарям дозволялося йти в Краків торгувати з іновірцями, але на заході дня вони зобов'язані були повернутися назад.

Батько Семюеля, виходець з Росії, рятуючись від погрому, втік з Києва до Польщі. У Кракові він і зустрів свою майбутню дружину. З вічно зігбенною спиною, сивими клаптями волосся і виснаженим обличчям, батько був вуличним торговцем, що возив по вузьких і кривих вуличках гетто на ручному візку свої нехитрі товари: нитки, шпильки, дешеві брелоки і дрібний посуд. Хлопчиком Семюель любив бродити по забитих натовпами народу, галасливим бруківкою. Він із задоволенням вдихав запах свіжоспеченого хліба, змішаний з ароматами риби, сиру, зрілих фруктів, тирси і виробленої шкіри. Він любив слухати співучі голоси вуличних торговців, що пропонували свої товари, і різкі гортанні вигуки домогосподарок, що бранилися з ними за кожну копійку.. Вражало різноманітність пропонованих коробейниками товарів: тканини і мережива, тик і пряжа, шкіра і м'ясо, і овочі, і голки, і туалетне мило, общипані курчата, солодощі, гудзики, напої і взуття.

У день, коли Семюелю виповнилося дванадцять років, батько вперше взяв його з собою в Краків. Думка про те, що він вийде за заборонені ворота і своїми очима побачить місто іновірців, вже сама по собі змушувала його серце битися сильніше.

О шостій годині ранку Семюель, одягнений в єдиний вихідний костюм, стояв в темряві поруч зі своїм батьком перед величезними замкненими воротами, оточений глухо гудить натовпом чоловіків з грубо збитими візками, тачками, візками. Було холодно і сиво, і Семюель зябло кутався в поношене пальто з овечої вовни, нануте костюма.

Після, здавалося, нескінченно нудних годин очікування на сході нарешті здався яскраво помаранчевий краєчок сонця, і натовп радісно зустрівся. Минуло ще кілька миттєвостей, і величезні дерев'яні ступки воріт повільно відчинилися, і, немов працьовиті мурашки, хлинули крізь них до міста потоки вуличних торговців.

Чим ближче підходили вони до чудесного страшного міста, тим сильніше билось серце Семюеля. Попереду над Віслою маячили кріпосні вали. Семюель на ходу міцно притулився до батька. Він був у самому Кракові, оточений жахливими «гоїм», іновірцями, тими, хто щонаочі замикав їх у гетто. Він надтишка кидав швидкі погляди на перехожих і дивувався, як сильно вони відрізнялися від них. У них не було пейзаїв, ніхто з них не носив бекеші, і обличчя чоловіків були виголені.. Семюель з батьком йшли вздовж Платни, прямуючи до ринку, біля якого пройшли повз величезну будівлю суконної мануфактури і костелу Святої Марії зі здвоєними башточками. Такої пишності Семюелю ніколи ще не доводилося бачити. Новий світ був сповнений чудесами. Перш за все його переповнювало збудливе почуття свободи і величезності простору, від чого у нього перехоплювало дихання.. Кожен будинок на вулиці стояв окремо, а не впритул до іншого, як в гетто, і перед багатьма з них зеленіли

невеликі садки. У Кракові, думав Семюель, все, очевидно, мільйонери.

Разом з батьком Семюель обходив постачальників, у яких батько купував товари і кидав їх у візок. Коли візок наповнився, вони повернули в бік гетто.

– Давай ще трохи побудемо тут, – попросив Семюель.

– Ні, синку. Ми повинні йти додому.

Але Семюель не хотів йти додому. Вперше в житті він вийшов за ворота гетто, і переповнював його захват розбурхував серце і кружляв голову. Щоб люди могли ось так, вільно, ходити куди і де їм заманеться ... Чому він народився не тут, а там, за воротами ? Але хвилину по тому він вже соромився цих своїх зрадницьких, блюзнірських думок.

У ту ніч Семюель довго не міг заснути, все думав про Кракові, згадуючи його красиві будинки з квіточками і садками перед їх фасадами. Треба знайти спосіб стати вільним. Йому хотілося поговорити про це з ким-небудь, хто б зрозумів його, але такої людини серед його знайомих не було.

* * *

Елізабет відклала Книгу і, закривши очі, ясно представила собі і самотність Семюеля, і його захоплення, і його розчарування.

Ось тоді –то до неї і прийшло відчуття причетності, вона відчула себе часткою Семюеля, а він був часткою її. В її жилах текла його кров. Від щастя і переповнив її захоплення у неї кружляла голова.

Елізабет почула, як по під'їзній алеї прошуршали шини, повернувся батько, і вона швидко прибрала Книгу на місце. й так і не вдалося дочитати її на віллі, але, коли вона повернулася в Нью-Йорк, Книга була при ній, надійно захована на дні валізи.

Розділ 9

Після теплих сонячних днів на Сардинії зимовий Нью-Йорк здався справжньою Сибіром. Вулиці були завалені снігом, перемішаним з брудом, з Іст-Рівер дув холодний, пронизуючий вітер, але Елізабет всього цього не помічала. Вона жила в Польщі, в іншому столітті, і разом з прапрадідом переживала всі ці пригоди. Повернувшись зі школи, Елізабет стремглав неслася до себе в кімнату, замикалася зсередини і діставала Книгу. Спочатку вона хотіла розпитати батька про те, що читала, але боялася, що він відбере у неї Книгу.

Чудовим, несподіваним чином саме старий Семюель вселив в неї мужність і підтримав її в найважчі для неї хвилини. Елізабет здавалося, що долі їх дуже схожі. Як і вона, він був самотній, і йому не з ким було поділитися своїми думками. І так як вони були одного віку – хоча їх і поділяло ціле століття, [h] вона повністю ототожнювала себе.

* * *

Самюель хотів стати лікарем.

Тільки трьом лікарям дозволялося лікувати тисячі людей, зігнаних в антисанітарну, епідемічно небезпечну, скупчену середу гетто; і з усіх трьох найуспішнішим був доктор Зено Уал. Його будинок височів над біднішими сусідами, як замок над нетрями. Будинок був у три поверхи, на вікнах висіли білі крохмальні мереживні фіранки, і крізь них іноді просвічувала стояла в кімнатах поліровані меблі. Семюель уявляв собі, як всередині будинку лікар консультує пацієнтів, лікує їх недуги, всіляко допомагає їм одужати, іншими словами, робить те, про що Семюель міг тільки мріяти. Звичайно, наївно думав він, якщо доктор Уал зверне на нього увагу, він, безсумнівно, допоможе йому теж стати лікарем. Але для Семюеля доктор Уал був так само недосяжний, як і іновірці, що жили за забороненою стіною в Кракові.

Іноді Семюель зустрічав доктора Зено Уала на вулиці, коли той, зайнятий бесідою з одним зі своїх колег, слідував повз нього.. Одного разу, коли Семюель проходив повз будинок Уала, той вийшов з нього разом зі своєю дочкою.. Вона була ровесницею Семюеля і такою красунею, яких він ще не бачив. Побачивши її вперше, Семюель відразу ж зрозумів, що вона стане його дружиною. Він, правда, не знав, як це диво станеться, але був упевнений, що воно не може не відбутися.

Під будь-якими приводами він тепер став щодня приходити до цього будинку, щоб хоч одним оком поглянути на неї.

Одного разу, проходячи повз її будинку з яким-то дорученням, він почув звуки піаніно, що доносилися звверху, і зрозумів, що це вона грає. Він повинен її бачити. Озирнувшись по сторонах і переконавшись, що ніхто не дивиться на нього, він підійшов до будинку. Музика чулася звверху, прямо у нього над головою. Семюель трохи відступив назад і оглянув стіну. Там було за що вхопитися, і він негайно став дертися вгору. Другий поверх виявився вищим, ніж він припускав, дивлячись на нього знизу, і, ще не досягнувши вікна, він вже опинився на висоті в десять футів від землі.. Коли ненароком подивився вниз, у нього закружилася голова. Музика тепер звучала голосніше, і йому здавалося, що вона грала спеціально для нього. Він вхопився за виступ і підтягнувся ближче до підвіконня. Очам його постала вишукано мебльована вітальня. Дівчина сиділа за золотисто білим піаніно, а позаду неї, в кріслі, примостився доктор Уал і читав книгу. Але Семюель не дивився на нього. У всі очі дивився він на чарівне створіння, що знаходилося всього в декількох кроках від нього. О, як він любив її! Він обов'язково зробить що-небудь героїчне і яскраве, і тоді вона закохається в нього! Він буде.. . Семюель так захопився своєю мрією, що не помітив, як оступився і став падати. Він скрикнув і, перш ніж впав, встиг помітити у вікні дві переляканих особи, що втомилися на нього.

Прокинувся він на операційному столі в кабінеті доктора Уала, просторій кімнаті з безліччю медичних шафок і розсипами різних хірургічних інструментів. Вал тримав у нього під носом погано пахне грудку вати. Семюель закашлявся і сів.

– Так –то воно краще, – сказав доктор Уал. – Треба було б вирізати тобі мізки, але сумніваюся, що вони у тебе є. Що ти хотів вкрасти, негідник?

– Вкрасти? Нічого, – з обуренням сказав Семюель.
– Як тебе звати?
– Семюель Рофф.
Пальці доктора стали обмацувати праве зап'ястя Семюеля. Хлопчик смигнувся і скрикнув від болю.
– Гм. У тебе перелом зап'ястя, Семюель Рофф. Може бути, поліція тобі його вилікує?
Семюель аж застогнав від туги. Він уявив собі, що станеться, коли поліція з ганьбою доставить його додому. Тітку Рахіль напевно вистачить серцевий удар, а батько просто вб'є його. Але найголовніше, він тепер назавжди втратить надію умовити дочку доктора Уала стати його дружиною. Адже тепер він злочинець, мічений. Раптом Семюель відчув, як несподівано доктор сильно смикнув його за руку. На яку мить у нього від болю потемніло в очах. Прокинувшись, він з подивом глянув на лікаря.
– Все в порядку, – сказав той. – Я вправив тобі зап'ястя.
Він почав накладати шину.
– Ти що, живеш де-небудь неподалік, Семюель Рофф?
– Ні, доктор.
– Що –то вже боляче часто зустрічаю тебе біля свого будинку.
– Так, доктор.
– Чому?
Чому? Якщо він скаже правду, доктор Уал засміє його.
– Хочу стати лікарем, – несподівано для самого себе випалив Семюель.
Уал недовірко подивився на нього.
– Саме *тому* ти, як злодій, підійнявся до мене?
І тут Семюель став розповідати йому все по порядку. Про свою матір, про те, як вона померла у нього на очах, про батька, про перший візит до Кракова, про те, як йому претит бути на ніч замиканим, як худобі, в гетто. Він навіть розповів про почуття, які живить до його дочки. Він говорив, а лікар мовчки слухав. До кінця оповідання Семюель сам зрозумів всю безглуздість своїх домагань і прошепотів:
– Я... я дуже шкодую про свій вчинок.
Доктор Уал деякий час мовчки дивився на нього, а потім сказав:
– І я шкодую. Але не про те, що сталося сьогодні. Я шкодую взагалі про наше життя, про всіх нас, про себе і про тебе. Всяка людина невилічна, але страшно, коли вона невилічна з волі іншої людини.
Сем здивовано глянув на нього:
– Я не розумію, про що ви говорите, доктор.
Доктор зітхнув:
– Коли – небудь зрозумієш.
Він встав, підійшов до столу, вибрав трубку і повільно став набивати її тютюном.
– Думаю, Семюель Рофф, тобі сьогодні здорово не пощастило.
Він запалив сірник, прикурив і, задувши сірник, повернувся до юнака.
– Не тому, що зламав зап'ястя. Це заживе. Зараз я тобі зроблю таке, що заживе не так швидко.
Семюель, широко розкривши очі, невідривно дивився на лікаря. Той же підійшов до нього зовсім близько, і, коли заговорив, голос його був м'який.
– У багатьох людей є мрія. У тебе ж дві мрії. Боюся, що мені доведеться обидві їх зруйнувати.
– Я не...
– Слухай мене уважно, Семюель. Ти ніколи не зможеш стати лікарем – тут не зможеш. Тільки трьом з нас дозволено практикувати в гетто. Десятки вправних лікарів чекають, коли хто – або з нас трьох вийде на спокій або помре, щоб зайняти його місце. У тебе немає ніяких шансів. Ніяких. Ти народився в поганий час і Пом
Семюель судорожно скотнувся.
– Так, доктор.
Доктор трохи помовчав, потім знову заговорив:
– Тепер щодо твоєї другої мрії – думаю, вона теж нереалізована. У тебе немає шансів одружитися на Теренії.
– Чому ? – запитав Сем.
Вал глянув йому прямо в очі.
– *Чому?* Та з тієї ж причини, з якої ти не можеш стати лікарем. Ми живемо за неписаними законами і традиціями. Моя дочка вийде заміж за людину свого кола, людину, яка в змозі утримувати її в такому оточенні, в якому вона виросла і була вихована. Вона вийде за освічену людину: юриста, лікаря або рабина. Тобі ж доведеться викинути її зі своєї голови.
– Але...
Лікар вже м'яко підштовхував його до дверей.
Будь обережний зі зламанною рукою і постарайся не бруднити бинтів.
– Так, доктор, – сказав Семюель. – Дякую.
Доктор Уал уважно подивився на розумне обличчя юнака, який стояв перед ним.
– Прощай, Семюель Рофф.

* * *

Наступного дня пополудні Семюель подзвонив у вхідні двері будинку Уалов. Доктор Уал бачив зі свого кабінету, як він йшов до будинку. Він знав, що не повинен пускати його.
– Впусти його, – сказав він покоївкою.
І Семюель став приходити в будинок Уалов по два, а то й по три рази на тиждень. Він виконував різні дрібні доручення лікаря, і натомість той дозволяв йому спостерігати, як лікує хворих або готує ліки в своїй лабораторії. Юнак дивився, вчився і запам'ятовував. Він був обдарований від природи. Доктор Уал спостерігав за ним з наростаючим почуттям провини, оскільки фактично заохочував його стати тим, ким він ніколи не зможе стати в гетто, але у нього не вистачало духу прогнати його.
Випадково або навмисно, але в ті дні, що Семюель бував у лікаря, тут же виявлялася і Теренія. То він стикався з нею, коли вона проходила повз лабораторію, то коли виходила з дому, а одного разу він зіткнувся з нею

наодинці віч-на-віч на кухні, і у нього так сильно заколотилося серце, що він мало не впав в непритомність. Вона подивилася на нього довгим випробувальним поглядом, потім ввічливо кивнула і зникла. Вона звернула на нього увагу! Перший крок зроблений! Решта довершить час. Самюель не сумнівався в цьому. Так вирішено зверху. Без Теренії у нього не було майбутнього. Якщо раніше він мріяв тільки про своє майбутнє, тепер він став мріяти і за себе, і за неї. Він витягне їх обох з цього проклятого гетто, цієї смердючої, переповненої людьми, брудної в'язниці. Він доб'ється в житті величезних успіхів. І ці успіхи вона розділить з ним.

Хоча все це і було неможливо.

* * *

Елізабет заснула над Книгою про Семюеля. Вранці, прокинувшись, вона ретельно її заховала і стала одягатися, щоб йти в школу. Але Семюель не виходив у неї з голови. Як же він все –таки одружився на Теренії? Як вибрався з гетто? Як став знаменитим? розбилася з нього

Одним з обов'язкових і найбільш ненависних для Елізабет занять був балет. Вона влазила в свою рожеву балетну пачку, підбігала до дзеркала і намагалася вселити собі, що у неї розкішна фігура. Але з дзеркала на неї дивилася гірка правда: товстуха! Балетна пачка сиділа на ній як на корові сідло!

Одного разу, коли Елізабет вже йшов тринадцятий рік, її вчителька танців мадам Неттурова оголосила, що через два тижні у них відбудеться щорічний показовий урок в концертному залі і що учні повинні запросити на нього своїх батьків. Елізабет була в паніці. Одна думка, що їй доведеться виступати перед публікою, наповнювала її жахом. Вона цього не винесе...

Прямо перед мчить машиною вулицю перебігає маленька дівчинка. Елізабет бачить це і намагається вирвати її з кігтів смерті. На жаль, леді і джентльмени, шини проїхали прямо по пальцях Елізабет Рофф, і вона не в змозі сьогодні виступити перед вами...

Растеряха-покоївка роняє шматок мила на верхньому сходовому майданчику. Елізабет, послизнувшись на ньому, падає зі сходів. У неї перелом стегна. «Нічого страшного, – говорить лікар, – через три тижні все буде в порядку...»

. . . О, як солодкі були ці мрії! У день відкритого уроку Елізабет була абсолютно здорова, але на душі у неї скребли кішки. І знову її виручив Семюель. Вона згадала, якого страху він натерпівся під час першого «візиту до лікаря Уалу і як він поборов в собі цей страх і знову з'явився до нього. Вона не підведе Семюеля. Вона з честю витримає майбутнє їй тяжке випробування.

Елізабет нічого не сказала батькові про відкритий урок. Раніше вона чесно запрошувала його на різні вечори і зустрічі, на яких зобов'язані були бути присутніми батьки, але він завжди був зайнятий.

Того вечора, коли Елізабет вже зібралася йти на свій шкільний концерт, додому несподівано, після десятиденної відсутності, повернувся батько.

Проходячи повз її кімнати, заглянув до неї і сказав:

– Добрий вечір, Елізабет.

Потім:

– Ти чудово одужала.

Вона густо почервоніла і спробувала втягнути в себе живіт.

– Так, тато.

Він хотів ще що –то сказати, потім передумав.

– Як справи в школі?

– Дякую, нормально.

– Труднощі є?

– Ні, тато.

– Відмінно.

Цей діалог вже тисячу разів повторювався раніше, нічого не означає обряд обміну словами, їх єдина форма спілкування. Як–справи–в–школі–спасибі–нормально–труднощі–є–нет–папа–відмінно. Два незнайомці, які обговорюють погоду, не слухають один одного і взаємно не цікавляться думкою іншого «Ну, одному–то з нас навіть дуже цікаво», – думала Елізабет.

Але цього разу Сем Рофф не пройшов повз, а залишився на порозі, задумливо дивлячись на неї. Він звик вирішувати конкретні проблеми і, хоча відчував, що тут явно що –то не добре, ніяк не міг взяти в толк, що саме. І якби знайшовся хтось, хто сказав би йому правду, Сем Рофф відповів би йому:

– Не говоріть дурниць. У Елізабет немає ні в чому недоліку.

Коли він повернувся, щоб піти, у Елізабет раптом вирвалося:

– Сьогодні у нас показовий урок танців. Але тобі, напевно, нецікаво?

Не встигли з її губ зірватися ці слова, як вона сама жахнулася тому, що сказала. Невже їй хотілося, щоб він бачив, як вона неповоротка і незграбна? Навіщо вона йому сказала про урок? Але вона знала чому. Тому що вона буде єдиною з усього класу, чії батьки не прийдуть на концерт. «Ну так гаразд, – думала Елізабет, – він все одно відмовиться». Вона вперто труснула головою, злячись на себе, і відвернулася. І вухам своїм не повірила, коли за її спиною пролунав голос батька:

– Чому нецікаво ? Дуже навіть цікаво.

* * *

Зал був переповнений батьками, родичами і друзями учнів, які брали участь у показовому концерті. Танці йшли під акомпанемент двох стояли по обидві сторони сцени роялів. Мадам Неттурова прилаштувалася трохи попереду одного з них і голосно, так, щоб публіка в залі звернула на неї увагу, відраховувала такт танцюючим на сцені дітям.

Деякі з них були напрочуд граціозні, подаючи ознаки очевидного таланту. Інші демонстрували більше ентузіазму, ніж уміння. Програма включала три танцювальних номери з «Коппелії», «Попелюшки» і неминучого «Лебединого озера». На «солодке, ви задумане .

За лаштунками Елізабет була ні жива ні мертва від тяжких передчуттів. Вона раз у раз дивилася через клацання в зал і щоразу, бачачи в другому ряду свого батька, лаяла себе останніми словами, що надумала запросити його сюди. Поки їй вдавалося в загальних сценах триматися в тіні, за спинами інших танцівниць. Але час її сольного виступу невблаганно наближався. Вона відчувала, що балетна пачка тільки підкреслює її огрядність і сидить як на клоуні в цирку, і була впевнена, що, коли вийде на сцену, її неодмінно засміють, – а вона, дурня, взяла і запросила на це ганьбу батька! Втішало ж її те, що соло тривало всього шістдесят секунд. Мадам Неттурова була нерозумною жінкою. Все скінчиться набагато швидше, ніж її встигнуть толком розгледіти. Варто її батькові хоч на хвилину відволіктися, як номер її вже буде завершений.

Елізабет зачаровано дивилася, як танцюють інші дівчатка, і їй здавалося, що це танцюють Маркова, Максимова і Фонтейн. І мало не скрикнула від несподіванки, коли на її оголене плече лягла холодна рука, а в вуха проник шиплячий голос мадам Неттуровой:

– На пуанти, Елізабет, тепер твоя черга.

Елізабет хотіла сказати: «Так, мадам», але від страху слова застрягли у неї в горлі. Обидва рояля заграли вступні акорди її сольного танцю. Вона стояла не шелохнувшись. Мадам Неттурова зашипіла їй у вухо:

– Вперед!

Поштовх у спину, і вона вилетіла на середину сцени, напівоголена, на посміховисько ворожого натовпу. Вона не зміла поглянути в ту сторону, де сидів батько. Їй хотілося, щоб все це швидше скінчилося. Вона повинна була зробити кілька нескладних поклонів, жете і стрибків. Слідуючи тактам музики, вона стала виконувати своє соло, намагаючись вселити собі, що вона тонка, гнучка і граціозна.. Після закінчення із залу пролунали жиденькі, ввічливі бавовни. Елізабет глянула у другий ряд і побачила, що батько, гордо посміхаючись, аплодував – аплодував їй, і всередині у неї все неначе обірвалося. Музика вже давно скінчилася. Але Елізабет продовжувала танцювати, старанно виконуючи пліє, жете, батмани і фуєте, поза собою від щастя, що повністю змінилася.. Приголомшені акомпаніатори, спочатку один, а за ним і інший почали підігравати в такт її танцю. За лаштунками виходила з себе мадам Неттурова, знаками вимагаючи, щоб Елізабет негайно покинула сцену. Але Елізабет, на сьомому небі від щастя, не звертала на неї ніякої уваги. Вона танцювала для свого батька.

* * *

– Сподіваюся, ви розумієте, пан Рофф, що школа не зазнає такого непослуху. – Голос мадам Неттуровой тремтів від гніву. – Ваша дочка знехтувала всіма правилами пристойності, вирішивши, мабуть, що вона яка-небудь зірка.

Елізабет відчувала на собі випробовуючий погляд батька, але не зміла підняти голови. Вона знала, що вчинила непроститально нерозумно, але нічого не могла з собою вдіяти. Там, на сцені, нею керувало тільки одне пристрасне бажання: зробити що – то таке, від чого її батько прийде в захват, що вразить його уяву, пишається звернути на неї.

Вона чула, як він сказав:

– Зовсім з вами згоден, мадам Неттурова. Я постараюся, щоб Елізабет понесла суворе покарання.

Мадам Неттурова кинула на Елізабет торжествуючий погляд.

– Дякую вам, пане Рофф. Я цілком покладаюся на вас. Елізабет і її батько стояли на вулиці перед школою. З тих пір як вони покинули кабінет мадам Неттуровой, він не проронив ні звуку. Елізабет придумувала захисну промову – але що могла вона сказати в своє виправдання? Як може вона змусити його зрозуміти, навіщо вона це зробила? Він був чужим, і вона боялася його. Вона бачила, яким жахливим він ставав, коли в гніві обрушився на того, хто, на його думку, зробив непростительну помилку або посмів послухатися його. Тепер вона чекала, що його гнів обрушиться на неї.

Він обернувся до неї і сказав:

– Слухай, Елізабет, а не заскочити нам до Румпельмаера пропустити по стаканчику газованої води з шоколадом?

І Елізабет заплакала.

* * *

У ту ніч вона не могла зімкнути око. Вона смакувала в пам'яті кожну рисочку, кожен штрих проведеного з батьком вечора. Хвили щастя захльостували її. Їй все це не приснилося! Все це сталося з нею наяву! Вона згадувала, як вони з батьком сиділи у Румпельмаера, оточені з усіх боків величезними різнокольоровими, набитими тирсою плюшевими ведмедями, слонами, левами і зебрами. Елізабет замовила банановий сік, принесли, що називається, цілу бадью, але батько не розсердився на неї за це. У них відбулася цікава розмова. Не як-справи-в-школі-дякую-нормально-труднощі-є-нет-папа-відмінно. А дійсно цікава розмова. Він розповідав їй про свою поїздку в Токіо, і як його, як почесного гостя, пригощали там коники і мурахами в шоколаді, і як йому, щоб не втратити обличчя, довелося їх з'їсти.

Коли Елізабет вигрібла залишки морозива зі стаканчика, він раптом запитав:

– Що змусило тебе це зробити, Ліз?

Вона знала, що тепер вечір буде безповоротно зіпсований, що він стане її лаяти, дорікати, говорити, що вона не виправдала його надій.

– Я хотіла бути краще за всіх, – сказала вона, але не змогла змусити себе сказати: «Заради тебе».

Він дуже довго, як їй здавалося, дивився на неї, а потім несподівано розсміявся.

У всякому разі, тобі вдалося здорово їх всіх шарашити.

У голосі його звучала гордість.

Елізабет відчувала, як кров приливає до щоків, і запитала:

– Ти не сердишся на мене?

У його погляді вона прочитала таке, чого раніше там ніколи не бачила.

– За що, за бажання бути краще за інших? Так адже це у нас, Роффов, в крові.

І він легенько потиснув їй руку.

Вже засипаючи, вона подумала: «Він любить мене. За –справжньому любить. Відтепер ми завжди будемо

разом. Він стане брати мене з собою в поїздки. Ми будемо багато розмовляти і станемо великими друзями».

Опівдні наступного дня секретар батька оголосила їй, що прийнято рішення послати її вчитися до Швейцарії, в закритий пансіон.

Розділ 10

Елізабет визначили в «Інтернаціональ Шато Леман», школу для дівчаток, що знаходилася в селищі Сен-Блез на березі озера Невшатель. Вік дівчаток коливався в межах від чотирнадцяти до вісімнадцяти років. Це була одна з кращих шкіл однієї з кращих систем освіти в світі.

Елізабет зненавиділа кожную хвилину свого перебування там.

Вона відчувала себе засланою. Її вислали з власного будинку, немов вона вчинила якесь жахливе злочин. У той чарівний вечір їй здавалося, що вона стоїть на порозі чудесного відкриття: вона заново відкривала для себе свого батька, а він заново відкривав для себе свою дочку, і між ними виникли щира прихильність і дружба. А тепер батько був як ніколи далеко від неї.

Вона дізнавалася новини про нього з газет і журналів. То минула замітка, супроводжувана фотографією, про його зустріч з яким-небудь прем'єром або президентом, то інформація про його присутність на церемонії відкриття фармацевтичного заводу в Бомбеї, ось він у складі альпіністської групи в горах, ось на званому обіді у шаха Ірану. Вірізки і фотографії Елізабет акуратно вклеювала в блокнот, який завжди носила з собою. Вона тримала його разом з Книгою про Семюеля.

Елізабет цурався інших учениць школи. Деякі дівчатка жили втрьох, а то й вчотирьох в одній кімнаті, вона ж попросила для себе окрему кімнату. Вона писала батькові довгі листи, але в клаптики рвала ті з них, де проглядали її справжні почуття. Іноді вона отримувала від нього коротенькі звісточки, а на день народження його секретар надіслала їй кілька посилок, обгорнутих в барвисті упаковки найвідоміших і дорогих магазинів. Елізабет жахливо нудьгувала по батькові.

На Різдво вона повинна була приїхати до нього на віллу на Сардинію, і чим ближче підходив день від'їзду зі школи, тим нестерпніше ставало її очікування. Вона буквально марила від'їздом. Вона склала собі кодекс правил поведінки і ретельно його переписала в свій блокнот:

«Не будь набридливою.

Будь цікавою.

Не кінчайте, особливо про школу.

Не дай йому зрозуміти, що тобі самотньо.

Не перебивай, коли він говорить.

Виходь завжди ретельно одягненою і причесаною, навіть до сніданку.

Багато смійся, щоб він думав, що ти щаслива.

Цей кодекс став її щоденною молитвою, її підношенням богам. Якщо вона буде ці правила неухильно виконувати, може бути. . . може бути. . . І Елізабет забувалася в грезах. Вона висловить цікаві міркування про країни «третього світу», і батько скаже: «А я і не знав, що з тобою так цікаво розмовляти (правило номер два). Ти дуже розумна дівчина, Елізабет». Потім він повернеться до свого секретаря і скаже: «Вважаю, що Елізабет нічого більше робити в школі. Слід було б, мабуть, залишити її при собі, як ви думаєте?»

У таких молитвах відбувалися дні.

* * *

Літак компанії прийняв її на борт в Цюриху і висадив в аеропорту Олбії, де її зустрічав лімузин. Елізабет сиділа на задньому сидінні машини, міцно стиснувши коліна, щоб вгамувати в них тремтіння. Як би там не було, він ні в якому разі не повинен бачити її сліз. Він не повинен знати, як сильно вона нудьгувала по ньому.

Машина їхала по довгому, серпантинном піднімалася вгору гірському шосе, яке вело до Коста Смеральда, потім згорнула на маленьку дорогу, стрімко збігала на вершину. Елізабет завжди боялася цієї дороги, вузькою і крутою, по одну сторону якої стрімко піднімалася стіна скелі, по іншу іншого боку не було взагалі.

Машина зупинилася біля ганку будинку, Елізабет вискочила з неї і спочатку швидко заступала, а потім, не витримавши, що є сили побігла до будинку. Двері відчинилися, і на порозі її зустріла усміхнена Маргарита, їх економка.

– З приїздом, міс Елізабет.

– Де батько ? – запитала Елізабет.

– Його терміново викликали в Австралію. Але він вам залишив чарівні подарунки. У вас буде чудове Різдво!

Глава 11

Елізабет не забула привезти з собою Книгу. Зупинившись в передпокої, вона ще раз уважно вдивилася в портрети Семюеля Роффа і Теренії, відчуючи їх присутність, немов вони і зараз були живі. Потім вона піднялася в баштову кімнату, захопивши з собою Книгу. Годинами просиджувала вона в кімнаті, читаючи і знову перечитуючи її сторінки, і Семюель і Теренія ставали їй ближче і зрозуміліше, і століття, що розділяло їх, зникало. . .

* * *

Протягом декількох наступних років, читала Елізабет, Семюель проводив довгі години в лабораторії доктора Уала, допомагаючи йому готувати мазі і ліки, дізнаючись, як і в яких випадках вони застосовувалися. І завжди, як би на задньому плані, він відчував присутність Теренії, красивою і недоступною. Воно, ця присутність, не давало заснути його мрії: в один прекрасний день вона стане його дружиною. У Семюеля налагодилися хороші стосунки

з доктором Уалом, чого явно не можна було сказати про матір Теренію, гострої на язик, сварливої і гордовитої жінки. Семюеля вона люто зненавиділа. І він намагався якомога рідше потрапляти їй на очі.

Семюеля вражала велика кількість ліків, за допомогою яких можна вилікувати людину. Був знайдений папірус, який містив 811 рецептів, що використовувалися стародавніми єгипетськими медиками за 1550 років до нашої ери. Тривалість життя тоді обчислювалася п'ятнадцятьма роками з моменту народження, і він зрозумів чому, коли прочитав деякі рецепти: послід крокодила, м'ясо ящірки, кров кажана, слина верблюда, печінка лева, жаб'яча ніжка, порошок єдиного. Знак « Rx », що стояв на кожному рецепті, був не чим іншим, як знаком молитви давньоєгипетському богу лікування Хера. Саме слово «хімія», читав Семюель, походило від давньої назви Єгипту – земля Камі, або Кімі. А жерці-лікарі називалися волхвами.

Аптеки в гетто і навіть у самому Кракові були до жаху примітивними. Багато бульбашок і пляшечок наповнювалися неперевіреними і неапробованими ліками, які або були повністю марними, або взагалі небезпечними для життя. Семюель все їх знав наперелік: касторове масло, каломель і ревені, йодисті сполуки, кодеїн і іпекакуана, блювотний корінь. Вам могли запропонувати панацею від коклюшу, колюк і черевного тифу. Так як санітарні умови взагалі не дотримувалися, в мазях і рідинах для полоскання горла часто траплялися комарі, таргани, щурячий послід, обривки вовни і шматочки пір'я. Більшість пацієнтів, які приймали ці ліки, помирили або від хвороби, яку їм намагалися вилікувати, або від самих ліків.

Видавалося кілька журналів, де містилася інформація про нові фармацевтичні препарати, і Семюель жадібно їх читав. З доктором Уалом він обговорював свої теорії.

– Розумно припускати, – переконано говорив Семюель, – що перемогти можна будь-яку хворобу. Бо здоров'я – це природний стан всього живого, а хвороба – неприродне.

– Цілком можливо, – відповідав доктор Уал, – але більшість моїх пацієнтів ні за що не хочуть, щоб я лікував їх новими ліками. – І сухо додавав: – І чинять цілком розумно.

Семюель прочитав всі книги з невеликої бібліотеки доктора Уала з фармацевтики. Читаючи і знову перечитуючи їх від кірки до кірки, він сумував, що знаходив в них більше запитань, ніж відповідей.

Семюеля надихали революційні віяння в медицині. Деякі вчені вважали, що причини багатьох хвороб можна блокувати, створивши в організмі умови, при яких він може чинити опір хворобі. Одного разу доктор Уал спробував виконати один з таких дослідів. Кров, взяту ним у хворого дифтеритом, він впорснув коні. Але, коли вона впала, Уал припинив експеримент. Семюель же був упевнений, що доктор йшов вірним шляхом.

– Ви не маєте права на цьому зупинятися, – говорив він лікарю. – Я впевнений, це повинно спрацювати.

Уал негативно качав головою.

– Ти так впевнений, тому що тобі тільки сімнадцять. Коли доживеш до моїх років, ти вже ні в чому не будеш впевнений. Забудемо про це.

Однак Семюель залишився при своїй думці. Він вирішив продовжити експерименти, але для цього йому потрібні були тварини, а їх в гетто можна було по пальцях перелічити, якщо не рахувати бездомних кішок і щурів, яких йому вдавалося ловити.. Але які б, навіть найменші, дози він їм не вводив, вони незмінно вмирили.. «Вони занадто малі, – думав Семюель. – Мені потрібна велика тварина. Кінь, корова або, на худий кінець, вівця. Але де їх взяти?»

Одного разу, повернувшись пізно ввечері додому, він виявив у дворі дряхлу конячку, впряжену в візок. На боці візка великими корявими літерами красувався напис: «Рофф і син». Семюель очам своїм не повірив і побіг в будинок шукати батька.

– Цей... цей кінь там, у дворі, – запитав він. – Де ти її дістав?

Батько гордо посміхнувся:

– Виміняв. Тепер нам буде легше. Може бути, років через п'ять ми купимо ще одного коня. Уявляєш? У нас буде два коні.

Далі цього – мати двох схудлих конячок, що тягнуть вози по брудних, запружених народом вулицях краківського гетто, – уява його батька не простягалася. Семюель ледь стримував сльози.

Вночі, коли всі заснули, Семюель пішов на стайню і уважно оглянув коня, який назвали Ферд. Найгірший екземпляр важко було собі уявити. Худа, стара, з глибокою сідловиною, кульгавий. Сумнівно, щоб вона могла ходити швидше, ніж його батько. Але не це було важливо. Важливо було те, що у Семюеля з'явилася нарешті лабораторна тварина. Тепер його експерименти не будуть залежати від того, вдасться або не вдасться йому зловити бездомного kota або щура. Звичайно, треба бути обережним. Батько не повинен знати, чим він займається. Семюель погладив коня по голові.

– Будемо займатися фармацевтикою, – довірливо повідомив він Ферд.

У кутку стайні, де стояла Ферд, Семюель спорудив імпровізовану лабораторію.

У густому бульйоні він виростив культуру бактерій дифтерії. Коли бульйон помутнів, він перелив частину його в посудину, розрідив і трохи підігрів. Наповнивши шприц, підійшов до коня.

– Пам'ятаєш, що я тобі говорив, – прошепотів Семюель, – настав твій великий день.

Він встромив шприц в висівшую складками шкіру під лопаткою і, як вчив його доктор Уал, впорснув туди вміст. Ферд повернула голову, прикориснено подивилася на нього і обдала струменем сечі.

Семюель підрахував, що буде потрібно приблизно сімдесят дві години, щоб культура дозріла в організмі Ферд. Після закінчення цього терміну він введе іншу, більшу дозу. Потім ще одна. Якщо теорія антитіл правильна, кожна наступна доза буде поступово збільшувати опірність організму хвороби. І Семюель отримає необхідну вакцину. Пізніше йому знадобиться людина, на якій він міг би перевірити дію вакцини, але це буде неважко. Будь-яка жертва страшної хвороби погодиться на все, щоб зберегти собі життя.

Наступні два дні Семюель майже не відходив від Ферд.

– Ти, чи, закохався в цей кінь – пеняв йому батько. – Цілими днями стирчиш біля неї.

Семюель пробурмотів що-то невиразне. Йому було соромно, але сказати правду він не наважувався. Та й навіщо було б батькові знати правду? Семюелю адже було потрібно зовсім небагато сироватки, всього маленький флакончик крові Ферд. І ніхто від цього нічого не втратить, розмірковував він.

Вранці третього і вирішального дня Семюель був розбуджений істотними криками батька. Семюель вистрибнув з ліжка, підбіг до вікна і виглянув у двір. Батько стояв біля візка і викрав не своїм голосом. Коні попереду візка не було. Семюель наспіх одягнувся і вилетів назовні.

– Момзер! – кричав батько. – Обманщик! Злодій! Злодій!

Семюель проштовхнувся крізь натовп, що швидко збирався навколо батька.

– Де Ферд?

– Ти питаєш про це мене ? – загорів батько. – Ферд померла. Померла, як собака, прямо на вулиці. Серце Семюеля впало.

– Ми йдемо собі добре, спокійно. Я собі торгую, не б'ю, не понукаю її, як деякі, не хочу сказати хто. І що ж ти думаєш? Раптом вона падає замертво. Зловлю того гоніфа, що продав її мені, вб'ю на місці!

Семюель відвернувся. Сталося гірше, ніж смерть Ферд. Померла його надія. Разом з Ферд канули в небуття відхід з гетто, свобода, гарний будинок для Теренії і їх майбутніх дітей.

Але найстрашніше було ще попереду.

На другий день після смерті Ферд Семюель дізнався, що доктор Уал і його дружина вирішили видати Теренію за рабина. Семюель вухам своїм не повірив. Теренія була уготована йому, нікому більше! З усіх ніг кинувся він до будинку лікаря і мадам Уал. Запихавшись, влетів до них і, ледь віддихавшись, набрав в груди побільше повітря:

– Сталася помилка. Хіба Теренія не сказала, що виходить заміж за мене?

Вони з подивом втомилися на нього.

– Знаю, що ми не пара, – швидко продовжував Семюель, – але вона буде нещасна, вийшовши за іншого, а не за мене. Рабин занадто старий...

– Неббїх! Оболтус! Вон!

Мати Теренії мало не вистачило апоплексичного удару.

Хвилину по тому Семюель стояв на вулиці, у вухах його ще дзвенів крижаний душу заборона взагалі з'являтися в цьому будинку. Вночі у Семюеля відбулася довга розмова з Богом.

– Що ти хочеш від мене ? Якщо Теренія не може бути моєю, навіщо ж ти зробив так, що я полюбив її ? Невже ти нічого не відчуваєш ? – у розпачі піднявши до неба обличчя, кричав він. – Ти чуєш мене ?

І в переповненому людьми будинку лунало у відповідь:

– Ми чуємо тебе, Семюель! Заткнись, Бога заради, і дай поспати людям!

Наступного дня доктор Уал прислав за Семюелем. Його провели у вітальню, де сиділи доктор, мадам Уал і Теренія.

– У нас невелике ускладнення, – почав Уал. – Наша дочка, коли занепаде, сладу з нею немає. Незрозуміло чому, але вона уявила, що ти їй подобаєшся. Я не кажу, полюбила, Семюель, тому що молоденькі дівчата не знають, що таке любов. Проте вона відмовляється вийти заміж за рабина Рабіновича.

Семюель крадькома поглянув на Теренію, і вона посміхнулася у відповідь. Він мало не помер від радості. Але радість ця була недовгою. Доктор Уал продовжував:

– Ти говорив, що любиш мою дочку?

– Д – да, пан доктор, – заїкаючись, забурмотів Семюель. Потім твердим голосом вимовив: – Так, пан доктор.

– Тоді дозволь дізнатися, Семюель, хотів би ти, щоб Теренія вийшла заміж за вуличного торговця?

Семюель відразу збагнув, куди хилить доктор. Він знову глянув на Теренію і повільно сказав:

– Ні.

– А, тепер ти бачиш ? Ніхто з нас не хоче, щоб Теренія вийшла за торговця. А адже ти, Семюель, і є не хто інший, як вуличний торговець.

– Але я не завжди їм буду. – Голос Семюеля зміцнів.

– А ким ти будеш ? – втрутилася мадам Уал. – Ти і весь твій рід – вуличні торгаші, ними і залишитеся. А я не бажаю, щоб моя дочка вийшла заміж за торговця.

Семюель в замішанні дивився на них трьох. Він йшов сюди з тривогою і страхом, відчуваючи вищу радість і чорне відчай. Чого ж вони хочуть від нього?

– Зробимо так, – сказав доктор Уал. – Ми дамо тобі шість місяців, протягом яких ти повинен довести, що ти не просто вуличний торговець. Якщо до кінця цього терміну ти не зможеш запропонувати Теренії той рівень життя, до якого вона звикла, вона вийде заміж за рабина Рабіновича.

Семюель в жаху дивився на нього:

– Шість місяців?

Але за шість місяців не стають багатими! І вже тим більше в краківському гетто!

– Тобі все зрозуміло ? – запитав доктор Уал.

– Так.

Навіть більш ніж зрозуміло. Він відчув неймовірну тяжкість у всьому тілі. Йому може допомогти тільки диво.

Зять сім'ї лікаря повинен бути або лікарем, або рабином, або, на худий кінець, просто багатою людиною.

Семюель подумки піддав аналізу кожному з трьох можливостей.

Закон забороняв йому стати лікарем.

Але щоб їм стати, треба почати вчитися з тринадцяти років, а йому вже вісімнадцять.

Багатим? Виключено. Та працею він хоч по двадцять чотири години на добу, продаючи на вулицях гетто свої нехитрі товари, він і до дев'яноста років залишиться таким же бідняком, як зараз. Уали поставили йому явно нездійсненну задачу. На перший погляд вони начебто пішли назустріч Теренії, дозволивши їй відкласти весілля з рабином, але в той же час поставили Семюелю такі умови, які, вони знали, він ніколи не зможе виконати. Тертя ж – єдина з них всіх – вірила в нього абсолютно. Вона була твердо переконана, що протягом шести місяців він знайде спосіб прославитися або розбагатіти. «Вона ще більш ненормальна, ніж я », – у розпачі думав Семюель.

* * *

Полетіли призначені шість місяців. Вдень Семюель допомагав батькові. Але лише тільки смеркалось і довгі тіні заходу сонця лягали на стіни гетто, Семюель поспішав додому, не жуючи проковтував якусь сніг і негайно втік у свою імпровізовану лабораторію. Він виготовив сотні різних за величиною доз сироватки, впорскував їх кроликам, собакам, кішкам і птахам. Але всі вони дохли. «Вони занадто малі, – зневірявся Семюель, – мені потрібна велика тварина».

Але його не було, а час неблаганно біг вперед.

Двічі на тиждень Семюель ходив до Кракова, щоб поповнити товари, які продавав з рук його батько. Стоячи на зорі перед закритими воротами гетто разом з іншими вуличними торговцями, він в думках був далеко від них, нічого не бачачи і не чуючи навколо.

В один такий ранок, коли він, за звичай задумавшись, стояв перед закритими воротами, прямо у нього над вухом раптом пролунав грубий оклик:

– Ей, ти, жидівська морда ! Чого рот розчавив ? Рухайся.

Семюель, зустрівшись, озирнувся. Ворота вже були розкриті настіж, і він зі своїм візком стояв прямо посеред дороги. Один із стражників погрожував йому кулаком і жестом наказував негайно її звільнити.. Зазвичай біля воріт чергували два стражники. Одягнені вони були в зеленого кольору форму, мали особливі відзнаки і були озброєні пістолетами і важкими кийками.. На обмотаному навколо пояса одного з стражників ланцюга бовтався величезний ключ, яким вони замикали і відпирали ворота. Уздовж стіни гетто протікала невелика річечка з перекинутим через неї старовинним дерев'яним мостом. За мостом знаходилося вартове приміщення поліцейської дільниці, де поміщалися і стражники. Не раз доводилося Семюелю бачити, як по цьому мосту волокли єврея, який ніколи вже більше не повертався в гетто. Закон свідчив, що до заходу сонця всі євреї зобов'язані були перебувати всередині гетто, і, якщо хто – або з них запізнювався до моменту закриття воріт і залишався за ними, його негайно хапали і засилали на каторжні роботи. І тому пущі смерті боялися вони опинитися за воротами гетто після заходу сонця.

Обом вартовим наказувалося всю ніч залишатися на посту і вартувати ворота; але в гетто всі знали, що, ледве ворота закривалися на ніч, хто – або з стражників йшов в місто розважатися. Перед світанком він повертався, щоб допомогти товаришеві відкрити ворота.

Стражники Павло і Арам відрізнялися один від одного як небо від землі: Павло був добродушним і славним малим, Арам – прямою його протилежністю.. Це був справжній звір, смаглявий, міцно збитий, зі сталевими струмками і вантажним, як пивна бочка, тілом. Він був затятим антисемітом, і, коли заступав на чергування, всі євреї прагнули в цей день прийти в гетто набагато раніше покладеного терміну, так як вищою насолодою Арама було підловити якогось єврея, побити його до напівсмерті кийком і потім відтягнути через міст в ненависну караулку.

Арам якраз і кричав на Семюеля, вимагаючи, щоб той звільнив прохід. Семюель поспішно рушив вперед, відчуваючи за спиною свердлярчий ненавидить погляд стражника.

* * *

Шість місяців відстрочки Семюеля скоро перетворилися на п'ять, потім на чотири і, нарешті, на три місяці. Не проходило дня і години, щоб Семюель не думав над вирішенням своєї проблеми, і весь цей час він наполегливо працював в лабораторії. Він радився з деякими з багатих мешканців гетто, але ті або не бажали його слухати, або, якщо удостоювали увагою, давали йому марні поради.

– Хочеш робити гроші ? Бережи копійку, і в один прекрасний день ти зможеш завести свою справу.

Добре їм було давати такі поради – всі вони народилися в сім'ях заможних людей.

Приходила йому в голову і шалена думка умовити Теренію бігти з ним. Але куди ? В кінці подорожі їх могло чекати тільки інше гетто, а він як був без гроша в кишені, так і залишиться нещасним обірванцем. Ні, він занадто любить Теренію, щоб піти на це. Пастка зачинилася.

Годинники безжально відштовхували час, і три місяці незабаром перетворилися на два, потім в один місяць. Єдиною втіхою Семюеля в ці дні були побачення з Теренією.. Йому було дозволено три рази на тиждень бачитися з нею в присутності кого-небудь з членів сім'ї доктора.. І щоразу після чергової зустрічі він відчував, що ще сильніше любить її. Зустрічі ці були і солодкі і гіркі, так як чим частіше Семюель бачився з нею, тим гірше стало йому від думки, що він може назавжди втратити її.

– Я знаю, ти досягнеш успіху, – заспокоювала його Теренія.

Тепер залишалося всього три тижні, а Семюель був за – і раніше так само далекий від вирішення своєї проблеми, як на самому її початку.

Як –то пізно вночі в стайню до Семюеля прибігла Теренія. Обійнявши його, вона сказала:

– Давай втечемо, Семюель.

Він ніколи так не любив її, як в ту мить. Заради нього вона готова була накликати на себе ганьбу, кинути батька з матір'ю і відмовитися від свого ситого і забезпеченого життя.

Він притиснув її до себе і сказав:

– Ні. Куди б ми не втекли, я все одно залишуся вуличним торгашем.

– Мене це не хвилює.

Перед уявним поглядом Семюеля постав її чудовий будинок з просторими кімнатами, слугами, що підтримують їх в ідеальному порядку, і потім він представив свою маленьку убогу кімнатенку, в якій вони жили втрьох з батьком і тіткою, і сказав:

– Це хвилює мене, Теренія.

Вона вирвалася з його обіймів і втекла.

Вранці наступного дня Семюель зустрів Ісака, свого колишнього шкільного товариша. Той йшов по вулиці, ведучи на приводу коня. Кінь був однооким, страждає від колюк, кульгавий і глухий.

– Привіт, Семюель.

– Привіт, Ісаак. Не знаю, куди ти ведеш свого коня, але краще поспіши. Не рівний годину, вона відкине копита прямо на дорозі.

– Ну і що. Я все одно веду Лотту на мило.

В очах Семюеля засвітився інтерес.

– Ти думаєш, вони тобі багато за неї дадуть?

– Навіщо багато ? Мені потрібно рівно два флорина, щоб купити візок.

У Семюеля від хвилювання перехопило дихання.

– Навіщо ж так далеко йти ? Давай махнемо: ти мені кінь, я тобі візок.

Через п'ять хвилин угода була укладена.

Семюелю залишалося лише змайструвати собі новий візок і пояснити батькові, як він втратив стару і звідки взялася ця кляча.

Він привів її в стійло, де недавно стояла Ферд. При найближчому розгляді Лотта явила собою ще більш жалюгідне видовище, ніж Ферд. Семюель поплескав тварину по холці і сказав:

– Не хвилюйся, Лотта. Ти увійдеш в історію медицини.
І кілька хвилин по тому він вже готував першу партію сироватки.

* * *

У гетто з – за перенаселеності і кричущої антисанітарії раз у раз спалахували епідемії. Останньою з них була лихоманка, що супроводжувалася задушливим кашлем, запаленням гланд і закінчилася болісною смертю.. Лікарі не знали толком ні причин її виникнення, ні способів боротьби з нею. Хвороба звалила з ніг і батька Ісаака. Коли Семюель дізнався про це, він поспішив до свого шкільного товариша.

– Був лікар, – плачучи, розповідав той Семюелю. – Сказав, що нічим не може допомогти.

Зверху доносився болісний, надричний кашель, якому, здавалося, не буде кінця.

– У мене до тебе прохання, – сказав Семюель. – Дістань мені носову хустку твого батька.

Ісак в подиві втомився на нього.

– Що-о?

– Тільки обов'язково захарканий. І дивись бери його обережно. Там повно мікробів.

Годиною пізніше Семюель на стайні обережно зішкреб мокроту з хустки в страву з бульйоном.

Він працював всю ніч і весь наступний день, і наступний, впорскуючи маленькі дози розчину в терплячу Лотту, поступово збільшуючи їх, борючись з часом, сподіваючись врятувати життя батькові Ісака.

Сподіваючись врятувати своє власне життя.

* * *

Семюель так ніколи до кінця і не зрозумів, на чиєму ж боці був Бог – на його або на боці Лотти, але стара, вмираюча кінь вижила навіть після найбільших доз, і Семюель отримав першу порцію антитоксина. Тепер залишалося умовити батька Ісаака погодитися, щоб йому ввели сироватку.

З'ясувалося, що вмовляти того не треба. Коли Семюель прийшов в будинок Ісака, там було повно родичів, які оплакували ще живого, але швидко згасаючого людини.

– Йому вже недовго залишилося, – сказав Ісаак Семюелю.

– Можу я пройти до нього?

Юнаки піднялися в кімнату вмираючого. Батько Ісаака лежав у ліжку з обличчям, пунцовим від спеки. Напади задушливого кашлю стрясали його виснажене тіло, і йому ставало все гірше і гірше. Було ясно, що він помирає.

Семюель набрав у груди побільше повітря і сказав:

Мені треба поговорити з тобою і твоєю матір'ю.

Обидва, і син і мати, не вірили в цілющу силу вмісту маленького бульбашки, який прихопив з собою Семюель. Але або це, або смерть годувальника. І вони зважилися на укол, так як все одно втрачати було нічого.

Семюель ввів сироватку батькові Ісаака. Протягом трьох годин він невідлучно перебував біля ліжка хворого, але ніяких ознак поліпшення не помітив. Сироватка не подіяла. А якщо і подіяла, то в гіршу сторону: випадки явно почастишали, і нарешті, уникаючи зустрічатися очима з Ісааком, він пішов додому.

На світанку наступного дня Семюель повинен був йти в Краків закуповувати товари. Він згоряв від нетерпіння скоріше повернутися назад, щоб дізнатися, чи жив ще батько Ісаака.

На ринку були натовпи народу, і Семюелю здавалося, що він ніколи не зможе завершити свої покупки. Тільки до полудня він нарешті наповнив тачку товарами і поспішив додому в гетто.

Не встиг він відійти і двох миль від міських воріт, як сталося нещастя. Одне з коліс розламалося навпіл, і товари посипалися з тачки на тротуар. Семюель не знав, на що зважитися. Потрібно було будь-що-будь замінити зламане колесо, але як залишити тачку без нагляду! Навколо вже стала збиратися натовп, жадібно поглядала на товари, що розлетілися по всьому тротуару. Раптом Семюель помітив наближається до них поліцейського – голя – і зрозумів, що все пропало. Вони заберуть у нього і товар, і візок. Поліцейський проштовхнувся крізь натовп до переляканого юнака.

– Тобі потрібне нове колесо.

– Д-д-да, пан поліцейський.

– А де його взяти, знаєш?

– Ні, пан начальник.

Поліцейський що-то написав на клаптику паперу.

– Ось за цією адресою. І скажи їм, що тобі потрібно.

– Я не можу залишити візок.

– Чому це не можеш ? – сказав поліцейський, суворо озираючи натовп. – А я на що? Біжи, швидко!

Семюель втік всю дорогу. За адресою, вказаною на клаптику паперу, незабаром знайшов кузню, і, коли розповів, в чому справа, коваль відшукав у себе колесо потрібного розміру. Коли Семюель розплатився за колесо, у нього ще залишилося приблизно з півдюжини гульденів.

Толкая попереду себе колесо, він бігом повернувся до місця аварії. Там самотньо стояв поліцейський: натовп випарувався, товари були на місці. За допомогою поліцейського він протягом півгодини поставив на місце колесо і закріпив його. І знову відправився в дорогу додому. Всі його думки були зайняті батьком Ісаака. Живий він або помер? Здавалося, він ні секунди більше не витримає невідання.

Йти до гетто залишалося з милою. Попереду вже маячили його високі стіни. Але швидко гасли промені сонця, що заходить, смеркалося, і через кілька миттєвостей темрява обступила його з усіх боків.. У метушні і сутолоці того, що сталося, Семюель геть забув про час. Сонце зайшло, і він виявився відрізаним від гетто. Він кинувся бігти, штовхаючи важко навантажену тачку попереду себе. У грудях шалено колотилося серце. Не дай Бог, ворота закриються до його приходу! У пам'яті спливали розповіді про євреїв, що залишилися вночі за воротами гетто. Він побіг ще швидше. Швидше за все біля воріт буде тільки один зі стражників. Якщо Павло – ще не все втрачено. Якщо Арам – то краще про це не думати. Темрява згущалася і, немов туман, з усіх боків підступала до нього; незабаром став накрапувати дрібний дощ. Семюель стрімко наближався до стін гетто, залишалося добігти зовсім небагато. З темряви несподівано виринули ворота. Вони були закриті.

Самюель жодного разу не бачив їх закритими із зовнішнього боку. Життя здалося йому немов вивернутою навиорот. І він здригнувся від жаху. Він був відгороджений від своїх рідних, свого світу, всього, що йому було дорого. Він сповільнив крок, обережно став наближатися до воріт, озираючись по сторонах, відшукуючи очима стражників.. х ніде не було видно. У серці Семюеля спалахнула надія. Стражників, по всій видимості, куди-то терміново викликали. Можливо, йому вдасться як-небудь відкрити ворота або непомітно перелізти через стіну. Але коли він вже впритул підійшов до воріт, з темряви несподівано виринув один зі стражників.

– Топай, топай, – сказав він.

У темряві Семюель не бачив його обличчя. Але він дізнався голос.

– Ближче, ближче. Йди сюди.

Арам з ледь помітною усмішкою спостерігав за наближенням Семюеля.

– Давай, давай, – підбурих його Арам. – Топай, чого зупинився?

Семюель з сильно б'ється серцем, холодіючи від страху, повільно наблизився до гіганта.

– Дозвольте я все поясню, пан начальник. По дорозі у мене була поломка. Тачка...

Арам витягнув вперед свою величезну лапу, схопив Семюеля за шиворот і підняв, як кошеня, в повітря.

– Ти, сука, жидівська морда, – заурчав він. – Яка мені різниця, що з тобою сталося? Ти не встиг увійти до закритих воріт! Знаєш, що тепер з тобою буде?

Семюель, обмираючи від жаху, негативно мотнув головою.

– Я тобі розповім, – сказав Арам. – Минулого тижня вийшов новий указ. Всі жиди, спіймані за воротами гетто після заходу сонця, повинні бути відправлені в Сілезію. Десять років каторжних робіт. Ну як, подобається?

У це важко було повірити.

– Але я... я нічого не зробив поганого. Я...

Вільною рукою Арам навідмаш вдарив Семюеля по обличчю і відпустив його. Семюель важко впав на землю.

– Пішли, – сказав Арам.

– К-куди ? – проліпетав Семюель. Від жаху він ледь ворочав язиком.

– У ділянку. А вранці тебе разом з рештою швалью відправлять куди треба. Вставай.

Семюель залишився лежати, немов не розуміючи, чого від нього хочуть.

– Але я повинен хоча б попрощатися з батьком і тіткою.

Арам похмилівся:

– Нічого, нудьгують маленько і забудуть.

– Будь ласка, – помолився Семюель, – дозвольте послати їм хоч яку-небудь звістку.

Усміхнення зникло з лиця Арама. Він загрозливо ступив до Семюеля і, розтягуючи слова, вкрадливо проговорив:

– Я сказав вставай, жидівське гівно ! Якщо мені ще раз доведеться повторити це, я ті яйця відірву.

Семюель повільно піднявся з землі. Арам, як лещатами, схопив його за руку і поволок в поліцейську дільницю. *Десять років каторжних робіт в Сілезії!* Звідти ніхто не повертається! Він сподоблюв'я глянув на тягнучого його за руку через міст людини.

– Будь ласка, не треба, – скаржно попросив він. – Відпустіть мене.

Арам ще сильніше, так, що, здавалося, в жилах зупиниться кров, стиснув його руку.

– Давай, давай, моли, – сказав Арам. – Обожаю, коли жид кінчає. Чув небось про Сілезію? Акурат потрапиш до зими. Але все гаразд, в шахтах і тихо, і тепло. Коли твої легені стануть чорними від вугілля і почнеш харкати кров'ю, тебе викинуть на сніг.

Попереду, за мостом, майже невидима з – через густу сітку дощу, замаячила казенна споруда поліцейської дільниці, в якій містилася і казарма.

– Швидше ! – наказав Арам.

І раптом немов спалах осяяв свідомість Семюеля: ніхто не сміє з ним так поводитися! Він подумав про Теренію, про своїх родичів, про батька Ісака. Ніхто не сміє розпоряджатися його життям. Треба що-то робити, спробувати врятуватися. Вони йшли по вузькому мосту, внизу шумно бігла повноводна, розбухла від зимових дощів річка. Йти залишалося ярдів тридцять. Треба було на що-то вирішуватися. На що? Бігти? Але як? Арам був озброєний, але навіть і без зброї він міг як муху прихлопнути Семюеля. Він був майже вдвічі вище і в сто разів сильніше нещасного. Вони вже перейшли міст, і казенний барак був зовсім поруч.

– Та швидше ж ! – рявкнув Арам, дернувши Семюеля за руку. – У мене ще маса справ.

Вони вже були в двох кроках від казарми, Семюель навіть чув сміх, що доносився звідти. Арам, стиснувши руку юнака, потягнув його по мощеному бруківкою двору. Не можна було втрачати ні секунди. Семюель поліз у кишеню вільною рукою і намацав мішечок з шістьма гюльденами, що залишилися. Пальці його зімкнулися на мішечку, і серце завмерло від хвилювання. Обережно вийнявши мішечок з кишені, він послабив стягувала його горловину тасьму і кинув мішечок на землю. Монети гучно зв'якнули, вдарившись об бруківку.

Арам різко зупинився.

– Що це?

– Нічого, – швидко сказав Семюель.

Арам подивився юнакові в очі і хмикнув. Все ще тримаючи Семюеля за руку, він обернувся, уважно подивився вниз і побачив мішечок з грошиками.

– Там тобі грошики явно не знадобляться, – сказав Арам.

Він нахилився, щоб підняти мішечок з землі; Семюель теж нахилився. Арам перший схопив мішечок. Але не мішечок був потрібен Семюелю. Його пальці зімкнулися на бруківці, що валявся недалеко від мішечка. Випрямившись, Семюель з усієї сили вдарив каменем в праве око Арама. Око миттєво перетворилося на криваве місиво, а Семюель продовжував нещадно колотити каменем по обличчю стражника.. Він бачив, як в криваву кашу перетворився ніс, потім рот. І як нарешті все обличчя стало однією суцільною кривавою маскою. Арам все ще стояв на ногах, немов засліплений циклоп. Семюель, мало не втрачаючи від жаху свідомість, дивився на нього, не в силах вже більше його вдарити. Гігантське тіло почало повільно осідати до землі. Семюель оторопіло дивився на мертвого стражника, немов не вірив, що він зміг це зробити. Він чув голоси з казарми, і раптом його осяяло, що йому самому загрожує смертельна небезпека. Якщо його зараз зловлять, його не зішлють в Сілезію. Вони з нього живого здеруть шкіру і виставлять на загальний огляд прямо на міській площі. Смертною карою карали за опір поліцейському. А він убив поліцейського! Бігти! Можна спробувати перейти кордон, але тоді він перетвориться на вічно переслідуваного законом ізгоя. Повинен же бути який-то інший вихід! Він глянув на труп і раптом зрозумів, що потрібно робити. Швидко нагнувся, обшукав тіло мерця і знайшов великий ключ, яким

замикалися ворота. Пересиливши огиду, вхопив Арама за ноги і потягнув його до берега річки.. Той, здавалося, важив цілу тонну. Пихаючи і надриваючись, підстьобується голосами, що доносилися з казарми, Семюель волок його все далі. Ось і річка. Запихавшись, переcheкав якусь мить, потім з силою спихнув тіло з крутого насипу і побачив, як воно скотилося в вируючу воду. Одна рука, зачепившись за береговий виступ, здавалося, ніколи не покине його. Але ось підхоплене течією тіло повільно відокремилось від берега, попливло вниз по річці і нарешті зникло з очей. Онемів від жаху, Семюель нерухомо стояв на березі. Потім взяв бруківку, якою скоїв вбивство, і кинув його в річку. Йому самому все ще загрожувала небезпека. Він бігом кинувся через міст до закритих воріт гетто. Поблизу нікого не було. Тривожними пальцями всунув ключ у замкову свердловину і повернув. З силою дернув на себе ворота. Ніякого результату. Занадто важкі. Але в ту ніч для нього не було нічого неможливого. І звідки тільки в цю мить взяли сили, залишилося для нього невідомим, але він знову потягнув величезні ворота на себе, і вони відчинилися. Миготом проштовхнув в них тачку, щільно прикрив за собою стулки і, штовхаючи перед собою тачку, побіг до будинку. Всі мешканці будинку зібралися в їх кімнаті, і, коли Семюель з'явився в дверях, їм здалося, що увійшло оживий привид.

– Вони тебе відпустили!

– Н-не розумію, – заїкаючись, сказав батько. – Ми думали, ти...

Семюель швидко розповів їм, що сталося, і вираз тривоги на їхніх обличчях змінився виразом жаху.

– Господи ! – простонав батько Семюеля. – Вони нас всіх тепер перевішують!

– Не переважають, якщо зробите, що скажу, – запевнив їх Семюель.

У кількох словах він пояснив, що мав на увазі.

Через п'ятнадцять хвилин Семюель, його батько і ще двоє з сусідів вже підходили до воріт гетто.

– А якщо повернеться другий стражник ? – прошепотів батько Семюеля.

– Доведеться ризикнути, – сказав Семюель. – Якщо він там, я все візьму на себе.

Розкривши ворота, він вискочив назовні, чекаючи, що в будь-який момент з темряви може з'явитися другий стражник і накинутися на нього. Він вставив ключ у замок і повернув його. Тепер ворота були замкнені зовні. Прив'язавши до себе ключ, Семюель підійшов до стіни ліворуч від воріт. Через кілька секунд по стіні, як змія, ковзнула товста мотузка. Семюель вхопився за неї, а батько і двоє сусідів, потягнувши за неї з іншого боку, стали піднімати його вгору.. Діставшись до верху, Семюель зробив на мотузці петлю, зачепив її за нерівний виступ і швидко спустився вниз.. Різким змахом визволив мотузку.

– Про Господи, – пробурмотів батько. – А що нам робити на сході сонця?

Семюель глянув на нього і сказав:

– На сході сонця ми станемо колотити у ворота, вимагаючи, щоб нас випустили.

* * *

На світанку гетто кишило поліцейськими і солдатами. Довелося шукати запасний ключ, щоб відкрити ворота торговцям, що колотили в них і вимагали, щоб їх випустили з гетто. Павло, другий стражник, зізнався, що вночі покинув свій пост і пішов ночувати в Краків, за що негайно був узятий під варту. Але таємниця зникнення Арама так і залишилася нерозкритою. Що трапилося неминуче повинно було б призвести до погрому. Але поліцію бентежило, що ворота були замкнені зовні. Адже якщо євреї весь час перебували всередині, вони нічого не змогли б зробити зі стражником. Зрештою поліція вирішила, що Арам просто втік з однієї зі своїх численних пасій.. А ключ швидше за все де- небудь викинув. Пошуки ключа, однак, не увінчалися успіхом, що цілком природно, так як він був глибоко заритий в землю в підвалі будинку Семюеля..

У повному знеможенні від пережитого Семюель повалився на ліжку і негайно заснув. Прокинувся він тому, що хто -то сильно тряс його за плече і виснажливо кричав йому прямо в вухо. Першою його думкою було: *вони знайшли тіло Арама і прийшли мене заарештувати*

Відкрив очі. Перед ним стояв Ісаак і виснажливо викрав:

– Все пройшло! Кашель припинився! Звершилося диво! Йдемо до мене.

Батько Ісаака сидів у ліжку. Лихоманка чудесним чином зникла, і сам собою припинився кашель.

Коли Семюель підійшов до ліжка хворого, старий раптом сказав:

– Я б зараз не відмовився від курячого бульйону.

І Семюель заплакав.

В один і той же день він убив одного і повернув до життя іншу людину.

Вовина про зцілення батька Ісаака миттєво облетіла гетто. Родичі вмираючих людей облягали будинок Роффів, благаючи Семюеля дати їм хоч крапельку своєї чарівної сироватки. Він ледь задовольняв їх прохання. В один із днів Семюель пішов до лікаря Уала, який вже почув про сироватку. Але докторично був на сироватці.

– Я повинен бачити це на власні очі, – заявив він. – Зроби кілька доз і вприсни одному з моїх пацієнтів.

Можна було вибрати кого завгодно. І лікар вказав на самого, як йому здавалося, безнадійного. Після двадцяти чотирьох годин хворий помітно пішов на поправку.

Уал вирушив на стайню, звідки добою, готуючи сироватку, не вилазив Семюель, і сказав:

– Сироватка діє. Ти свого домігся. Чого хочеш в придане?

Семюель підняв на нього запалені від безсоння очі і сказав:

– Ще один кінь.

* * *

Той, 1868 рік поклав початок «Роффу і синам».

Коли Семюель одружився на Теренії, то в придане отримав шість коней і прекрасно обладнану лабораторію для своїх дослідів.. Самюель не робив секрету зі своїх експериментів. Ліки він добував з трав, і незабаром в маленьку лабораторію потягнулися сусіди, щоб купити у нього настоянки від своїх хвороб. І всі отримували, що кому було потрібно. Ім'я Семюеля ставало все більш відомим. Тим, хто не міг платити, Семюель говорив:

– Бери і про гроші не турбуйся.

А Теренії пояснював це так:

– Ліки створюють, щоб лікувати, а не збагачуватися.
Справа його розширювалася, і незабаром він вже говорив Теренії:
Пора відкривати свою аптеку, будемо продавати готові мазі, порошки та інші ліки, а не тільки готувати їх за рецептами.

Ідеї створення власної аптеки пощастило з самого початку. Багачі, які раніше відмовляли йому в допомозі, тепер готові були вкласти в його справу будь-які гроші.

– Станемо партнерами, – говорили вони. – Відкриємо цілу мережу аптекних магазинів.
Семюель обговорив їхню пропозицію з Теренією.
– Боюся і не довіряю партнерам. Це наша справа. Мені не хотілося б, щоб чужі люди володіли хоч часткою того, що по праву належить мені.

Тертя повністю з ним погодилася.
Чим ширше ставала справа, чим більше з'являлося нових аптек, тим частіше пропонувалися йому гроші, і чималі. Семюель вперто відмовлявся від партнерства.

Коли тесть запитав його, чому він це робить, Семюель відповів:
– Не слід пускати ситу лисицю в курятник. Настане день, коли вона проголодається.
Зростав добробут Семюеля, зростала і його сім'я. Терені народила йому п'ятьох синів: Авраама, Джозефа, Яна, Антона і Пітера – і з народженням кожного сина Семюель відкривав новий аптечний магазин, щораз більше попереднього. На самому початку Семюель найняв собі одного помічника, потім двох, а незабаром у нього служило вже більше двадцяти чоловік.

Одного разу до Семюеля з'явився представник офіційної влади.
– Виходить постанова, що знімає деякі обмеження з євреїв, – заявив він. – Нам би хотілося, щоб ви відкрили аптечний магазин в Кракові.

Що Семюель і не забув зробити. Три роки по тому він вже збудував собі власне приміщення для магазину в центрі Кракова, а для Теренії купив в місті прекрасний будинок. Мрія Семюеля здійснилася – він вирвався з краківського гетто.

Але задуми його простягалися значно далі Кракова.
У міру того як підростали сини, Семюель наймав їм вчителів, які навчали їх різним іноземним мовам.
– Він збожеволів, – обурювалася теща Семюеля. – Ми стали посміховиськом для всіх наших сусідів, навчаючи Авраама і Яна англійському, Джозефа німецькому, Антона французькому, а Пітера італійському. З ким вони будуть розмовляти? Тут же ніхто не знає цих варварських мов. Хлопчики навіть між собою спілкуватися не зможуть.

Семюель тільки посміхався і говорив у відповідь:
– Це – частина їх освіти.
Він знав, з ким будуть розмовляти його сини.
До часу, коли кожному з хлопчиків виповнювалося п'ятнадцять років, вони разом з батьком побували в різних країнах. Під час таких поїздок Семюель готував собі плацдарм для майбутніх завоювань. Коли Аврааму виповнився двадцять один рік, Семюель зібрав всю сім'ю і оголосив:
– Авраам буде жити в Америці.
– В Америці! – завопила мати Теренії. – Цій країні дикунів! Я не пущу туди свого онука. Він буде там, де йому не загрожує ніяка небезпека.

Не загрожує ніяка небезпека[en] Семюель згадав погроми в гетто, смерть матері, Арама.
– Він їде за кордон, – оголосив Семюель і, повернувшись до Авраама, додав: – Відкриєш магазин в Нью-Йорку і очолить там нашу справу.

– Так, батько, – гордо відповів Авраам.
Семюель повернувся до Джозефа:
Коли тобі виповниться двадцять один рік, ти поїдеш до Берліна.
Джозеф згідно кивнув.
– А я поїду до Франції. Сподіваюся, в Париж, – сказав Антон.
– Рот там особливо не розвіюй, – буркнув Семюель. – Деякі з тамтешніх гойок дуже красиві. – Потім повернувся до Яну: – Ти поїдеш в Англію.

Пітер, наймолодший, нетерпляче підхопив:
– А я поїду в Італію, правда, тато? Коли мені відправлятися?
Семюель засміявся і сказав:
– Тільки не сьогодні. Зачекай. Виповниться двадцять один рік, поїдеш.

Так воно і вийшло. З кожним з них Семюель з'їздив особисто і допоміг відкрити фабрики і підібрати людей на керівні посади. Протягом семи років Роффи відкрили справу в п'яти країнах. Становлення династії завершилося. Семюель найняв адвоката, за допомогою якого спеціально обмовив, що будь-яка компанія в тій чи іншій країні, будучи юридично самостійним суб'єктом, проте несе відповідальність перед усіма аналогічними спорідненими компаніями.

– Ніяких прибульців ззовні, – вдававбливал Семюель адвокату. – Акції повинні завжди залишатися в межах сім'ї.
– Вони і залишаться в ній, – запевнив його адвокат. – Але, Семюель, якщо вашим синам не буде дозволено продавати акції самостійно, на що ж вони будуть жити? Ви ж не хочете, щоб вони жебракували?

Семюель твердо кивнув головою.
– У кожного з них буде прекрасний будинок, велика зарплата і відкриті рахунки на офіційні потреби. Решта має йти в справу. Якщо виникне бажання продати акції, рішення з цього питання повинно бути одноголосним. Контрольний пакет акцій буде належати моєму старшому синові і його спадкоємцям. Ми розвернемося ширше, ніж Ротшильди.

Пророцтво Семюеля збулося. Справа ширилася і процвітала. І хоча сини були розкидані по білому світу, Семюель і Теренія робили все можливе, щоб вони залишилися братами не тільки по крові. На свята та дні народження сини завжди приїжджали додому. Але у цих візитів був і інший, таємний сенс. Брати замикалися з батьком і обговорювали справи фірми. Вони створили розгалужену систему економічного шпигунства. Варто було одному з них дізнатися про який – або новий лік, як він негайно посилав кур'єрів до братів, і ті негайно налагоджували виробництво цього препарату. Таким чином, фірма завжди опинялася попереду всіх своїх конкурентів.

На рубежі століття всі вже перебралися і подарували Семюелю онуків. Авраам виїхав до Америки в 1891 році, коли йому виповнився двадцять один рік. Сім років по тому він одружився на американській дівчині, і в 1905 році вона народила сина, першого онука Семюеля, Вудро, від якого стався Сем. Джозеф одружився на німецькій дівчині, і вона народила йому сина і дочку. У сина, в свою чергу, народилася дівчинка, названа Анною. Анна вийшла заміж за німця, Вальтера Гасснера. У Франції Антон одружився на французенці, яка народила йому двох синів. Один син покінчив життя самогубством. Інший одружився і справив на світ дочку, Елену. Вона кілька разів виходила заміж, але дітей у неї не було. Ян в Лондоні одружився на англійці. Її єдина дочка вийшла заміж за баронета Ніколза і справила на світ сина, якого при народженні нарекли Алеком. У Римі Пітер одружився на італійці. У них народилися син і дочка. Коли їхній син, у свою чергу, одружився, його дружина подарувала йому дочку, Симонетту, яка закохалася і вийшла заміж за молодого архітектора Іво Палацці..

Такими були гілки потомства Семюеля і Теренії.

Семюель дожив до того часу, коли нові віяння змінили життя на планеті. Марконі винайшов свій бездротовий телеграф, брати Райт вперше піднялися в повітря з Кітті Хоук на своєму аероплані. Справа Дрейфуса стала новиною номер один у всіх газетах світу, а адмірал Пірі досяг Північного полюса. Почалося масове виробництво «Моделі Т» Форда; світ висвітлювався електричними лампочками, і всюди зателефонували телефони. У медицині були виявлені і приборкані мікроби туберкульозу, тифу і малярії..

«Рофф і сини» менш ніж за півстоліття свого існування перетворилися на гігантську багатонаціональну корпорацію, що розповзлася по всьому світу.

Семюель зі своєю шкапою-заморишем Лоттой став творцем династії.

Коли Елізабет вп'яте прочитала Книгу, вона непомітно повернула її на колишнє місце, під скло. Книга зробила свою справу. Елізабет відчула себе часткою минулого, а минуле – частинкою себе.

Вперше в житті вона зрозуміла, хто вона і звідки бере свій початок.

Розділ 12

Риса Вільямза Елізабет вперше побачила в день свого п'ятнадцятиріччя, коли йшов другий семестр її першого року перебування в школі. Він привіз їй подарунок від батька до дня народження.

– Він сам хотів прийти, – пояснив Ріс, – але не зміг вирватися.

Елізабет спробувала приховати своє розчарування, і це не вислизнуло від Ріса. Що –то відчайдушно відчужене в її образі, незахищеність і очевидна вразливість її юної душі зворушили його. Послухаючись цьому почуттю, він раптом сказав:

– А чому б нам з вами не відсвяткувати день народження в ресторані?

Це було найгірше з того, що він міг запропонувати, подумала Елізабет. Подумки вона представила собі, як вони входять в ресторан: він – неймовірно красивий і елегантний, вона – пухка, потворна, з кривими зубами, стягнутими пластинами.

– Ні, дякую, – сухо сказала Елізабет, – у мене ... мені уроки ще треба вивчити.

Але від Ріса Вільямза не так-то легко було відбутися, він не приймав ніяких «но». У пам'яті його ще були свіжі спогади про низку власних самотніх днів народження. Він звернувся з проханням до директора дозволити йому повісті Елізабет в ресторан. Вони сіли в машину Ріса і покотили в аеропорт.

– Але в «Невшатель» в іншу сторону, – сказала Елізабет.

Рис безневинно дивився на неї і проговорив:

– А хто сказав, що ми їдемо в «Невшатель»?

– А куди ж?

– У «Максим». Це єдине гідне місце, де можна відзначити п'ятнадцятиріччя.

Реактивний авіалайнер компанії доставив їх до Парижа.

Обід був розкішним.

Почався він зі страсбурзького пирога з трюфелями, за яким пішли суп з омарів і хрустка качка з апельсинами в супроводі особливого салату, що готується тільки в «Максими», а завершився шампанським і святковим тортом зі свічками. Після обіду Рис повіз Елізабет на Єлисейські поля, і пізно вночі вони повернулися в Єлисейські поля.

Це був самий прекрасний вечір в житті Елізабет. Незбагненим чином в компанії Ріса вона відчула себе цікавою співрозмовницею і красунею, і це було чудово. Коли Ріс підвіз її до школи, вона сказала:

– Не знаю, як мені дякувати вам. Я... Це був найкращий день у моєму житті.

– Не мене треба дякувати, а батька, – усміхнувся Рис. – Це він все придумав.

Але Елізабет знала, що це було неправдою.

Про себе вона вирішила, що Ріс найкращий з людей, яких вона коли-небудь зустрічала в своєму житті. І безсумнівно, найкрасивіший. Вночі, лежачи в ліжку, вона безперервно думала про нього. Потім встала і підійшла до невеликого робочого столу біля вікна. Взяла листок паперу, ручку і написала: «Місіс Ріс Вільямс».

І довгий час невідривно дивилася на ці слова.

Рис запізнився на побачення з чарівною французькою актрисою рівно на двадцять чотири години, але його це мало турбувало. Вечір, проведений з Елізабет в «Максімі», здався йому набагато привабливіше. Настане день, коли з нею, ой як ще серйозно, доведеться рахуватися!

Елізабет так до кінця і не зрозуміла, хто був більш відповідальний за ті зміни, які почали відбуватися з нею, –

Семюель або Ріс Вільямз, але вона стала по-новому ставитися до себе. У неї разом відпало бажання переїздити, і вона значно схудла. Несподівано з'явився інтерес до спорту і занять у школі. Вона навіть зробила спробу зійтися зі своїми однокласниками. Ті обомлели від несподіванки. Вони часто запрошували Елізабет на свої піжамні тусовки, але вона завжди відмовлялася. В один з вечорів вона несподівано з'явилася на одній з таких вечірок.

Тусовка проходила в кімнаті, де жили чотири дівчини, і, коли туди нагрянула Елізабет, кімната була до відмови набита гостями, одягненими або в піжами, або в нічні сорочки. Одна з присутніх, здивовано поглянувши на неї, сказала:

– Дивіться –ка, хто до нас прийшов ! А ми якраз посперечалися, прийдеш ти цього разу або, як зазвичай, будеш воротити ніс.

– Я прийшла.

Кімнату наповнював їдкий, солодкуватий запах сигаретного диму. Елізабет знала, що багато хто з дівчат курили марихуану, але сама вона жодного разу її не пробувала. Одна з господинь кімнати, французенка на ім'я Рене Токар, підійшла до Елізабет, тримаючи в руці товсту коротку сигаретку коричневого кольору. Зробивши цигарку коричневого кольору.

– Куриш ? – Це було швидше твердження, ніж питання.

– Природно, – збрехала Елізабет.

Взяла сигарету, трохи сповільнила, потім піднесла її до губ і швидко втягнула в себе дим. Через мить вона відчула, що зеленіє, але змусила себе посміхнутися і через силу видавила:

– Нормально!

Як тільки Рене відвернулася, Елізабет майже впала на кушетку. Сильно кружляла голова, але незабаром запаморочення пройшло. У вигляді експерименту вона зробила ще одну маленьку затяжку, і у неї знову злегка закружилася голова.. Елізабет була чута про вплив марихуани на людину. Передбачалося, що наркотик знімає всі внутрішні заборони, як би оголює його внутрішнє «». Вона зробила ще одну, більш глибоку, ніж попередня, затяжку і відчула, як м'які хвилі підхопили її і перенесли на іншу планету. Вона бачила і чула дівчат, що знаходилися поруч з нею в кімнаті, але всі вони здавалися якимись розмитими, а звуки приглушеними і доносилися як би здалеку. Занадто яскраво світили вогні електричних ламп, і вона закрила очі. Ледве вона зробила це, як негайно відчула, що її забирає куди-то в невідомі дали. Їй було легко і вільно. Вона дивилася на себе як би з боку, бачила, як повільно пропливла під нею дах школи, як, піднімаючись все вище і вище над засніженими Альпами, занурилася вона в море пухнастих білих хмар. Хто –то кликав її на ім'я, кликав знову повернутися на землю. Неохоче Елізабет повільно відкрила очі і побачила прямо над собою схильне заклопотане обличчя Рене..

– Рофф, ти в порядку?

Елізабет повільно, умиrotворено посміхнулася і розслаблено шепнула:

– До чого ж добре. – І, перебуваючи все в тому ж розслабленому стані повної ейфорії, зізналася: – Ніколи ще не пробувала марихуани.

Рене втомилася на неї:

– Марихуани? Та це ж звичайна сигарета.

* * *

На іншому кінці селища Невшатель знаходилася школа для хлопчиків, і подруги Елізабет частенько бігали туди на побачення. У кімнатах тільки їй було розмов, що про хлопчиків. Про їхні тіла, розміри їх пенісів, про те, що вони дозволяють робити з собою і що дівчатка дозволяли робити з собою хлопчикам. Іноді Елізабет здавалося, що вона потрапила в школу німфоманок. Дівчата буквально марили сексом. Найпоширенішою в школі була гра в frolage. Дівчина, роздягнувшись догола, лягала в ліжку на спину, а інша починала повільно гладити її руками в напрямку від грудей вниз до стегон. Розплачувалися тістечками, які купувалися тут же, в селищі. Десять хвилин frolage оцінювалися в одне тістечко. У багатьох дівчат оргазм зазвичай наступав до кінця десятої хвилини. У тих випадках, коли цього не відбувалося, frolage тривав до того моменту, коли оргазм нарешті наступав, а та, що проводила масаж, заробляла собі додаткове тістечко.

Іншому улюбленому сексуальному дивертисменту дівчата віддавалися у ванні. Ванни в школі були старовинні, величезних розмірів, з гнучкими ручними душами, які легко знімалися з гаків на стіні. Дівчата сідали у ванну, включали воду на повний напір і, відрегулювавши потрібну температуру, сували головку душа проміж ніг і повільно водили нею взад і вперед.

Елізабет не займалася ні тим, ні іншим, але сексуальні позиви все більше і більше давали про себе знати. Саме в цей час вона зробила для себе приголомшливе відкриття.

Однією з вчительок Елізабет була невеликого зросту, витончена жінка на ім'я Шанталь Арріо. Незважаючи на те що їй було близько тридцяти, вона виглядала зовсім юною. Вона була гарненькою, а коли посміхалася, і зовсім ставала красунею. Елізабет вважала її найбільш чуйною з усіх вчителів, з ким зіштовхувала її доля, і дуже прив'язалася до неї.. Коли їй бувало погано, вона завжди бігла до мадемуазель Арріо і плакалася їй в жилетку. Мадемуазель Арріо розуміла її з півслова. Вона м'яко брала Елізабет за руку, ніжно гладила її, говорила їй ласкаві слова і пригощала чашкою гарячого шоколаду з тортом, від чого Елізабет завжди ставало добре і легко, і всі тривоги самі собою випаровувалися.

Мадемуазель Арріо навчала їх французької мови і вела додатковий курс з уміння модно і красиво одягатися, завжди підкреслюючи важливість правильного вибору стилю одягу, гармонійного поєднання кольорів і наявності відповідних приладдя туалету.

– Пам'ятайте, дівчатка, – говорила вона, – найкрасивіший одяг в світі без відповідних аксесуарів буде простою ганчіркою.

«Аксесуари» було улюбленим слівцем мадемуазель Арріо. Лежачи в теплій ванні, Елізабет ловила себе на думці, що часто думає про мадемуазель Арріо, згадуючи її ласкавий погляд і те, як під час розмови вона м'яко і ніжно погладжує їй руку.

Сидячи на уроках з інших предметів, вона раптом ні з того ні з цього згадувала, як, втішаючи її, мадемуазель Арріо обвивала її шию руками, притискала її до себе, потім торкалася руками її грудей. Спочатку Елізабет думала, що ці дотики випадкові, але щоразу після цього мадемуазель Арріо м'яко дивилася на неї вологими

очима, в яких застиг німий питання, що вимагало відповіді. Подумки Елізабет намагалася уявити собі мадемуазель Аррію, її м'яко виступаючі грудей, довгі стрункі ноги, і їй пристрасно хотілося побачити свою вчительку оголеною в ліжку. Ось тоді і прийшла до Елізабет вразила її як громом здогадка.

Вона, Елізабет, лесбіянка.

ї не цікавили хлопчики, тому що її цікавили дівчатка. Але не дурниці-однокласниці, а хтось явно старший, більш чуттєвий, більш чуйний і співчутливий, як, наприклад, мадемуазель Аррію. Елізабет бачила себе з нею в ліжку, бачила, як вони обіймають і пестять один одного.

Елізабет багато читала і чула про те, як важко бути лесбійкою. Суспільство дивилося на них з докорами. Вважалося, що лесбіянство – це злочин проти природного ходу речей. Але що ж проти природного, замислювалася Елізабет, в любові до ближнього? Хіба так важливо, чоловік він або жінка? Чим же гетеросексуальний шлюб не по любові краще гомосексуального єднання двох люблячих сердець?

Елізабет розуміла, що батько, дізнавшись про неї правду, прийде в жах. Ну що ж, це його проблема! Тепер їй доведеться по-новому думати про своє майбутнє. Вона не зможе вести так званий нормальний спосіб життя, коли жінка обзаводиться сім'єю: чоловіком і дітьми. Тепер вона поза законом, бунтар, що живе поза суспільством, що протистоїть йому. Разом з мадемуазель Аррію – Шанталь! – вони знімуть собі де-небудь маленьку квартиру або будиночок. Елізабет пофарбує їх будинок в ніжні, пастельні тони і забезпечить його відповідними приладдям: елегантними французькими меблями, повісить на стіни чудові картини. У цьому їй допоможе батько – ні, допомоги від нього, мабуть, чекати не варто. Швидше за все він взагалі перестане з нею спілкуватися.

Елізабет подбає і про свій гардероб. Хоч вона і лесбіянка, але одягатися вона буде по своєму. Ніяких тобі твідових штанів і шорт, ніяких куплених в роздріб костюмів і вульгарних капелюхів чоловічого крою. Ці аксесуари, немов дзвіночок прокаженого, з головою видають емоційно шкідливих жінок. Ні, вона буде повноцінно шкідливих жінок. Ні, вона буде, ні, ні,

Елізабет вирішила, що вивчиться кулінарному мистецтву, щоб готувати мадемуазель Аррію – Шанталь – її улюблені страви. ї уявлялося, як вони вдвох сидять за столом, прикрашеним свічками, в маленькій квартирі або будиночку і їдять приготований Елізабет обід. Почнуть вони з фруктового соку, за яким послідує чудовий салат, потім устриці або омар, а на десерт або «Шатобриан», або чудове м'яке морозиво. Після обіду вони сядуть прямо на підлогу біля палаючого каміна і будуть дивитися, як зовні падає сніг. Сніг. Так це буде взимку! Елізабет спішно змінює меню. Замість охолодженого соку вона приготує поживний цибулевий суп або омлет з яєць і плавленого сиру. На десерт вона подасть суфле. Треба буде простежити, щоб воно не опало до того, як його подадуть на стіл. Тоді вони сядуть на підлогу біля палаючого каміна і будуть читати один одному вірші Т. С. Еліота або, можливо, В. Дж. Раджадона.

*Час – ворог любові,
Злодій, що викрадає
Наші золоті миті.
Ніколи не зрозумію,
Чому закохані
Обчислюють своє щастя
днями, ночами, місяцями.
Любов вимірюється
Нашими радощами, зітханнями і сльозами.*

О так, Елізабет бачила, як нескінченною низкою тікають вперед місяці і роки, як тане час в золотистому, теплому полум'ї. І засинала.

* * *

Елізабет чекала цього, але коли це сталося, воно тим не менш застало її зненацька. Одного разу вночі вона прокинулася тому, що хто –то обережно увійшов в її кімнату і тихо прикрив за собою двері. Елізабет в жаху відкрила очі. Вона побачила ковзну за статтю тінь, і, коли на секунду місячне світло вихопив з мороку обличчя мадемуазель Аррію – Шанталь – серце Елізабет шалено заколотилося.

– Елізабет, – прошепотіла Шанталь.

І скинула з себе нічну сорочку, під якою нічого не було. У Елізабет пересохло в роті. Вона так часто думала про цю мить, але ось воно настало, а вона нічого, крім панічного страху, не відчуває. Правда, вона до того ж ще і не знала, що повинна робити. ї не хотілося виглядати дурницею і невміхою перед жінкою, яку вона боготворила.

– Дивись на мене, – здавленим голосом хрипло скомандувала Шанталь.

Елізабет подивилася. Очі її швидко обігли стояла перед нею оголену жінку. У плоті Шанталь Аррію виявилася зовсім не такою, якою її собі уявляла Елізабет. Груди її були схожі на два зморщених яблука і трохи провисали. Попереду виступало невелике черевце, а дупа – у Елізабет не знайшлося іншого виразу [h]

Але все це було не важливо. Головне було всередині, душа коханої жінки, її сміливість і прагнення бути відмінною від інших, кидати виклик всьому світу і непереборне бажання розділити з Елізабет своє життя.

– Посунься, mon petit ange, – зашепотіла мадемуазель Аррію.

Елізабет слухняно відсунулася, і вчителька швидко юркнула в ліжку. Від її тіла йшов сильний терпкий запах. Вона обвила руками Елізабет і прошепотіла:

– О, chérie, я так мріяла про цю мить.

Вона зі стonom поцілувала Елізабет прямо в губи, розсунула їх своєю мовою і проштовхнула її їй в рот.. Більш мерзенного відчуття Елізабет в житті не відчувала. Заціпенівши, вона залишилася нерухомою. Пальці Шанталь – мадемуазель Аррію – обмацували її тіло, стискували її грудей, повільно рухаючись уздовж її живота до стегон. А слиняві, як у тварини, губи не відпускали губ Елізабет.

Ось він, ось він, ця чарівна мить щастя. *Злившись воєдино, ти та я, ми станемо Всесвітом, і зірки і небеса будуть рухатися з нами в такт.*

Руки Аррію ковзнули вниз, пестячи стегна Елізабет, намагаючись розсунути її ноги. Елізабет марно намагалася воскресити в пам'яті мрії про обіди при свічках, суфле, про вечори перед каміном і всіх тих роках, які вони проведуть разом. марно. Розум і плоть її збунтувалися, їй здавалося, що [h]

Мадемуазель Арріо простонала:

– О, chérie, я хочу тебе.

Єдине, що миттєво прийшло в голову Елізабет в якості відповіді, було:

– Але в однієї з нас явно відсутні відповідні аксесуари.

І вона почала одночасно істерично сміятися і плакати, оплакуючи чарівні бачення при свічках і сміючись тому, що була вільною, здоровою, нормальною людиною, глибоко в цю мить усвідомили це.

Наступного дня Елізабет почала експериментувати з напором води в душі.

Глава 13

На великодні канікули під час останнього року навчання в школі, коли Елізабет виповнилося вісімнадцять років, вона на десять днів приїхала на віллу на Сардинію. Вона навчилася керувати машиною і тепер могла в своє задоволення сама їздити, куди їй заманеться. Вона надовго виїжджала з вілли, колесила вздовж узбережжя, заглядаючи по дорозі в маленькі рибальські селища. На віллі вона багато плавала і засмагала під спекотним середземноморським сонцем, а коли ночами дули вітри, лежала в ліжку і слухала завивання співаючих скель. Вона відвідала карнавал в Темпіо, куди зібралися одягнені в національні костюми майже всі жителі навколишніх селищ. Приховані масками доміно, дівчата самі запрошували юнаків на танці, і всі були вільні робити те, що в інший час ніколи б собі не дозволили. Юнак міг думати, що переспав з якоюсь певною дівчиною, але вранці він вже не був так в цьому впевнений. Здається, розмірковувала Елізабет, що всі вони виконують функції статистів в п'єсі «Гвардієць».

Вона їздила в Пунта-Мурро і спостерігала, як сарди смажать на вогнищах м'ясо молодих баранців. Островитяни пригощали її seada, козячим сиром, покритим тестом і облитим гарячим медом. Вона пила чудове selemont, місцеве біле вино, якого ніде в світі не можна було купити, так воно не було купити.

Ї улюбленим притоном в Порто-Черво була таверна «Червоний лев», крихітний кабачок в напівпідвалі, де стояло всього десять столиків і невеликий старовинний бар в кутку.

Елізабет охрестила ці канікули Часом хлопчиків. Всі вони були багатими спадкоємцями, натовпи їх облягали Елізабет, запрошуючи її на нескінченні пікніки з купанням в морі і лихими поїздками на автомобілях. Це був перший раунд «бою зі спарингом-партнером».

– Будь-який з них цілком годиться на роль чоловіка, – запевняв її батько.

Елізабет всі вони здавалися круглими болванами. Вони занадто багато пили, занадто багато базікали, і кожен норовив облапати її. Вона була впевнена, що вони домагалися не її як розумної, освіченої і гідної людини, а її імені, імені спадкоємиці династії Роффів.. Її і в голову не приходило, що вона могла подобатися, що стала красунею, легше було вірити минулому, а не реальному відображенню в дзеркалі.

Хлопчики накачували її вином і намагалися затягнути в ліжку. Вони відчували, що вона ще незаймана, і, згідно незбагненої чоловічої логіки, думали, що варто їм позбавити її невинності, як вона негайно по вуха закохається в них і стане їх рабинею по труну життя. У цьому вони були напрочуд наполегливі. Куди б вони не помирали

– Я тебе хочу!

І щоразу вона м'яко відмовляла.

Вони не розуміли, в чому справа. Знаючи, що вона красива, вони, відповідно до тієї ж чоловічої логіки, наївно вважали, що вона повинна бути дурна. Її і в голову не приходило, що вона була розумніше їх. Де ж це видно, щоб дівчина була одночасно і красива, і розумна?

Отже, Елізабет гуляла з хлопчиками, щоб не перечити батькові, але всі вони були їй нудні.

Як –то на віллу приїхав Ріс Вільямз, і Елізабет саму здивувало, як вона зраділа його приїзду. Він навіть став ще більш красивим з того часу, як вона вперше побачила його.

Ріс, здавалося, теж був радий її бачити.

– Що сталося з вами ? – запитав він.

– В якому сенсі?

– Ви в дзеркало дивилися сьогодні?

Вона зарділася.

– Ні.

Він обернувся до Сема:

– Або молоді люди тупі, глухі і сліпі, або скоро Ліз нас покине.

Нас! Елізабет було приємно, що він сказав «нас. Вона намагалася по можливості не відходити від обох чоловіків, подаючи їм напої, виконуючи їх дрібні доручення, радіючи тому, що бачить Ріса.. Сама залишаючись непомітною, вона із захопленням прислухалася до їх ділових розмов: про злиття компанії, про нові заводи, про ліки, які успішно йшли на ринку, і про тих, що не котирувалися на ньому, про причини такого роду невдач. Говорили вони і про своїх конкурентів, планували стратегію поведінки і контрзаходи, які необхідно зробити, щоб блокувати їх рішення. У вухах Елізабет все це звучало чарівною музикою.

Одного разу, коли Сем працював у своєму баштовому кабінеті, Ріс запросив Елізабет на ленч. Вона запропонувала поїхати в «Червоний лев» і з інтересом спостерігала, як Ріс з місцевими чоловіками грав там в дартс. Її вражало, як запросто він тримався з ними. Він скрізь був на своєму місці. Одного разу вона почула одну іспанську приказку, сенсу якої не могла досягнути до тих пір, поки не побачила грає в дартс Ріса: *Ця людина вільно відчуває себе у своїй власній шкурі.*

Вони сиділи за невеликим кутовим столиком, накритим червоно білою скатертиною, на якій стояли картопляна запіканка з м'ясом і ель, і розмовляли.

Ріс попросив її докладніше розповісти про школу.

– Загалом, там не так вже й погано, – зізналася Елізабет. – У всякому разі, я зрозуміла, як мало знаю.

Ріс посміхнувся:

– На таке визнання вирішуються дуже небагато. Ви закінчите школу в червні, так?

Елізабет здивувалася, звідки йому це було відомо.

– Так.

– А чим хотіли б зайнятися потім?

Вона й сама неодноразово ставила собі це питання.

– Чесно кажучи, не знаю.

– Може, збираєтеся вийти заміж?

На яку – мить у неї завмерло серце. Але вона тут же збагнула, що нічого особистого в цьому питанні не було.

– Ні за кого.

На розум прийшов спогад про мадемуазель Аррію, чарівні обіди перед палаючим каміном, сніг, що падає за вікнами, і вона мимоволі розсміялася.

– Секрет?

– Секрет.

Ах, як їй хотілося розповісти йому цей секрет, але вона ж майже нічого не знала про нього. Швидше за все не майже, поправила себе Елізабет, а взагалі нічого не знала про нього. Він був чарівним незнайомцем, одного разу пошкодував її і з жалю запросив відсвяткувати день її народження в розкішному паризькому ресторані. Вона знала, що він був незамінним у справах фірми і що батько багато в чому покладався на нього. Але вона нічого не знала про його особисте життя і що він взагалі був за людина. Спостерігаючи за ним, Елізабет відчувала, що більша його частина була абсолютно прихована від очей цікавих, що зовні проявляються їм почуття швидше покликані успішно маскувати те, що він дійсно переживав, і вона задавала собі питання: а хто взагалі що-небудь знав про нього?

* * *

Ріс Вільямз виявився побічно замішаним в тому, як Елізабет втратила невинність.

Думка про те, що пора обзавестися чоловіком, все більше приваблювала Елізабет. Частково це йшло від статевого потягу, яке хвилями накочувало на неї настільки раптово і охоплювало настільки сильно, що заподіювало майже фізичний біль. Але було в бажанні і величезна цікавість, бажання знати, що це за відчуття. Природно, вона не могла переспати з першим попався чоловіком. Він повинен бути особливим, таким, кого вона дуже високо цінує і хто, природно, високо цінує її. В одну з субот батько влаштував на віллі великий прийом.

– Одягни все найкраще, – сказав Ріс Елізабет. – Я хочу похвалитися тобою перед усіма.

Елізабет затріпотіла, подумавши, що на прийомі буде його дамою. Але Ріс приїхав у супроводі італійської княгині, красивої статної блондинки. У гніві і відчуваючи себе обдуреною, Елізабет опинилася в ліжку з п'яним бородатим російським художником на прізвище Васильєв.

х короткий роман завершився повним фіаско. Елізабет так нервувала, а Васильєв був настільки п'яний, що Елізабет так і не зрозуміла, де були початок, середина і кінець статевого акту. Як ніжний вступний акорд Васильєв швидко стягнув з себе штани і плюхнувся на ліжко. Елізабет готова була негайно дати деру, але бажання помститися Рісу за його зраду втримало її на місці. Вона роздяглася і юркнула в ліжко. Тут же, без всякого попередження, Васильєв опанував нею. Це було незвичайне відчуття. Воно не було неприємним, але і земля явно не застигла на своїй орбіті. Тіло Васильєва раптом напружилось і, здригнувшись, обм'якло. Секунду по тому він вже солодко хропів уві сні. Елізабет лежала поруч, нічого, крім відрази, не відчуваючи. Важко було повірити, що це і є те, про що вчені пишуть книги і що оспівують поети. Вона подумала про Ріса, і їй захотілося плакати. Наспіх одягнувшись, вона пішла до себе. Коли на інший ранок художник подзвонив їй по телефону, Елізабет попросила економку сказати, що її немає вдома. Наступного дня Елізабет поїхала назад до школи.

Летіла вона на борту авіалайнера фірми разом з батьком і Рісом. Літак, призначений для перевезення ста пасажирів, був переобладнаний в розкішний літаючий готель. У хвості знаходилися два просторих, витончено оформлених спальних відділення з окремими ванними кімнатами і зручний робочий кабінет, в середній частині корабля – вітальня, суцільно обвішана картинами, і прекрасно обладнана кухня – попереду, поруч з кабіною пілотів. Елізабет про себе називала цей авіалайнер чарівним килимом.

Чоловіки майже всю дорогу говорили про справи. Коли Ріс трохи звільнився, вони з Елізабет зіграли партію в шахи. Партія закінчилася внічию, і, коли Ріс сказав: «Я вражений», вона зарделася від задоволення.

Швидко пролетіли останні місяці шкільного життя. Пора було подумати про майбутнє. На пам'ять прийшло питання, задане Рісом: «А чим хотіли б зайнятися потім?» Вона і зараз не змогла б на нього відповісти. Під впливом старого Семюеля Елізабет новими очима стала дивитися на справу своєї сім'ї, і їй жахливо хотілося взяти в ньому посильну участь.. Але яке саме? Може бути, почати за допомогою батька? Вона пам'ятала легенди про свою матір, яка славилася чудовою господинею, і в цій якості була незамінною помічницею для Сема.

Тепер вона займе її місце.

І це буде початком.

Глава 14

Вільною рукою шведський посол погладжував зад Елізабет, але вона, плавно кружляючи з ним у вальсі, намагалася не помічати цього, її очі оцінююче оглянули елегантно одягнених гостей, оркестр, слуг в лівреях, буфет, що ломився від різноманітних екзотичних страв і тонких вин, і вона подумки похвалила себе: «

Прийом проходив в бальному залі їх маєтку на Лонг-Айленді. На прийом було запрошено двісті особливо важливих для «Роффа і синів» персон. Несподівано Елізабет відчула, що посол дуже сильно починає притискатися, намагаючись порушити її. Мовою він легенько доторкнувся до її вуха і прошепотів:

– Ви чудово танцюєте.

– Ви теж, – посміхаючись, сказала Елізабет і, несподівано збившись з такту, оступилася і гострим каблук бальної туфлі, як би ненавмисно, сильно настала йому на ногу. – Заради Бога, вибачте, ваше превосходительство ! – з учиненим каяттям вигучила. Позвольте.

І вона залишила його, легко ковзаючи між танцюючих пар, прямуючи до бару, по дорозі перевіряючи, чи всі на місці і чи всі задоволені.

Оскільки батько у всьому вимагав досконалості, Елізабет, будучи до цього часу господинею вже понад сто його офіційних прийомів і зустрічей, ніколи, навіть на хвилину, не дозволяла собі розслабитися. Кожна зустріч була подією, прем'єрою з десятками непередбачуваних дрібниць, будь-яка з яких могла піднести неприємний сюрприз. Але ніколи вона не була так щаслива. Збулася мрія її юності стати близьким другом батька, стати корисною йому, усвідомлювати, що він потребує її. Вона примирилася з тим, що потреба ця була позбавлена особистісного

ставлення, що цінувалася не вона сама, а те, який внесок вона вносила в справу розвитку фірми. Бо це був єдиний критерій, за яким Сем оцінював людей. Елізабет гідно заповнила пролом, що з'явився з часу смерті її матері: вона стала господинею всіх його офіційних раутів.. Але, будучи дуже розумною і спостережливою людиною, вона багато чому і навчилася.. А вчитися було чому: разом з батьком вона бувала на ділових зустрічах в літаках, готелях, заводах, посольствах і палацах. Вона бачила, як батько вміло розпоряджається даною йому владою, як, ворочаючи мільярдами доларів, купуючи або продаючи, будуючи або руйнуючи, не пропускає з уваги ніякої дрібниці. Рофф і сини представлялися їй величезним рогом достатку, і вона бачила, як мудро і щедро батько обдаровує з нього друзів і майстерно оберігає багатства концерну від ворогів. Це був чудовий світ найцікавіших людей, і Сем Рофф панував у ньому на правах владики.

Оглядаючи зал, Елізабет помітила біля бару Сема, який розмовляв з Рісом, яким міністром і сенатором з Каліфорнії. Зловивши погляд Елізабет, батько поманив її пальцем. Вона пішла до нього, згадуючи на ходу, як все це починалося.

Після закінчення школи вона повернулася додому. Їй тоді виповнилося вісімнадцять років. В цей час їх будинком була квартира на «Бікман-плейс» в Манхеттені. Разом з батьком в квартирі знаходився Ріс. Вона чому-то знала, що він там буде. У думках він завжди був з нею, і в моменти відчаю і зневіри вона викликала його образ з потаємних глибин пам'яті, і він зігрівав її і скрашував самотність.. Спочатку це здавалося неможливим. П'ятнадцятирічна дівчинка і двадцятип'ятирічний чоловік. Десять років різниці розтягувалися в сотню років. Але чарівним чином у вісімнадцять ця математична різниця змінилася і перестала служити перешкодою. Немов вона зростала швидше, ніж старий Ріс.

Коли вона увійшла в бібліотеку, де вони сиділи і розмовляли, чоловіки встали. Батько розсіяно кинув:

– А, Елізабет. Щойно прибула?

– Так.

– Та –ак. Стало бути, закінчила школу.

– Так, тато.

– Чудово.

Привітання було закінчено. Посміхаючись, назустріч їй йшов Ріс. Видно було, що він щиро радий бачити її.

– Ти чудово виглядаєш, Ліз. Як пройшла церемонія? Сем хотів сам туди поїхати. Але не зміг вирватися.

Він говорив те, що повинен був сказати батько.

Елізабет злило, що вона відчуває себе вразливою. Це не тому, що батько не любив її, говорила вона собі, просто він був більш відданий тому світу, де їй не було місця. Сина він би покликав в цей світ, дочка ж там йому була не потрібна. Дочка не вкладалася в корпоративну схему.

– Вибачте, що відриваю вас від справи.

Вона попрямувала до дверей.

– Одну хвилиночку, – сказав Ріс, потім обернувся до Сема: – Ліз прибула якраз вчасно. Хто ж, якщо не вона, допоможе нам влаштувати прийом в суботу?

Сем уважно подивився на Елізабет, як би заново оцінюючи її. Вона була дуже схожа на матір. Та ж краса, та ж природність в рухах і вигляді. В очах його мигнула зацікавленість. Йому до цього і в голову не приходило, що його дочка може стати рухомим майном «Роффа і синів».

– У тебе є вечірня сукня?

Елізабет здивовано глянула на батька.

– Я...

– Не важливо. Йди і купи. Зможеш організувати прийом?

Елізабет взяла себе в руки.

Хіба не для цього її посилали в закриту швейцарську школу? Вже там постаралися прищепити своїм вихованкам найвишуканіші манери.

– Зможу, звичайно.

– Добре. Я запросив кілька людей з Саудівської Аравії. Буде приблизно... – Він глянув на Рису.

Ріс посміхнувся Елізабет і сказав:

– Людина сорок, плюс-мінус кілька.

– Все буде в порядку, – самовпевнено заявила Елізабет.

Найгіршого провалу ще ніколи не було в її житті.

На перше Елізабет замовила шефу закуску з крабів, на друге cassoulets, подане до столу з ретельно відібраними нею марочними винами. До її нещастя, cassoulets включає в себе свинину, араби ж її, так само як і всяких ракоподібних, не їдять. Утримуються вони і від алкогольних напоїв. Гості тільки дивилися на їжу, але не торкалися до неї. Елізабет сиділа на чолі величезного столу на протилежному від свого батька кінці ні жива ні мертва від збентеження.

Становище врятував Ріс Вільямс. Він швидко встав, ненадовго зник у кабінеті і куди –то подзвонив. Потім повернувся в обідній зал і, поки офіціанти прибирали стіл, займав гостей кумедними розповідями і басенками.

Через, здавалося, мить раптом немов з нізвідки виникли візки з провізією, і на столі з'явилися різні страви. Шматок з крупи, приготований на пару м'ясного бульйону, баранців en brochette, рис, гори курчат тютюну, смаженої риби, яких змінили солодощі, сир і свіжі фрукти. Всі були задоволені, крім Елізабет. Вона до того засмутилася, що взагалі не змогла доторкнутися до їжі. Всякий раз, кидаючи погляд у бік Ріса, вона бачила його змовницьки усміхнені очі. Елізабет не могла собі пояснити, чому її коробило від думки, що Ріс не тільки виявився свідком її провалу, але і що саме він виручив її з біди. Коли прийом нарешті завершився і останні гості під ранок роз'їхалися по домівках, Елізабет, Сем і Ріс опинилися у вітальні. Ріс розливав по келихах бренді.

Набравши в груди побільше повітря, Елізабет повернулася до батька:

– Мені жахливо соромно за обід. Якби не Малю...

– Думаю, що наступного разу у тебе все буде о'кей, – незворушно сказав Сем.

І виявився правий. З цього моменту, коли Елізабет організовувала прийом, незалежно від кількості запрошених – чотирьох або чотирьох сотень, – вона уважно вивчала їх смаки, що їм подобалося або, навпаки, що не подобалося, що вони їли і пили і чого не їли і не пили, як розважалися. На кожного запрошеного вона заводила особливу картку. Гостям лестило, коли вони помічали, що їм пропонують улюблений сорт бренді, вина або віскі або пригощають улюбленими сигаретами.

З кожним з них Елізабет обговорювала саме ті питання, які їх найбільше займали.

Ріс бував на більшості з цих прийомів і щоразу з'являвся на них з новою красивою дівчиною. Елізабет всіх їх

ненавиділа і намагалася їм наслідувати. Якщо Рис приводив дівчину, у якої волосся було заколоте ззаду, Елізабет негайно робила собі таку ж зачіску. Вона намагалася поводитися так, як поводитися його обраниці, одягатися так, як одягалися вони. Але на Риса це, мабуть, не справляло ніякого враження. Він, здавалося, нічого цього не помічав.

Засмучена, Елізабет вирішила бути самою собою.

У той ранок, коли їй виповнився двадцять один рік, батько сказав їй за сніданком:

– Замов на вечір квитки в театр. Після цього отужинаєм в «Двадцять першому».

«Він пам'ятає!» – подумала Елізабет, і серце її радісно забилося.

Але батько продовжував:

– Нас буде дванадцять чоловік. Будемо працювати над болівійськими контрактами.

Вона не нагадала йому про день народження. Прийшло, правда, кілька вітальних телеграм від колишніх однокласниць. І все. Нічого незвичайного, принаймні до шостої години вечора, не сталося, коли на її ім'я раптом прибав величезний букет квітів. Елізабет була впевнена, що це подарунок батька. Але картка свідчила: «Прекрасної леді в прекрасний день». Внизу стояв підпис: «Рис».

О сьомій годині вечора, йдучи в театр, батько помітив букет, сказав розсіяно:

– Що, шанувальник з'явився?

Елізабет підмивало сказати, що букет – подарунок до дня народження, але що проку? безглуздо нагадувати тому, кого любиш, що сьогодні день твого народження.

Коли батько поїхав, стало порожньо і треба було як-то провести вечір. Двадцять перший рік життя завжди здавався їй яким-то дуже важливим кордоном. Рік повноліття, набуття свободи, перетворення в жінку. Ось він і настав, цей чарівний день, але вона відчувала себе так само, як рік або два тому. Чому він не згадав? Цікаво, згадав би він, якби вона була сином, а не дочкою?

Нечутно виник дворецький, запитав, чи не подавати обід. Є Елізабет не хотілося. Вона відчувала себе всіма покинутою і самотньою. Знала, що шкодує себе, але жалість простягалася далі, ніж сьогоднішній невідсвятковий день народження. У ньому злилися всі самотньо проведені дні народження в минулому, всі страждання нещасної дитини, яка виросла без материнської і батьківської ласки, до якого нікому немає справи. О десятій годині вечора, коли вона вже переодяглася в нічну сорочку і сиділа, не запалюючи світло, у вітальні, чий голос сказав:

– З днем народження!

Спалахнув світло, на порозі стояв Рис. Він підійшов до неї і сказав з докорою:

– Так справа не піде. Хіба так слід відзначати своє повноліття або таких днів у тебе буде ще багато?

– Я... я думала, ти з батьком в театрі, – збентежено сказала Елізабет.

– Я і був там. Він сказав, що ти сидиш вдома сама. Одягайся, ми їдемо вечеряти.

Елізабет негативно покидала головою. Вона не бажала, щоб до неї сходили.

– Дякую, Мал. Я не голодна.

– А я голодний, я є один не можу. Даю тобі п'ять хвилин на одягання, або поїдеш в чому одягнена.

У ресторані на Лонг-Айленді вони замовили гамбургери, гострий червоний перець, смажена цибуля по-французьки і міцне пиво і весь час, поки їли, говорили, і ця вечірня здалася Елізабет в тисячу разів смачнішою і цікавішою, ніж та їх вечірня в «Максімі. Ріс приділив їй всю свою увагу, і вона зрозуміла, чому він так подобався жінкам. Не тільки тому, що був диявольськи красивий. А тому ще, що йому самому подобалося доглядати за жінками, він їх щиро любив, і вони платили йому тією ж монетою. З ним Елізабет відчувала себе єдиною жінкою, заради якої він готовий був забути все на світі.. Оттого-то, думала Елізабет, жінки і сходять по ньому з розуму.

Ріс трохи розповів їй про своє дитинство в Уельсі, і в його вустах воно виглядало кумедним, дивним і наповненим найнеймовірнішими пригодами.

– Я втік з дому, – розповідав Рис, – тому що бажав все побачити, все випробувати. Я хотів бути всіма тими, з ким зіштовхувала мене доля. Мені було занадто мало мене самого. Може, тобі це незрозуміло?

Про, як їй це було близько і зрозуміло!

– Я працював в парках і на пляжах, а одного разу влітку влаштувався катати туристів на кораклях по Розілі, і...

– Стоп, стоп, стоп, – перебила його Елізабет. – Що таке Розілі і що таке коракль?

– Розіли – це швидка, бурхлива річечка з масою небезпечних порогів і стремнін. Кораклі – це каное, зроблені з дощатих остовів, оббитих водонепроникними звіриними шкурами, в Уельсі ними користувалися ще до римських завоювань. Ти бувала коли- або в Уельсі?

Вона негативно похитнула головою.

– Тобі там сподобається.

Вона в цьому не сумнівалася.

– У долині Ніті є водоспад, красивіше якого в світі не знайти. А які чарівні куточки; Аберіді і Кербуаді, Порт-Клес, Кілгетті і Ллангвм-Учаф. – Незрозумілі слова звучали як музика. – Це дика, нескорена країна, повна чарівних несподіванок.

– Але все ж ти втік звідти.

Рис посміхнувся і сказав:

– Мене штовхала спрага. Я хотів володіти світом.

Але він не сказав їй, що спрага ця і понині не була втамована.

* * *

Протягом трьох наступних років Елізабет стала для батька просто незамінною. В її завдання входило робити його життя комфортабельним, щоб він міг займатися головною в ній – Справою. Те, як вона зможе впоратися зі своїм завданням, повністю залежало від неї самої. Вона сама звільняла і набирала слуг, готувала до його візиту і закривала після його від'їзду різні будинки, які йому були в той чи інший момент необхідні, організовувала і керувала всіма його офіційними прийомами.

Більш того, вона стала його очима і вухами. Після якоїсь ділової зустрічі Сем зазвичай запитував думку Елізабет про того чи іншого співрозмовника або пояснював їй, чому під час зустрічі вчинив так, а не інакше. На її очах він приймав рішення, які зачіпали життя сотень людей і залучали в обіг сотні мільйонів доларів. Вона була свідком, як глави держав просили Сема Роффа дати згоду на відкриття у них одного зі своїх заводів або благали

його в тих випадках, коли він хотів закрити завод, не робити цього.

Після однієї з таких зустрічей Елізабет сказала:

– У це важко повірити. Але у мене таке враження, що ти керуєш цілою державою.

Батько розсміявся і відповів:

– Прибутки «Роффа і синів» перевищують доходи більшості країн світу.

Під час поїздки з батьком вона заново перезнайомилася з усіма членами сім'ї Роффів, своїми кузинами і кузинами, їх чоловіками і дружинами.

В юності Елізабет бачилася з ними під час свят, коли вони збиралися в одному з будинків батька або коли під час коротких шкільних канікул вона їздила в гості до кого-небудь з них.

Найвеселішими, товариськими і доброзичливими були Симонетта і Іво Палацці. З Іво Елізабет завжди відчувала себе особливою жіночої статі. Іво завідував італійською філією «Роффа і синів», і робив це вельми успішно. Він легко сходився з людьми, і вони любили мати з ним справу. Елізабет запам'ятала слова своєї однокласниці, яка познайомилася з

– Знаєш, чому мені подобається Іво? Тому що він чарівниця.

Це було точно помічено: чарівниця!

У Парижі Елізабет зустрічалася з Еленою Рофф-Мартель і її чоловіком Шарлем. Елізабет так і не змогла зблизитися з Еленою і завжди відчувала себе трохи натягнуто в її присутності, хоча Олена непогано ставилася до неї. Стіна холодної непроникності, що оточувала її кузину, так і залишилася незруйнованою. Шарль був главою французької філії «Роффа і синів». Він був знаючим і компетентним працівником, але батько не раз говорив у присутності Елізабет, що йому не вистачає напористості. Він був хорошим виконавцем наказів, але їх ініціатором – ніколи. Сем, однак, не чіпав його, так як французька філія фірми все ж процвітала.. Елізабет підозрювала, що в цьому успіху не остання роль належить Елені Рофф-Мартель.

Подобалися Елізабет Анна Рофф- Гасснер і її чоловік Вальтер. Елізабет знала сімейну плітку, що Анна Рофф вийшла заміж за людину за станом нижче себе. Вальтер Гасснер вважався в сім'ї паршивою вівцею, мисливцем за приданим, який одружився заради грошей на жінці багато старше його, та до того ж некрасивою. З останнім Елізабет не була згодна. Анна представлялася їй сором'язливою, чуйною натурою, трохи не від світу цього і наляканим життям.. Вальтер сподобався Елізабет з першого погляду. Він був схожий на кінозірку, але в ньому не було ні чванства, ні пустодзвінства. Він здавався по-справжньому закоханим в Анну, і Елізабет відмовлялася вірити жакливим чуткам, які про нього ходили. З усіх своїх родичів Елізабет найбільше полюбила Алека Ніколза.. Його мати, Рофф за походженням, вийшла заміж за сера Джорджа Ніколза, баронета. Саме до Алека, коли їй було важко, зверталася за допомогою Елізабет.. Він здавався дівчинці, можливо, тому що був чуйною і м'якою людиною, її рівнею, і це дуже лестило самолюбству Алека. Він завжди шанобливо поведився з Елізабет, завжди був готовий прийти їй на допомогу або дати слушну пораду. Елізабет пам'ятала, як одного разу, в момент цілковитого відчаю, вона вирішила втекти з дому. Вже запакувавши в валізу свої речі, вона вирішила зателефонувати Алеку в Лондон, щоб попрощатися. У нього в цей час йшла нарада, але він не кинув трубку і проговорив з Елізабет більше години. Таким був сер Алек Ніколз. Але не такою була його дружина Вівіан. Там, де Алек був великодушним і дбайливим, вона була себелюбною і зневажливою до людей. Більш егоїстичної жінки Елізабет ніколи не доводилося зустрічати.

Багато років тому, приїхавши на вікенд в їх маєток в Глостерширі, Елізабет вирушила на пікнік. Почався дощ, і їй довелося повернутися назад раніше, ніж передбачалося. У будинок вона увійшла з чорного ходу і, коли пробігала через передпокій, почула гучні голоси, що доносилися з кабінету.

– Мені набридло бути нянькою! – кричала Вівіан. – Бери свою дорогоцінну кузину і сам возись з нею. Я їду в Лондон, у мене там призначена зустріч.

– Ну так скасуй її, Вів. Дитина у нас пробуде ще один день, і вона...

– А мені начхати! Мені хочеться сьогодні мужика, і я його отримаю!

– Вівіан, як тобі не соромно!

– Можеш заткнути собі жопу своїм соромом! І не суйся більше в моє життя!

З цими словами Вівіан вилетіла з кабінету і, натрапивши на остовбнелу Елізабет, просюкала:

– Так швидко повернулася, крихта?

І, не кажучи більше ні слова, вихором пронеслася вгору по сходах.

У дверях кабінету здався Алек.

– Зайди, Елізабет, – м'яко сказав він.

Не дивлячись вона увійшла в кабінет. Обличчя Алека горіло від сорому. Елізабет жакливо хотілося його як – небудь втішити, але вона не знала, як це зробити, щоб не образити його. Алек підійшов до довгого, вузькому старовинному столу, взяв трубку, набив її тютюном і повільно став розкурювати. Елізабет здавалося, що він займається цим вічністю.

– Ти повинна зрозуміти Вівіан.

– Це не моя справа, Алек, – почала Елізабет, – я...

– В якомусь сенсі і твоє. Адже ми – єдина сім'я. Я не хочу, щоб ти погано думала про неї.

Елізабет вухам своїм не повірила. Алек намагався обілити свою дружину. І це після того, що вона тільки що чула власними вухами!

– Іноді в шлюбі, – повільно сказав Алек, – у чоловіка і дружини можуть бути різні потреби. – Після незручної паузи, немов знайшовши потрібні слова, він додав: – Я не хочу, щоб ти погано думала про Вівіан, тому що я ... не в силах задовольняти деякі її потреби. Але вона –то в цьому не в цьому.

– Вона часто йде до інших чоловіків? – вирвалося у Елізабет.

– Боюся, що так.

Від цих слів Елізабет прийшла в жах.

– Ну тоді кинь її!

Він посміхнувся своєю м'якою посмішкою.

– Я не можу кинути її, дівчинка моя. Чи бачиш, я її люблю.

Наступного дня Елізабет повернулася в школу. З цього часу Алек став їй ближче всіх інших.

Ось уже деякий час Елізабет з занепокоєнням дивилася на свого батька. Що -то явно турбувало і засмучувало його, але Елізабет не могла взяти в толк, що саме. Коли вона безпосередньо запитала його про це, він ухильно відповів:

– Одна маленька нев'язочка. Ось розберуся, в чому справа, тоді скажу.

Він став прихований, і Елізабет вже не могла, як раніше, копатися в його особистих паперах. Коли він сказав їй: «Завтра відлітаю в Шамоні, в гори», вона дуже зраділа. Вона знала, що йому потрібен відпочинок. Він виглядав втомленим, схуд і осунув.

– Я замовлю тобі квиток, – сказала Елізабет.

– Не турбуйся. Вже замовлений.

Це було так не схоже на нього.

Наступного ранку він вилетів у Шамоні. Цього дня вона його бачила востаннє...

* * *

У затемненій спальні Елізабет переживала минуле. Вона не могла звикнути з думкою, що батька більше немає на світі, адже він був такий життєлюб. Він був останнім, якщо не вважати її, хто зберіг сімейне прізвище Роффов. Що ж тепер стане з фірмою? Батько був володарем контрольного пакету акцій. Цікаво, кому він його заповів?

У другій половині наступного дня Елізабет отримала вичерпну відповідь на це питання. У будинку з'явився особистий адвокат Сема.

– Я захопив з собою копію заповіту, залишеного вашим батьком. Розумію, що зараз не час говорити про це, але вважаю своїм обов'язком негайно повідомити вас, що ви єдина його спадкоємиця. Це означає, що контрольний пакет акцій «Роффа і синів» тепер знаходиться в ваших руках.

У це важко було повірити. Не стане ж вона особисто керувати концерном!

– Чому ? – запитала вона. – Чому у мене?

Адвокат трохи замявся, потім сказав:

– Можу я бути відвертим, міс Рофф? Ваш батько був відносно молодий. Впевнений, він сподівався ще довго прожити. З часом, вважаю, він би склав інший заповіт і призначив би сам свого наступника на пост президента фірми.. Але, мабуть, він ще не встиг вирішити, кого саме ставити. – Адвокат потиснув плечима. – Але це все з області припущень. Реально ж те, що тепер контрольний пакет у ваших руках. Вам вирішувати, що з ним робити і кому його передати. – Він кілька миттєвостей випробовує дивився на неї, потім продовжив: – У Раді директорів «Роффа і синів» ще ніколи не входила жінка, але, як би там не було, саме вам доведеться зайняти тепер в ньому місце свого батька. Найближчої п'ятниці в Цюриху відбудеться екстрена нарада Ради. Ви зможете на ньому бути присутніми?

Сем напевно хотів би, щоб вона неодмінно була там.

І старий Семюель бажав би того ж.

Книга друга

Глава 15

Португалія

Середа, 9 вересня – опівночі

У спальні орендованої квартири на руа Дос Бомберос, однієї з звивистих, похмурих вуличок в нетрях Альто-Есторіл, йшли зйомки епізоду фільму. У кімнаті знаходилися четверо. У кінокамери оператор, на ліжку двоє зайнятих в епізоді акторів: чоловік середніх років і молода блондинка з чудовою фігурою. На ній нічого не було, крім яскраво червоної стрічки, пов'язаної на шиї. Чоловік був величезний: з плечима борця, мускулистою, бочкоподібною, до непристойності безволосими грудьми. Його член, навіть у стані спокою, здавався величезним. Четвертим у кімнаті знаходився глядач, який сидів у темному кутку в насунутому на лоб широкостатевому капелюсі і чорних окулярах.

Оператор питально подивився в його бік, і той кивнув. Оператор натиснув на кнопку, і камера застрягла.

– Увага. Почали ! – скомандував він акторам.

Чоловік встав на коліна поруч з блондинкою, і та взяла його пеніс в рот. Він негайно почав вставати. Блондинка вийняла його з рота і сказала:

– Боже, до чого ж величезний!

– Суй його в неї – наказав оператор.

Чоловік влягся на блондинку і сунув пеніс проміж її ніг.

– Обережніше, милок. – Тон її був різким і роздратованим.

– Роби вигляд, що тобі це подобається.

– Як? Він же розміром з е...й кавун.

Глядач, подавшись вперед, не відриваючись стежив за кожним рухом пари. Дівчина сказала:

– Боже, до чого ж добре. Тільки заради Бога, собі, не поспішай.

Глядач, дивлячись на ліжку, задихав частіше і переривчастіше.

Дівчина була третьою за рахунком і в багато разів красивішою, ніж попередні.

Вигукуючи, вона тепер металася в ліжку з боку в бік.

– О-о, тільки не зупиняйся!

Вона обхопила стегна чоловіка і з силою притягнула його до себе. Ритм її партнера став більш потужним і інтенсивним, він немов завдавав їй своїм тілом часті сильні удари. і рухи прискорилися, нігті впилися в голу спину чоловіка.

– О -о, – стогнула вона. – О, я кінчаю.

Оператор озирнувся на глядача, і той, виблискуючи очима за чорним склом, ствердно кивнув.

– Давай ! – скомандував оператор чоловікові.

Дівчина, в лещатах свого блаженства і шаленого божевілля, навіть не розчула, що він сказав. Коли насолода, хвилюю накопило на неї, відбилось в щасливий посмішці на її обличчі і тіло затремтіло дрібною трепетною тремтінням, величезні руки чоловіки зімкнулися на її горлі і стали стискувати його, не даючи їй дихати. Вона спочатку з подивом підняла на нього очі, але коли усвідомила, що відбувається, вони раптом наповнилися жахом.

У мозку глядача звеніло: «Ось ця мить! Боже мій! Які очі!» В очах її застиг жах. Вона безуспішно намагалася відірвати від свого горла стиснуті його сталеві пальці. Тіло її ще здригалося в блаженних спазмах сексуальної асмертності, і судоми оргазма.

Тіло глядача було покрите потім. Збудження до країв переповнювало його. Дівчина вмирала в мить найвищого блаженства життя, дивлячись прямо в очі смерті. І це було прекрасно!

Але ось настав кінець. Глядач, важко і переривчасто дихаючи, знемоглий від насолоди, втомився відкинувся на стільці. Дівчина була покарана.

Глядач почувався Богом.

Глава 16

Цюріх

П'ятниця, 11 вересня - полудень

Головна штаб-квартира «Роффа і синів» розкинулася на шістдесяті акрах землі вздовж Шпреттенбах на західній околиці Цюріха. Адміністративна, в дванадцять поверхів, будівля височіла над жатими до нього низу будівлями для наукових досліджень, виробничими цехами, експериментальними лабораторіями, складами і мережею під'їзних залізничних колій.. Це був мозковий центр великої імперії «Роффа і синів».

Вестибюль будівлі, пофарбований в зелені і білі тони, був обставлений ультрасучасними датськими меблями. За скляною конторкою сиділа жінка-адміністратор, і тих, кого вона впускала всередину будівлі, обов'язково супроводжували спеціальні службовці. Справа, в глибині вестибюля, розташовувалося кілька пасажирських ліфтів і спеціальний експрес[h]ліфт для президента концерну.

У цей ранок експрес-ліфт з невеликими проміжками піднімав наверх членів Ради директорів. Протягом останніх декількох годин літаками, вертольотами і на лімузинах вони прибули сюди з різних частин світу і тепер всі разом перебували в просторому, обробленому дубом конференц-залі: сер Алек Ніколз, Вальтер Гасснер, Іво Палацці і Шарль Мартель. Єдиним з присутніх в залі, хто не був членом Ради, був Ріс Вільямс..

На столику в достатку стояли закуски і напої, але ніхто до них не торкався. Всі вони нервували, були напружені, і кожен був зайнятий своєю власною проблемою.

До зали увійшла Кейт Ерлінг, немолода, але енергійна і знаюча свою справу швейцарка.

– Прибула машина міс Рофф.

Очі її швидко обігли зал, щоб упевнитися, чи всі на місці – ручки, блокноти, чи повні срібні графини з водою, поставлені на стіл перед кожним з членів Ради, чи приготовані сигарети, попільнички і сірники. Кейт Ерлінг протягом п'ятнадцяти років була секретарем Сема Роффа. Те, що він був мертвий, не могло служити для неї причиною безвідповідального ставлення до своїх обов'язків. Задоволена, вона кивнула головою і видалася.

Внизу перед адміністративною будівлею зупинився лімузин, і з нього вийшла Елізабет Рофф. На ній був строгих ліній чорний костюм і біла блузка. На обличчі повністю була відсутня косметика. Вона виглядала явно молодше своїх двадцяти чотирьох років, дуже тендітною і легкоранимою.

Преса вже чекала її. Ледве вона попрямувала в бік будівлі, як з усіх боків її негайно обступили тіло, радіо і газетні репортери з фотоапаратами і мікрофонами.

– Представник «L'Espresso», міс Рофф. Хотілося б дізнатися, хто, на вашу думку, займе в концерні місце вашого батька в зв'язку...

– Погляньте сюди, міс Рофф. Посміхніться –ка нашим читачам.

– Асошіейтед Прес, міс Рофф. Що вам відомо про заповіт вашого батька?

– «Нью-Йорк дейлі ньюс». Ваш батько, наскільки нам відомо, був досвідченим альпіністом. З'ясувалося, яким чином...

– «Уолл-стріт джорнел». Не могли б ви розповісти більш докладно про фінансовий стан концерну?

– Представник «Лондон таймс». Ми збираємося помістити великий матеріал про «Роффа і...»

Елізабет насилу, за допомогою трьох охоронців, праворуч і ліворуч розштовхували репортерів, пробивалася крізь натовп до вестибюля.

– Ще один знімочок, міс Рофф...

Елізабет вже сховалася в ліфті. Двері автоматично зімкнулися. Вона глибоко зітхнула і засмучено подумала: «Сем мертвий, що ж їм усім від мене треба?»

Кілька секунд потому Елізабет вже входила в конференц-зал. Першим її вітав Алек Ніколз. Сором'язливо притягнувши її до себе, він сказав:

– Прийми моє найглибше співчуття, Елізабет. Це вразило нас як громом. Ми з Вівіан намагалися додзвонитися до тебе, але...

– Я знаю. Дякую, Алек. І за лист спасибі.

Підійшов Іво Палацці, поцілував її в обидві щоки.

– Що я можу сказати, сага? Ти-то хоч в порядку?

– Так, все в нормі. Дякую, Іво. – Вона обернулася. – Привіт, Шарль.

– Елізабет, ми з Еленою просто місця собі не знаходимо. Чи можемо ми чим-небудь...

– Дякую.

До Елізабет підійшов Вальтер Гасснер і, бентежачись, сказав:

– Анна і я висловлюю тобі глибоке співчуття у зв'язку зі смертю батька.

Вона не бажала бути тут, де всі, буквально кожна дрібниця, так жваво нагадувало їй про батька. Їй хотілося втекти, скоріше залишитися однією.

Ріс Вільямс стояв трохи осторонь, уважно спостерігаючи за виразом обличчя Елізабет. «Якщо вони зараз же не припинять, – подумав він, – вона цього не витримає і розплачеться». Він плечем розсунув щільно стояла групу, простягнув їй руку і сказав:

– Привіт, Ліз.

– Привіт, Ріс.

В останній раз вона бачила його, коли він приніс їй звістку про смерть Сема. А здавалося, що пройшло кілька років. Однак з тих пір не минуло й тижня.

Рис розумів, як важко Елізабет зберігати самовладання. І тому діловито сказав:

– Оскільки всі в зборі, пропоную негайно почати. – Він посміхнувся. – Це не займе багато часу.

Вона вдячно посміхнулася йому. Чоловіки зайняли свої місця за великим, прямокутної форми дубовим столом. Рис підвів Елізабет до місця президента на чолі столу і підсунув їй стілець. «Стілець батька», – мигнуло в голові у Елізабет. Тут він сидів в якості незмінного голови всіх нарад.

Шарль сказав:

– Так як у нас немає... – Він спохватився і обернувся до Алека: – Чому б вам не провести цю нараду?

Алек оглянув усіх присутніх. Ніхто не заперечував.

– Добре.

Він натиснув на кнопку на столі, і з блокнотом в руці в конференц-зал повернулася Кейт Ерлінг. Закривши за собою двері, вона сіла на стілець і приготувалася писати.

Алек заговорив:

– Вважаю, що в даних обставинах обійдемося без формальностей. Ми всі понесли важку втрату. Але, – як би вибачаючись за те, що хоче сказати, він глянув у бік Елізабет, – найголовніше зараз – це показати всьому світу, що «Рофф і сини» все так само сильні.

– D'accord. А то нас в пресі вже трують, як клопів, – похмуро сказав Шарль.

Елізабет швидко подивилася в його бік:

– Чому?

– Зараз у фірми маса неприємностей, Ліз, – пояснив Рис. – Ми по вуха загрузли в судовій тяжбі, призначена урядова комісія з розслідування нашої діяльності, і деякі банки чинять на нас досить сильний тиск. Все це негативно позначається на нашій репутації. Люди купують ліки, тому що довіряють фірмі, яка їх виготовляє. Якщо ми втратимо цю довіру, ми втратимо клієнтів.

– І тим не менш у нас немає проблем, які було б неможливо вирішити. Головне – це негайно реорганізувати фірму, – бадьоро заявив Іво.

– Яким чином? – запитала Елізабет.

– Продавши частину акцій на сторону, – відповів Вальтер.

Шарль підхопив:

– Тим самим ми зможемо швидко погасити борги в банках, і у нас ще залишиться достатньо грошей...

Елізабет подивилася в бік Алека:

– Ти теж так думаєш?

– Ми всі так думаємо, Елізабет.

Вона в задумі відкинулася на спинку стільця. Рис зібрав деякі папери, що лежали перед ним, піднявся зі свого місця і поклав їх перед Елізабет.

– Я підготував всі необхідні документи. Потрібно тільки твій підпис.

Елізабет мигцем глянула на папери, що лежать перед нею.

– Підпишу їх, а далі що?

Заговорив Шарль:

– Кілька міжнародних брокерських фірм готові сформувати консорціум, щоб гарантувати розміщення акцій. Вони погодяться на ціни, які призначимо ми. Серед покупців можуть виявитися як великі фірми, так і приватні особи.

– Під великими фірмами ви маєте на увазі банки і страхові компанії? – запитала Елізабет.

Шарль ствердно кивнув головою:

– Саме їх.

– І вони призначать своїх директорів до Ради.

– Це звичайна практика...

– Іншими словами, саме вони будуть контролювати «Роффа і синів», – констатувала Елізабет.

– Ми всі також залишимося в Раді, – втрутився Іво.

Елізабет повернулася до Шарля:

– Ви сказали, що консорціум біржовиків готовий негайно вступити в справу.

Шарль ствердно кивнув.

– Так чому ж вони досі не зробили цього?

Він спантеличено подивився на неї:

– Не розумію, що ви маєте на увазі?

Якщо всі згодні, що найкращим виходом в ситуації, що створилася буде передача концерну в руки стороннім, які не мають до нашої сім'ї ніякого відношення, чому ж це не було зроблено раніше.

Настало незручне мовчання. Нарешті Іво сказав:

– Рішення має бути одноголосним. Згодні повинні бути всі члени Ради без винятку.

– Хто ж був не згоден? – запитала Елізабет.

Цього разу мовчання було більш тривалим.

Нарешті Ріс перервав його:

– Сем.

І Елізабет раптом зрозуміла, що здалося їй дивним і незрозумілим в перші хвилини перебування в цій кімнаті. Вони всі висловлювали їй своє співчуття, говорили про те, як важко переживають її втрату, про горе, що переповнювало їх серця, і в той же час атмосфера в конференц-залі була немов наелектризована, відчувалося ледве приховуване збудження від. . . Дивно, але найадекватнішим визначенням цього стану, подумала Елізабет, був вираз «близька перемога». У них вже були готові всі документи. «Потрібен тільки твій підпис». Але якщо рішення, якого вони домагалися від неї, було єдино вірним, чому ж батько заперечував проти нього? Це питання вона поставила вголос.

– У Сема були свої міркування, – пояснив Вальтер. – Ваш батько іноді бував дуже незговірливим.

«Як старий Семюель», – подумала Елізабет. Ніколи не слід впускати ситого лисиця в курятник. В один прекрасний день він проголошується. Тому-то Сем відмовлявся продавати акції на сторону. У нього, мабуть, були для цього вагомі підстави.

Заговорив Іво:

– Повір мені, кара, краще залиш це справа нам. Тобі не зрозуміти всіх його тонкощів.
На що Елізабет спокійно заперечила:
– А зрозуміти хотілося б.
– Навіщо забивати собі голову всякою нісенітницею ? – вступив Вальтер. – Коли ваші акції будуть продані, ви отримаєте величезну суму грошей – вам і за все життя їх не витратити. Можна куди завгодно поїхати і жити приспівуючи до кінця днів.
Вальтер говорив правду. Яке їй до всього діло ? Треба просто підписати всі листки, що лежали перед нею, і бігти звідси.
– Елізабет, ми марно втрачаємо час. У тебе немає іншого вибору, – нетерпляче сказав Шарль.
Але саме в цю мить Елізабет зрозуміла, що у неї є вибір. Як був вибір і у батька. Або вона втече звідси і дозволить їм робити з фірмою все що заманеться, або вона залишиться і з'ясує, чому вони всі так дружно хочуть отримати право продавати акції на сторону, чому так дружно тиснуть на неї. І тиск це було настільки потужним, що вона майже фізично відчувала його на собі. Здавалося, що всі присутні подумки вселяли їй негайно поставити свій підпис під документами.
Вона кинула погляд у бік Ріса, намагаючись проникнути в його думки. Але вираз його обличчя було непроникним. Елізабет подивилася на Кейт Ерлінг. Багато років вона була секретарем Сема. Елізабет дуже б хотілося поговорити з нею наодинці. Всі вони вичікувально дивилися на Елізабет, чекаючи її рішення.
– Я не стану їх підписувати, – заявила вона. – У всякому разі, не зараз.
Все приголомшено втомилася на неї. Запанувала трунова тиша. Нарешті Вальтер видавив з себе:
– Я не розумію, Елізабет. – Обличчя його було попелясто –сірого кольору. – Але у тебе немає іншого виходу. Ти повинна їх підписати.
– Вальтер правий. Ти повинна зробити це, – зло проговорив Шарль.
Вони всі заговорили разом, збуджено, плутано, намагаючись бурхливим натиском слів змусити Елізабет змінити рішення.
– Але чому ти не бажаєш їх підписувати ? – гарячився Іво.
Вона не могла заявити їм: «Тому що мій батько відмовився це зробити. Тому що ви вже занадто квалите мене». Вона інстинктивно відчувала, що тут що-то не так, яка-то таємниця, і хотіла у що б то не стало з'ясувати, в чому справа.
Тому вона просто сказала:
– Мені потрібен деякий час, щоб вирішити остаточно.
Чоловіки переглянулися.
– А скільки часу, сага ? – запитав Іво.
– Поки не знаю. Я хотіла б зважити всі «за» і «проти», оцінити можливі наслідки.
– Чорт побори, – вибухнув Вальтер, – але ми ж не можемо...
– Вважаю, Елізабет права, – перебивши його, відрізав Рис. Всі присутні озирнулися на нього. Рис продовжував як ні в чому не бувало: – Вона має повне право особисто розібратися в тих труднощах, які переживає фірма, а потім вже прийняти рішення.
Його слова на який – той час втихомирили буремні пристрасті.
– Згоден, – кивнув Алек.
– Джентльмени, – з гіркотою сказав Шарль, – не важливо, як ми до цього ставимося. Останнє слово все одно за Елізабет.
Іво подивився на Елізабет:
– Але рішення, сага, повинно бути швидким.
– Це я можу обіцяти, – сказала Елізабет.
Вони всі дивилися на неї, кожен зайнятий своїми думками.
«Про Господи ! І їй доведеться померти », – думав один з них.

Глава 17

Елізабет була в жаху.
Вона часто була в цюріхському штабі батька, але завжди в ролі відвідувача. Влада перебувала в його руках. Тепер вона перейшла до неї. Вона оглянула величезний кабінет і відчула себе узурпатором, обманним чином захопив цю владу.. Кабінет був чудово оброблений Ернстом Холлем. Далеко від неї, біля протилежної стіни, стояв низький старовинний комод, над яким висів пейзаж Мілле.. Неподалік від каміна затишно розташувалися шкіряний, коричневатого жовтого кольору диван, великий стіл, за яким зазвичай пили каву, і чотири крісла. Стіни були суцільно обвішані картинами Ренуара, Шагала, Клі і двома ранніми Курбе.. Масивний червоного дерева робочий стіл. Поруч з ним на пристінному столику – переговорний комплекс, ціла батарея телефонів прямого зв'язку з управліннями різних компаній концерну, розкиданих по всьому світу. Тут же два червоних телефони урядового зв'язку, складна система внутрішнього зв'язку, телетайп та інше обладнання. Над робочим столом портрет старого Семюеля Роффа.
Бічні двері вела в гардеробну з вбудованими шафами з горіхового дерева з висувними ящиками. Хто –то завбачливо прибрав одяг Сема, і Елізабет була вдячна цій людині. Вона пройшла через викладену плиткою ванну кімнату з мармуровою ванною і окремим душем. На вішалках з підігрівом висіли свіжі турецькі рушники. Аптечка була порожня. Всі дрібниці, так чи інакше пов'язані з повсякденним життям Сема, були прибрані. Швидше за все це зробила Кейт Ерлінг. Сама собою прийшла думка, що Кейт, мабуть, була закохана в Сема..
Апартаменти президента включали величезну сауну, прекрасно укомплектований спортивний зал, перукарню і їдальню, здатну вмістити відразу більше ста чоловік. Коли влаштовувалися прийоми для іноземних гостей, перед кожним з них в спеціальних вазочках стояли національні прапори їх країн.
Крім цього, була ще особиста їдальня Сема, зі смаком оброблена настінним розписом.
Кейт Ерлінг, пояснюючи свого часу Елізабет систему обслуговування президента, розповідала:
– Протягом дня на кухні чергують два шеф-кухаря і один – вночі. Якщо ви влаштуєте званий ленч або обід більш ніж на дванадцять персон, кухарів необхідно попереджати як мінімум за дві години до прийому.
І ось тепер Елізабет сидить за робочим столом, на якому грудьми лежать різні документи, доповідні записки, статистичні дані і звіти, і не знає, з чого почати.

Вона подумала про батька, про те, як він впевнено сидів на цьому місці за столом, і її охопило печуче почуття безповоротної втрати. Сем був таким знаючим і блискучим керівником. Як їй його зараз не вистачало!

Перед тим як Алекс повернувся в Лондон, Елізабет встигла переговорити з ним.

– Не поспішай, – порадив він. – І не звертай уваги на тиск, від кого б воно не виходило.

Він прекрасно зрозумів її стан.

– Алекс, як ти думаєш, мені треба погоджуватися на продаж акцій?

Він незручно посміхнувся і сказав:

– На жаль, так, бабуся, але ж у мене можуть бути свої корисливі цілі, чи не так? Наші акції для нас мертвий вантаж, поки ми самі не зможемо розпоряджатися ними на свій розсуд. Тепер рішення за тобою.

Сидячи наодинці за столом в кабінеті, Елізабет знову перебирала в пам'яті всю їх розмову. Їй так і підмивало зателефонувати Алексу в Лондон. Вона скаже тільки, що змінила своє початкове рішення, і втече звідси. Тут їй не місце. З усіх них вона сама невідповідна кандидатура вершителя долі концерну.

Погляд її впав на ряд кнопок внутрішньої переговорної системи. Під однією з них стояло ім'я: Ріс Вільямс. Похитнувшись, вона натиснула на цю кнопку.

Ріс сидів по інший бік столу і уважно дивився на неї. Елізабет знала, що він про неї думає, що вони всі про неї думають. Що їй не місце за цим столом.

– Ну і бомбочку ж ти підкинула на сьогоднішній нараді, – сказав Ріс.

– Мені жахливо ніяково, що всіх засмутила.

Він посміхнувся.

– «Розбудувала» не те слово. Ти повергла всіх в стан шоку. Все, здавалося, йшло як по маслу. Вже навіть були заготовлені заяви для преси. – Він випробовує подивився їй в очі. – Що змусило тебе відмовитися підписати папери, Ліз?

Як могла вона пояснити, що яке –то шосте почуття, інтуїція, зупинило її руку? Він підніме її на сміх. Але ж і Сем раніше відмовився дозволити продаж акцій «Роффа і синів» на сторону. Треба спробувати з'ясувати, чому він зробив це. Немов прочитавши її думки, Ріс сказав:

– Твій прапрадід, творець фірми, зробив її сімейною, щоб виключити можливість проникнення в неї чужинців. Але тоді це була махонька фірма. Часи змінилися. Зараз це величезний концерн. Той, хто займе місце твого батька, повинен буде приймати остаточне рішення. А це, повір, дуже важко і дуже відповідально.

Вона подивилася на нього і подумала: він алегорично дає їй зрозуміти, що вона займає чуже місце.

– Я можу сподіватися на твою допомогу?

– Ти ж знаєш, що так.

Після цих слів відразу прийшло полегшення; і вона тільки зараз усвідомила, як сильно розраховувала на нього.

– Насамперед, – сказав Ріс, – треба показати тобі хоча б тутешні фармацевтичні цехи. Ти хоч уявляєш собі, як реально функціонує компанія?

– Не дуже.

Це було неправдою. За останні кілька років Елізабет побувала на багатьох нарадах, що проводилися Семом, і непогано розбиралася в управлінському механізмі «Роффа і синів», але їй хотілося побачити її очима Ріса.

– Ми виробляємо не тільки ліки, Ліз. Ми випускаємо також хімічні препарати, парфуми, вітаміни, лосьйони і пестициди. Виготовляємо косметику і біоелектронне обладнання. У нас є цехи з виробництва їжі і відділення з вироблення тваринних нітратів.

Елізабет знала про це, але Ріс продовжував:

– Ми видаємо медичну літературу, виробляємо лейкопластирі, антикорозійні та інші захисні плівки і навіть пластикові бомби.

Елізабет відчувала, що він сам загоряється від своїх слів: в них вона розчула невиразну гордість, і це дивним чином нагадало їй батька.

– «Рофф і сини» володіють заводами і дочірніми компаніями в більш ніж ста країнах. І всі вони посилають звіти сюди, в цей кабінет.

Він зупинився, немов хотів усвідомити, чи розуміє вона, що він має на увазі.

– Старий Семюель увійшов у справу з однією конячкою і ретортою для хімічного аналізу. А тепер справа розрослася і перетворилася на шістдесят фармацевтичних заводів, розкиданих по всьому світу, десять наукових центрів, в яких відповідно зайняті тисячі робітників, продавців і вчених, чоловіків і жінок. За останній рік в одних тільки Штатах ліків було куплено на чотирнадцять мільярдів доларів – і лівова частка цього ринку збуту наша.

І все ж «Рофф і сини» опинилися в боргах. Тут що-то не так.

Ріс провів Елізабет по цехах заводу, що знаходився при головному управлінні фірми. Цюрихське відділення концерну, що включало в себе близько дюжини фабрик, займало на шістдесяті акрах землі майже сімдесят п'ять будівель. Це був своєрідний замкнений мікросвіт, повністю сам себе забезпечує. Вони пройшли по робочих цехах, дослідницьких лабораторіях, токсикологічним центрам, відвідали складські приміщення. Ріс показав Елізабет студії звукозапису і кінофабрики, де створювалися рекламні ролики, які потім розсилалися по всьому світу.

– Ми витрачаємо набагато більше кіноплівки, – говорив він Елізабет, – ніж найбільші студії в Голлівуді.

Вони оглянули відділення молекулярної біології і цех по розливу готових рідких препаратів, до стелі якого були підвішені п'ятдесят гігантських контейнерів з нержавіючої сталі з внутрішньою скляною облицюванням, наповнених готовою до відправки продукцією. Вони побували в маленьких цехах, де порошок перетворювався в таблетки, які потім запаковувалися в фірмову обгортку з видавленим на ній штампом «Рофф і сини» і в розфасованому вигляді відправлялися на склад. І протягом усього процесу виготовлення, упаковки та розфасування рука людини жодного разу не торкалася лікарського препарату. Одні з них будуть продаватися тільки за рецептами лікаря, інші підуть у вільний продаж.

Кілька невеликих будівель стояли осторонь від виробничого комплексу. Це був науковий центр, в якому працювали хіміки, паразитологи і патологи.

– Тут працює понад триста вчених, – сказав Ріс. – У більшості з них ступінь доктора хімічних наук. Хочеш поглянути на стомільйоннодоларову кімнату?

Елізабет, заінтригована, кивнула.

Вони підійшли до невеликого цегляного будиночка, біля входу в який стояв озброєний револьвером поліцейський. Ріс пред'явив йому свій пропуск, і вони з Елізабет увійшли в довгий коридор, що закінчувався сталевими дверима. Для того щоб її відкрити, поліцейському довелося використовувати два різних ключа. У кімнаті, куди увійшли Елізабет і Ріс, зовсім не було вікон. Від підлоги до стелі вона була суцільно вставлена

поліціями, на яких стояло незліченна безліч різних пляшечок, склянок і колб..

– А чому ти назвав її стомільйоннодоларовою?

– Тому що на її обладнання пішло рівно сто мільйонів доларів. Бачиш на полицях всі ці препарати? На них немає назв, тільки номери. Це те, що не потрапило на ринок. Наші невдачі.

– Але сто мільйонів доларів?

– На кожне нове ліки, яке виявляється вдалим, близько тисячі доводиться відправляти на ці полиці. Над деякими з ліків вчені билися довгі десятиліття, і вони все одно потрапили в цю кімнату. Ми іноді витрачаємо від п'яти до десяти мільйонів доларів на дослідження і виготовлення одного тільки препарату, а потім з'ясовується, що він неефективний або хто-то вже виготовив його раніше нас. Ми їх не викидаємо, тому що завжди серед наших хлопців знайдеться мудра голова, яка піде власним шляхом, і тоді ці препарати можуть їй стати в нагоді.

Витрати на наукові дослідження вражали її уяву.

– Пішли, – сказав Ріс, – покажу тобі ще одну кімнату витрат.

Вони перейшли в іншу будівлю, на цей раз ніким не охороняється, і увійшли в кімнату, також суцільно вставлену поліціями з пляшечками і склянками.

– Тут ми регулярно втрачаємо цілий стан, – сказав Ріс, – але плануємо цю втрату заздалегідь.

– Незрозуміло.

Ріс підійшов до однієї з полиць і зняв з неї пляшечку. На етикетці стояло: «Ботулізм».

– Знаєш, скільки випадків захворювання ботулізмом було зареєстровано в минулому році в Штатах ? Двадцять п'ять. А ми витрачаємо мільйони доларів, щоб ці ліки не зійшло з виробництва.

Він не дивлячись зняв іншу пляшечку.

– Ось засіб від сказу. І так далі. Вся кімната заповнена препаратами і ліками від рідкісних захворювань, від укусів змії, отруєння отруйними рослинами... Ми безкоштовно поставляємо їх армії і в лікарні. Це наш внесок в соціальний добробут країни.

– Це чудово, – сказала Елізабет.

«Семюелю це б сподобалося», – подумала вона. Ріс повів Елізабет в облатковий цех, де подаються на конвеєр порожні пляшечки стерилізувалися, наповнювалися таблетками, обклеювалися етикетками, закупорювалися ваткою, закривалися і запечатувалися. І все це робилося за допомогою автоматів.

У комплекс входили також складувний цех, центр архітектурного планування і відділ з нерухомості, зайнятий купкою землі для виробничих потреб концерну. В одній з будівель знаходилися десятки людей, які писали, редагували і видавали буклети на п'ятдесяті мовах.

Деякі з цехів нагадували Елізабет оруелловський роман « 1984». Стерилізаційні приміщення були залиті моторошним ультрафіолетовим світлом. Сусідні з ними приміщення були пофарбовані в різні кольори – білий, зелений або блакитний, – і робочий одяг зайнятих в них людей був відповідного кольору. Якщо кому-небудь з них доводилося входити або виходити з цеху, вони могли це зробити, тільки пройшовши через стерилізаційне приміщення. Робітники в блакитному на цілий день замикалися в своїй кімнаті. Перед обідом, або перервою, або якщо їм знадобиться вийти в туалет, вони зобов'язані були зняти з себе робочий одяг, пройти в нейтральну зелену зону і переодягнутися. Після повернення процес повторювався в зворотному порядку.

– Думаю, зараз тобі стане ще цікавіше, – сказав Ріс.

Вони йшли по сірому коридору дослідницького блоку. Підійшовши до дверей, на якій висіла табличка: «УВАГА! ПОСТОРОННИМ ВХІД ВОСПЕРЕЧЕНИЙ», Ріс штовхнув її і пропустив Елізабет вперед. Пройшовши потім через інші двері, вони опинилися в тьмяно освітленому приміщенні, заставленому сотнями клітин з тваринами.. Повітря тут було спертим, жарким і вологим, і Елізабет здалося, що вона потрапила в джунглі. Коли очі її звикли до напівтемряви, вона розгледіла в клітинах мавп, хом'яків, кішок і білих мишей. У багатьох з них на тілі проступали зловісного вигляду шишки і нариви.. У деяких були обриті голови, і з них стирчали вживлені туди електроди.. Деякі з звірків пищали або без замовчування тараторили, взад і вперед носилися по клітинах, інші були нерухомі і, здавалося, перебували в несвідомому стані.. Шум і вонь були нестерпними. Це було пекло в мініатюрі. Елізабет підійшла до клітини, де сидів маленький білий кошеня. Частина його мозку була оголена, і з неї в різні боки стирчало кілька тонких зволікань..

– Що... для чого все це ? – проліпетала Елізабет.

Високого зросту бородатий молодий чоловік, який робив в блокноті які-то позначки, пояснив:

– Ми відчуваємо новий транквілізатор.

– Сподіваюся, випробування будуть успішними, – сказала Елізабет. «У всякому разі, мені б він зараз не завадив». І, поки їй зовсім не стало погано, вона поспішила вийти з кімнати.

Ріс вискочив слідом за нею.

– Тобі погано?

– Ні, все в порядку, – набравши в груди побільше повітря, слабким голосом сказала Елізабет. – Невже все це так необхідно?

Ріс з докорою подивився на неї і відповів:

– Від цих дослідів залежить життя багатьох людей. Ти тільки уяви собі, що більше третини з тих, хто народився в п'ятдесяті роки, живі завдяки лікам. А ти говориш, навіщо досліди.

Більше таких питань вона йому не задавала.

* * *

На огляд тільки основних, ключових підрозділів комплексу у них пішло шість днів. Елізабет відчувала себе повністю розбитою, голова у неї йшла кругом. А адже вона ознайомилася всього лише з одним із заводів Роффа. А по білому світлу таких ось заводів було розкидано десятки, а то й сотні.

Вражали факти і цифри.

– Щоб у продаж надійшло те чи інше ліки, нам необхідно витратити від п'яти до десяти років на дослідження, але навіть і тоді з кожних двох тисяч дослідних зразків на ринок надходить лише три апробованих лікарських препарати.

– ...В одному тільки відділі контролю за якістю продукції «Рофф і сини » тримають триста чоловік.

Кількість робітників, зайнятих в концерні, включаючи всі його закордонні підрозділи, досягає півмільйона.

– ...В минулому році загальний дохід концерну склав ...
Елізабет слухала і насилу перетравлювала цифри, якими без втоми сипав Рис. Вона знала, що концерт величезний. Але слово « величезний » було занадто абстрактним. Переведення його на конкретні кількості зайнятих в ньому людей і суму грошового обороту вражав уяву.
У ту ніч, лежачи в ліжку і згадуючи все, що бачила і чула, Елізабет відчувала, що явно сіла не в свої сани.
Іво: Повір мені, кара, правильніше буде дозволити нам самим все вирішити. Ти в цьому ні крапельки не смислиш.
Алек: Думаю, що треба дозволити продаж, але у мене ж можуть бути свої інтереси.
Вальтер: Який вам сенс лізти в цю справу? Отримайте гроші і виїжджайте куди хочете, витрачайте їх на своє задоволення.
«Вони праві, – думала Елізабет. – Треба забиратися звідси підбираю –здорову, і нехай роблять з фірмою що хочуть. Це справа мені не по плечу».
Прийшовши до такого рішення, вона відчула себе легко і вільно. І негайно заснула.

* * *

Наступного дня, в п'ятницю, починався вік –енд. Коли Елізабет прибула в свій кабінет, вона негайно послала за Рисом, щоб оголосити йому про своє рішення.
– Пана Вільямса терміново викликали в Найробі, – доповіла їй Кейт Ерлінг. – Він просив вам передати, що повернеться у вівторок. Може, звернутися до кого-небудь ще за допомогою?
Елізабет задумалася.
– З'єднайте мене, будь ласка, з сером Алеком.
– Добре, міс Рофф, – сказала Кейт, потім, трохи помешкавши, додала: – Тут вам прийшла посылка з поліцейського управління. У ній речі вашого батька, які він захопив з собою в Шамоні.
Згадка про Сема принесла з собою гостре почуття втрати, непоправної втрати.
– Поліція просить вибачити їх, що не змогли передати речі особисто в руки посланій вами людині. Коли він прибув за ними, вони вже були в дорозі.
Елізабет нахмурилася:
– Людина, яку я послала?
– Так, того, кого ви послали в Шамоні за речами батька.
– Але я нікого не посилала в Шамоні.
Швидше за все яка-небудь чергова бюрократична плутанина.
– Де посылка?
– Я поклала її до вас у шафу.
У посылці знаходилася валіза з акуратно складеним в ньому одягом Сема і закритий плоский кейс, до однієї зі сторін якого липкою стрічкою був приклеєний ключ. Швидше за все звіти. Треба буде передати Рису. Потім вона згадала, що він поїхав. Ну що ж, вирішила вона, вона теж поїде на вік–енд. Ще раз поглянувши на кейс, подумала, що в ньому можуть бути і суто особисті речі Сема. Краще все ж з'ясувати, що там знаходиться.
Зателефонувала Кейт Ерлінг:
– На жаль, міс Рофф, сера Алека немає на місці.
– Залиште, будь ласка, на його ім'я телефонограму, щоб зателефонував мені. Я буду на віллі на Сардинії.
Аналогічні телефонограми надішліть пану Палацці, пану Гасснеру і пану Мартелю.
Вона всім їм скаже, що з неї досить, що вони вільні продавати акції і взагалі робити з фірмою все що захочуть.
Вона з нетерпінням чекала цей вік–енд. Вілла стала для неї притулком, своєрідним коконом, де вона залишиться наодинці з собою і зможе не поспішаючи і спокійно подумати про своє майбутнє життя. Події так швидко і несподівано накопили на неї, що у неї не було ніякої можливості подивитися на них в їх істинному світлі. Нещасний випадок з Семом (мозок Елізабет відмовлявся приймати слово «смерть»), успадкування контрольного пакета акцій «Роффа і синів», тиск з боку сім'ї, щоб пустити акції у вільний продаж. І нарешті, сам концерт. Тримати палець на пульсі цього гігантського чудовиська, що підм'яло під себе півсвіту, – тут було над чим задуматися.
Коли ввечері Елізабет полетіла на Сардинію, плоский кейс знаходився при ній.

Глава 18

З аеропорту вона поїхала на таксі. Вілла була закрита і порожня, так як про приїзд Елізабет нікого не сповістила. Своїм ключем вона відкрила двері, повільно пройшла просторими знайомими кімнатами і раптом відчула себе так, немов нікуди і не виїжджала. Тільки зараз вона зрозуміла, як нудьгувала за цим місцем. Їй здавалося, що все, що у неї було щасливого в дитинстві, було пов'язано саме з віллою. Дивно було на самоті бродити по цьому лабіринту кімнат, де завжди ключем било життя і то тут, то там мигнув хто – або з більш ніж десятка слуг, зайнятих кожен своєю справою: прибиранням, чищенням, приготуванням їжі. Тепер вона була наодинці з собою. І з минулим.
Залишивши кейс Сема в передпокої, понесла нагору свою валізу. За вкоріненою за довгі роки звичкою попрямувала прямо до своєї кімнати, але на півдорозі зупинилася.. У протилежному кінці коридору знаходилася кімната батька. Вона повернулася і попрямувала прямо до неї. Повільно відчинивши двері, обережно просунула голову всередину, розуміючи, що там нікого не могло бути, але під впливом якогось атавістичного почуття сподіваючись побачити в кімнаті батька і почути його голос.
Кімната, природно, була порожня, і в ній нічого не змінилося з тих пір, як Елізабет бачила її в останній свій приїзд. Там стояли велике двоспальне ліжко, гарний комод, туалетний столик з дзеркалом, два оббитих матерією зручних стільця і кушетка поруч з каміном. Поставивши на підлогу валізу, Елізабет підійшла до вікна. Щільно закриті залізні віконниці і наглухо задернуті фіранки не пропускали всередину промені пізнього вересневого сонця. Вона широко відчинила вікно, і м'яке свіже осіннє гірське повітря негайно наповнив кімнату. Тепер вона буде спати тут.

Елізабет повернулася вниз і пройшла в бібліотеку. Села в одне з м'яких, оббитих шкірою крісел і задумалася. У цьому кріслі зазвичай сидів Ріс, коли про що – або розмовляв з батьком.

Згадавши про Ріса, вона жахливо захотіла, щоб він був зараз тут. У пам'яті спливла та ніч, коли після поїздки в Париж він привіз її назад в школу і як вона в своїй кімнаті стала писати і переписувати заповітне «Mісіс Ріс Вільямс». Під впливом раптового пориву вона підійшла до столу, взяла ручку і написала: «Mісіс Ріс Вільямс». І поспіхнула, подумавши: «Цікаво, скільки ж ще дурнів на зразок мене роблять в цей час те ж саме?»

Вона спробувала відігнати від себе думки про Ріса, але вони наполегливо відмовлялися йти і дивним чином зігрівали її самотність. Вона встала і пройшлася по будинку. Зайшовши на величезну кухню, уважно оглянула старомодну піч, топившися дровами, і дві її духовки.

Потім пішла до холодильника і відкрила його. Холодильник був порожній. Іншого вона і не очікувала побачити. Але саме тому, що він був порожній, Елізабет відчула, що голодна. Вона стала шарити по буфетам. Знайшла дві маленькі консервні банки тунця, півбанки кави і нероздруковану пачку печива. Якщо вона збирається провести тут весь вікенд, вирішила про себе Елізабет, треба подбати про їжу. Замість того щоб по кілька разів на день катати в місто, вона краще з'їздить в Калі-ді-Вольпе і на ринку закупить все необхідне відразу на кілька днів. Для цих цілей зазвичай використовувався маленький джип, і вона вирішила перевірити, чи стоїть він на своєму місці під навісом.. Вона пройшла в кухню, вийшовши на задні ганок, штовхнула двері, що ведуть під навіс, і переконалася, що він там – в цілості і схоронності. Повернувшись на кухню, підійшла до одного з буфетів, за яким до стіни були прибиті гачки з ключами, що висіли на них. Кожен ключ був забезпечений биркою. Вона знайшла потрібний їй ключ від джипа і повернулася під навіс. Але чи є в баку бензин? Вона повернула ключ запалювання і натиснула на стартер. Мотор ожив миттєво. Слава Богу, однією проблемою менше! Вранці вона з'їздить в місто і набере всього, що їй необхідно.

Вона повернулася в будинок. Коли проходила по викладеному плиткою підлозі вітальні, кроки гулко віддавалися в порожньому приміщенні, і вона знову відчула себе самотньою. Їй жахливо захотілося, щоб подзвонив Алекс, і не встигла вона про це подумати, як пролунав різкий телефонний дзвінок, до смерті налякав її. Вона підійшла до телефону і підняла трубку:

– Алло.

– Елізабет, це я, Алекс.

Елізабет розсміялася.

– Що ж тут смішного?

– Якщо я тобі скажу правду, ти не повіриш. Ти де?

– У Глостері.

Елізабет охопило непереборне бажання негайно побачити його, розповісти йому про своє рішення щодо фірми. Але не по телефону.

– Алекс, можу я тебе попросити про послугу?

– Ти ж знаєш, що так.

– Ти можеш прилетіти сюди на вік – енд ? Мені треба дещо з тобою обговорити.

Після секундного мовчання він сказав:

– Звичайно, можу.

Ні слова про те, що йому доведеться відкласти всі зустрічі, що це не зовсім зручно і так далі. Просто «звичайно, можу». У цьому був весь Алекс.

Елізабет змусила себе сказати:

Не забудь прихопити з собою Вівіан.

– Боюся, вона не зможе приїхати. Вона... вона дуже зайнята. Приїду завтра вранці, добре?

– Чудово. Скажи мені точний час прибуття, і я тебе зустріч в аеропорту.

Буде простіше, якщо я доберуся до тебе на таксі.

– Гарзд, будь по – твоєму. Спасибі тобі, Алекс. Величезне.

Поклавши трубку на важіль, вона вже більше не відчувала себе самотньою.

Вона знала, що прийняла правильне рішення. На цьому місці вона виявилася волею випадку, і то тільки тому, що Сем, так несподівано померши, не встиг назвати свого наступника.

Цікаво, хто стане наступним президентом «Роффа і синів», подумала вона. Нехай вирішує Рада. Вона спробувала поглянути на це рішення очима Сема, і перше ім'я, яке прийшло їй в голову, було: Ріс Вільямс. Решта були компетентні кожен у своїй області, але тільки Ріс досконально знав підноготну всіх глобальних операцій концерну.. Він був розумний і діяльний. Але президентом він стати не міг. Так як не був Роффом або одружений на Рофф, він навіть не міг входити до Ради як його член.

Елізабет пройшла в передпокій і помітила все ще лежав там кейс свого батька. Її стали долати сумніви. Чи варто взагалі його відкривати? Вранці вона віддасть його Алексу, і справа з кінцем. Але може бути, там є що-або суто особисте, що належить тільки її батькові? Вона віднесла кейс в бібліотеку, поставила на стіл, зняла зі стрічки ключі і відкрила обидва замки. В середині лежав величезний запечатаний конверт. Розкривши його, Елізабет дістала пачку віддрукованих на машинці листків з картонної папки, на якій великими літерами стояло:

Г-ну Сему Роффу,

Конфіденційність,

в одному примірнику.

Ймовірно, який – то звіт, правда, без підпису. Елізабет так і не змогла виявити імені його укладача. Вона пробігла очима початок, потім стала читати повільніше і більш уважно, потім і зовсім зупинилася. Вона очам своїм не повірила. Перенесла листочки в крісло, скинула з себе туфлі, зручніше сіла в нього, підібравши під себе ноги, і повернулася до першої сторінки.

Тепер вона не пропускала ні слова, і жах переповнював всю її істоту. Це був дивовижний документ, конфіденційний звіт про результати негласного розслідування по ряду подій, що отримали широкий розголос в минулому році.

У Чилі вибухнув хімічний завод, що належав «Роффу і синам», і тонни отруйної речовини покрили площу в десять квадратних миль. Десятки людей були вбиті, сотні людей з різними ступенями отруєння госпіталізовані. Пав худобу, отруєна рослинність. Довелося евакуювати майже цілий район. «Роффу і синам» був пред'явлений позов на сотні мільйонів доларів. Але найстрашнішим у цьому кошмарі було те, що вибух був не випадковим, а навмисним. У звіті цей інцидент резюмувався наступним чином: «Розслідування, проведене чилійською урядовою комісією, було поверхневим. Офіційне припущення звелось до наступного: концерн багатий, народ бідний, нехай

концерн платить. Комісія не сумнівається, що це акт саботажу, зроблений невідомим або групою невідомих осіб, які використовували для цієї мети пластикові вибухові речовини. Розслідувати реальні причини вибуху не представляється можливим у зв'язку з упередженим ставленням до інциденту членів комісії.

Елізабет пам'ятала цей вибух. Газети і журнали були сповнені жахливими подробицями, що супроводжувалися фотографіями жертв, і вся світова преса обрушилася на «Роффа і синів», звинувативши концерн в бездушності і наплювати до людських страждань. У суспільній думці образ фірми значно потьмянів.

Наступний розділ звіту був присвячений основним напрямкам наукових досліджень, що проводилися протягом цілого ряду років вченими «Роффа і синів». Мова йшла про чотири проекти, кожен з яких потенційно володів колосальними можливостями. Вартість загальних витрат на їх розробку перевищувала п'ятдесят мільйонів доларів. І в кожному з цих чотирьох випадків та чи інша з конкуруючих фармацевтичних фірм випередила «Роффа і синів», пред'явивши патент на виготовлення того чи іншого з чотирьох ліків за абсолютно ідентичними з концерном формулами. Звіт стверджував: «Один випадок збігу можна було б віднести до розряду непередбачених випадковостей. У сфері, де десятки компаній працюють над одним і тим же, збіги результатів неминучі. Але чотири таких збіги, що відбулися підряд одне за іншим протягом декількох місяців, наводять на думку, що хто -то зі співробітників Роффа і синів» видав або продав за гроші дослідницькі матеріали конкуруючим фірмам. У зв'язку з підвищеною секретністю проведених досліджень, кожне з яких велося самостійно в різних, значно віддалених один від одного лабораторіях в умовах, повністю виключають можливість розголошення, ми вважаємо, що особа або особи, винні у видачі остаточних формул конкуруючим фірмам, мають доступ до абсолютно секретним. Документи фірми. З чого полягає, що ця людина або група людей займають відповідальні пости в управлінні концерном Рофф і сини».

Але це було ще не все.

...Велика партія токсичних ліків була неправильно маркована і відправлена в продаж. Перш ніж це виявилось, кілька людей померли. Преса ж знову звинуватила концерн в недбалості і недбалості до людського життя. З'ясувати, яким чином була невірно промаркована ця партія товару, так і не вдалося.

...З лабораторії, що охороняється зник смертельно небезпечний токсин. Протягом години невідомий обдзвонив відразу кілька газетних редакцій і повідомив про те, що трапилося. Газети негайно підняли шум.

* * *

Короткі полуденні тіні стали довгими і поступово переросли в суцільну темінь ночі, в повітрі потягнуло прохолодою. Елізабет, поглинена звітом, нічого не помічала навколо. Коли в кабінеті стало зовсім темно, вона включила настільну лампу і продовжувала читати, переходячи від опису одного жаху до іншого.

Навіть сухий канцелярський тон звіту не був в змозі приховати глибокий драматизм його змісту. Ясно було одне: хто -то наполегливо і цілеспрямовано намагався завдати «Рофу і синам» максимальної шкоди, а можливо, навіть і знищити їх. *Хто -то у вищому ешелоні влади.*

На останній сторінці акуратним чітким почерком батька було приписано: «Тиск на мене. Мета: змусити погодитися на вільний продаж акцій? Обчислити подонка».

Вона згадала, яким занепокоєним останнім часом здавався їй Сем, і потім ця його несподівана скритність. Він просто не знав, на кого може покластися.

Елізабет знову глянула на головну сторінку звіту. В ОДНОМУ ЕКЗЕМПЛЯРІ.

Вона була впевнена, що розслідування велося незалежним агентством. І тому нікому, крім Сема, не було відомо про звіт. А тепер і крім неї. Злочинець не знав, що знаходиться під підозрою. Чи знав Сем, хто він? Бачився з ним до свого нещасного випадку? Елізабет губилася в здогадах. Єдине, в чому вона була впевнена, - це в тому, що в їх ряди затісався зрадник.

Хто -то у вищому ешелоні влади.

Ні в кого не було можливості завдавати настільки нищівних ударів по фірмі на настільки різних її структурних рівнях. Чи не тому Сем так різко виступав проти будь-якої спроби вивести фірму з - під контролю сім'ї? Може бути, він спочатку хотів схопити злочинця за руку? Пустів з молотка концерн, він не зміг би проводити ніяких секретних дізнань, бо кожен крок розслідування повинен був би узгоджуватися з новим складом Ради.

Елізабет згадала засідання Ради і як всі її члени схиляли її до вільного продажу акцій. Все до одного.

Вона раптом вперше в повній мірі усвідомила, що знаходиться в будинку одна. Гучний телефонний дзвінок змусив її здригнутися. Вона підійшла до телефону і зняла трубку:

- Алло?

- Ліз? Мені тільки що передали, що ти хотіла терміново побачити мене.

Вона зраділа, почувши його голос, але раптом згадала, навіщо хотіла його побачити. Щоб сказати, що збирається підписати папери про вільний продаж акцій. Але за кілька коротких годин все змінилося. Елізабет подивилася в передню, де висів портрет старого Семюеля. Він заснував фірму і до кінця свого життя боровся за своє дітище. Батько зміцнив структуру фірми, перетворив на корпорацію, віддаючи їй всього себе, віддавши за неї життя.

- Рис, - сказала Елізабет в трубку. - Я хотіла б зібрати Раду у вівторок о другій годині дня. Сповісти всіх, будь ласка.

- Вівторок о другій годині дня, - повторив Рис. - Що-небудь ще?

- Ні, - після недовгого мовчання проговорила вона. - Це все. Дякую.

Повільно опустила трубку на важіль. Тепер її черга виступити проти них.

* * *

Вони з батьком високо в горах. «Не дивись вниз!» - безупинно твердить їй батько, але вона не слухає його і повертає голову - під нею прірву, порожнеча, сотні метрів порожнечі. Рокот близького грому, різкий спалах блискавки. Блискавка потрапляє в мотузку Сема, та миттєво спалахує, і Сем починає падати в порожнечу. Елізабет бачить, як тіло батька, перекидаючись в повітрі, стрімко несеться вниз, і починає кричати. Але крики її тонуть в гуркоті грому.

Елізабет прокинулася вся в поту, з сильно б'ється серцем. Пролунав потужний удар грому, вона подивилася у вікно і побачила, що йде сильна злива. Різкі пориви вітру жбурляли дощові бризки в розкриті двері балкона. Елізабет схопилася з ліжка, підбігла до дверей і щільно закрила її. Притиснувшись до скла, вона дивилася на укрите хмарами небо, на зрідка прорізали його зигзаги блискавок.. Дивилася, але нічого цього не бачила.

Перед очима все ще мигали сцени, побачені уві сні.

* * *

До ранку злива припинилася, з неба сипав тільки дрібний дощ. Елізабет сподівалася, що він не завадить Алеку прилетіти на острів. Після читання звіту їй було необхідно обов'язково з ким-небудь поділитися своїми сумнівами. А поки слід прибрати його куди – небудь подалі від цікавих очей. У баштовій кімнаті був сейф. Туди вона його і покладе. Елізабет прийняла ванну, натягнула на себе старий светр і неабияк потерті джинси і спустилася вниз в бібліотеку, щоб взяти звіт.

Звіту в бібліотеці не було.

Глава 19

Кімната виглядала так, немов по ній пронісся ураган. Вночі шквальний порив вітру відчинив скляні двері на веранду і, увірвавшись в приміщення разом з дощем, розметав все на своєму шляху. На мокрому килимі лежало кілька листків зі звіту, інші, мабуть, були віднесені вітром.

Елізабет підійшла до розкритих дверей і виглянула назовні. На галявині не видно було жодного машинописного листа. Вітер, мабуть, всі їх скинув з скелі в море.

В ОДНОМУ ЕКЗЕМПЛЯРІ. Вона повинна дізнатися ім'я людини, якого Сем найняв провести негласне розслідування. Може бути, Кейт Ерлінг підкаже, де його шукати. Але хіба Кейт Ерлінг поза підозрою? Все це схоже на яку-то дику, жахливу гру, де всі один одному не довіряють. Тепер треба бути подвійно обережною.

Раптом Елізабет згадала, що вдома ні крихти. Вона встигне зробити всі необхідні покупки в Калі-ді-Вольпе і повернутися назад до приїзду Алека. У шафі у вітальні знайшла свій старий плащ і захопила шарф, щоб покрити голову. Коли дощ перестане, вона спробує відшукати на території вілли хоча б частину листків з віднесеного вітром звіту. На кухні зняла з гака ключі від джипа, через задні двері пройшла під навіс, де він стояв.

Вона прогріла мотор і обережно подала машину заднім ходом. Розвернувшись, стала повільно, на гальмах, з'їжджати по під'їзній алеї вниз. Доїхавши до кінця алеї, згорнула праворуч на вузьку гірську дорогу, яка вела в маленьке селище Калі-ді-Вольпе, що розкинувся внизу біля підосви скелі. У цю годину дорога була порожня; по ній взагалі рідко їздили, так як на вершині скелі, крім вілли Роффів, стояло всього два-три будинки. Елізабет подивилася наліво і далеко внизу побачила все ще не прийшло в себе після вчорашнього шторму чорне з просіданням, сердите море.

хала вона повільно, так як ця частина шляху була найбільш небезпечною. Вузька дорога – на ній насилу могли розминутися дві машини – була пробита прямо в скелі, по краю скелі. Праворуч вертикально вгору піднімалася суцільна кам'яна стіна, ліва ж межа дороги взагалі була відсутня, замість неї зияла прірва в кілька сотень футів висотою, прямовисно йшла прямо в море. Елізабет намагалася триматися ближче до стіни і не спускала ноги з гальма, щоб в потрібний момент утримати машину від розгону на круто зростаючому в цьому місці ухилі дороги..

Машина наближалася до кругого повороту. Елізабет швидко натиснула на педаль гальма.

Машина як ні в чому не бувало неслася вниз, набираючи швидкість.

Вона не відразу зрозуміла, в чому справа. Щосили натиснула на педаль, і знову ніякого результату. Серце її шалено забилося. Машина вписалася в поворот і покатила вниз, з кожною секундою нарощуючи швидкість. Вона знову натиснула на педаль.

Попереду замаячив новий поворот. Елізабет не спускала очей з дороги, не наважуючись поглянути на спідометр, але краєм очі бачила, що стрілка вже ось-ось наблизиться до межі. По її спині пробіг мороз. Ось вона вже увійшла в поворот, машину на швидкості різко занесло. Задні колеса заслизнули до краю прірви, але машина, дивом вирівнявшись, ще стрімкіше понеслася вниз. Ніщо вже не могло зупинити її смертельного падіння в безодню: ні бар'єри, ні важелі управління, а попереду її чекали все нові і нові повороти. Мозок Елізабет гарячково працював, шукаючи можливість для порятунку. Може, вистрибнути на ходу? Вона кинула погляд на спідометр. Машина йшла зі швидкістю сімдесят миль на годину і постійно збільшувала її на вузькій стрічці нічим не захищеної гірської дороги. Смерть неминуча. І в якусь хвилину вона чітко усвідомила, що зараз її вбивають, як до цього холоднокровно вбили її батька. Сем прочитав звіт, за що і був позбавлений життя. Тепер настала її черга. І вона так і не впізнає ім'я вбивці, того, хто настільки ненавидів їх, що пішов на найжахливіше з усіх злочинів. Було б набагато легше, якби він був незнайомцем. Але він був одним з тих, кого вона прекрасно знала. І це було найприкріше. Перед очима встали знайомі обличчя: Алек. . . Іво. . . Вальтер. . . Шарль. . . Хто -то з них, більше нікому. *Хто -то у вищому ешелоні влади.*

Причину її смерті припишуть нещасному випадку, як раніше нещасному випадку приписали смерть Сема. Сльози градом текли з очей Елізабет, змішуючись з крапельками дощу, але вона їх не помічала. Джип стало все частіше заносити на мокрій дорозі, і вона, судорожно вчепившись в рульове колесо, намагалася вирівняти його. Вона знала, що жити залишилося всього кілька секунд, перш ніж вона зірветься в прірву. Від жаху і неймовірної напруги тіло її оніміло, а руки, що обхопили кермо, здавалися їй чужими і дерев'яними. Вона залишилася одна в цілому світі, мчачись на величезній швидкості назустріч своїй загибелі, і тільки вітер без замовчування завивав їй у вуха: «Літимо зі мною!» – і рвав і штовхав машину, намагаючись скинути її з дороги. Джип знову сильно занесло, і Елізабет зробила відчайдушну спробу знову вирівняти його, згадавши, чому її вчили.. *Завжди повертай кермо в бік заносу.* Машина і на цей раз виявилася слухняною керму і, вирівнявшись, знову продовжила свій стрімкий біг під гору. Елізабет глянула на спідометр ... вісімдесят миль на годину. Немов пущена пращою, машина на величезній швидкості наближалася до чергового кругого повороту, і Елізабет зрозуміла, що на цей раз вже не зуміє вписатися в нього.

Все життя в ній, здавалося, замерло, відгороджене тонкою плівкою від реальності.. Вона почула голос батька, який говорив їй: «Що ти робиш тут одна в темряві?», і він взяв її на руки і поніс нагору в ліжко, і ось вона на

сцені, танцює, і все кружляє і кружляє, і не може зупинитися, і мадам Неттурова голосно кричить на неї (або це вона сама кричить? відзначати?) І Елізабет подумала, що тепер вже ніколи не побачить Ріса, і вона стала кликати його, і плівка зникла, але кошмар залишився. І джип кулею наближався до повороту. Зараз вона зірветься в прірву. Єдине, про що вона зараз подумки молила Бога, – щоб все скінчилося якомога швидше.

У цей момент попереду, праворуч від себе, мало не доїжджаючи до повороту, Елізабет помітила вузьку смужку протипожежної просіки, пробитої зверху вниз прямо в скелі.. Для вирішення залишалися лічені частки секунди. Вона не знала, куди веде просіка, знала тільки, що вгору, що це зупинить її стрімкий спуск і дасть їй хоч який шанс на порятунок. І вона вирішилася. У той момент, коли джип на страшній швидкості наблизився до просіки, вона різко рвонула кермо вправо.. І хоча задні колеса почали було ковзати, інерція стрімкого руху встигла занести передні на гравій просіки, і джип з надривним виттям вже мчав вгору.. Елізабет, вчепившись в кермо, намагалася втриматися на вузькій смужці, облямованій праворуч і ліворуч ланцюжками рідкісних дерев, що підступали прямо до просіки, так що їх гілки боляче хлюпали її по руках і голові, коли вона проносилася повз них. Вона глянула вперед і, на свій жах, побачила внизу все те ж оскраженіле Тірренське море. Просіка просто вела до іншої сторони скелі. Порятунок не було.

Обрив стрімко наближався, занадто стрімко, щоб встигнути вистрибнути з машини. Ось він вже зовсім поруч, а внизу безкрайне море. У цей момент джип різко занесло, і останнє, що встигла помітити Елізабет, було вирросло, немов прямо з – під коліс машини, дерево, потім пролунав вибух, який, здавалося, заповнив собою весь всесвіт.

І в ту ж мить запанували тиша і спокій.

Глава 20

Прокинулася вона на лікарняному ліжку, і першим, кого побачила, був Алек Ніколз.

– А в будинку хоч кулею покити, чим же я тебе годувати стану, – прошепотіла вона і розридалася.

Очі Алека наповнилися болем, він ніжно обійняв її і притиснув до своїх грудей.

– Елізабет!

– Все в порядку, Алек, – пробурмотіла вона. – Страшне вже позаду.

І це було правдою. Здавалося, кожна клітинка її тіла тремтить від болю і страждань, але вона жива, і в це вірилося насилу. Вона згадала свій смертельний спуск і вся похолоділа від жаху.

– Давно я тут перебуваю?

Голос її був слабким і хриплим.

– Тебе сюди привезли два дні тому. Весь цей час ти була без свідомості. Доктор каже, що ти дивом врятувалася.

Всі, хто бачив місце катастрофи, стверджують, що ти повинна була загинути. На тебе випадково наштовхнулися лісничі і негайно доставили сюди. У тебе невеликий струс і маса забоїв, але, слава Богу, всі кістки цілі. – Він запитливо глянув на неї і запитав: – А навіщо ти піднялася на вершину скелі по протипожежній просіці?

Елізабет розповіла все як було. Жах відбився на його обличчі, коли разом з нею він пережив безвихідне відчай її моторошного спуску. Слухаючи, він раз у раз повторював: «Боже мій!» Коли вона закінчила, Алек був блідий як полотно.

– Яка дурна і жахлива випадковість!

– Це не випадковість, Алек.

Він в подиві глянув на неї:

– Що означає «не випадковість»?

І справді, звідки ж йому знати правду? Він адже не читав звіту.

– Хто –то вивів з ладу гальма.

Він недовірливо похитнув головою.

– Навіщо?

Тому що... Ні, вона не може сказати правду. Поки не може. Хоча і довіряє Алеку більше всіх. Просто ще не прийшов час. Треба прийти в себе, одужати і все ретельно обдумати.

– Не знаю, – ухильно відповіла Елізабет. – Але я майже впевнена, що хто –то до них доклав руку.

Вона глянула йому в очі і побачила, як одне за іншим промайнули в них недовірливість, здивування і, нарешті, гнів.

– Ми знайдемо цього негідника.

Голос його був суворим.

Підійшовши до телефону, він підняв трубку і через кілька хвилин вже говорив з начальником поліції Олбії.

– Алек Ніколз у телефону, – сказав він. – Я ... Спасибі, вона себе почуває добре ... Спасибі. Я передам їй. Я дзвоню з приводу джипа, на якому вона їхала. Де він?.. Нехай там і стоїть. Прослідкуйте за цим, будь ласка. І знайдіть хорошого механіка. Через півгодини буду у вас.

Він поклав трубку на важіль.

– Джип в поліцейській дільниці, в гаражі. Я відправляюся туди.

– Я їду з тобою.

Він здивовано подивився на неї.

– Доктор сказав, що ти повинна побути в ліжку принаймні два –три дні. Ти ж не можеш...

– Я їду з тобою, – вперто повторила Елізабет.

Сорок п'ять хвилин по тому, незважаючи на бурхливі протести лікаря, Елізабет, вся в синцях і кровопідтеках, наполягши на своєму, була виписана з лікарні під свою відповідальність і разом з Алеком Ніколзом вирушила в поліцейський гараж.

Луїджі Ферраро, начальник поліції Олбії, був літнім смаглим сардом з величезним животом і кривими ногами. Його заступник, інспектор Бруно Кампанья, немов каланча, височів над своїм начальником. Це був міцного складання п'ятдесятирічний чоловік, неквапливий і ґрунтовний. Обидва вони разом з Елізабет і Алеком спостерігали, як механік обстежував нижню сторону джипа, піднесеного над підлогою за допомогою невеликого гідравлічного підйомника. Ліве переднє крило і радіатор були зім'яті в корж і залиті соком дерева, в яке врзався джип. Елізабет при вигляді машини зробилося погано, і вона змушена була спертися на руку Алека. Він пристрасно подивився на неї:

– Ти впевнена, що тобі не стане гірше?

– Я прекрасно себе почуваю, – збрехала Елізабет.

У неї від слабкості тремтіли коліна, і вона відчувала себе сильно втомленою. Але вона повинна побачити все своїми очима. Механік протер руки замасленою ганчіркою і підійшов до них.

– Тепер так вже не роблять машини, – сказав він.

«Це – то мене і врятувало», – подумала Елізабет.

– Будь-яка інша машина розбилася б вщент.

– А що з гальмами ? – запитав Алек.

– З гальмами? Нічого. Гальма в порядку.

Елізабет раптом охопило дивне почуття нереальності того, що відбувається.

– Що... що ви сказали?

– Вони цілі і придатні до вживання хоч зараз. Це я і мав на увазі, коли сказав, що тепер так вже не роблять.

– Але це неможливо, – перебила його Елізабет. – Гальма були несправні.

– Міс Рофф вважає, що хто – то їх вивів з ладу, – пояснив начальник поліції.

Механік похитнув головою:

– Але цього не може бути, синьйор.

Він повернувся до джипу і ткнув пальцем під колеса.

– Є тільки два способи, за допомогою яких можна fregare. . . – він обернувся в бік Елізабет, – вибачте, синьйорина. . . напакостити в гальмах на джипі. Можна або перерізати гальмівні шланги, або відгвинтити цю гайку, – він ткнув в неї пальцем, – і дати витекти гальмівної рідини. Але ви самі бачите, що шланги цілі, а рівень рідини в бачці я перевірів: він сповнений.

Начальник поліції обернувся до Елізабет і сказав заспокійливо:

– Можна припустити, що у вашому стані вам могло...

– Одну хвилиночку, – перебив його Алек і обернувся до механіка: – А міг хто – небудь перерізати, а потім, побачивши, що затія провалилася, замінити шланги на цілі або спустити рідину, а потім заново наповнити бачок?

Механік вперто покидав головою:

– Містер, до цих гальм ніхто не торкався.

Він взяв ганчірку і ретельно протер нею масло навколо гайки бачка з гальмівною рідиною.

– Бачите цю гайку ? Якщо б її відгвинчували, на ній видно були б свіжі сліди від гайкового ключа. Голову дам на відсікання, що до гайки за останні півроку взагалі ніхто не торкався. З гальмами все гаразд. А не вірите, дивіться самі.

З цими словами він підійшов до стіни і натиснув на кнопку. Пролунав буркотливий звук, і гідравлічний підйомник повільно опустив джип на підлогу. Механік сів у нього, завів мотор і подав заднім ходом до дальньої стіни гаража. Коли джип майже торкнувся стіни, механік переключив швидкість, і машина понеслася прямо на інспектора Кампанью. Елізабет вже відкрила рот, щоб закричати, але в цей момент джип різко пригальмував в дюймі від нього. Механік, не звертаючи уваги на красномовний погляд інспектора, сказав:

– Переконалися? Гальма в повному порядку.

Тепер вони всі дивилися на Елізабет, і вона знала, про що вони думають. Але від цього їй було нітрохи не легше. Вона і зараз відчувала, як тисне на педаль і нічого не відбувається. Але поліцейський механік переконливо довів, що гальма в порядку. Може, він з ними заодно? Але тоді заодно з ними і начальник поліції. Ерунда яка-то. Або я схожу з розуму, пронеслося в голові у Елізабет.

– Елізабет... – безпорадно розводячи руками, проговорив Алек.

– Коли я спускалася в цьому джипі з гори, гальма не працювали.

Алек випробовує поглядів на неї, потім знову обернувся до механіка:

– Припустимо, хто – то вирішив вивести з ладу гальма в цьому джипі. Як ще він міг би це зробити?

Несподівано в розмову втрутився інспектор Кампанья:

– Він міг би намочити гальмівні колодки.

Елізабет відчула, як її охоплює хвилювання.

– Що тоді?

– Коли колодки притиснуться до обода колеса, між ними і колесом не виникне зчеплення, вони будуть просто ковзати відносно один одного.

Механік ствердно кивнув.

– Він правий. Тільки... – він повернувся до Елізабет, – скажіть, будь ласка, а коли ви від'їхали, гальма були в порядку?

Елізабет згадала, як гальмувала, коли виводила машину з – під навісу, як трохи пізніше пригальмувала на перших поворотах.

– Так, вони чудово працювали.

– Ось вам і відповідь, – з торжеством сказав механік. – Гальма намочили від дощу.

– Стоп, стоп, – втрутився Алек. – А хіба цей гіпотетичний « хто-то » не міг намочити їх раніше, перед тим, як вона від'їхала?

– Не міг, – стримуючись, відповів механік, – якби він намочив їх до того, як вона від'їхала, вона б взагалі не змогла від'їхати.

Начальник поліції повернувся до Елізабет:

– Дощ – небезпечна штука, міс Рофф. Особливо на цих вузьких гірських дорогах. Такі речі тут трапляються часто.

Алек дивився на Елізабет, не знаючи, що робити далі. Вона ж відчувала себе круглою дурою. Значить, все ж це дійсно був нещасний випадок! й захотілося скоріше піти звідси. Вона подивилася на начальника поліції.

– Я... Вибачте мене, що доставила вам стільки занепокоєння.

– Ну що ви ! Вважаю за задоволення ... Я маю на увазі ... я страшно засмучений тим, що сталося, але завжди радий служити вам. Інспектор Кампанья відвезе вас на віллу.

* * *

– Ти мене пробач, бабуся, – сказав їй Алек, – але видок у тебе, прямо скажемо, неважнецький. А тому негайно в ліжку, і пару днів з неї не вилазити. Я замовлю їду по телефону.

– Якщо я буду лежати, хто тобі буде готувати?

– Я, – оголосив Алек.

Того вечора він сам приготував обід і приніс їжу прямо їй в ліжко.

– Боюся, що кухар з мене не ахті, – сказав він, ставлячи піднос перед Елізабет.

Він явно себе переоцінював. Найгіршого кухаря взагалі важко було знайти на світі. Кожна страва була або пересмажена, або недоварена, або пересолена. Але вона змусила себе все це з'їсти, в першу чергу, тому що була голодна, в другу, тому що не хотіла образити відмовою Алека. Він буквально не відходив від її ліжка, забавляючи її розмовами на різні теми. Але ні словом не обмовився про її дурну поведінку в поліцейському гаражі. І вона йому була за це жахливо вдячна.

* * *

Кілька днів вони провели на віллі вдвох: Елізабет – не вилазячи з ліжка, Алек – в клопотах про неї, готуючи їй їжу, читаючи їй книги. Протягом усього цього часу не змовчав телефон. Кожен день дзвонили Іво і Симонетта, щоб впоратися про її стан, і Олена, і Шарль, і Вальтер. Навіть один дзвін подзвонити Іво і Симонетта, щоб впоратися про її стан, і Шарль, і Вальтер.

– Загалом, я здорова, – говорила вона всім їм. – Не треба приїжджати. Скоро буду знову в Цюріху.

Подзвонив Ріс Вільямс. Коли в трубці зазвучав його голос, Елізабет зрозуміла, як сильно скучилася по ньому.

– Чув, ти вирішила перещеголяти Елену, – сказав він, але в голосі його звучала тривога.

– Та ні. Я беру участь тільки в гірських гонках.

й і самій здавалося неймовірним, що вона могла жартувати на цю тему.

– Я радий, що з тобою все гаразд, Ліз, – сказав Ріс.

І слова, і тон, яким вони були сказані, зігріли їй душу.

Цікаво, він зараз один або з жінкою? Хто вона? Швидше за все яка-небудь красуня.

Щоб її чорт побрав!

– Ти знаєш, що стала новиною номер один ? – запитав Ріс.

– Ні.

– «Спадкоємиця ледь уникає загибелі в машині на гірській дорозі. І це лише через два тижні після того, як її батько, відомий...» Можеш сама дописати кінцівку.

Вони проговорили по телефону більше півгодини, і коли Елізабет повісила трубку, відчула себе значно бадьоріше. Ріс, здавалося, був щирий і явно турбувався про її стан. Подібним чином він, мабуть, поводився з усіма своїми жінками, і кожна з них відчувала, що він щирий у своїй зацікавленості. Це було невід'ємною частиною його чарівності. Вона згадала, як вони відсвяткували її день народження. *Micic Pic Вільямс.*

– У тебе вид Чеширського кота з «Аліси».

– Правда?

Вона завжди такою була після спілкування з Рисом. Може бути, сказати Рису про звіт, мигнуло у неї в голові.

Алек домовився, що в Цюріх їх доставить один з літаків фірми.

– Мені жахливо не хочеться так рано забирати тебе звідси, – тоном, що вибачається сказав він, – але є ряд невідкладних рішень, які треба прийняти негайно.

Політ в Цюріх пройшов без пригод. В аеропорту їх вже чекали репортери. Елізабет зробила коротку заяву про те, що з нею сталося, і потім Алеку вдалося безперешкодно посадити її в лімузин, і незабаром вони вже були на шляху в головну штаб-квартиру концерну.

* * *

У конференц-залі перебували всі члени Ради і Рис. Нарада вже йшла близько трьох годин, повітря було сизим від диму сигар і сигарет. У Елізабет, ще не повністю прийшла в себе після хвороби, моторошно хворіла голова і стукало у скронях. *Нічого страшного, міс Рофф. Коли пройде струс, головні болі припиняться самі собою.*

Вона обвела поглядом напружені, злі обличчя і сказала:

– Я проти вільного продажу акцій.

Вони вважали її впертою і свавільною. Якби вони знали, як близька вона була до того, щоб піти у них на поводу. Але зараз це було неможливо. Хто –то з них був ворог. І якщо вона поступиться їх вимогам, перемога дістанеться йому.

Кожен з них по своєму намагався урезонити її.

– «Роффу і синам», – розважливо сказав Алек, – потрібен досвідчений президент. Особливо зараз. Заради всіх нас, заради тебе, нарешті, мені б не хотілося бачити тебе в президентському кріслі.

– Ти – красива, молода жінка, carissima, – впирав на чарівність Іво. – Весь світ біля твоїх ніг. Чому ж ти хочеш закабалити себе і впрягся в нудне і нецікаве справу, коли можна чудово прожити життя, подорожуючи...

– Я вже помандрувала, – сказала Елізабет.

Шарль більше покладався на логіку:

– Волею нещасного випадку ви виявилися власницею контрольного пакета акцій, але хіба це дає вам моральне право керувати концерном? У нас маса серйозних проблем. Під вашим керівництвом ми додамо до них ще купу нових.

Вальтер без обиняків заявив:

– У фірми і так досить труднощів. Ви навіть не уявляєте їх масштабу. Якщо відмовитися зараз дозволити вільну торгівлю акціями, потім буде пізно.

Елізабет відчувала себе немов в кільці облоги. Вона слухала їх, подумки даючи оцінку їх виступам, зважуючи кожне їх слово. Всі вони будували свої аргументи виходячи з блага концерну, але хто –то з них прагнув розвалити його зсередини.

Одне було ясно. Вони хотіли, щоб вона вийшла з гри, щоб акції надійшли у вільний продаж, щоб «Рофф і сини» вийшли з-під сімейного контролю. Дозволь вона їм взяти гору, і шанси зловити за руку злочинця лопнуть як мильний міхур. Поки вона сидить на цьому місці, ще залишається можливість з'ясувати, хто саботує концерн.

Вона збереже за собою це місце рівно на стільки, скільки буде потрібно часу, щоб з'ясувати все до кінця. Недарма останні три роки вона невідлучно перебувала при Семі. Дещо – що вона засвоїла. Спираючись на допомогу набраних Семом компетентних працівників, вона продовжить справу і політику батька. Загальне прагнення членів Ради змусити її піти тільки зміцнювало її рішення залишитися в Раді будь-що.

Вона оголосила, що пора кінчати нараду.

– Моє рішення вам відомо, – сказала Елізабет. – Природно, керувати концерном я буду не одна. Тим більше що багато чого я ще не знаю. Але впевнена, що можу розраховувати на вашу допомогу. Сподіваюся, поступово ми зможемо впоратися з усіма проблемами.

Все ще бліда після всього пережитого, вона сиділа на чолі Ради і здавалася зовсім юною і беззахисною.

Іво безпорадно сплеснув руками.

– Хто – небудь, скажіть їй, що вона чинить нерозумно!

Рис обернувся до Елізабет і посміхнувся:

– Думаю, ніхто з нас не посміє заперечувати жінці.

– Дякую, Мал.

Елізабет обвела очима всіх присутніх.

– Одна маленька формальність. Вже оскільки волею випадку я зайняла місце свого батька, вважаю, у вас не буде заперечень офіційно підтвердити мої повноваження.

Шарль втомився на неї.

– Чи має це означати, що ви претендуєте на пост президента?

– Фактично, – сухо помітив йому Алек, – Елізабет вже президент. Просто вона ввічливо вказує нам на можливість з честю вийти з делікатного положення, в якому ми опинилися.

Прийшовши, Шарль сказав:

– Ладно, вношу пропозицію про обрання Елізабет Рофф президентом концерну «Рофф і сини».

– Підтримую цю пропозицію, – сказав Вальтер.

Пропозиція була прийнята одноголосно.

«У цьому році президентам так не щастить, – подумав він з сумом. – Багатьох вже немає на світі».

Розділ 21

Елізабет як ніхто інший розуміла, яку тяжку відповідальність звалила на свої плечі. Від неї як від керівника концерну тепер залежала робота десятків тисяч людей. Вона як у повітрі потребувала допомоги, але не знала, на кого може покластися, кому довіритися. Найбільше їй хотілося поділитися своїми міркуваннями з Алеком, Рисом і Іво, але до цього вона ще не була готова. Занадто рано. Вона викликала до себе Кейт Ерлінг.

– Так, міс Рофф?

Елізабет змішалася, не знаючи, як почати. Кейт Ерлінг багато років пропрацювала у батька. Їй як нікому іншому були відомі всі підводні течії, невидимі для сторонніх очей на оманливо спокійній поверхні. Всі нитки управління механізмом концерну проходили через її руки, тільки їй були відомі плани і задуми Сема Роффа, його почуття. Кейт Ерлінг могла б стати дуже сильним союзником.

Нарешті Елізабет сказала:

– Батько просив, щоб йому представили який-то конфіденційний звіт, Кейт. Вам що-небудь відомо про це?

Кейт Ерлінг нахмурила брови, згадуючи, потім негативно покачала головою.

– Зі мною він цього не обговорював, міс Рофф.

Елізабет зробила новий захід.

– Якби мій батько хотів провести приватне розслідування, куди б він звернувся?

Кейт без запинки викарбувала:

– В наш відділ безпеки.

Куди завгодно, але тільки не туди.

– Дякую, – сказала Елізабет.

Доведеться обійтися без союзників.

На робочому столі у неї лежав поточний фінансовий звіт. Елізабет прочитала його зі зростаючим почуттям сум'яття і тривоги, після чого викликала до себе фінансового інспектора концерну. Його ім'я було Вілтон Краус. Він виглядав молодше, ніж вона очікувала. Здібний, енергійний, в очах ледь помітна перевага. Швидше за все за плечима Вища економічна школа в Уортоні або Гарвардський університет.

Елізабет без обиняків приступила до справи:

– Яким чином такий гігант, як «Рофф і сини», міг опинитися на межі банкрутства?

Краус подивився на неї і потиснув плечима. Він не звик звітувати перед жінками. Сказав поблажливо:

– Ну як би вам це пояснити коротше...

– Почнемо з того, – не дуже ввічливо перебила його Елізабет, – що за два роки до цього наш концерн всі основні капіталовкладення здійснював сам.

Вона побачила, як від несподіванки у нього витягнулося обличчя.

– Ну... тобто так, мадам.

– Так чому ж ми так сильно заборгували банкам?

Він зробив судорожний ковтальний рух і сказав:

– Кілька років тому ми почали здійснювати програму широкомасштабного розширення. Ваш батько і всі члени Ради вирішили, що частина грошей під це розширення має сенс взяти в борг у банків у вигляді короткострокових позик. В даний час сума наших зобов'язань різним банкам становить шістсот п'ятдесят мільйонів доларів. Термін виплати по деяким з них вже закінчився.

– Вже прострочений, – поправила його Елізабет.

– Ви маєте рацію, мадам. Вже прострочений.

– Ми виплачуємо понад початкову облікову ставку один відсоток плюс пеня за прострочення. Чому ж ми відразу не сплатили прострочені позики і тим самим не скоротили загальну суму нарахованих відсотків?

Він вже перестав дивуватися.

– У зв'язку з м-м-м... деякими надзвичайними обставинами надходження грошей в казну виявилось значно нижче очікуваного. Зазвичай в таких випадках ми звертаємося в банки з проханням продовжити терміни сплати

боргів. Однак з-за виниклих проблем, величезних виплат за судовими позовами, збиткових лабораторних досліджень і...

Він тепер остаточно оговтався від початкового шоку, і факти сипалися з нього як з рогу достатку.

Елізабет мовчки слухала його, придивляючись, гадаючи, на чиєму він боці. Поглянувши ще раз в балансний звіт, спробувала з'ясувати, з якого моменту почався спад. Документ свідчив, що різкий стрибок вниз стався протягом останніх трьох кварталів, у зв'язку з величезними виплатами за судовими позовами, занесеними в графу «Непередбачені витрати (одночасні)». Уява тут же намалювала вибух в Чилі, що повисла в повітрі отруйна хмара. У вухах зазвучали крики жертв. Понівечені вибухом трупи людей. Сотні госпіталізованих. А в кінці кошмару людський біль і страждання діловито зведені до грошей і поміщені в графу: «Непередбачені витрати (одночасні)».

Відірвавшись від звіту, Елізабет підняла очі на Вілтона Крауса.

– Якщо вірити вашому звіту, пан Краус, то наші проблеми носять тимчасовий характер. Значить, не все ще втрачено. Ми все той же «Рофф і сини». Жоден банк світу не наважиться відмовити нам в позиках.

Тепер настала його черга дослідно поглянути на неї. Від колишнього зарозумілості не залишилося і сліду, і він поводився більш обачно.

– Вам, напевно, відомо, міс Рофф, – обережно почав він, – що репутація для фармацевтичної фірми не менш важлива, ніж її продукція.

Від кого вона вже чула це? Від батька? Алека? Згадала: від Піса.

– Продовжуйте.

– Наші проблеми отримали занадто широкий розголос. Світ бізнесу – це світ джунглів. Варто конкурентам побачити, що ви поранені, як вони тут же кидаються вас добивати. – Трохи помовчав, він закінчив: – Ось вони і кинулися нас добивати.

– Іншими словами, – сказала Елізабет, – наші конкуренти заспівали з нашими банкірами.

Він схвально посміхнувся їй.

– Ось саме. Резерви на позики у банків зазвичай обмежені. Якщо вони переконані, що краще ставити на А, ніж на В...

– А вони *Переконані* в цьому?

Він нервово пригладив своє волосся.

– З тих пір як не стало вашого батька, мені вже кілька разів дзвонив по телефону герр Юліус Бадратт. Він очолює консорціум банків, з якими ми маємо справу.

– Чого ж хоче герр Бадратт?

Вона знала, що почує.

– Він хоче знати, хто стане президентом «Роффа і синів».

– А ви знаєте, хто новий президент? – запитала Елізабет.

– Ні, мадам.

– Я.

Вона бачила, як він спробував приховати своє здивування.

– Як ви думаєте, що станеться, коли ця новина дійде до пана Бадратта?

– Він нам негайно вставить затичку, – вирвалося у Вілтона Крауса.

– Я поговорю з ним, – сказала Елізабет. Вона відкинулася в своєму кріслі і посміхнулася. – Кава хочете?

– Я... це... так, дякую.

Елізабет помітила, як його напруга спала. Він зрозумів, що вона влаштувала йому випробування і що він витримав його.

– Мені потрібна ваша порада, – сказала Елізабет. – Доктор Краус, опинися ви в моєму положенні, що б ви зробили?

До нього знову повернулася колишня поблажливість.

– Все дуже просто, – впевненим тоном сказав він. – У «Роффа і синів» величезні активи. Якби ми пустили у вільний продаж значну кількість акцій, ми б легко отримали необхідні суми, щоб оплатити наші банківські позики.

Тепер вона знала, на чиєму він боці.

Глава 22

Гамбург

П'ятниця, 1 жовтня [11](#) – 2.00

Вітер дув з моря, і ранкове повітря був влаштований і свіжий. У Ріпербані, злачному районі Гамбурга, вулиці були до відмови забиті відвідувачами, які прагнуть скуштувати забороненого плоду. Ріпербан потрапляв всім смакам: випивка, наркотики, дівчатка, хлопчики [hhh] за подібну ціну можна було дістати все що завгодно.

Яскраво освітлені бари, де офіціантки обслуговували клієнтів не тільки за столиками, займали всю головну вулицю, в той час як на Гросс Фрайхайд розміщувалися заклади більш фривольної властивості – в основному стриптизи. Вся Хербертштрассе, кварталом нижче, була віддана у владу пішоходам, і по обидва її боки тягнулися апартаменти повій, що сиділи біля вікон і демонстрували свої принади крізь прозорі сальні, поношені нічні сорочки. Ріпербан – величезний секс-ярмарок, де можна купити все. Пуританам секс пропонувався в його місіонерському варіанті; тим, хто любив різноманітність, пропонувалися і канілінгус, і аналінгус, і педерастія. У Ріпербані можна було купити собі дванадцятирічних хлопчика або дівчинку або одночасно переспати з мамою і донькою. Або, якщо вже вам так хочеться, ви могли подивитися, як жінку обслуговує величезний дог, або, знову ж таки на ваше прохання, вас могли стіпати батоном до тих пір, поки ви не отримаєте свій жаданий оргазм. Ви могли найняти беззубу стару, яка в самому людному місці зробить вам фелляцію, або закупити оргію в суцільно заставленій дзеркалами спальні зі стількома дівчатками або хлопчиками, скільки вимагає ваше лібідо і дозволяє гаманець. Ріпербан пишається, що може потрапити будь-якому смаку. Повії молодше, одягнені в короткі спіднички і туго облягають їх бюсти блузки, безперервно курсують по вулицях, пропонуючи себе чоловікам, жінкам і навіть тісно обнявшись парочкам.

Кінооператор, оточений невеликим натовпом дівчат і яскраво нафарбованих юнаків, повільно рухався по

вулиці. Він не звертав на них ніякої уваги, поки не зупинився біля білокурої дівчини, якій на вигляд можна було дати років вісімнадцять. Вона стояла, притулившись до стіни будинку, і розмовляла зі своєю подругою. Коли оператор ступив до неї, вона обернулася і посміхнулася йому.

– Візьми нас на пару, Лібхен. Не пошкодуєш.

Оператор вивчає оглянув її з ніг до голови і сказав:

– Ні, тільки ти.

Подруга потиснула плечима і відійшла.

– Як тебе звуть?

– Хілді.

– Хочеш знятися в кіно, Хілді ? – запитав оператор.

Дівчина залишила його зневажливим поглядом.

– Herr gott! Що ти мені локшину на вуха вішаєш?

Він посміхнувся і довірливо проговорив:

– Та ні ж. Я правда пропоную тобі знятися у фільмі. Порнографічному. Я роблю їх для свого друга.

– Тобі це буде коштувати п'ятсот марок. Гроші вперед.

– Gut.

Вона відразу пошкодувала, що не зажадала більше. Ну так гаразд, треба буде спробувати здерти з нього які-небудь преміальні.

– Що я повинна робити ? – запитала Хілді.

* * *

Хілді нервувала.

Вона лежала гола на ліжку в маленькій, бідно обставленій кімнаті, мовчки дивлячись на знаходилися там трьох чоловік, і думала: «Що-то тут не так». І інстинкт самозбереження, що розвинувся на вулицях Берліна, Мюнхена і Гамбурга, вже неодноразово виручав її у важких ситуаціях, і вона звикла покладатися на нього. Що-то турбувало її в цих людях. Вона б хотіла піти звідси, поки ще нічого не почалося, але вони вже сплатили їй обіцяні п'ятсот марок авансу і пообіцяли по закінченні сплатити ще п'ятсот, якщо вона добре виконає свою роль. Це вона робить. Вона була професіоналом і пишалася своїм умінням. Вона глянула на лежачого біля неї на ліжку голого чоловіка. Він був мускуліст, добре складний і абсолютно без волосся. Але не це турбувало Хілді, а його обличчя. Воно було занадто старим для такого роду фільмів. Але найбільше пригнічував Хілді глядач, скромно дотикнувся в самому далекому кутку кімнати. На ньому були довге, до п'ят пальто, великий капелюх і темні окуляри. Хілді так і не зрозуміла, чоловік це або жінка. Але від цього опудала віяло холодом. Хілді тремтятьми від хвилювання пальцями відчула червону стрічку, яку вони навіщо змусили її надіти на шию. Кінооператор сказав:

– Гаразд. Всі готові? Почали.

Застряг апарат. Хілді сказали, що потрібно робити.

Чоловік лежав на спині. Хілді приступила до роботи.

Почала вона здалеку: від вух і шиї, вміло використовуючи язик і губи, спустилася вниз до грудей і живота, губами і язиком, немов метелик крилами, легко торкаючись його паху, потім пеніса, потім вниз по кожній нозі окремо аж до великих пальців, повільно облизуючи кожен з них, спостерігаючи, як починається ерекція. Вона повернула його на живіт, і язик повторив весь свій шлях знизу вгору, рухаючись повільно, зі знанням справи, відшукуючи всі ерогенні зони, виступи і лужки. Чоловік був повністю збуджений, пеніс його був твердий як камінь.

– Входи в неї ! – крикнув оператор.

Чоловік ривком перевернув її і, опинившись зверху, розсунув її стегна. Пеніс його був величезний. Хілді забула свої попередні страхи. Такого вона давно не відчувала!

– Глибше, глибше, лібхен – скрикнула вона в напівзабутті.

Чоловік рівномірно, як поршень, рухався вгору і вниз, і Хілді поступово стала все швидше і швидше допомагати йому стегнами. У кутку кімнати глядач подався вперед, стежачи за кожним їх рухом. Дівчина на ліжку закрила очі.

І все зіпсувала.

– Очі – закричав глядач.

Негайно пролунав наказовий голос оператора:

– Offen die Augen!

Налякана, Хілді відкрила очі. І глянула на свого партнера. Він був прекрасний. Від такого сексу вона і сама отримувала задоволення. Ритм чоловіка почастишав, і вона відчула, що ось-ось настане блаженство. Зазвичай вона ніколи не відчувала оргазму, якщо не вважати тих випадків, коли вони бували разом з подружкою. З клієнтами ж вона просто імітувала його, і досить вдало. Але оператор попередив її, що вона отримає преміальні тільки в разі оргазму. І тому вона розслабилася і стала думати про те, що купить собі на ці гроші, і ось тепер раптом відчула, що дійсно починає відчувати блаженне почуття оргазму.

– Schneller! – закричала вона. – Швидше!

Тіло її затремтіло.

– Ah, etzt! – в захваті залежала вона. – Es kommt! Кінчаю!

Глядач кивнув, і оператор владно сказав:

– Давай!

Руки чоловіки ковзнули до горла дівчини. Величезні пальці зімкнулися на ньому, перегороджуючи доступ повітря. Вона глянула в його очі, і те, що вона там побачила, наповнило її жахом. Вона спробувала закричати, але не змогла. Тіло її, ще тремтіння в лещатах оргазму, зробило спробу вивільнитися, але вбивця міцно притиснув до ліжка. Це був її кінець

Глядач упивався видовищем, дивлячись в очі вмираючої, радіючи її агонії, немов це була небесна кара, божественна відплата.

Здригнувшись востаннє, тіло дівчини затихло навіки.

Цюріх

Понеділок, 4 жовтня – 10.00

Коли Елізабет прибула в свій кабінет, то перше, що помітила на своєму робочому столі, був великий запечатаний конверт з грифом «Цілком таємно». Роздрукувавши його, вона вийняла доповідну записку з хімічної лабораторії. Внизу стояв підпис: Еміль Джиплі. Текст її строкавий технічними термінами, і Елізабет, пробігши його очима, спочатку нічого не зрозуміла. Вона знову прочитала записку. Потім ще раз, повільніше. Коли нарешті зрозуміла, про що мова, викликала Кейт.

– Повернуся через годину, – сказала вона секретарці і вирушила на пошуки Еміля Джиплі.

Він виявився високого зросту чоловіком, років тридцяти п'яти, з тонким, у веснянках обличчям і майже голим черепом, за винятком ниточки рудого волосся, півколом оббігали лисину. Він страшно нервував, і по всьому було видно, що не звик приймати в своїй маленькій лабораторії сторонніх осіб.

– Прочитала вашу доповідну записку, – сказала йому Елізабет. – Я багато чого там не зрозуміла. Не могли б ви мені допомогти розібратися, про що йде мова.

Джиплі миттєво перестав нервувати. Він весь подався вперед на стільці і швидко, впевнено заговорив:

– Я проводив експерименти за методом інгібування швидкої диференціації колагенів, використовуючи для цього мукополі-сахариди і методику блокування ферментації. Колаген, як відомо, являє собою фундаментальну основу всякої сполучної тканини.

– Безсумнівно, – вставила Елізабет.

Вона навіть і не намагалася вникнути в технічну сторону того, про що говорив Джиплі. Єдине, що вона зрозуміла, це те, що тема, над якою він працював, була спрямована на дослідження засобів блокування процесів старіння. І відкривала небачені перспективи в медицині.

Сидячи на стільці і ні словом більше не перебиваючи його пристрасний монолог, Елізабет думала про те, як все це геть змінить життя людей у всьому світі. Якщо вірити Джиплі, то не існувало ніяких обмежень, які б перешкоджали людям доживати до ста, ста п'ятдесяти, а то і, при бажанні, до двохсот років.

– Для цього не потрібно навіть ніяких уколів, – сказав Джиплі. – Завдяки знайденій формулі вміст можна буде приймати у вигляді таблеток або капсул.

Можливості препарату важко було переоцінити. Це вело до революційних соціальних змін. І до надходжень мільярдів доларів в скарбничку «Роффа і синів». Концерн і сам займеться виготовленням препарату, і продасть патент іншим фірмам. І навряд чи на землі знайдеться хто – або з тих, кому за п'ятдесят, хто відмовиться придбати хоч одну таблетку, яка допоможе йому або їй призупинити старіння. Елізабет насилу стримувала хвилювання, що охопило її.

– Як далеко ви просунулися в своїх експериментах?

– Як я вже повідомив вам у своїй доповідній записці, протягом чотирьох років я проводив експерименти на тваринах. Всі останні результати позитивні. Вакцина готова до клінічних випробувань.

Елізабет подобалися його натхнення і впевненість.

– Хто ще знає про ваші роботи? – запитала вона.

– Про це знав ваш батько. Тема абсолютно секретна. Це означає, що я зобов'язаний доповідати про хід експериментів особисто президенту концерну і одному з членів Ради.

Елізабет похолодала.

– Кому саме?

– Пану Вальтеру Гасснеру.

Елізабет трохи помовчала.

– З цього моменту будете доповідати тільки мені, – сказала вона, – і нікому іншому.

Джиплі здивовано подивився на неї.

– Добре, міс Рофф.

– Як скоро ми зможемо запустити таблетки у виробництво?

– Якщо все піде за планом, через півтора – два роки, починаючи з сьогоднішнього дня.

– Чудово. Якщо вам що – або буде потрібно – гроші, допомога, обладнання, – дайте мені знати негайно. Нічого не повинно затримувати вашу роботу.

– Дякую, мадам.

Елізабет встала, і Еміль Джиплі негайно схопився зі свого місця.

– Я радий, що познайомився з вами. – Він посміхнувся і сором'язливо додав: – Мені дуже подобався ваш батько.

– Дякую, – сказала Елізабет.

Сем знав про цю тему. Може бути, в цьому відгадка його небажання пустити концерн з молотка?

Біля дверей Еміль Джиплі повернувся до Елізабет:

– Ліки обов'язково витримає клінічні випробування.

– Будемо сподіватися, – сказала Елізабет.

Воно повинно їх витримати!

* * *

– Яким чином здійснюється контроль за надсекретним проектом?

– На всіх його стадіях? – запитала Кейт Ерлінг.

– Так, від початку і до кінця.

– Як вам відомо, у нас в стадії розробки знаходиться кілька сотень лікарських препаратів. Вони...

– Хто несе за них відповідальність?

– До певної суми – керуючі різних підрозділів, – відповіла Кейт Ерлінг.

– Якої суми конкретно?

– П'ятдесят тисяч доларів.

– А вище цієї суми?

– Необхідно спеціальне рішення Ради. Проект стає секретним, коли відомі дані вихідних експериментів.
– Тобто коли з'являється надія, що він буде успішним ? – запитала Елізабет.
– Абсолютно вірно.
– Яким чином відбувається засекречування?
– Якщо проект являє собою особливу важливість, вся робота переноситься в надсекретні лабораторії, наявні по ній документи вилучаються і кладуться в особливу папку з грифом «Цілком таємно». До цієї папки мають доступ три людини. Вчений, безпосередньо ведучий розробки, президент концерну і один з членів Ради.
– Як визначається член Ради, що курирує розробку секретної теми?
– Ваш батько призначив на цю посаду Вальтера Гасснера. Ледве були вимовлені ці слова, Кейт зрозуміла свою помилку.
Обидві жінки подивилися один на одного, і Елізабет сказала:
– Дякую, Кейт. На сьогодні все.
Елізабет ні словом не обмовилася про Джиплі. Але Кейт знала, що мала на увазі Елізабет. Вона могла знати про це або тому, що Сем сам розповів їй про проект, або вона за своєю ініціативою пронюхала про нього. Для кого-то третього.
Але цей проект був занадто важливий, щоб з ним що-небудь сталося. Елізабет повинна сама перевірити всі жити заходи обережності. І переговорити з Вальтером Гасснером. Вона потягнулася було до телефону, але передумала. Існував більш надійний спосіб.
Увечері цього дня Елізабет вже летіла звичайним рейсовим літаком до Берліна.

* * *

Вальтер Гасснер нервував.
Вони сиділи в кутовому кабінеті верхнього обіднього залу в «Папійоне» на Курфюрстендамм. Зазвичай, коли Елізабет приїжджала до Берліна в минулі часи, Вальтер завжди наполягав, щоб вони обідали у них вдома, з ним і Анною. На цей раз запрошення не було. Замість цього він запропонував їй зустрітися в ресторані. Коли не прийшов з Анни.
Вальтер Гасснер все ще походив на юнацьки стрункого і підтягнутого кіногероя, але де зовнішній глянець трохи поолупився і потьмянів. Обличчя його виглядало стурбованим і напруженим, а руки ні на секунду не залишалися в спокої. Що –то явно сильно пригнічувало і тривожило його. Коли інформувало його.
– Анна себе не дуже добре почуває. Тому і не прийшла.
– Що-небудь серйозне?
– Ні, ні. Все буде в порядку. Вона вдома, відпочиває.
– Я подзвоню їй і...
– Краще не треба її турбувати.
Це була дивна і незрозуміла розмова, зовсім не в дусі Вальтера, якого Елізабет завжди вважала повністю відкритим, що не вважає за потрібне приховувати свої почуття.
Елізабет переклала розмову на Емілія Джиплі.
– Те, над чим він працює, нам необхідно як повітря, – сказала вона.
Вальтер кивнув:
– Це буде грандіозна штука.
– Я попросила його доповісти про хід експериментів тільки мені особисто.
Раптово руки Вальтера припинили свій невпинний рух. Це було подібно до крику. Він подивився на Елізабет і запитав:
– Навіщо ви це зробили?
– Я не мала на увазі вас образити, Вальтер. Я б це зробила в будь-якому випадку і з будь-яким членом Ради. Просто я хочу вести справу, як сама вважаю необхідним.
Вальтер знову кивнув:
– Зрозуміло.
Але руки так і залишилися спокійно лежати на столі.
– У вас на це всі права.
Він через силу посміхнувся їй, і вона помітила, з якою працею йому це далось.
– Елізабет, – сказав він. – На ім'я Анни записаний пакет акцій на величезну суму. Вона ж не може отримати за них ні гроша без вашої згоди. Але їй це дуже необхідно. Я...
– Вибачте мене, Вальтер, але я проти того, щоб в даний час дозволити вільний продаж акцій.
Руки його знову нервово забігали.

Глава 24

Герр Юліус Бадратт був худим, сухим чоловічком, що нагадував богомола, одягненого в чорний сюртук. Його немов намалювала невміла дитяча рука, таким він був схематично-кутуватим. Ручки-сірники, ніжки-сірники і недомальована голова на марному тільці. Він нерухомо сидів навпроти Елізабет за величезним столом в конференц-залі «Роффа і синів». Зліва і праворуч від нього сиділи ще п'ятеро банкірів. Всі вони були одягнені в чорні сюртуки з манишками, білі сорочки і чорні краватки.. Вони, здавалося Елізабет, не стільки одяглися в парадні костюми, скільки натягнули на себе робочі спецвіски.. У душі Елізабет при вигляді їх холодних, байдужих осіб ворухилося недобре передчуття. Незадовго до відкриття наради Кейт внесла в зал піднос з кави і тільки що випеченими, чудово пахнуть тістечками. Всі чоловіки як один відмовилися від частування. Так само раніше вони відхилили запрошення Елізабет пообідати з нею. Вона вирішила, що це поганий знак. Весь вигляд їх говорив, що вони прийшли отримати належні їм гроші.
Елізабет почала:
– Перш за все дякую вам, що ви люб'язно погодилися сьогодні прийти сюди.
У відповідь вони пробурмотіли що-то ввічливо-нерозумно-ввічливе.

Вона набрала в груди побільше повітря.

– Я запросила вас, щоб попросити про продовження термінів сплати тих сум, які «Рофф і сини» вам заборгували.

Юліус Бадратт дрібно затряс головою.

– Вибачте мене, міс Рофф. Ми вже мали честь повідомити...

– Я не закінчила, – перебила його Елізабет і, окинувши їх усіх поглядом, продовжила: – На вашому місці я б відмовила.

Вони швидко поглянули на неї, потім в подиві один на одного.

– Якщо раніше вас долали сумніви з приводу можливості отримати борги з «Роффа і синів», коли президентом був мій батько – а він, як відомо, був блискучим бізнесменом, – то чи має сенс продовжувати терміни тепер, коли біля керма концерну встала жінка, яка нічого не смислить у справі?

– Ви самі відповіли на своє питання, – сухо сказав Бадратт. – У нас немає ніякого бажання...

– Я не закінчила, – знову сказала Елізабет.

Тепер вони насторожено спостерігали за нею. Вона подивилася на кожного з них окремо, упевнившись в повній їхній увазі. Це були швейцарські банкіри, якими захоплювалися і до яких з повагою ставилися їхні колеги у всіх частинах фінансового світу. Трохи нахилившись вперед, вони вичікувально дивилися на неї, і в їхніх очах світілася цікавість.

– Ви вже тривалий час співпрацюєте з «Роффом і синами», – продовжувала Елізабет. – Впевнена, що більшість з вас добре знали мого батька, і якщо це так, то, безсумнівно, він користувався у вас повагою і довірою.

Деякі з банкірів ствердно кивнули.

– Впевнена, панове, – незворушно продовжувала Елізабет, – що багато хто з вас мало не поперхнувся своїм ранковим кави, коли дізналися, що його місце зайняла я.

Один з банкірів посміхнувся, потім розлютився.

– Ви абсолютно праві, міс Рофф, – сказав він. – Може, це і невічливо з мого боку, але думаю, що висловлю загальну думку, коли вашими ж словами скажу – ми дійсно мало не поперхнувся своїм ранковим кави.

Елізабет простодушно посміхнулася.

– Я вас не звинувачую. Впевнена, що зі мною трапилося б те ж саме.

Один з банкірів сказав:

– Одного не можу зрозуміти, міс Рофф. Якщо всі ми заздалегідь знаємо про результат цієї наради, – він виразно розвів руками, – то чому ми все ще тут сидимо?

– Тому, – відповіла Елізабет, – що ви найвідоміші і великі банкіри в світі. Не думаю, що ви досягли таких висот, дивлячись на все виключно крізь призму доларів і центів. Якщо це так, то замість вас міг би вести справу будь-який з ваших бухгалтерів. Вважаю, що в банківській справі не тільки це визначає успіх.

– Все це вірно, міс Рофф, – сказав один з банкірів, – але ми комерсанти і...

– А «Рофф і сини» теж комерційне підприємство. До того ж величезне. Чесно кажучи, я і сама не припускала, наскільки величезне, поки не сіла в це крісло. Навіть важко собі уявити, скільки людей у світі зобов'язані йому власним життям. А який внесок внесли ми в медицину! А життя скількох людей і понині залежать від концерну? Якщо...

– Все це, безсумнівно, гідно схвалення, – перебив її Юліус Бадратт, – але, здається мені, ми відхиляємося від теми. Вас, мабуть, вже поставили до відома, що одним із способів швидко знайти необхідні суми на погашення боргів є вільний продаж акцій концерну.

«Це його перша помилка, – подумала Елізабет. – Вас, мабуть, вже поставили до відома».

Адже «до відома її поставили» на закритій нараді Ради директорів, де вся інформація розглядалася як строго конфіденційна. Хто-то з присутніх там навмисно її розголосив. Той, кому це було позаріз необхідно. Треба з'ясувати, хто був «хто-то», але не зараз, трохи пізніше.

– Я хотіла б вас запитати, – продовжила Елізабет. – Хіба вам не все одно, звідки з'являться гроші, якщо ваші позики будуть погашені?

Юліус Бадратт випробовує погляд на неї, що –то прикидаючи в думці, намагаючись виявити пастку в її словах. Нарешті він сказав:

– Природно, все одно. Головне, що ми отримаємо назад свої гроші.

Елізабет, подавшись вперед, з натхненням сказала:

– Таким чином, не важливо, чи отримаєте ви гроші від вільного продажу акцій або з наших власних фінансових джерел. Всім вам відомо, що «Рофф і сини» не банкрут. Не стане він їм ні сьогодні, ні завтра, ні в осяжному майбутньому. І тому єдине, чого я прошу, – це трохи часу.

Юліус Бадратт сухо причмокнув губами і сказав:

– Повірте мені, міс Рофф, ми вам дуже співчуваємо. Ми розуміємо, яку важку втрату ви понесли і як вам зараз важко, але ми не можемо...

– Три місяці, – сказала Елізабет. – Всього дев'яносто днів. Природно, з підвищенням відсотків за відстрочку.

За столом запанувало мовчання. Але воно було не на її користь. Особи їх стали холодними і ворожими. Вона зважилася рушити в атаку основний резерв.

– Я... я не знаю, чи можу... чи маю я моральне право сказати те, що збираюся, – проговорила вона, знизивши голос майже до пошепки, – але сподіваюся, що це залишиться строго між нами.

Вона обвела поглядом присутніх і побачила, що знову заволоділа їх увагою.

– «Рофф і сини» на порозі відкриття, яке революціонізує всю фармацевтику.

Вона витримала паузу.

– Концерн готовий випустити на ринок ліки, рівного якому за важливістю і комерційним можливостям, як показують наші розрахунки, немає в сучасному світі.

Вона відчула, як атмосфера в конференц-залі різко змінилася.

Юліус Бадратт першим дзьобнув на приманку.

– Що ж... це... м-м... за...

Елізабет негативно хитнула головою.

– Вибачте мене, герр Бадратт. Можливо, я і так вже сказала багато зайвого. Можу тільки додати, що це дкорінно змінить все виробництво. Виникне необхідність значного збільшення наших потужностей, в два, а то і в три рази. Природно, нам знадобляться нові великі позики.

Банкіри багатозначно переглянулися. Герр Бадратт перервав наступне мовчання:

– Продовжуючи вам термін погашення боргів на дев'яносто днів, ми, природно, сподіваємося і в майбутньому залишитися основними банкірами «Роффа і синів» у всіх його починаннях.

– Природно.

Знову багатозначні переглядання. х мовчання було для Елізабет голосніше звуку найгучніших африканських барабанів.

– А ви впевнені, – сказав герр Бадратт, – іншими словами, чи гарантуєте ви, що після закінчення дев'яноста днів всі ваші борги будуть повністю погашені?

– Так.

Герр Бадратт вичікувально замовк, дивлячись в простір. Потім подивився на Елізабет, перевів погляд по черзі на кожного зі своїх колег і, отримавши їх мовчазну згоду, нарешті сказав:

– Зі свого боку я б не заперечував проти такої відстрочки. Не думаю, що вона – зрозуміло, з додатковим відсотком – може нам сильно пошкодити.

Один з банкірів ствердно кивнув.

– Якщо ви не заперечуєте, герр Бадратт, ми б також...

І неможливе стало можливим. Елізабет відкинулася в кріслі, насилу стримуючи нахлинувшее на неї почуття безмірного полегшення. Вона зуміла –таки вирвати ці дев'яносто днів.

І кожну хвилину кожного дня вона повинна використовувати з максимальною для концерну віддачею.

Глава 25

Й здавалося, що вона мешкає в епіцентрі урагану.

На її стіл стікалася інформація з багатьох сотень підрозділів штаб-квартири концерну, із заводів в Заїрі, лабораторій в Гренландії, офісів в Австрії та Таїланді, з усіх чотирьох сторін світу. Звіти про нові типи продукції, фінансові звіти, статистичні дані, рекламні проспекти, експериментальні програми.

Треба було приймати рішення про будівництво нових заводів, про продаж застарілого обладнання, про купівлю фірм, про призначення на посади і зняття з посад різних керівників підрозділів. У всіх цих сферах бізнесу Елізабет надавали допомогу професіонали високого класу, але остаточне вирішення того чи іншого питання цілком залежало від неї. Як коли-то воно залежало від Сема. Тепер вона з вдячністю згадувала ті три роки, що пропрацювала разом з батьком.. З'ясувалося, що вона знає про концерн набагато більше, ніж думала, і в той же час набагато менше. Вражав розмах справи. Коли-то Елізабет уявляла собі концерн у вигляді королівства, але він виявився цілою серією королівств, керованих віце-королями, а кабінет президента вона порівнювала тепер з тронним залом. Кожен з її родичів керував своїм власним королівством, але, крім цього, під їх контролем знаходилися і заморські території, і значну частину часу вони проводили в безперестанних роз'їздах.

Несподівано Елізабет зіткнулася з особливою проблемою. Вона була жінкою, що потрапила в світ чоловіків, і, на свій подив, виявила, що ця ситуація приховує набагато більше, ніж вона припускала. Раніше вона не вірила, що чоловіки серйозно ставляться до легенди про інтелектуальну неповноцінність жінок, але незабаром їй самій довелося в цьому переконатися. Ніхто, природно, не говорив їй про це вголос і не висловлював відкрито у своїх діях, але вона стикалася з такого роду ставленням щодня.. Ставлення це корінням йшло в сиву старовину, і від його впливу неможливо було позбутися.. Чоловікам не подобалося, коли ними командувала жінка. м претило, що жінка може сумніватися в їх оцінках ситуації або, Боже упаси, намагатися вдосконалити їх ідеї. Те, що Елізабет була молода і красива, тільки погіршувало становище. Вони намагалися дати їй зрозуміти, що її місце в ліжку або на кухні і що краще їй не плутатися у чоловіків під ногами і не заважати їм займатися своєю справою.

У певні дні тижня Елізабет зустрічалася з керівниками підрозділів. Не всі ставилися до неї упереджено, деякі намагалися навіть загравати. Красива жінка в кріслі президента розцінювалася як виклик, кинутий їй чоловічому его. Неважко було зрозуміти, про що вони думали, дивлячись на неї: «Якщо зможу з нею переспати, вона буде робити все, що захочу»

Те ж саме коли –то думали хлопчики на Сардинії. Тепер на цю приманку клюнули солідні, дорослі чоловіки.

Всі вони робили одну і ту ж помилку. Замість того щоб бажано дивитися на тіло Елізабет, їм слід було б звернути свої устремління на завоювання її інтелекту, тому що саме завдяки йому вона незмінно отримувала гору над ними. Вони ж недооцінювали його і тим самим здійснювали непростенну помилку.

Вони недооцінювали її здібності як керівника, і це було їх наступною помилкою.

Вони недооцінювали силу її духу, і це було найбільшою їх помилкою. Вона була справжнім Роффом, прямим наступником старого Семюеля і свого батька, і від них вона успадкувала їх стійкість духу і завзятість.

Чоловіки, що оточували Елізабет, сподівалися використовувати її в своїх цілях, але самі опинялися в ролі використовуваних. Вона вміло експлуатувала їх знання, досвід та ідеї, і все це ставало її інтелектуальною власністю. Вона була прекрасною слухачкою – чоловікам адже так лестить увагу. Вона задавала їм масу питань і уважно вислухувала їх відповіді.

І вчилася.

Пізними вечорами, йдучи додому, вона брала з собою дві важкі папки зі звітами, щоб вночі ознайомитися з їх змістом. Іноді вона засиджувалася над ними до четвертої години ранку. Одного разу який-то газетний фоторепортер сфотографував Елізабет, що виходила з управління, за якою секретар несла дві папки зі звітами. На інший ранок всі газети надрукували цю фотографію, забезпечивши її підписом: ТРУДЯЩАЯСЯ Спадкоємиця.

* * *

Можна сказати, що Елізабет набула статусу міжнародної знаменитості відразу. Історія про те, як юна і красива дівчина отримала у спадок мультимільярдний концерн і потім стала його президентом, була ласим шматком для преси. І преса не забула ним скористатися. Елізабет була хороша собою, розумна, проста в обігу – рідкісне поєднання позитивних якостей у знаменитості. Вона не цуралася преси, навпаки, намагаючись підновити дещо поблекший останнім часом образ фірми, завжди надавала їй всіляке сприяння. І преса не залишалася в боргу. Якщо вона не могла відповісти на питання репортера, то не соромлячись знімала трубку і запитувала у більш обізнаних людей. Один раз на тиждень в Цюрих найжджали її родичі, і Елізабет багато часу проводила з ними,

зустрічаючись з усіма разом і поодиноці. Вона розмовляла з ними, уважно їх вивчаючи, намагаючись відшукати хоч якусь зачіпку, яка допомогла б їй знайти того, хто був винен у смерті людей від вибуху, хто продав секрети фірми конкурентам, того, хто намагається знищити «Роффа і синів». Одного з членів своєї сім'ї.

Іво Палацці – цей чарівник?»

Алек Ніколз – цей справжній джентльмен, добрий малий, який завжди поспішає до Елізабет на виручку?

Шарль Мартель – цей нещасний, заляканий чоловік ? Але ж і заляканий стає небезпечний, коли його заганяють в кут.

Вальтер Гасснер – цей пангерманець, зовні такий красивий і відкритий? А всередині? Він одружився на Анні, багатій спадкоємиці, старшій себе на тринадцять років. За гроші або по любові?

Розмовляючи з ними, спостерігаючи за їх реакціями і слухаючи їх відповіді, вона зрідка провокувала їх на відвертість. Згадавши про вибух в Чилі, уважно прислухалася до того, що вони говорили і як себе при цьому вели, вона з гіркотою говорила про втрачені для «Роффа і синів» патенти на виготовлення унікальних ліків, обговорювала з кожним з них загрожує концерну позови на урядовому рівні.

Але так нічого і не з'ясувала. Хто б він не був, злочинець був занадто розумний, щоб видати себе. Його треба заманити в пастку. Елізабет згадала приписку Сема на полях звіту. *Обчислити негідника*. Треба знайти спосіб зробити це.

Елізабет не переставала дивуватися тому, як будувалися взаємини в світі фармацевтичного бізнесу.

Погана новина отримувала негайний розголос. Варто було кому-небудь почути, що від ліків конкуруючої фірми помер пацієнт, так відразу ж по всьому світу починали дзвонити телефони.

– До речі, ви чули, що...

Хоча зовні всі фірми були в самих дружніх відносинах. Глави найбільш великих фірм і компаній регулярно зустрічалися. На одну з таких неофіційних зустрічей була запрошена і Елізабет. Вона виявилася там єдиною жінкою. Розмова в основному обертася навколо проблем, які у всіх були однаковими.

Президент однієї з великих компаній, пихатий лисіючий донжуан, весь вечір ні на крок не відходив від Елізабет, сказав їй:

– Обмеження, які вводить уряд, з кожним разом стають все більш і більш жорсткими. Якщо який – небудь геній завтра винайде аспірин, уряд ніколи не дасть добро на його виготовлення. – Він зарозуміло посміхнувся. – А ви знаєте, милочка, скільки часу ми вже користуємося аспірином?

«Милочка» не повівши бровою відповіла:

– З чотирьохсотого року до нашої ери, коли Гіппократ в корі верби виявив саліцин.

Посмішка застигла у донжуана на обличчі.

– Правильно.

Більше вона його поруч з собою не бачила.

Глави фірм прийшли до єдиного переконання, що однією з найбільших проблем є існування фірм, презирливо іменованих «я-теж-фірма», фірм-дублерів, що крадуть формули добре зарекомендували себе ліків, потім змінюють їх назви і викидають під новою маркою на ринок. Солідні і шановні фірми несуть з – за цих шахраїв колосальні збитки, що обчислюються сотнями мільйонів доларів на рік.

А в Італії навіть і красти не треба.

– Італія – країна, де взагалі відсутні правила патентування нових ліків, – сказав Елізабет один з керуючих великої фірми. – За хабар всього в кілька мільйонів лір будь-який пройдисвіт може купити формулу і, самовільно змінивши назву, виготовляти і поширювати ліки, де йому заманеться. Ми витрачаємо мільйони доларів на дослідження, а вони тільки і роблять, що знімають пінки.

– Тільки в одній Італії ? – запитала Елізабет.

– Італія і Іспанія займають перші місця. Франція і Західна Німеччина від них, звичайно, здорово в цьому відстають. В Англії і Штатах такі штуки ніхто собі взагалі не дозволяє.

Елізабет оглянула всіх цих вируючих гнівом праведників і подумала про себе: «А цікаво, у кого з них рильце в гармату у зв'язку з крадіжкою патентів у Роффа і синів“?»

* * *

Елізабет часом здавалося, що більшу частину часу вона проводить в літаках. Паспорт вона завжди тримала у верхньому висувному ящику столу. Принаймні один раз на тиждень лунав повний відчаю телефонний дзвінок з Каїра, або Гватемали, або Токію, і через кілька годин Елізабет в супроводі півдюжини своїх співробітників вже летіла туди з'ясовувати обстановку і на місці вживати необхідних заходів.

Вона зустрічалася з директорами заводів і знайомилася з їх сім'ями в таких великих містах, як, наприклад, Бомбей, і в таких віддалених місцях, як, наприклад, Пуерто Валларта, і поступово Рофф і сини починав набувати нових обрисів. Він вже не здавався безіменною масою звітів і статистичних даних. Звіт з грифом «Гватемала» означав Емілія Нуньеса і його товстуху дружину і їх дванадцять дітей. «Копенгаген» – Нілса Бйорна і його мати-інваліда, що жила в його сім'ї. «Ріо-де-Жанейро» – Алехандро Дюваля і спогад про прекрасний вечір, проведений з ним і його чарівною коханкою.

Елізабет постійно тримала зв'язок з Емілем Джиплі. Вона завжди дзвонила йому в його маленьку квартиру на Ауссерзіл по особистому телефону.

І навіть у телефонній розмові була обережною.

– Як справи?

– Не так швидко, як хотілося б, міс Рофф.

– Допомога потрібна?

– Ні. Тільки трохи часу. У мене тут виникло одне ускладнення. Але тепер все гаразд.

– Добре. Якщо що-небудь знадобиться, телефонуйте негайно.

– Неодмінно. Дякую, міс Рофф.

Елізабет повісила трубку. Ах, як би їй хотілося підштовхнути його, змусити ворухитися швидше: її час, з такою працею вирваний у банків, спливав. й позаріз потрібно було те, над чим працював Еміль Джиплі, але поспішати його вона боялася, розуміючи, що нічого цим не доб'ється. І тому вона стримувала своє нетерпіння. Тепер вона знала, що до того часу, коли доведеться платити за векселями, досліди ще не будуть завершені. І у неї виникла

думка видати секрет Юліусу Бадратту, привести його в лабораторію, щоб він своїми очима побачив, що там відбувається. І тоді банки не будуть настільки щепетильні в термінах.

* * *

З Рісом Вільямзом Елізабет зустрічалася майже щодня, іноді їм доводилося працювати разом і ночами.. Вони часто залишалися одні, обідаючи в її особистій їдальні в управлінні або в її елегантно обставленій квартирі. Квартира розміщувалася в Цюрихберзі, вікнами виходила на озеро Цюрих, простора, наповнена повітрям і світлом. Елізабет як ніколи відчувала, що все більше потрапляє під чарівність чарівної особистості Ріса, але чи було це взаємно, залишалося для неї загадкою. Він, здавалося, не помічав, що вона жінка. Завжди був з нею ввічливий, шанобливий і доброзичливий. Як старший товариш, думала Елізабет, і чому-то це порівняння було їй неприємно. Їй хотілося спертися на нього, присвятити його в свою таємницю, але вона знала, що повинна бути обачною. Не раз вона вже майже наважувалася розповісти Рису про зловмисника, який намагається саботувати концерн, але всякий раз що-то утримувало її. Значить, ще рано це з ким-або обговорювати. Далеко не все ще відомо.

* * *

Елізабет відчувала себе все більш впевненою в своїх силах. На одній з нарад обговорювався новий фен для сушіння волосся, який погано йшов на ринку. Елізабет випробувала його на собі і переконалася, що за якістю він перевершував багато з наявних тоді у продажу зразків.

– Нам їх повертають з аптек партіями, – скаржився їй один з комерційних директорів. – Ніяк не можемо зацепитися. Треба, мабуть, дати більше реклами.

– Але ми вже і так перевищили витрати на рекламу, – заперечив Рис. – Необхідно шукати інший вихід.

– Треба вилучити їх з аптек, – несподівано сказала Елізабет.

Всі запитливо поглянули на неї.

– Що?

– Вони там занадто доступні. – Вона повернулася до Рису. – Необхідно продовжити їх рекламування, але продавати їх тільки в салонах краси. Нехай вони стануть дефіцитом, щоб їх неможливо було дістати. Тоді до них зміниться і ставлення.

Рис трохи подумав, потім ствердно кивнув і сказав:

– Непогано. Спробуємо.

Попит на них виріс миттєво.

Через деякий час Ріс привітав її з успіхом.

– А ви, мадемуазель, не просто красиві... – сказав він, посміхаючись.

Значить, дехто – що все –таки він почав помічати.

Розділ 26

Лондон

П'ятниця, 2 листопада – 17.00

Алек Ніколз сидів один в сауні клубу, як раптом відчинилися двері і в наповнену парою кімнату ступив чоловік, обмотаний рушником у вигляді набедреної пов'язки. Він опустився на дерев'яну лаву поруч з Алеком.

– Жарко, як у чорта на сковороді, а, сер Алек?

Алек обернувся. Це був Свінтон.

– Як ви сюди потрапили?

Суінтон змовницько підмигнув.

– Сказав їм, що у нас тут з вами призначено побачення. – Він подивився Алеку прямо в очі. – Хіба не так, сер Алек? Адже ви знали, що я скоро прийду?

– Ні, – відповів Алек. – Я ж ясно сказав: мені потрібен час.

– Ви також говорили, що ваша маленька кухня не стане заперечувати проти вільного продажу акцій, і тоді, мовляв, віддайте борги.

– Вона... вона змінила рішення.

– Ну тоді примусить її знову змінити його.

– Я і намагаюся це зробити. Питання впирається тільки в...

– Питання впирається в те, що нам набридло їсти лайно, яким ви нас годуєте. – Джон Свінтон присунувся впритул до Алека, так що тому довелося навіть трохи відсісти від нього. – Ми хочемо обійтися без насильства. Коли ще вдасться отримати іншого такого покровителя в парламенті? Ви знаєте, що я маю на увазі. Але всьому є межа. – Він напирив всім тілом на Алека, і той відсунувся ще далі. – Ми надали вам цілий ряд послуг. Тепер ваша черга. Нам потрібні наркотики.

– Але це неможливо, – сказав Алек. – Не можу. Не бачу ніякої...

Раптом Алек відчув, що майже притиснутий спиною до великого металевого контейнера, догори набитого гарячими каменями.

– Обережніше, – сказав Алек. – Я...

Суінтон, захопивши руку Алека, вивернув її і підніс до розпечених каменів. Алек відчув обпалюючий жар.

– Ні!

У наступну секунду рука виявилася притиснутою до каменів, і він, закричавши від болю, корчач, впав на підлогу сауни. Суінтон нагнувся до нього:

– Спробуй знайти таку можливість.

Берлін

Субота, 3 листопада - 18.00

Ганна Рофф не знала, як довго вона зможе все це витримати.

Вона стала полонянкою у власному будинку. Вона і діти залишалися в будинку одні, якщо не вважати прибиральниці, яка приходила до них один раз на тиждень, в повній залежності від Вальтера. Він вже не приховував своєї ненависті до них. Одного разу Анна сиділа в дитячій і разом з дітьми слухала їх улюблену платівку: *Welch ein Singen, Musizieren, Pfeifen, witschken, Tiriliern. . .* – як раптом туди увірвався Вальтер.

– Досить слухати цю галімацію, – загорів він, схопив платівку і розбив її вщент.

Діти в страху кинулися до матері.

Анна намагалася заспокоїти його.

– Прости мене, Вальтер. Я не знала, що ти вдома. Тобі що – небудь треба?

Він підійшов до неї з палаючими очима і сказав:

– Ми повинні позбутися від дітей, Анна.

Не соромлячись їх!

Поклав руки їй на плечі.

– Те, що станеться в цьому будинку, залишиться між нами.

Між нами. Між нами.

Ці слова вихором кружляли в неї в голові, а руки Вальтера все сильніше тиснули їй на плечі. У неї перехопило дихання, і вона впала без почуттів.

* * *

Прокинулася Анна в ліжку. Ставні були закриті. Вона подивилася на годинник. Шість вечора. У будинку було тихо. Занадто тихо. Першою її думкою було: діти! І жах зваїв її. Вона встала з ліжка і, ледь тримаючись на ногах від слабкості, поковилася до дверей. Двері були замкнені зовні. Вона доклала вухо до замкової свердловини і прислухалася. Повинні ж бути чутні хоч які-то звуки. Діти швидше за все ось-ось вдадуться до неї, щоб дізнатися, як вона себе почуває.

Якщо зможуть. Якщо ще живі.

Ноги її тремтіли так сильно, що вона ледь дійшла до телефону. «Боже, зроби так, щоб він працював», – подумки змолвила вона і зняла трубку. Відповіддю їй був звичайний, рівний сигнал готовності. Трохи сповільнений від думки, що Вальтер зробить з нею, якщо знову зловить її за цим заняттям, вона поспішно набрала 110. У неї так тряслися руки, що вона набрала не той номер. Потім знову помилилася. Вона почала плакати. Втратити стільки часу намагаючись перебороти істерику, що починалася, знову стала набирати потрібний номер, наказуючи пальцю робити це правильно. Пролунали гудки і слідом за ними, як диво, чоловічий голос:

– Hier ist der Notruf der Polizei.

Від хвилювання у Анни пропав голос.

– Hier ist der Notruf der Polizei. Kann ich Ihnen helfen?

– Ja, bitte! – Це було більш схоже на ридання. – Ich bin in grosser Gefahr. Bitte, schicken sie emanden...

Невість звідки з'явився Вальтер вирвав з її рук телефонну трубку, з силою відкинув Анну до ліжка, потім, висмикнувши провід зі стіни, важко дихаючи, обернувся до неї.

– Діти, – прошепотіла вона. – Що ти зробив з дітьми?

Вальтер нічого їй не відповів.

* * *

Центральне управління кримінальної поліції Берліна знаходилося на Кейтштрассе 2832, оточене з усіх боків звичайними житловими та адміністративними будівлями.. Телефон екстреного виклику відділу «Deltk aus Mensch» був забезпечений системою автоматичного фіксування номера абонента, який дзвонив по ньому, так що лінія залишалася нероз'єднаною до того часу, поки з електронного пристрою не надходила відповідна команда. І тому, яким би коротким не була розмова, номер абонента встановити було неважко. Система ця була предметом особливої гордості відділу.

Через п'ять хвилин після дзвінка Ганни Гасснер інспектор Пауль Ланге вже входив до кабінету свого начальника, майора Вагемана, тримаючи в руках касетний магнітофон.

– Я хотів би, щоб ви прослухали ось цей запис.

Інспектор натиснув кнопку. Металевий чоловічий голос сказав:

Hier ist der Notruf der Polizei. Kann ich Ihnen helfen?

А жіночий голос, наповнений жахом, відповів:

Ja! Ja, bitte! Ich bin in grosser Gefahr. Bitte, schicken sie jemanden...

Почувся звук падіння, клацання, і лінія заглухла.

Майор Вагеман поглянув на інспектора:

– Дізналися, хто дзвонив?

– Ми знаємо будинок, звідки пролунав цей дзвінок, – обережно відповів інспектор Ланге.

– Так в чому ж справа? – роздратовано запитав майор Вагеман. – Нехай Центральна вишле туди патрульну машину.

– Я якраз і прийшов за тим, щоб отримати розпорядження саме від вас.

Інспектор Ланге мовчки поклав на стіл перед майором коротеньку записку.

– Scheiss! – пробурмотів той і подивився на інспектора. – Ви впевнені?

– Так точно, пан майор.

Майор Вагеман ще раз кинув погляд на папірець. Телефон був записаний на ім'я Вальтера Гасснера, глави німецької філії «Роффа і синів», індустріального гіганта, одного з найбільших в Німеччині. Що все це могло за собою спричинити, ясно було і ідіоту. Один невірний крок, і обидва вони миттєво сказав на вулиці в пошуках роботи. Майор Ваге

– Гаразд. Все одно треба перевірити. Поїжджайте туди самі, інспектор. І щоб все було зроблено за вищим розрядом. Ясно?

– Зрозуміло, пан майор.

* * *

Будинок Гасснерів знаходився у Ванзеї, найфешенебельнішому південно-західному передмісті Берліна. Інспектор Ланге поїхав окольным шляхом, по Гогенцоллерндам, а не по швидкісній автостраді, так як тут рух був менш інтенсивним. Він перетнув Клаяль, проїхав повз будівлю ЦРУ, приховану за парканом з колючого дроту, потім повз генштаб армії США і, повернувши праворуч, виїхав на те, що раніше іменувалося Дорогий номер один, найдовшу дорогу в Німеччині, що брала початок у Східній Пруссії і тягнулася аж до бельгійського кордону. По праву руку від нього промайнув Брюкке дер Айнхайт, міст Єдності, на якому розвідника Абеля обміняли на американського пілота У-2 Гаррі Пауерса. Інспектор Ланге згорнув з автостради і опинився серед покритих лісом пагорбів Ванзее.

Вдома тут, як на підбір, були значними і красивими. По неділях інспектор Ланге частенько привозив сюди дружину, щоб разом подивитися на ці будинки і парки, що оточували їх.

Швидко знайшовши потрібну йому адресу, інспектор звернув на під'їзну алею маєтку Гасснерів. Маєток уособлювало собою щось більше, ніж гроші: Влада перед могутністю династії Роффів тремтіла навіть уряди. Майор Вагеман був правий: тут треба поводитися дуже обережно.

Інспектор Ланге під'їхав до парадних дверей триповерхового особняка, зняв капелюх і натиснув на кнопку дзвінка. І став чекати. Будинок був занурений в давню тишу нежитлового приміщення. Але цього не могло бути. Він зателефонував знову. Ні звуку у відповідь, нічого, крім цієї гнітючої, мертвої тиші. Поки він вирішував, чи йти йому до чорного ходу або ще трохи почекати тут, двері раптово відчинилися. На порозі стояла жінка. Вона була середніх років, негарна, одягнена в зім'яту нічну сорочку. Інспектор Ланге прийняв її за прислугу. Представившись, він сказав:

– Я хотів би переговорити з фрау Вальтер Гасснер.

– Фрау Гасснер – це я, – сказала жінка.

Інспектор Ланге ледь зумів приховати своє здивування. Вона повністю відрізнялася від того образу господині цього будинку, яким він собі його уявляв.

– Я... нам хто –то недавно дзвонив звідси в поліцейське управління, – невпевнено почав він.

Обличчя її було непроникним, погляд тьмяним і відчуженим. Інспектор Ланге змішався, не знаючи, як вести себе далі, але відчуючи, що робить що-то не так, що упускає найважливіше.

– Це ви дзвонили, фрау Гасснер ? – нарешті запитав він.

– Так, – відповіла вона. – По помилці.

Його насторожила байдужа, мертва монотонність її голосу. У вухах у нього ще звучав різкий, істеричний, зі схлипами голос, який він чув на півці півгодини тому.

– Оскільки мені доведеться звітувати перед начальством, можу я дізнатися, в чому конкретно полягала помилка?

Було помітно, як по обличчю її швидко ковзало і негайно розтавало щось схоже на коливання.

– Справа в тому... Мені здалося, що у мене пропало дещо з моїх коштовностей. Але потім я виявила пропажу.

Телефоном екстреного виклику телефонували у випадках вбивства, звалтування або нанесення тяжких каліцтв.
Все повинно бути за вищим розрядом!

– Зрозуміло.

Інспектор Ланге зволікав, так як розумів, що вона що-то недомовляє, що треба б пройти всередину будинку і з'ясувати, в чому справа.

– Дякую, фрау Гасснер. Вибачте за занепокоєння.

Засмучений, він постояв ще трохи біля зачиненої прямо перед його носом двері, потім повільно втиснувся на сидіння своєї машини і від'їхав. За дверима Анна повернулася до Вальтера. Він схвально кивнув їй і тихо сказав:

– Ти молодчина, Анна. А тепер нагору, в кімнату.

І повернувся до сходів. Зі складок нічної сорочки Анна вихопила ножиці і всадила йому в спину.

Розділ 28

Рим

Неділя, 4 листопада – полудень

Прекрасний день, думав Іво Палацці, для відвідування вілли д'Есте з Сімонеттою і їх трьома чарівними доньками. Гуляючи по знаменитих парках Тіволі рука об руку з дружиною, спостерігаючи, як дівчатка перебігають від одного іскристого водяними бризками фонтану до іншого, він ліниво розмірковував про долю великого Пірро Лігоріо, який побудував ці парки для своїх покровителів, сім'ї д'Есте, і не знав, яку радість вони принесуть мільйонам відвідувачів. Вілла д'Есте знаходилася на невеликій відстані від Риму, на північний схід, високо в Сабінських горах. Іво часто їздив туди, але щоразу йому приносило величезне задоволення, піднявшись на гору, дивитися зверху вниз на десятки фонтанів, кожен з яких був особливо спроектований і повністю відрізнявся від своїх побратимів.

У недалекому минулому Іво привозив сюди Донателлу і своїх трьох синів.. Боже, як вони тоді раділи! Згадавши це, Іво засмутився. Він не бачився з Донателлою з того пам'ятного скандалу в її квартирі. Він досі з жахом згадував, що вона з ним зробила. Як вона, мабуть, зараз кається в скоєному, як пристрасно бажає знову побачитися з ним! Ну що ж, їй корисно трохи постраждати, як він страждав раніше. У вухах його зазвучав голос Донателлі, яка говорила:

– Сюди, сюди йдіть, хлопчики.

Він почув її голос так чітко, немов би він звучав наяву. Ось вона кричить:

– Швидше, Франческо!

І Іво повертає голову і бачить за собою Донателлу, яка цілеспрямовано веде своїх трьох синів прямо до нього,

Сімонетті і їх трьом дочкам. Першою думкою Іво було, що Донателла випадково опинилася в парку Тіволі, але одного погляду на її обличчя було достатньо, щоб зрозуміти, що випадковістю тут і не пахло. Ця сука навмисне намагається зіштовхнути лобами обидві сім'ї, щоб знищити його! Момент був критичним, але Іво миттєво перехопив ініціативу.

Він швидко повернувся до Сімонетті і збуджено прокричав:

– Все за мною ! Зараз покажу найцікавіше.

І вся сім'я галопом помчалася за ним по кам'яних сходах довгою, зигзагами сходів, що йдуть вниз. На ходу розштовхуючи відвідувачів, Іво раз у раз озирався назад. Донателла і хлопчики вже підходили до верхніх сходів сходів. Іво розумів, що, якщо хлопчики його побачать, йому кінець. Варто одному з них закричати: «Тато!» – і він може головою вперед кидатися в найближчий фонтан. Він квапив тих, хто видихався від швидкого бігу Сімонетту і дівчаток, не даючи їм ні на секунду зупинитися.

– Куди ми біжимо ? – ледве переводячи дихання, запитала на бігу Сімонетта. – Що за поспіх?

– Сюрприз, – швидко відповідав Іво. – Побачиш.

Крадькома озирнувся. Ні Донателлі, ні хлопчиків не було видно. Попереду замаячив лабіринт з сходами, що біжать вгору і вниз. Іво обрав ті, що бігли вгору.

– За мною – скомандував він. – Хто добереться до верху першим, отримає приз!

– Іво ! Я більше не можу ! – змолилася Сімонетта. – Дай хоч хвилину перепочити.

– Про який відпочинок може йти мова ! – бадьоро прокричав Іво. – Сюрпризу тоді пшик. Вперед!

Він підхопив Сімонетту під руку і потягнув вгору по крутих сходах. Дівчатка весело бігли попереду. Іво і сам задихався. «Ну і нехай, – думав він з гіркотою, – ось помру зараз від розриву серця, тоді будуть знати. Прокляті баби ! Нікому з них не можна довіряти. Замру зараз від розриву серця, тоді будуть знати.

Він уявив собі, як буде душити Донателлу в ліжку. На ній тільки тоненька сорочка. Він зриває з неї сорочку, сідає на неї верхи, а вона кричить від жаху і молить його про пощаду. Іво відчув, як в паху у нього солодко зануло.

– Ну тепер –то хоч можна перепочити ? – знову змолилася Сімонета.

– Ні в якому разі. Ще трохи, і будемо на місці!

Вони знову опинилися на самій вершині. Іво швидко озирнувся. Донателлі і хлопчиків ніде не було видно.

– Куди ти нас тягнеш ? – нарешті запалала Сімонетта.

– Побачиш, – на межі істерики проліпетав Іво. – За мною.

Він підштовхнув їх до виходу.

– Ми що, йдемо ? – запитала Ізабелла, старша з дочок. – Але, тато. Ми ж тільки що прийшли сюди.

– Ми їдемо в інше місце, – задихаючись, сказав Іво.

І, озирнувшись, побачив на сходах Донателлу і хлопчиків.

– Швидше, дівчатка!

Миттєвість через Іво з одним зі своїх сімейств вже опинився за воротами вілли д'Есте і що було духу помчав через величезну площу до своєї машини.

– Ніколи тебе таким не бачила, – важко дихаючи, сказала Сімонетта.

– А я і не був ніколи таким, – чесно зізнався Іво.

Дверці машини ще не встигли зачинитися, як він вже завів мотор і на шаленій швидкості, немов за ним гнався диявол, вилетів зі стоянки.

– Іво!

Він ніжно поплескав Сімонетту по руці.

– Всім розслабитися! За особливі заслуги везу вас усіх на ленч в «Хасслер».

* * *

Вони сиділи біля вікна, з якого відкривався чарівний вид на ступені площі Іспанії, а вдалині, в серпанку, золотився купол собору Святого Петра.

Сімонетта і дівчатка були в захваті. Стіл був чудовим. Годували тут на забій, але Іво з таким же успіхом міг їсти і траву. Руки його тремтіли так сильно, що він ледь міг тримати ніж і виделку. «Я цього більше не винесу, – похмуро думав він. – Досить цій суці ламати мені життя[h]

Тепер він не сумнівався в намірах Донателлі. Il giuoco e stata fatto. Його ставка біта. Якщо він не знайде способу заткнути глотку Донателлі грошима.

Гроші в буквальному сенсі потрібні йому позаріз. Будь-якою ціною.

Розділ 29

Париж

Понеділок, 5 листопада – 18.00

Ледве переступивши поріг будинку, Шарль зрозумів, що трапилася біда. У вітальні поруч з Еленою сидів П'єр Рішар, ювелір, який робив на його замовлення копії викрадених коштовностей. Шарль як увійшов, так і застиг у дверях від жаху.

– Входи, Шарль, – сказала Олена, і в тоні її звучала загроза, від якої волосся заворушилося на голові у Шарля. – Думаю, мені не треба тобі представляти мес'є Рішара.

Шарль тільки мовчки плескав очима, розуміючи, що будь-яке його слово все одно обернеться проти нього. Ювелір уважно вивчав підлогу біля своїх ніг, боячись від збентеження підняти на Шарля очі.

– Сідай, Шарль.

Це був наказ. Шарль негайно сів.

– Тобі загрожує, mon cher mari, – сказала Олена, – звинувачення в особливо злісних розкраданнях. Ти крав мої коштовності і потихеньку заміняв їх на грубі підробки, які тобі постачав мес'є Рішар.

На свій жах, Шарль відчув, що пише в штани. В останній раз таке траплялося з ним, коли він був зовсім маленьким хлопчиком. Шарль густо почервонів. У розпачі він подумав, що треба б вийти з кімнати і привести себе в порядок. А вірніше, втекти б звідси і ніколи не повертатися.

Олена все знала. Не важливо, як вона це з'ясувала. Тепер вже нікуди не втечеш. І ніякої пощади не буде. Те, що Олена викрила його як злодія, було жахливо саме по собі. Але що його чекає, коли вона дізнається про причину, що змусила його зважитися на крадіжку коштовностей? Але це ще не все! Що з ним буде, коли вона дізнається, що на виручені за них гроші він збирався втекти від неї? Ніхто так добре не знав Елену, як Шарль. Вона була une sauvage, здатна на все. Вона не моргнувши знищить його, перетворить на clochard, одного з тих бездомних бродяг, одягнених в рубища і ночуючих просто неба на вулицях Парижа. Його життя в одну мить перетвориться на emmerdement, купу говна.

– Невже ти сподівався вийти сухим з цієї безмозкої затії – запитала Олена.

Нещасний Шарль мовчав. Мокрі штани прилипли до ніг, але він навіть не наважувався подивитися вниз.

– Я переконала мес'є Рішара розповісти мені всю правду.

Переконала. Шарль здригнувся від однієї тільки думки, як їй вдалося це зробити.

– У мене дублювати всіх твоїх розписок за гроші, які ти вкрав у мене. Я можу впекти тебе у в'язницю на двадцять п'ять років. – Вона витримала паузу і додала: – Якщо захочу.

Останні слова тільки посилили жах Шарля. Досвід навчив його: чим великодушніше здавалася Олена, тим небезпечніше вона була. Шарль не смів підняти на неї очі. Що вона від нього зажадає? Що – небудь явно жахливе.

Олена обернулася до П'єра Рішара:

Поки я не вирішу, що робити, ніхто не повинен знати про цю справу.

– Звичайно, звичайно, мадам Рофф-Мартель, все буде, як ви побажаєте, – затараторив той, з надією поглядаючи на двері. – А тепер можу я...

Олена кивнула, і П'єр Рішар кулею вилетів з кімнати.

Проводивши його поглядом, Олена повернулася до свого чоловіка.. Вона майже фізично відчувала його страх. І дещо ще. Запах сечі. Вона посміхнулася. Він наробив в штани від страху. Вона його відмінно провчила! Олена була задоволена Шарлем. Вона зробила правильний вибір. Приручивши Шарля, перетворила його на свою домашню собачку. Новаторські ідеї, привнесені Шарлем в «Рофф і сини», були блискучі, але всі вони виходили від Олени. Через свого чоловіка вона керувала тільки невеликою частиною концерну, але тепер цього було їй недостатньо. Вона була Рофф. І дуже багата. Попередні шлюби зробили її ще багатшою. Але не гроші цікавили її. Вона хотіла стояти на чолі всього концерну. На гроші під свої акції вона планувала викупити акції деяких інших пайовиків. І з цього приводу вела з ними переговори. Вони навіть домовилися створити особливу групу, що володіє контрольним пакетом акцій. Але спочатку Сем, а тепер ось Елізабет встали на шляху її задуму. У плани Елени зовсім не входило дозволити Елізабет або кому-небудь ще перешкодити їй здійснити свою ідею. Вона натрапить на неї Шарля. А якщо справа не вигорить, він стане і козлом відпущення.

Однак зараз він повинен бути покараний за свій petite revolte, маленький бунт. Дивлячись йому прямо в очі, вона сказала:

– Ніхто не сміє обкрадати мене, Шарль. Ніхто. Тобі каюк. Якщо я не побажаю тебе врятувати.

Він сидів, мовчав, ненавидів її і боявся. Вона підійшла до нього впритул, чиркнувши стегами по його обличчю.

– А ти б хотів, щоб я врятувала тебе, Шарль – вкрадіво запитала вона.

– Так, – відповів він хрипло.

Краєм очі Шарль побачив, що вона знімає з себе спідницю, і подумав: «О Боже! Тільки не зараз!»

– Тоді слухай, що скажу. Концерн «Рофф і сини» повинен стати моїм. Я хочу володіти контрольним пакетом акцій.

Він підняв на неї страждальницький погляд і сказав:

– Ти ж знаєш, що Елізабет проти вільного продажу акцій.

Олена вже вислизнула з блузки і трусиків. Застигла перед ним у своїй звіриній наготі, сухопарая, чарівна, з агресивно стирчать твердими сосками.

– Так змусь її погодитися. Або відсиди двадцять років у в'язниці. Але не хвилюйся, я підкажу тобі, як це зробити. А зараз йди до мене, Шарль.

Розділ 30

Наступного ранку о десятій годині в кабінеті у Елізабет пролунав телефонний дзвінок. Телефонував Еміль Джиплі. Вона залишила йому номер свого особистого телефону, щоб нікому не було відомо, про що вони говорять.

– Мені необхідно терміново побачитися з вами.

Голос у трубці був схвилюваним.

– Буду у вас через п'ятнадцять хвилин.

Кейт Ерлінг з подивом глянула на одягнену в пальто Елізабет:

– Але у вас призначена зустріч в...

– Протягом години нікого приймати не буду, – сказала Елізабет і вийшла з приймальні.

Перед входом у відділ розробок озброєний охоронець уважно перевіряв у Елізабет пропуск.

– Останні двері ліворуч, міс Рофф.

Джиплі в лабораторії був один. Він весь так і світився від радісного збудження.

– Вчора вночі закінчив досліді. Воно працює. Ензими повністю блокують процеси старіння. Йдіть сюди.

Він підвів її до клітини, в якій знаходилися чотири енергійних, рухливих, сповнених життєвих сил кролика. Поруч з цією клітиною перебувала інша така ж з чотирма кроликами, але ці були тихіше і на вигляд явно постарше перших.

– Це п'ятисоте покоління, яке виросло на підгодовівлі ензимами, – сказав Джиплі.

Елізабет застигла у клітини.

– Виглядають вони цілком здоровими.

Джиплі посміхнувся.

– Це тільки частина контрольної групи. – Він повів рукою в бік іншої клітини. – А ці Старшого віку.

Елізабет в усі очі дивилася на енергійних кроликів, які ні на хвилину не залишалися спокійними, граючись і стрибаючи по клітині, немов були крольчатами, а не дорослими кроликами, і не вірила своїм власним очам.

– х життєвий цикл у порівнянні з життям інших кроликів довше в пропорції три до одного, – сказав Джиплі.

У застосуванні до людей ця пропорція вражала. Вона ледь стримувала хвилювання.
– Коли? Як скоро ви зможете приступити до випробувань препарату в клінічних умовах?
– Як тільки узагальню отримані результати. Після цього, думаю, протягом трьох, ну саме крайнє, чотирьох тижнів.
– Еміль, заради Бога, ні з ким не обговорюйте ці дані, – попередила його Елізабет.
Еміль Джиплі згідно кивнув:
– Я розумію, міс Рофф. Та мені і не з ким їх обговорювати – я кустар –одиночка.

* * *

Вся друга половина дня була віддана Раді директорів. Зустріч пройшла успішно. Вальтер на Раду не з'явився. Шарль знову був заїкнута про продаж акцій, але Елізабет негайно наклала вето на обговорення цього питання. Після цього Іво розточив компліменти, а Алек поводився суто по-джентльменськи. Тільки Шарль виглядав незвично озлобленим, збудженим. І Елізабет могла тільки гадати про справжні причини його стану.

Вона всіх запросила на обід, під час якого як би ненароком згадала про події, викладені в секретному звіті, і уважно стежила за реакцією кожного, намагаючись вловити в їх поведінці або поглядах хоч найменші ознаки каяття або нервозності. Але нічого незвичайного або насторожуючого не помітила. Але ж зловмисником міг бути будь-який з них, навіть якщо виключити Вальтера, який не приїхав на засідання.

Рис також не з'явився на засідання Ради.

– У мене термінова справа, – сказав він.

Елізабет залишалася тільки гадати, чи була причиною його неявки чергова жінка. Вона знала, що щоразу, коли він залишався з нею працювати ночами, йому доводилося відмовлятися від побачення. Одного разу, коли він не встиг цього зробити, його пасія сама нагрянула до них в кабінет, рудоволоса красуня з фігурою, в порівнянні з якою фігура Елізабет виглядала швидше дівочою, ніж жіночою. Красуня була поза собою від гніву, що її надули, і не приховувала своїх почуттів. Рис, проводивши її до ліфту, негайно повернувся.

– Вибач за вторгнення, – кинув він.

Елізабет не витримала.

– Вона ж сама чарівність, – з докором сказала Елізабет. – Чим вона займається?

– Вона нейрохірург, – чесно відповів Рис, а Елізабет недовіриливо розхиталася.

Наступного дня Елізабет дізналася, що рудоволоса красуня дійсно була нейрохірургом.

Були й інші, і Елізабет всіх їх ненавиділа. Їй хотілося б краще зрозуміти Ріса. Вона знала товариського і світського Рису, але за зовнішнім лоском бажала побачити його справжнього, прихованого від цікавих очей. Вона неодноразово ловила себе на думці, що саме він повинен був би стояти на чолі концерну, замість того щоб виконувати її накази. Цікаво, а що він сам думає з цього приводу?

* * *

Увечері після обіду, коли всі члени Ради роз'їхалися, щоб встигнути на свої поїзди і літаки, які доставлять їх додому, Ріс несподівано з'явився в її кабінеті, де вона разом з Кейт Ерлінг засиділася над якимись паперами.

– Іду повз, дай, думаю, зайду. Може, потрібна допомога, – невимушено сказав Ріс.

І ніякого пояснення, чому не з'явився на нараду. «А чому він, власне, повинен переді мною звітувати ? » – подумала Елізабет.

Він з ходу включився в роботу, і час побіг непомітно. Спокуса Елізабет спостерігала за схильним над паперами Рисом, швидко переглядав їх розумними, чіпкими очима. Саме він виявив кілька значних помилок, допущених юристами при складанні важливих контрактів. Але ось Ріс випрямився, потягнувся і поглянув на годинник.

– Ого, вже за північ. Боюся, що запізнюся на побачення. Завтра прийду раніше і доперевірю ці контракти.

Цікаво, а з ким на цей раз, з нейрохірургом або... Вона змусила себе зупинитися. Приватне життя Ріса була його особистою справою.

– Мені жахливо незручно, – сказала Елізабет. – Я навіть не помітила, що вже так пізно. Ти йди, а ми з Кейт ще трохи попрацюємо.

Рис кивнув:

– До завтра. На добраніч, Кейт.

– На добраніч, пане Вільямс.

Елізабет подивилася в спину Ріса, що минає, потім змусила себе повернутися до контрактів. Але через деякий час її думки знову повернулися до нього. Їй не терпілося розповісти йому про успіхи Еміля Джиплі по створенню нового типу ліки, але вона все ще не наважувалася це зробити. Ну нічого, заспокоювала вона себе, тепер недовго чекати.

* * *

На початку першого вони закінчили роботу з контрактами.

– Ще будемо працювати ? – запитала Кейт Ерлінг.

– Ні, на сьогодні вистачить. Дякую вам, Кейт. Завтра не поспішайте приходити рано.

Вставши з – за столу, Елізабет тільки зараз відчула, що від безперервного сидіння все тіло її оніміло.

– Дякую. Завтра до полудня все віддрукую.

– Чудово.

Елізабет накинула на себе пальто, захопила сумочку і, почекавши Кейт, разом з нею пішла до експресу, в очікуванні їх гостинно відчинив свої двері. Вони увійшли в ліфт. Коли Елізабет потягнулася до кнопки з написом: «Вестібюль», з приймальні раптом роздався телефонний звук.

– Я візьму трубку, – сказала Кейт Ерлінг. – А ви їжджайте.

І вона зробила крок з ліфта.

Внизу, у вестибюлі, нічний сторож глянув на табло в той момент, коли у верхній його частині спалахнув червоний вогник і швидко побіг вниз. Це був сигнал, що працює експрес –ліфт. У вестибюль спускалася міс Рофф. Її шофер сидів в кріслі в кутку, уткнувшись в газету.

– Бос їде, – сказав охоронець.

Водій потягнувся і повільно встав на ноги.

Раптом тишу вестибюля розірвав різкий сигнал дзвону тривоги.

Погляд охоронця кинувся до табло: червоний вогник, набираючи швидкість, мчав вниз, поперехово відзначаючи стрімке падіння кабіни ліфта.

Аварія!

– Господи ! – видихнув охоронець.

Він ступив до табло, рвонув на себе дверцята пульта і включив аварійну систему, яка повинна була негайно привести в дію автоматичне гальмо. Червоний вогник продовжував стрімко падати вниз. До табло підбіг шофер. Побачив зблідле обличчя охоронця.

– Що тут прої...

– Біжи ! – загорів той. – Він зараз грохнеться.

Вони відбігли до найдавшої стіни. Вестибюль вже почав дрягати від шаленої швидкості кабіни, що зірвалася з тросів в шахті ліфта, і тільки охоронець подумав: «Господи, хоч би там не було її!», як кабіна пронеслася повз вестибюля, і він почув всередині неї несамовитий крик.

Секунду через гуркіт пролунав звук, і будівля здригнулася, немов від землетрусу.

Глава 31

Старший інспектор цюріхської кримінальної поліції Отто Шміт сидів за столом у себе в кабінеті, закривши очі і глибоко видихаючи повітря по системі йоги, намагаючись заспокоїтися і вгамувати кипіння гніву.

У поліцейському протоколі існували непорушні правила, які були настільки очевидні, що ні в кого і думки не виникало особливо їх обумовлювати в спеціальних довідниках. Вони вважалися самі собою зрозумілими, як їжа, або сон, або дихання. Наприклад, якщо в результаті нещасного випадку наступала смерть, перше, що повинен зробити інспектор, відповідальний за розслідування цього випадку, – найперше, найпростіше, таке очевидне, відоме навіть самому тупому з початківців поліцейських, – це поїхати на місце події. Здавалося б, чого простіше. Але ось на столі перед старшим інспектором Отто Шмітом лежить звіт інспектора Макса Хорнунга, в якому порушені всі найелементарніші і непорушні правила поліцейського протоколу. «А що, власне, я злюся», – гірко думав старший інспектор, вселяючи собі, що ніщо його вже тепер не повинно дивувати.

Для інспектора Шміта інспектор Хорнунг був свого роду альбатросом, його *bete noire*, його – інспектор обожнював читати Мелвілла – Мобі Діком. Інспектор ще раз глибоко набрав в груди повітря і повільно його випустив. Потім, трохи постиглий від гніву, присунув до себе звіт інспектора Хорнунга і почав читати спочатку.

ЗВІТ

ОПЕРАТИВНОГО ДЕЖУРНОГО УПРАВЛІННЯ ПОЛІЦІ

Середа, 7 листопада

ЧАС: 1.15

Повідомлення з центрального комутатора про аварію в будівлі головного управління концерну «Рофф і сини».

Тип аварії: невідомий.

Причина аварії: невідома.

КІЛЬКІСТЬ

Постраждалих

АБО ЗАГИБЛИХ: Невідомо.

ЧАС: 1.27

ОСНОВА: Повторне повідомлення з центрального комутатора про аварію в «Роффі і синах».

Тип аварії: Падіння кабіни ліфта.

Причина аварії: невідома.

Кількість постраждалих або загиблих:

Смертельний результат. Жінка.

Негайно приступив до розслідування. До 1.35 з'ясував ім'я коменданта адміністративної будівлі «Роффа і синів» і через нього дізнався ім'я головного архітектора будівлі.

2.30. Знайшов головного архітектора. Він справляв свій день народження в «Лі Пюс». У нього з'ясував назву фірми, що встановлювала ліфти в будівлі, – «Рудольф Шатц Л.Г.».

3.15. Додзвонився до Рудольфа Шатца і попросив його негайно представити мені плани розташування ліфтів, а також оригінали фінансових відомостей, попередні та остаточні кошториси і реальні витрати на установку ліфтів. Далі попросив повний перелік встановленого механічного та електронного обладнання.

У цьому місці звіту інспектор Шміт відчув, як тепер вже звично зачіпалася права щoka. Він зробив ще кілька глибоких вдихів і видихів і продовжив читання.

6.15. Затребувані мною документи були доставлені в поліцейське управління дружиною г-на Шатца. Порівнявши попередні кошториси з реальними витратами на установку ліфтів, прийшов до наступних висновків:

а) при будівництві ліфтів неякісні матеріали не використовувалися;

б) у зв'язку з досить високою репутацією даної будівельної фірми причина аварії не може бути також віднесена до неякісно проведених внутрішніх робіт по установці ліфтів;

в) аварійна система відповідала всім нормам;

г) перераховане вище виключає нещасний випадок як причину аварії.

Підписано: Макс Хорнунг, УГРО.

НВ: У зв'язку з тим, що телефонні переговори велися мною пізно вночі і рано вранці, можливі скарги деяких з опитаних мною людей, яких мені довелося потурбувати.

Інспектор Шміт зі злістю відкинув від себе звіт. «Можливі скарги!», «Потурбувати!». Протягом усього ранку

інспектор перебував під безперервним обстрілом телефонних дзвінків більш ніж половини всіх вищих державних чоловіків Швейцарії. У вас там що – гестапо? Як ви смієте серед ночі піднімати з ліжка президента всіма шанованої будівельної фірми і вимагати у нього звітні документи? Як ви смієте зазіхати на чесне ім'я настільки поважної фірми, як «Рудольф Шатц»? І так далі тощо. Але те, що вражало найбільше, здавалося майже неймовірним: інспектор Макс Хорнунг приїхав на місце події через чотирнадцять годин після того, як отримав першу звістку про аварію! До того часу як він приїхав, жертву вже вийняли з кабінки, впізнали і зробили розтин. З півдужини інших інспекторів обстежили місце катастрофи, опитали свідків і представили свої звіти.

Перечитавши вдруге звіт інспектора Макса Хорнунга, старший інспектор Шміт нарешті зважився викликати його до себе в кабінет.

Макс Хорнунг був невеликого паросточка сумного виду чоловічок з лисом як більярдна куля головою і з обличчям, скроєним на швидку руку жартівником-ротозеєм. У нього була величезна голова, крихітні вушка і на пухкому, як пудинг, обличчі немов похапцем приклеєний ротик-родзинка. Макс Хорнунг був на шість дюймів коротше і на п'ятнадцять фунтів легше стандартного зростання і ваги, встановлених для співробітників цюрихської «Криміналполіцай», до того ж безнадійно короткозорим. Але опис його зовнішності не йшло ні в яке порівняння з його характером: більш спесивої людини важко було уявити собі.. У поліції до інспектора Хорнунга всі як один ставилися однаково: його ненавиділи.

– Чому ж ти досі не викинув його з поліції? – обурилася як –то дружина старшого інспектора, і той ледве стримався, щоб її не вдарити.

Причина, по якій Макс Хорнунг все ще залишався на посаді інспектора цюрихської кримінальної поліції, була в тому, що його особистий внесок у національний дохід Швейцарії у багато разів перевищував прибутки всіх шоколадних і годинникових фабрик країни, разом узятих. Макс Хорнунг був бухгалтером від Бога, математичним генієм, обдарованим воістину енциклопедичними знаннями в області фінансів, що володів вражаючим нюхом у всякому гачкотворстві і казуїстиці і наділеним терпінням, яке змусило б біблійного Йова просто лопнути від заздрості. Макс був співробітником Бетраг Абтелунг, відділу, покликаного розслідувати фінансові махінації, різного роду порушення на ринку цінних паперів і в ділових операціях банків і контролювати приплив і відтік іноземної валюти в банках Швейцарії. Саме Макс Хорнунг поклав межу контрабандним надходженням нелегальних грошей до Швейцарії, саме він розкопав і зробив надбанням гласності майстерно повертаються незаконні фінансові операції на суми в мільярди доларів, саме він засадив за ґрати кілька відомих і шанованих у світі бізнесу воротів. Як би хитро не ховалися фінансові кінці у воду, як би ретельно не відмивалися де-небудь на Сейшельських островах гроші, Макс Хорнунг все одно знаходив способи докопатися до істини. Коротше, одна тільки згадка його імені наводила жах на фінансову еліту Швейцарії.

Найсвященнішим і найдорожчим придбанням для швейцарців, тим, що вони ставили понад усе на світі, було їх право на недоторканність приватного життя. Коли Макс Хорнунг виходив на оперативний простір, про недоторканність цієї доводилося тільки мріяти.

За свою посаду ланцюгового фінансового пса Макс отримував мізерну платню. Йому пропонувалися хабарі в мільйони франків, що перераховуються на спеціальні рахунки в банках, сільський будиночок в Кортіна д'Ампеццо, яхта, а в декількох випадках – молоді красиві жінки. Але всякий раз хабар відхилявся, і начальство негайно ставилося про неї до відома.. Гроші Макса Хорнунга не спокушали. Захотіти він стати мільйонером, він міг би це зробити відразу, застосувавши до фондової біржі свої видатні математичні здібності, але подібна думка і в голову йому не приходила. Макс Хорнунг був одержимий тільки одним прагненням: виводити на чисту воду фінансистів, які порушили кодекс честі і згорнули на тернистий шлях обману. Ах так, було ще одне таємне заповітне бажання Макса Хорнунга, несподівано обернулося благодіянням Господнім для бізнесменів. З причин, про які можна тільки гадати, Макс Хорнунг бажав бути поліцейським детективом. Він уявляв себе свого роду Шерлоком Холмсом або Мегре, наполегливо і терпляче розплутує складний клубок доказів, невблаганно підбирається прямо до лігва злочинця. Коли один з провідних швейцарських фінансистів випадково дізнався про таємну честолубну мрію Макса Хорнунга стати сищиком, він негайно обдзвонив кількох зі своїх впливових друзів, і протягом сорока восьми годин Макс Хорнунгу запропонували посаду інспектора в кримінальній поліції міста Цюриха. Макс був на сьомому небі від щастя. Він негайно з вдячністю прийняв цю посаду, і всі до одного бізнесмени, полегшено зітхнувши, зі спокійним серцем почали обробляти свої таємні ділки.

Зі старшим інспектором Шмітом навіть не порадилися. Йому просто подзвонив один з найвпливовіших політичних діячів Швейцарії, повідомив про прийняте рішення, і на цьому справа закінчилася. Або, вірніше, почалося. Для старшого інспектора це призначення сповістило про початок мук, як гефсиманська зрада Ісуса Христа Юдою сповістило про початок мук нашого Господа, але якщо для Ісуса все скінчилося Голгофою, то мукам старшого інспектора не видно було кінця. Він чесно намагався придушити в собі невдоволення тим, що йому нав'язали інспектора, та ще до того ж недосвідченого і не пройшов жодної поліцейської школи. Він припустив, що за цією абсолютно неприпустимою акцією ховається якась-то надзвичайна політична необхідність. Ну що ж, він візьме участь у цій темній політичній інтризі і з честю вийде з делікатного положення. Впевненість його, однак, була помітно похитнута в той самий момент, коли Макс Хорнунг доповів йому про своє прибуття.. Безглузда зовнішність новоспеченого детектива вже сама по собі насторожувала. Але що буквально приголомшило старшого інспектора Шміта, в усі очі розглядає це опудало, так це почуття переваги, так і віяло від всієї його безглуздой фігури. Його поза і вигляд як би говорили: хлопці, тепер можете розслабитися і не хвилюватися – з вами Макс Хорнунг!

Залишки впевненості інспектора Шміта в тому, що він з честю вийде з делікатного положення, не сповілинили незабаром повністю розвіятися як ранковий туман. Він став вишукувати різні способи позбутися від неугодного співробітника. Перекладав його, наприклад, з відділу у відділ, доручаючи йому дрібні і дрібні справи.. Макс працював у Криміналтехабтелунг, відділі впізнання і дактилоскопії, і в Фандангзбтелунг, відділі розшуку викраденого майна і зниклих безвісти людей. Але, подібно до фальшивої монети, він незмінно повертався до старшого інспектора..

Згідно з правилами, кожен інспектор раз на три місяці протягом одного тижня зобов'язаний був виконувати посаду оперативного чергового в нічний час. І як на замовлення, щоразу, коли на чергування заступав Макс, траплялося що-або з ряду геть виходить, і, поки інспектор Шміт і інші інспектори займалися пошуками доказів, Макс розкривав злочин. І це дратувало і бентежило найбільше.

Він нічого не розумів у поліцейському протоколі, не знав азів кримінології, судової медицини, балістики і кримінальної психології – того, що буквально відсакувало від інших детективів, – і тим не менш він одне за іншим розплутував злочини, що ставили всіх в глухий кут. Старший інспектор Шміт прийшов до висновку, що Макс Хорнунг

Хорнунгу, як відспіваному дурню, просто жажливо.

Насправді ж везінням тут і не пахло. Інспектор Макс Хорнунг розплутував найскладніші кримінальні справи тим же способом, що бухгалтер Макс Хорнунг виводив на чисту воду найбільш хитромудрі фінансові операції шахраїв і пройдисвітів. Мозок Макса Хорнунга, як локомотив, міг рухатися тільки по одній колії, колія ж ця більш схожа на монорейку, так вузька вона була. Йому варто було тільки зачепитися за якусь маленьку ниточку, що ледь стирчала з матерії, як він негайно починав її потихеньку витягати, і чий блискучий, неодноразово випробуваний і вивірений до найдрібніших подробиць задум починав тріщати по швах.

Була його колега і феноменальна пам'ять Макса. Він міг миттєво згадати те, що коли –то чув, читав або бачив.

Ще одним додатковим штрихом, який свідчив проти нього, начебто і сказаного ще недостатньо, були його рахунки на офіційні витрати, які він пред'являв в бухгалтерію поліції і які буквально приголомшували всіх його товаришів по роботі. Коли він вперше пред'явив платіжну відомість, обер-лейтенант викликав його до себе в кабінет і м'яко сказав йому:

– У вас тут невелика помилочка в розрахунках, Макс.

Це було рівносильно тому, щоб заявити Капабланці, що він пожертвував ферзя через недогляд.

Макс здивовано замикав очима.

– Помилка в моїх розрахунках?

– Так. А фактично навіть кілька помилок. – Обер-лейтенант ткнув пальцем в лежав перед ним папірець. – Поїздка в місто – вісімдесят сантиметрів; зворотна дорога – вісімдесят сантиметрів. – Він відірвався від папірця. – відповідно чотири франка і тридцять за таксі [h] тридцять [h]

– Природно, пан обер-лейтенант. Тому я і поїхав на автобусі.

У обер лейтенанта полізли вгору брови.

– На автобусі?

В екстрених випадках інспекторам дозволялося не користуватися громадським транспортом. Це було нечувано. Обер-лейтенант не знайшов нічого іншого, як сказати:

– Але в цьому не було ніякої необхідності. Тобто, природно, ми не заохочуємо мотовство серед поліцейських, Хорнунг, але у нас цілком пристойний бюджет на екстрені витрати. Або візьмемо, наприклад, це. Тут зазначено, що протягом трьох днів ви перебували в діловому відрядженні. Але ви забули включити в відомість витрати на харчування.

– Ні, пан обер-лейтенант. Зранку я п'ю тільки каву, а вечерю готую собі сам. Все, що для цього необхідно, я вожу з собою. А ось витрати на обіди я включив у відомість.

Так воно і було. Три обіди на загальну суму в шістнадцять франків. На таку суму цей кретин міг отримувати обіди тільки з лотка Армії порятунку!

Обер-лейтенант сухо проговорив:

– Інспектор Хорнунг, ваш відділ проіснував вже сотню років до того, як ви вчинили в нього, і ще проіснує з сотню років після того, як ви його покинете. І в ньому є певні, давно усталені традиції. – Він підштовхнув відомість до Макса. – Крім того, дружище, не можна забувати і про своїх колег. Сподіваюся, я ясно висловив свою думку? А тепер візьміть цю відомість, правильно її оформіть і поверніть мені.

– Слухаю, пан обер-лейтенант. Вибачте, я... я дійсно допустив помилку.

Великодушний жест рукою.

– Все в порядку. Врешті-решт ви ж ще тут зовсім новенький.

Тридцятьма хвилинами пізніше інспектор Макс Хорнунг повернув переоформлену відомість. У ній він скоротив загальні витрати ще на три відсотки.

І ось в цей листопадовий день старший інспектор Шміт тримав в руках звіт інспектора Макса Хорнунга, а автор звіту стояв перед ним навityажку. На ньому були яскраво синій костюм, коричневі черевики і білі шкарпетки. Незважаючи на всі зусилля залишитися спокійним, включаючи дихальні вправи по системі йоги, інспектор Шміт тільки що не топав на нього ногами.

– Ви були на посаді, коли прийшла звістка про катастрофу ! – кричав він. – Вашим завданням було *негайно* приступити до розслідування аварії, а ви туди прибули *через чотирнадцять годин!* За цей час сюди могла б прилетіти вся новозеландська поліція і встигнути повернутися назад до себе.

– Ні, пане старший інспектор. Час польоту з Нової Зеландії в Цюрих на реактивному літаку...

– Мовчати!

Старший інспектор Шміт руками пригладив своє густе, швидко сивіє волосся, не знаючи, як вести себе далі. Образи і розумні доводи відскакували від інспектора Хорнунга як горох від стінки. Він був повним ідіотом, якому, за іронією долі, жажливо щастило.

– Я не маю наміру більше терпіти самодіяльність у довіреному мені відділі, Хорнунг. Коли інші інспектори заступили на чергування і побачили ваш звіт, вони негайно вирушили на місце події, викликали «швидку допомогу», відправили в морг тіло, провели його впізнання. – Він відчув, що говорить скоромовкою, і знову спробував змусити себе заспокоїтися. – Коротше, вони зробили все, що зобов'язаний був зробити нормальний детектив. У той час як ви, Хорнунг, сидючи у себе в кабінеті, одного за іншим підняли серед ночі з ліжка половину всіх найважливіших людей в Швейцарії.

– Я думав...

– Досить ! З – за вас я весь ранок зобов'язаний сидіти на телефоні і тільки і робити, що вибачатися.

– Але повинен же я був з'ясувати...

– Все, з мене досить! Геть звідси!

– Слухаю, пане старший інспектор. Можна мені бути присутнім на похороні ? Вони відбудуться сьогодні вранці.

– Так! Ви вільні!

– Дякую. Я...

– Так йдіть же ви нарешті!

Тільки через тридцять хвилин після відходу інспектора Хорнунга старший інспектор Шміт зміг знову відновити нормальне дихання.

Розділ 32

Зал для похорону в Зілфілді був набитий бітком. Старовинне аляповато-пишне, з каменю і мармуру, будівля

вміщала в себе також приміщення, де до похоронів готували небіжчиків, і крематорій. На передніх лавах великої каплиці розташувалися понад два десятки співробітників «Роффа і синів». Далі лави, аж до останньої, займали друзі, представники релігійної громади і преса.. Інспектор Хорнунг сидів на задній лаві, розмірковуючи про тлінність життя і нелогічності смерті. Не встигав людина досягти розквіту, коли він був в змозі привнести в світ найкраще зі свого досвіду, коли тільки по-справжньому починав розуміти, що є для чого жити на світі, він помирав. Це було нерозумно і непродуктивно.

Труну було з червоного дерева і зверху донизу всипано квітами. Ще одні непотрібні витрати, думав інспектор Хорнунг. Труну було закрито, і Макс знав чому. Траурно звучав голос священника:

– ...смерть посеред життя ... народжені в гріху ... прах до праху ...

Макс Хорнунг слухав його вполуха, уважно спостерігаючи за тими, хто сидів у каплиці.

– Бог дав, Бог взяв...

Люди піднялися зі своїх місць і потягнулися до виходу. Панахида закінчилася.

Макс встав біля вхідних дверей, і коли до нього наблизилися чоловік і жінка, він перегородив їм дорогу і сказав:

– Міс Елізабет Рофф? Чи можу я з вами переговорити?

Інспектор Макс Хорнунг, Елізабет Рофф і Ріс Вільямс сиділи в кабінці «Кондиторе», що розташовувалася прямо навпроти похоронного бюро. З вікна вони бачили, як труну з тілом покійної був перенесений в сірий катафалк. Елізабет відвернулася. В очах її застигли печаль і страх.

– У чому справа ? – обурився Ріс. – Міс Рофф вже зробила заяву для поліції.

– Пан Вільямс, чи не так ? – запитав Макс Хорнунг. – Мені необхідно уточнити деякі деталі.

– Вони що, не можуть почекати ? Міс Рофф і так вже довелося ...

Елізабет жестом зупинила його.

– Все в порядку, Ріс. Якби тільки я змогла дійсно допомогти. – Вона обернулася до Макса: – Що б ви хотіли уточнити, інспектор Хорнунг?

Макс втомився на Елізабет і вперше в житті не знав, з чого почати. Жінки для Макса були істотами з іншої планети. Вони були нелогічні, непередбачувані, схильні до емоційних сплесків і не здатні до раціональних міркувань.. х важко було обчислити на комп'ютері. Макса рідко турбували сексуальні спонукання, так як вся його енергія йшла на розумову роботу, але він високо цінував логічно чітку динаміку сексу. Думка про те, що секс являє собою механічну структуру рухомих частин, що координовано зливаються в єдине функціональне ціле, розбурхувала його розум і збуджувала його. Ця динаміка і була, за Максом, поезією сексу. Динаміка дії. Макс був упевнений, що поети допускали величезну помилку. В емоціях були відсутні точність і впорядкованість, вони являли собою порожню витрату енергії, що не може зрушити і піщинки з місця, в той час як логіка володіла міццю, здатною перевернути весь світ. Занепокоєння ж зараз Макса те, що з Елізабет він раптом відчув себе затишно. І від цього розгубився. Жінки ніколи на нього так не діяли. Здавалося, вона не бачила в ньому неказистого, смішного чоловічка, як всі інші жінки. Він відвів погляд від її очей, щоб краще сконцентруватися.

– Ви часто засиджувалися допізна на роботі, міс Рофф?

– Так, – відповіла Елізабет, – навіть занадто часто.

– Як пізно?

– Ну як вам сказати... Іноді до десяти. Іноді до опівночі і пізніше.

– Іншими словами, це увійшло в звичку. Значить, люди, що оточували вас, могли знати про це?

Вона випробовує подивилася на нього, потім сказала: – Думаю, так.

– У ніч аварії ви, пан Вільямс, і Кейт Ерлінг також допізна працювали з міс Елізабет Рофф?

– Так.

– Але розійшлися порізно.

– Я поїхав першим. У мене було призначено побачення.

Макс уважно подивився на нього, потім знову перевів погляд на Елізабет.

– Як довго після відходу пана Вільямса ви ще працювали?

– Думаю, близько години.

– Ви вийшли разом з Кейт Ерлінг?

– Так. Ми одяглися і разом вийшли на майданчик. – Голос Елізабет здригнувся. – Ліфт вже чекав нас.

Особистий експрес-ліфт президента.

– Що сталося потім?

– Ми обидві увійшли в ліфт. Раптом у приймальні зателефонував телефон. Кейт – міс Ерлінг – сказала: «Я візьму трубку » – і стала виходити з ліфта, але я замовила міжміську розмову і сказала їй, що візьму трубку сама. – Очі Елізабет наповнилися сльозами. – Я вийшла з ліфта, і вона запитала: «Вас почекати?», але я сказала: «Ні, поїжджайте». Вона натиснула на кнопку, а я пішла в приймальню і, коли відкрила двері, почула крики, потім. . . – Вона не могла більше продовжувати.

З гнівно заблуканими очима Ріс обернувся до Макса Хорнунга:

– Все, вистачить! Ви можете нарешті сказати, для чого вам все це потрібно?

Для того щоб з'ясувати, хто вбивця, подумав Макс. Тому що тут явно охоплює злочин. Макс задумався, згадуючи все, що встиг з'ясувати протягом останніх сорока восьми годин про «Роффа і синів». Концерн загруз у масі неприємностей, ніс астрономічні витрати за судовими позовами, перебував під безперервним обстрілом преси, втрачав клієнтів, заборгував величезні суми банкам, які вимагали від нього негайної сплати боргів. Президент концерну Сем Рофф, який володів контрольним пакетом акцій, помер. Досвідчений альпініст, він загинув в результаті нещасного випадку в горах. Пакет перейшов до рук його дочки Елізабет, яка ледь не загинула в автомобільній катастрофі на гірській дорозі на Сардинії і дивом unikла смерті в аварії ліфта, справність якого нещодавно документально засвідчена. У всьому цьому явно проступав чий-то зловісний умисел.

Інспектор Макс Хорнунг повинен був би бути найщасливішим з людей. Він знайшов стирчавшу з матерії ниточку. Але він зустрів Елізабет Рофф, і тепер вона уособлювала собою не просто ім'я, не просто ще одне невідоме в математичному рівнянні. Що –то нестримно тягнуло його до неї. Він відчував, що повинен неодмінно захистити її, охороняти від загроз.

– Я питаю, ви можете нарешті... – обурився Ріс.

Макс поглянув на нього і промямлив щось невизначене:

– М-м-м... так, для протоколу, пан Вільямс. Звичайна протокольна процедура. – Він встав зі свого місця. – Вибачте, я поспішаю.

Його чекали термінові справи.

Глава 33

Ранок старшого інспектора Шміта видався клопітливим, наповненим подіями. Біля агентства «Іберія ейр лайнз» відбулася політична демонстрація, троє заарештовані. На паперовій фабриці виникла дивна пожежа. Ведеться розслідування. Звалтували дівчину в парку Платцпітц. Крадіжка зі зломом в «Губеліні», інша в «Гріма», що поруч з «Бауро-Лак». І на довершення, немов перерахованого було недостатньо, на голову йому знову впав інспектор Хорнунг. Та ще з якою-то безглуздою, безглуздою теорією. Старшому інспектору Шміту довелося знову глибоко вдихати і повільно випускати з себе повітря.

– У кабельному барабані виявилася тріщина, – говорив в цей час Макс. – Коли він розвалився, всі прилади захисту вийшли з ладу. Хто-то...

– Я читав звіти, Хорнунг. Звичайний знос матеріалу.

– На жаль, герр старший інспектор. Я перевіряв технічний паспорт кабельного барабана. Гарантійний термін його роботи закінчується тільки через п'ять років.

Старший інспектор Шміт відчув, що у нього починає посмикуватися щока.

– Що ви хочете цим сказати?

– Хто -то навмисно вивів ліфт з ладу.

Не «Мені здається, що хто-то навмисно вивів ліфт з ладу» або «На мою думку, хто-то навмисно вивів ліфт з ладу», про ні: «Хто-то навмисно вивів ліфт з ладу».

– Навіщо ж це знадобилося вашому гіпотетичному «кому-то»?

– З вашого дозволу, саме це я і хотів би з'ясувати.

– Ви хочете ще раз поїхати в «Рофф і сини»?

Інспектор Хорнунг з щирим подивом поглянув на інспектора Шміта:

– Навіщо ? Я хочу поїхати в Шамоні.

* * *

Місто Шамоні лежить в сорока милях на південний схід від Женеви на висоті 3400 футів над рівнем моря у французькому департаменті Верхня Савойя, на плато між гірськими масивами Монблана і Червоного піку. З висоти цього плато відкривається найбільш захоплюючий у світі вид.

Інспектор Макс Хорнунг абсолютно байдуже поставився до навколишнього пейзажу, коли вийшов з вагона на перон станції Шамоні, тримаючи в руці неабияк пошарпаний валізку з шкірозамінника. Обійшовши стоянку таксі, пішки попрямував до будівлі поліцейської дільниці, що розташувалася прямо на центральній площі міста. Ледве Макс ступив у ділянку, як відразу ж відчув, що потрапив під рідний дах, радіючи звичному відчуттю братського єднання, яке він завжди відчував до всіх поліцейських світу, де б з ними не стикався. Він був одним з них.

Французький сержант, який сидів за столом, глянув на ввійшов і запитав:

– Est-ce qu'on peut vous aider?

– Oui, – розців Макс. І почав говорити. Іноземні мови Макс вивчав одним і тим же манером: використовував свою мову як мачете, прорубуючись крізь непрохідні неправильних дієслів, часів і причасть. У міру того як він говорив, на обличчі чергового сержанта вираз ввічливого непорозуміння поступово змінювався виразом повного нерозуміння.. Сотні років витратили французи, щоб пристосувати свою мову, небо і гортань для виробництва тієї чудової музики, яку являв собою французька мова. А ось цей стоїть перед ним чоловічок яким-то незбагненим чином зумів перетворити цю музику в довгий ланцюжок диких, безглузких вигуків.

Черговий сержант, втративши незабаром терпіння, перервав цей потік на напіввигуку.

– Що, що ви намагаєтеся мені *Сказати*?

– Що означає «що»? – не зрозумів Макс. – Я ж говорю з вами французькою мовою!

Черговий сержант, трохи подавшись вперед, незворушно запитав:

– А *зараз* ви теж говорите на ньому?

Цей болван навіть не розуміє своєї рідної мови, подумав Макс. Витягнувши своє посвідчення, він подав його сержанту. Сержант двічі прочитав його, подивився на Макса і ще раз перечитав посвідчення. Важко було повірити, що стоїть перед ним чоловік – поліцейський інспектор.

Не бажаючи повернувши посвідчення, сержант запитав:

– Чим можу вам допомогти?

– Я розслідую нещасний випадок, який стався тут два місяці тому. Ім'я загиблого Сем Рофф.

Сержант кивнув:

– Так, пам'ятаю.

– Мені б хотілося переговорити з ким – або, хто міг би більш детально розповісти про цей випадок.

– Тоді вам найкраще звернутися в Шамонійське товариство гірських рятувальників за адресою: площа Монблана. Номер телефону: п'ять-три-один-шість-вісім-дев'ять. Або в лікарню. Лікарня на вулиці дю Вале. я номер телефону: п'ять-два[h]ноль, зараз затягнемо.

– Дякую, я і так все пам'ятаю, – сказав Макс. – Шамонійське товариство гірських рятувальників, площа Монблана, п'ять-три-один-шість-вісім-дев'ять. Або лікарня на вулиці дю Вале, п'ять-три-нуль[h]нодин.

Коли Макс зник за дверима, поліцейський сержант все ще продовжував дивитися йому слідом.

Керівником Шамонійського товариства гірських рятувальників виявився атлетичного вигляду молодий чоловік, який сидів за неабияким обшарпаним сосновим столом. Поглянувши на увійшов Макса, молодий чоловік подумки благав, щоб цей дивний тип не надумав напроситися на екскурсію в гори.

– Чим можу допомогти?

– Інспектор Макс Хорнунг, – сказав Макс, пред'являючи своє посвідчення.

– Чим можу бути корисний, інспектор Хорнунг?

– Я веду розслідування обставин загибелі людини на ім'я Сем Рофф, – сказав Макс.

Молодий чоловік за столом важко зітхнув.

– Відмінний був альпініст. Я його дуже поважав. До чого ж образлива випадковість.
– А ви бачили, як це сталося?
– х у зв'язці було четверо. Останніми йшли провідник і пан Рофф. Наскільки я знаю, вони якраз перетинали льодовикову морену. Пан Рофф послизнувся і впав.
– Хіба у нього не було страхувальної мотузки?
– Була, природно, але вона обірвалася.
– Таке часто трапляється?
– Тільки один раз. – Він сам посміхнувся власному жарті, але, поглянувши в обличчя співрозмовнику, тут же спохватився. – Досвідчені альпіністи перед підйомом зазвичай ретельно перевіряють своє спорядження, і все ж ніхто не застрахований від нещасного випадку.
Макс трохи помовчав, потім сказав:
– Я хотів би поговорити з провідником.
У той день провідника, з яким пан Рофф зазвичай ходив у гори, з ним не було.
Макс замикав очима.
– Так? А чому?
– Начебто він був хворий. Замість нього пішов інший провідник.
– Ім'я, випадково, не пам'ятайте?
– Одну хвилиночку, зараз подивимося. – Молодий чоловік зник за перегородкою, але незабаром повернувся з клаптиком паперу в руці. – Ім'я провідника – Ганс Бергманн.
– Як його відшукати?
– Він не з місцевих. – Француз заглянув у папірець. – Він з селища Лесге. Приблизно в десяти кілометрах звідси.
Перед тим як покинути Шамоні, Макс зайшов в реєстратуру готелю « Кляйне Шайдегг » і поговорив з коридорним.
– Ви чергували в той день, коли тут зупинявся пан Рофф?
– Так, – відповів коридорний. – Треба ж, як не пощастило людині.
– Пан Рофф був тут один?
Коридорний похитнув головою:
– Ні, з ним була ще одна людина.
Макс здивовано скинув брови:
– Ще одна людина?
– Так, пан Рофф зарезервував два місця.
– Чи можу я дізнатися ім'я цієї людини?
– Звичайно, – відповів службовець і, вийнявши зі столу пухку книгу, став її гортати. Зупинився, пробіг сторінку пальцем зверху вниз і сказав: – Ага, ось і воно...

* * *

Майже три години добирався Макс до Лесге на фольксвагені, найдешевшою зі здаваних в оренду машин, і мало не проскочив повз, так як місце, до якого він під'їхав, з великою натяжкою можна було назвати селищем: кілька магазинів, невеликий альпійський будиночок і єдиний універмаг, перед яким самотньо стирчала єдина ж бензога будиночок.

Макс припаркував машину перед альпійським будиночком і увійшов всередину. Кілька чоловіків сиділи біля каміна і впівголоса розмовляли між собою. З появою Макса розмова поступово пішла на спад.

– Вибачте за вторгнення, – сказав Макс, – я шукаю людину на ім'я Ганс Бергманн.

– Кого ? – Ганса Бергманна. Провідника. Він звідси родом.

Літній чоловік з обличчям, на якому, як на карті погоди, можна було докладно простежити всі перипетії його минулого життя, сплюнув у вогонь і сказав:

– Вас хто -то здорово здув, містер. Я народився в Лесзі. І ніколи не чув про хлопця на ім'я Ганс Бергманн.

Розділ 34

Через тиждень після смерті Кейт Ерлінг Елізабет знову вийшла на роботу. З внутрішнім трепетом увійшла вона у вестибюль, механічно відповівши на привітання швейцара і охоронців. У дальньому кутку вестибюля робітники замінювали кабінку ліфта. Елізабет подумала про Кейт Ерлінг і здригнулася, на власні очі уявивши собі жах, який та зазнала, стрімко падаючи вниз, поверх за поверхом, невблаганно наближаючись до смерті. Вона знала, що більше ніколи не зможе увійти в кабінку цього ліфта.

Коли вона увійшла в кабінет, її вже чекала пошта, розкрита Генрієттою, другою секретаркою, і акуратно, стопкою, покладена на її робочому столі. Елізабет швидко пробігла папери очима, на деяких доповідних записках простосувавши свої ініціали, на інших написавши на полях питання, на третіх зазначивши ті управління, куди їх слід було відіслати. У самому низу стопки лежав великий запечатаний конверт, на якому було написано: «Елізабет Рофф – особисто». Елізабет акуратно розкрила конверт і дістала звітну фотографію розміром 8x10. З фотографії великим планом на неї глянуло пучоке монголоїдне обличчя дитини, ураженого церебральним паралічем.. До фотографії була прикріплена записка, в якій великими олівцевими літерами стояло: ЦЕ МІЙ КРАСАВЕЦЬ СИН ДЖОН. ТАКИМ ЙОГО ЗРОБИЛИ ВАШІ ЛІКИ. Я ВІДОМУ ВАМ.

Вона впустила фотографію і записку на стіл і відчула, що у неї тремтять руки. У цей час в кабінет увійшла Генрієтта, тримаючи в руках ще одну кіпу паперів.

– Ось це необхідно терміново підписати, міс... – Тут вона глянула в обличчя Елізабет. – Що-небудь сталося, міс Рофф?

Елізабет пролепетала:

– Будьте добрі, попросіть зайти сюди пана Ріса Вільямза.

Очіма знову знайшла фотографію на столі. Не може бути, щоб «Рофф і сини» були винні в цьому.

* * *

– Так, це наша вина, – сказав Рис. – Яким-то чином ціла партія товару була невірною промаркована. Нам вдалося більшу її частину вилучити з аптек, але... – Він виразно розвів руками.

– Як давно це сталося?

– Майже чотири роки тому.

– Скільки постраждало людей?

– Близько сотні. – Він поглянув на вираз її обличчя і швидко додав: – Концерн виплатив їм всім компенсації. Не всі вони були такі, як на цьому знімку, Ліз. Ми приймаємо всі запобіжні заходи, але люди є люди, і від помилок ніхто не застрахований.

Елізабет знову подивилася на фотографію дитини.

– Це жахливо.

– Не слід показувати тобі цей лист. – Він провів пальцями по своїй густій шевелюрі. – Особливо зараз, коли нам і так важко. Є проблеми важливіше цієї.

Вона подумала: «Що може бути ще важливіше?» Вголос же запитала:

– Які саме?

– Федеральна прокуратура винесла негативне рішення щодо наших аерозолів. Протягом двох років взагалі буде накладено вето на їх виробництво.

– Як це позначиться на нас?

– Дуже чутливо. Нам доведеться закрити кілька заводів в різних країнах і втратити одну з найбільш прибуткових галузей.

Елізабет подумала про Емілія Джиплі і про препарат, над яким він працював.

– Що ще?

– Ти переглядала ранкові газети?

– Ні.

Дружина міністра в Бельгії, мадам ван ден Лог, приймала бенексан.

– Це наші ліки?

– Так. З групи антигістамінів. Воно протипоказано людям з підвищеним тиском. І це ясно вказано на упаковці. Але вона залишила це попередження без уваги.

Елізабет відчула, як всередині її все похолоділо.

– Що з нею?

– Зараз вона в комі і навряд чи викорабкається. Газети недвозначно натякають, що препарат цей виготовлений нами. З усіх боків нас буквально закидають відмовами на його поставку. А федеральний прокурор виніс постанову про порушення кримінальної справи з цього приводу, але слідство триватиме принаймні цілий рік. Поки вони будуть його вести, ми можемо продовжувати випуск цих ліків.

– Я хочу, – сказала Елізабет, – щоб його негайно зняли з виробництва.

– Навіщо? Це дуже ефективний засіб для...

– Чи були ще постраждалі?

– Воно допомогло сотням тисяч людей. – Тон Ріса був холодний. – Це одне з наших найефективніших...

– Ти не відповів на моє запитання.

– Наскільки пам'ятається, один – два випадки. Але...

– Повторюю: необхідно зняти його з виробництва. Негайно!

Ледве стримуючи гнів, він сказав:

– Добре. А хотіла б ти знати, у скільки це обійдеться концерну?

– Ні, – відрубала Елізабет.

– Добре. Це ми зробимо, – кивнув Рис. – Але це все – квіточки. А тепер про ягідки. Банкіри бажають терміново з тобою зустрітися. Вони хочуть взяти назад свої грошки.

* * *

Залишившись одна в кабінеті, Елізабет знову подумала про монголоїдну дитину і жінку, яка зараз лежить без свідомості з – за того, що прийняла ліки, продані їй «Роффом і синами». Вона прекрасно розуміла, що від такого роду випадків не застрахована жодна фармацевтична фірма. Газети щодня сповнені розповідями про подібні події, але цього разу вина впала на неї особисто. Необхідно ще раз переговорити з керуючими і виробити додаткові заходи щодо забезпечення максимальної обережності хворих при прийомі ліків.

Це мій красень син Джон.

Мадам ван ден Лог знаходиться в коматозному стані.

Вона навряд чи викорабкається.

Банкіри бажають зустрітися. Терміново. Вони хочуть взяти назад свої грошки.

Вона задихалася, немов весь світ разом навалився на неї і придавив до землі. Вперше за весь цей час в ній шевельнувся сумнів, чи зуміє вона впоратися з підступною бідой. Навалився на неї тягар був важким і з кожним днем ставало все важче. Вона повернулася в кріслі і подивилася на портрет старого Семюеля, що висів за її спиною.. Він був таким спокійним, впевненим у своїх силах. Але й у нього ж теж бували сумніви і невдачі. І відчай. Однак він знайшов у собі сили впоратися з ними.. Вона теж знайде в собі сили. Адже вона, як і він, – Рофф.

Раптом вона помітила, що портрет висить трохи криво. Мабуть, зрушив від удару впала кабінет ліфта, який потряс всю будівлю. Вона встала, щоб поправити портрет. Ледве вона доторкнулася до нього, як гак, на якому він висів, раптом вискочив зі стіни, і портрет грохнувся на підлогу. Але Елізабет навіть не глянула на нього. Вона в усі очі дивилася на те місце на стіні, де він тільки що висів. Там, прикріплений до панелі лейкопластирем, виднівся крихітний потайний мікрофон.

Було 4 години ночі, і Еміль Джиплі в який вже раз знову засидівся за роботою. Останнім часом це вже увійшло в звичку. Хоча Елізабет Рофф спеціально не обумовлювала термінів закінчення роботи, він розумів, як важливі були його результати для концерну, і робив все можливе, щоб швидше все завершити. До нього теж дійшли тривожні чутки про «Роффа і синів». І йому дуже хотілося допомогти концерну в цей важкий час. Він був багатьом зобов'язаний концерну: високим окладом і, головне, повною свободою дій. З великою повагою ставився він до Сема Роффа, і його дочка, Елізабет, також припала йому до душі.. Елізабет Рофф так ніколи і не дізнається, що саме вона була винуватицею цих пізніх годин роботи. Він сидів, низько схилившись над столом, перевіряючи результати останнього експерименту. Вони навіть перевершили його очікування. Глибоко задумавшись, він нерухомо застиг біля столу, не звертаючи уваги на смуток, надмірну вологість кімнатної атмосфери, пізній час. Двері відкрилися, і в кімнату увійшов охоронець Сепп Нолан. Нолан ненавидів чергувати в нічну зміну. Йому завжди було трохи не по собі, коли він залишався один в експериментальних лабораторіях. Особливо дратував його запах посаджених в клітини піддослідних тварин. Він майже не сумнівався, що душі убієнних тварин ніколи не покидали цих кімнат. Добре б зажадати, щоб за привиди платили особливо, думав він. Всі вже давно покинули корпус, крім цього чокнутого, який не може відірватися від своїх клітин з кроликами, кішками і хом'яками.

– Довго ще, док ? – запитав Нолан.

Джиплі здивовано подивився на нього, тільки зараз помітивши його присутність.

– Що?

– Якщо ви ще трохи тут посидите, я можу вам принести чогось поїсти, сандвіч або там чого ще. Я хочу тікати в буфет перекусити.

– Якщо неважко, тільки кава, будь ласка, – сказав Джиплі і знову повернувся до своїх графіків і розрахунків.

– Тоді я закрию двері зовні, – сказав Нолан. – Я скоро повернуся.

Але Джиплі навіть не розчув, що він сказав. Десять хвилин через двері лабораторії знову відчинилася, і чий голос сказав:

– Вже скоро світанок, а ви все ще працюєте, Джиплі?

Джиплі, настільки безцеремонно виведений зі свого забуття, з досадою глянув на ввійшов. Коли він побачив, хто це, він в сум'ятті встав з – за столу і сказав:

– Так, на жаль, час біжить непомітно.

Йому лестило, що цей чоловік не вважав зазорним особисто прийти до нього в лабораторію, щоб впоратися про його роботу.

– Працюємо над секретним «фонтаном молодості», а?

Еміль спочатку трохи розгубився. Міс Рофф недвозначно дала йому зрозуміти, що він не повинен ні з ким говорити про це. Але до даного відвідувачу її слова ніяк не могли ставитися. Адже саме він, що називається, за ручку привів його, Джиплі, сюди, в концерн. І тому Еміль Джиплі, посміхаючись, відповів:

– Цілком таємно.

– Чудово. Нехай все так і залишається. Як йдуть справи?

– Чудово.

Відвідувач підійшов до однієї з клітин з кроликами. Еміль Джиплі запитав:

– Може, вам потрібні які-або пояснення?

Відвідувач посміхнувся.

– Ні, не треба, Еміль. У загальних рисах я обізнаний про характер роботи. – Відходячи від клітини, він ніяково, ліктем, зачепив пусту годівницю, яка з гуркотом впала на підлогу. – Заради Бога, вибачте.

– Не турбуйтеся, я підніму.

Ледве Джиплі встиг нахилитися, як у нього в потилиці немов вибухнула бомба, обдавши його з ніг до голови кривавим душем, і останнє, що він встиг помітити, був стрімко мчався йому назустріч підлога лабораторії.

Елізабет розбудив наполегливий телефонний дзвінок. Ще не прийшовши в себе від сну, вона сіла в ліжку і поглянула на вмонтовані в перстень годинник, що лежали на нічному столику. П'ять ранку. Вона намацала рукою трубку. Збуджений голос прокричав їй в вухо:

– Міс Рофф? Каже черговий охоронець. В одній з лабораторій стався вибух. Лабораторія повністю зруйнована.

Сон як рукою зняло.

– Постраждали є?

– Так, мем. Загинув один з науковців.

Його ім'я можна було і не називати. Елізабет і так знала, хто це.

Розділ 35

Інспектор Макс Хорнунг думав. У бюро тріщали друкарські машинки, голосно звучали голоси сперечальників, похвилинно дзвонили телефони, але Хорнунг нічого не бачив і не чув навколо себе. Як комп'ютер, він був зосереджений на одному. Думки його займала складена старим Семюелем хартія «Роффа і синів», згідно з якою ніхто, крім членів сім'ї, не міг контролювати його. Розумно, думав Макс, але вельми загрожує небезпеками. Це нагадувало йому про тонтин, страховий поліс, складений в 1695 році банкіром Лоренцо Тонті.. Кожен учасник тонтину вносив рівний з усіма іншими пайовий внесок, і, коли помирав, його пайові накопичення переходили до спадкоємців. Виникав потужний стимул прибрати з дороги партнерів. Як у «Роффі та синах». Занадто великий був спокуса, бо люди, які отримали у спадок акції на мільйони доларів, не могли ними скористатися без спільної на те згоди.

Макс з'ясував, що Сем Рофф був єдиним, хто виступив проти продажу акцій на сторону. Тепер він мертвий. Нещасний випадок. Проти виступила Елізабет Рофф. І двічі, у двох нещасних випадках, дивом уникла смерті. Що-

то вже занадто багато нещасних випадків, подумав інспектор Макс Хорнунг. А тому відправився до старшого інспектора Шміту.

Той, вислухавши доповідь Макса Хорнунга про падіння і смерть Сема Роффа, проричав:

– Нерозбериха з ім'ям провідника ? Але ж це не підстава для порушення кримінальної справи, Хорнунг. У всякому разі, не для мене і керованого мною відділу.

Негайний інспектор вперто гнув своє:

– Але це ще не все. У «Роффа і синів» маса внутрішніх негараздів. Можливо, дехто подумав, що, прибравши Сема Роффа, можна буде вирішити всі проблеми.

Старший інспектор Шміт відкинувся в кріслі і задумливо поглядав на інспектора Хорнунга. Він був упевнений, що в його теоріях не було ні грана здорового глузду. Але думка хоч на який час позбутися від Макса Хорнунга здавалася йому дуже привабливою. Його відсутність, безсумнівно, позитивно позначиться на моральному дусі всього відділу. Крім цього, було ще одне міркування: люди, на яких Макс Хорнунг підняв руку, належали до могутнього клану Роффів. За інших обставин старший інспектор Шміт порадив би Макс Хорнунгу триматися від них подалі. Але якщо йому вже так хотілося подразнити звіра – а це він умів майстерно ! – вони його в мить ока зможуть викинути з поліції. І ніхто ні в чому не дорікне старшого інспектора. Хіба не був йому силком нав'язаний цей паршивий інспекторишка? І тому він сказав Макс:

– Доручаю вам розслідування цієї справи. Тільки не поспішайте.

– Дякую, – зрадів той.

* * *

По дорозі у відділ Макс зіткнувся в коридорі зі слідчим, ведучим дізнання з насильницьких і раптових смертей.

– Хорнунг! Можна скористатися вашою пам'яттю?

Макс захопив очима.

– Вибачте, не зрозумів.

– Річковий патруль тільки що видув з річки дівчину. Якщо не важко, погляньте на неї, будь ласка.

Макс судорожно сковтнув і сказав:

– Як вам буде завгодно.

Ця частина роботи не доставляла йому особливого задоволення, але він вважав, що борг зобов'язує його чесно її виконувати.

Вона лежала в морзі на висувному металевому піддоні. У неї було світле волосся, і на вигляд їй можна було дати років двадцять. Тіло її, злякане від води, було абсолютно голим, якщо не вважати червоної стрічки, стягувала шию.

– На тілі сліди статевого акту, яким вона займалася за кілька секунд до смерті. Вона була задушена і скинута в річку, – сказав дізнавач. – У легенях у неї води не виявлено. У картотеці немає її відбитків пальців. Вам не доводилося її де – небудь бачити?

Інспектор Макс Хорнунг глянув в обличчя дівчини і кинув:

– Ні.

І побіг, щоб встигнути на автобус, що йшов в аеропорт.

Розділ 36

Коли інспектор Макс Хорнунг приземлився в аеропорту Коста-Смеральда на Сардинії, він вибрав найдешевшу з машин, що здавалися внайм, «Фіат-500», і відправився в Олбію. Олбія на відміну від всіх інших острівних міст була індустріальним центром, і на всі боки по її передмістях розповзлися заводи, фабрики, міські звалища, там же знаходилося і величезне кладовище автомобілів, коли-то елегантних і красивих, а тепер перетворених в старі понівечені купи металу, придатні хіба що в переплавку. «Кладовища автомобілів – символ цивілізації, – подумав Макс, – і немає міст, де б цей символ був відсутній».

Діставшись до центру міста, він під'їхав до будівлі, на фронтоні якої красувався напис: «uestura di sassari commissariato di polizia Olbia».

Ледве Макс переступив поріг поліцейської дільниці, як в ньому негайно спалахнуло звичне почуття єднання, причетності до цієї обраної касты. Він пред'явив своє посвідчення черговому сержанту і кілька хвилин по тому був введений в кабінет начальника поліції Луїджі Ферраро. Ферраро, радо посміхаючись, піднявся було йому назустріч, але коли той увійшов, посмішка негайно злетіла з лиця начальника. Що-то в Максі суперечило самому поняттю «інспектор поліції».

– Можна поглянути на ваше посвідчення ? – ввічливо обізнаний начальник поліції.

– Звичайно, – сказав Макс.

Він витягнув своє посвідчення, і Ферраро уважно оглянув його спочатку з одного, а потім з іншого боку. Повернувши нарешті документ, італієць подумав, що в Швейцарії, мабуть, явно тугувато з інспекторами. Всівшись знову на своє місце, він запитав:

– Чим можу служити?

На побіжному італійській Макс почав пояснювати, навіщо прибув на Сардинію. Деякий час начальник поліції Ферраро намагався збагнути, якою мовою говорить гість. Коли він нарешті зрозумів, то застерігає підняв руку і сказав:

– Баста! Ви говорите по-англійській?

– Природно, – відповів Макс.

– Тоді дуже прошу, давайте говорити по -англійській.

Коли Макс скінчив говорити, начальник поліції Ферраро сказав:

– Ви помиляєтеся, синьйор. І марно витрачаєте час. Мої механіки вже перевіряли цей джип. І всі погодилися, що це був нещасний випадок.

Макс, згідно кивнувши, незворушно сказав:

– Але я -то його ще не бачив.

– Добре, – погодився Ферраро. – Джип в міському гаражі. Виставлений на продаж. Один з моїх людей проводить вас туди. Ви хотіли б оглянути місце події?

Макс здивовано витягнув очі:

– Навіщо?

Як провідник був призначений інспектор Бруно Кампанья.

– Ми вже перевіряли. Звичайний нещасний випадок, – заявив Кампанья.

– Ви помилилися, – сказав Макс.

Джип стояв у дальньому кутку гаража; передня його частина все ще зберігала сліди недавньої аварії, і навіть ясно видно були буро-зелені потоки живиці.

Ніяк до нього руки не доходять, – поскаржився механік.

Макс обійшов навколо джипа і уважно оглянув його.

– Що ж вони зробили з гальмами ? – запитав він.

– Єзус ! – вигукнув механік. – І ви туди ж. – У голосі його відчувалося роздратування. – Я двадцять п'ять років пропрацював механіком, синьйор. І особисто оглядав цей джип. До цих гальм торкалися в останній раз, коли він сходив з конвеєра заводу.

– Проте хто –то ж їх зіпсував, – впевнено заявив Макс.

– Але як ? – бризкаючи слиною, запалював механік.

– Поки не знаю, але обов'язково з'ясую, – довірливо сказав йому Макс і, кинувши прощальний погляд на джип, вийшов з гаража.

Начальник поліції Луїджі Ферраро поглянув на інспектора Бруно Кампанью і запитав:

– Куди ти його подівав?

– Нікуди. Я привів його в гараж, там він як осів уперся, що це був не нещасний випадок, перелагоджувався з механіком і сказав, що хоче пройти один.

– Ось оболонтус!

* * *

Макс стояв на березі, дивлячись на смарагдові води Тірренського моря, але не бачачи їх. Він думав, розставляючи по місцях розрізнені факти. Це було схоже на розгадування гігантської головоломки: все миттєво складається в єдину картинку, коли знаєш, що куди ставити. Джип був маленькою, але дуже важливою часткою цієї головоломки. Його гальма були перевірені досвідченими механіками. У Макса не було причин ставити під сумнів їхню чесність і компетентність. І він приймав як належне, що ніхто до цих гальм не торкався. Але, так як на цьому джипі їхала Елізабет і хто –то явно бажав її смерті, він також приймав як належне, що хто –то все ж зіпсував гальма. На гальмах не виявлено слідів псування, але, як це не парадоксально, вони все ж були зіпсовані. Тут явно попрацювала розумна голова. Тим необхідніше було її швидше викрити, і тим цікавіше.

Макс ступив на пісок пляжу, присів на виступ великого каменю, закрив очі і знову глибоко задумався, відшуковуючи в розумі раніше не помічені деталі, відкидаючи непотрібне, розчленовуючи і знову з'єднуючи розрізнені деталі картинки.

Двадцять хвилин по тому все встало на свої місця. Очі Макса широко розкрилися, і він у захопленні подумав: «Здорово ! Ось це розумниця ! Я повинен неодмінно зустрітися з цією людиною».

Після цього інспектор Макс Хорнунг відвідав ще два місця: одне неподалік від Олбії, інше в горах – і опівдні того ж дня літаком повернувся в Цюрих.

На найдешевшому місці в третьому класі.

Глава 37

Начальник охорони «Роффа і синів» сказав, звертаючись до Елізабет:

– Все сталося занадто швидко, міс Рофф. Ми нічого не встигли зробити. Полихнуло так, що, коли прибули пожежники, лабораторія вже повністю вигоріла.

У лабораторії вдалося виявити тільки обвуглені останки Еміля Джиплі. Його записи були або викрадені з лабораторії до вибуху, або згоріли разом з ним.

– Дослідницький корпус знаходився під цілодобовою охороною, чи не так ? – запитала Елізабет.

– Так, мем. Ми...

– Як давно ви виконуєте посаду начальника відділу безпеки?

– П'ять років. Я...

– Ви звільнені.

Він спробував було протестувати, потім передумав:

– Так, мем.

– Скільки людей працює під вашим початком?

– Шістдесят п'ять.

Шістдесят п'ять! А не змогли вберегти одного.

– Офіційно вас повідомляю: протягом двадцяти чотирьох годин всі вони повинні отримати розрахунок, – сказала Елізабет, – все до одного.

Він запитливо подивився на неї:

– Мені здається, ви несправедливі.

Вона подумала про Емілу Джиплі, про його назавжди втрачену безцінну формулу, про підслуховуючий пристрій у себе в кабінеті, який вона випадково виявила і розчавила, як клопа, каблукком.

– Забирайтеся звідси, – сказала Елізабет.

Щоб витіснити з голови образ обвуглених останків Еміля Джиплі і згорілих разом з лабораторією його піддослідних звірків, вона намагалася до максимуму заповнити діяльністю кожен мить того нещасливого ранку. Одночасно гнала від себе думку про колосальні збитки, понесені концерном з-за втрати формули. Не було ніяких гарантій, що формула не спливе і не буде запатентована який-небудь з конкуруючих фірм, і Елізабет

нічого не зможе з цим вдіяти. Джунглі є джунглі. Варто твоєму конкуренту відчутти, що ти слабкіше, як він вже рветься тебе добивати. Але тут замішаний не конкурент, а друг. Смертельний друг.

Елізабет наполягла, щоб охорону передовірили професійній поліції. В оточенні незнайомих осіб вона буде себе почувати в більшій безпеці.

Потім подзвонила в «Опитування інтернаціональ» в Брюсселі, щоб з'ясувати, як себе відчуває мадам ван ден Лог, дружина бельгійського міністра. Їй повідомили, що вона все ще знаходиться в коматозному стані. І ніхто не може поручитися за її життя.

Важкі думки Елізабет про Еміля Джиплі, монголоїдну дитину і дружину міністра несподівано перервав Рис, який заглянув в її кабінет. Поглянувши на її обличчя, він м'яко сказав:

– Погані справи?

Вона тільки сумно кивнула.

Рис підійшов до неї зовсім близько і заглянув їй в очі. Вона виглядала стомленою і втраченою. Він подумав, що довго такої напруги вона не витримає. М'яко взяв її за руку і запитав:

– Чим можу допомогти?

Всім, подумала Елізабет. Як ніколи, вона потребувала тепер в ньому. Їй потрібні були його сила волі, його допомога, його любов. Очі їх зустрілися, і вона вже готова була потонути в його обіймах, розповісти йому про все, що сталося з нею раніше, що відбувалося тепер.

– Як там справи у мадам ван ден Лог – запитав Рис.

І мить випарувалася.

– Без змін, – сказала Елізабет.

– Тобі ще не дзвонили з приводу статті в «Уолл-стріт джорнел»?

– Якої статті?

– Так ти ні про що не знаєш?

– Ні.

Рис розпорядився, щоб газету доставили в кабінет Елізабет. У статті детально перераховувалися всі трагічні події, що відбулися недавно в «Роффе і синах», але лейтмотивом її звучав висновок, що концерну, щоб впоратися з усіма своїми проблемами, необхідний досвідчений і знаючий керівник. Елізабет опустила газету.

– Як сильно це може нам нашкодити?

Рис потиснув плечима:

– Шкода вже заподіяна. Вони просто констатують скоєне. Ми починаємо втрачати масу клієнтів. Ми...

Заурчав зумер селектора. Елізабет клацнула тумблером.

– Так?

– На другій лінії герр Юліус Бадратт, міс Рофф. Він каже, що це терміново.

Елізабет подивилася на Риса. Вона до останнього моменту відтягувала зустріч з банкіром.

– Давайте його. – Вона зняла трубку. – Доброго ранку, герр Бадратт.

– Доброго ранку. – Голос в телефонній трубці був сухий і різкий. – У вас знайдеться трохи часу для мене в другій половині дня?

– Ну, як вам...

– Чудово. У чотири вам зручно?

Елізабет забарилася.

– Так. Рівне в чотири.

У телефонній трубці почувся який-то дивний шелест, але потім Елізабет збагнула, що це герр Бадратт прочищає горло.

– Я дуже шкодую про пана Джиплі, – нарешті сказав він.

Але ім'я Джиплі не згадувалося в газетних звітах про вибух.

Вона повільно поклала трубку на важіль і тільки тоді помітила, що Ріс уважно спостерігає за нею.

– Що, відчули запах крові ? – запитав він.

Всю другу половину дня не замовкали телефони.

Зателефонував Алек.

– Елізабет, читала статтю в ранковій газеті?

– Так, – сказала Елізабет. – Але, на мій погляд, «Уолл-стріт джорнел» дещо перебільшив події.

Алек трохи помовчав, потім сказав:

– Я маю на увазі не «Уолл-стріт джорнел». «Файненшл таймс» опублікувала передовицю, цілком присвячену Роффу і синам“. Ругає нас почим даремно. Мені дзвонять безперервно. Відмови йдуть один за іншим. Що будемо робити?

– Алек, я тобі передзвоню, – пообіцяла Елізабет.

Зателефонував Іво.

– Carissima, готуйся до найгіршого.

«Я вже давно готова », – невесело хмикнула про себе Елізабет.

– Давай викладай.

– Заарештований за хабарі італійський міністр, – сказав Іво.

Елізабет вже знала, що піде далі.

– Продовжуй.

У голосі Іво прозвучала нотка, що вибачається.

– Ми не винні, – сказав він. – Його згубили власна жадібність і безтурботність. Його взяли прямо в аеропорту.

При ньому виявилася велика сума грошей, наших грошей, і це доведено.

Хоча Елізабет і була готова почути щось подібне, все ж недовіжливо запитала:

– А за що ж ми йому давали хабарі?

– Як за що ? За те, щоб мати можливість безперешкодно займатися бізнесом в Італії, – як само собою зрозуміле констатував Іво. – Так тут все роблять. Наш злочин не в тому, що ми давали хабарі міністру, а в тому, що нас спіймали на цьому.

Вона важко відкинулася в кріслі. Голова її йшла кругом, у скронях стукало.

– Що ж тепер буде?

– Треба негайно зв'язатися з адвокатом концерну, – сказав Іво. – Не хвилюйся. В Італії тільки бідняки потрапляють у в'язницю.

З Парижа подзвонив Шарль. Голос його тремтів від хвилювання. Французька печатка щосили голосила по «Роффу і синам». Шарль зажадав від Елізабет негайно, поки концерн ще на плаву, дозволити вільний продаж акцій.

– Ми втрачаємо довіру клієнтів, – говорив Шарль. – Без них фірма ніщо.

«Весь цей шквал телефонних дзвінків: банкіри, кузени, преса!» – досадувала Елізабет. Що-то вже боляче багато різних подій відбувається в один і той же час. Хто-то спритно гріє руки на всій цій галасі. Але хто? Вона зобов'язана «обчислити».

* * *

Її ім'я все ще перебувало в записній книжці Елізабет. Марія Мартіnellі. Пам'ять воскресила напівстертий образ довгоногої італійочки, її колишньої однокласниці в швейцарському пансіоні. Час від часу вони посилали один одному звісточки про себе. Марія стала манекенницею і як-то написала Елізабет, що заручена з італійським газетним магнатом, що живе в Мілані. Через п'ятнадцять хвилин Елізабет вже розмовляла з Марією по телефону. Коли було покінчено зі світськими умовностями, Елізабет запитала:

– Ти ще не одружена зі своїм газетярем?

– Поки ні. Але як тільки Тоні отримає розлучення, ми тут же одружимося.

– Марія, у мене до тебе прохання.

– Викладай.

Через трохи менше години Марія Мартіnellі передзвонила Елізабет:

– Все гаразд. Інформація з перших рук: міністра, який хотів вивезти гроші з Італії, заклали. Митників на нього навів один хлопець.

– А він, випадково, не знає ім'я навідника?

– Іво Палацці.

Інспектор Макс Хорнунг зробив вельми інтригуюче відкриття. Він з'ясував, що вибух в лабораторії «Роффа і синів» не тільки не був випадковим, але і був здійснений за допомогою вибухівки «Рілар Х», що призначалася спеціально для армії і нікуди більше не поставляється. Зацікавила ж у цій справі Макса та обставина, що «Рілар Х» виготовлялася на одному із заводів, що належать «Роффу і синам». Одного телефонного дзвінка було достатньо, щоб з'ясувати, на якому саме.

Завод знаходився неподалік від Парижа.

* * *

Рівно о четвертій годині пополудні герр Юліус Бадратт кутато примостився в кріслі і без обиняків сказав:

– Як би сильно ми не бажали вам допомогти, міс Рофф, боюся, що про своїх вкладників ми повинні піклуватися в першу чергу.

Такого роду заяви, подумала Елізабет, банкіри зазвичай роблять вдовам або сиротам перед тим, як позбавити їх права на отримання грошей під заставу майна. Але Елізабет знала, що її чекає, і була готова до подібного роду заяв.

– ...І тому, відповідно до рішення консорціуму, наш банк вимагає негайної виплати «Роффом і синами» позик.

– Наскільки пам'ятається, ви давали мені дев'яносто днів, – сказала Елізабет.

– Шкодою, але нам видається, що обставини змінилися на гірше. Смію вас запевнити, що банки, з якими ви пов'язані борговими зобов'язаннями, всі до єдиного прийшли до аналогічної думки.

Якщо банки зараз відмовлять їм у кредитах, концерн в сім'ї не втримати.

– Повірте, міс Рофф, мені дуже неприємно повідомляти вам таку сумну звістку, але вважаю своїм обов'язком зробити це особисто.

– Вам, мабуть, відомо, що «Рофф і сини» все ще потужна і життєздатна корпорація?

Герр Бадратт ввічливо схилив голову:

– Це велика корпорація.

– І тим не менш ви відмовляєте нам в часі.

Герр Бадратт пожував сухонькими губами, потім вимовив:

– Банк вважає, що проблеми ваші легко розв'язні. Але... – Він запнувся.

– Але ви вважаєте, що ці проблеми нікому вирішувати, чи не так?

– Боюся, що так. – Він зробив рух, маючи намір встати з – за столу.

– А що, якщо президентом фірми стане хто – то інший? – запитала Елізабет.

Він негативно похитнув головою.

– Ми обговорювали таку можливість і прийшли до єдиної думки, що жоден з членів Ради директорів концерну не в змозі впоратися ...

– Я мала на увазі Ріса Вільямза, – сказала Елізабет.

Глава 38

Констебль Томас Хіллер з підрозділу річкової поліції Темзи був у жахливому стані. Він дуже хотів спати, був голодний, злий і на довершення всього промок до мозку кісток. Поки він ще не вирішив, що було найгіршим з усього цього переліку.

Він хотів спати, так як його наречена Фло не давалася йому всю ніч безперервно; був голодний, тому що до того часу, як вона перестала чинити опір, він вже здорово запізнився на службу і тому ніяк не встигав перехопити хоч чого-небудь-небудь; злий, тому що вона так довго не дозволяла чіпати себе, а промокший, тому що тридцятифуттовий поліцейський катер був призначений для служби, а не для розважальних прогулянок, а піднявся шквальний вітер пригоршнями жбурляв дощ в маленьку рульову рубку, де він ніс вахту. У такі дні майже нічого не було видно і майже нічого було робити. Ділянка підрозділу річкової поліції Темзи простягалася на

п'ятдесят чотири милі від Дартфордської стрілки до Стейнського мосту, і зазвичай констебля Хіллеру була до душі його патрульна служба. Але не в такому стані, як цього разу. Будь прокляті ці баби! Він згадав, як люто в ліжку пручалася його ласкам роздягнута догола Фло і як при цьому ходуном ходили її величезні апетитні сиськи. Приголомшливо глянув на годинник. Ще півгодини, і ця нещасна зміна закінчиться. Катер розвернувся і попрямував у бік пірса Ватерлоо. Тепер треба було вирішувати, що зробити в першу чергу: поспати, поїсти або переспати з Фло? А найкраще, мигнула думка, зробити все це відразу. Він протер обважнілі від безсонної ночі очі і глянув за борт на каламутну, збухлу і пухкаючу від дощу річку..

Здавалося, вона впливля з нізвідки. Як величезна, перевернута на спину риба. І першою думкою констебля було: «Якщо ми витягнемо її на борт, вона нам все провоняє». Вона була приблизно в десяти ярдах по правому борту, і катер віддалявся від неї.. Якщо він відкриє рот, то ця ідіотська рибина точно продовжить їх зміну. Доведеться зупинитися і що-то з нею робити: втягувати її в катер або брати на буксир. У будь-якому випадку до Фло він потрапить ще не скоро. Хрен з нею, він не зобов'язаний нікому про неї доповідати. Адже міг же він її, врешті-решт, не помітити? А що, якщо. . . Вони вже порядно відійшли від неї.

– Сержант! – прокричав констебль Хіллер. – Двадцять ромбів по правому борту яка-то величезна рибина. Чи то акула, чи то ще чого.

Дизельний мотор в сто кінських сил натужно дозрів, і катер почав уповільнювати хід. До Хіллера підійшов сержант Гаскінс.

– Де вона ? – запитав він.

Неясний білий предмет немов розтанув під дощем.

– Була там.

Сержант Гаскінс теж хотів швидше дістатися додому. І теж спочатку не хотів зв'язуватися з цією ідіотською рибиною.

– Вона що, така велика, що завадить судноплавству ? – про всяк випадок запитав він.

Після короткої, але запеклої боротьби з самим собою констебль Хіллер зазнав поразки.

– Так, – сказав він.

Патрульний катер розвернувся і повільно попрямував до того місця річки, де вперше ним був помічений дивний предмет. Він вплив з темряви прямо по курсу катера так само несподівано, як і в перший раз, і обидва вони застигли від подиву на своїх місцях. Це був труп молодой світловолосої дівчини.

На ній нічого не було, крім червоної стрічки, пов'язаної навколо ший.

Глава 39

У той час як констебль Хіллер і сержант Гаскінс вивживали з Темзи тіло дівчини, в десяти милях від них в іншій частині Лондона інспектор Макс Хорнунг входив в оброблений сіро-білим мармуром вестибюль нової будівлі Скотленд-Ярда. Його розпирало від гордості при одній тільки думці, що він входив під портали такої знаменитої установи. І тим не менш і він сам, і всі, хто ніс службу в цій будівлі, були членами одного великого братства поліцейських. Йому подобалося, що телеграфна адреса Ярда йшов під кодом «Наручники». Макс дуже шанобливо ставився до англійців. Його тільки трохи коробило їх невміння членороздільно спілкуватися: диву даєшся, до чого ж вони дивно говорять своєю рідною мовою! Черговий поліцейський ввічливо запитав його:

– Чим можу служити, сер?

– У мене призначена зустріч з інспектором Девідсоном, – обернувся до нього Макс.

– Ім'я, сер?

Повільно і роздільно Макс вимовив:

– Інспектор Девідсон.

Черговий з інтересом поглянув на нього:

– Ви інспектор Девідсон?

– Ні, моє ім'я Макс Хорнунг.

Черговий сказав тоном, що вибачається:

– Вибачте, сер, ви хоч трохи говорите по -англійській?

П'ять хвилин потому Макс все ж потрапив в кабінет інспектора Девідсона, великовагового увальня середніх років з пунцовим обличчям і великими, жовтими, нерівними зубами. Типовий англієць, радісно подумав Макс.

– По телефону ви сказали, що вам потрібні дані на сера Алека Ніколза як одного з підозрюваних у вбивстві.

– Так, одного з шістьох.

Інспектор Девідсон запитливо втомився на нього:

– А що, у нього дійсно рильце в гармату?

Зітхнувши, Макс ще раз повільно, чекаючи кожне слово, повторив сказане.

– Та-ак, – задумливо вимовив інспектор Девідсон. Потім після короткого мовчання сказав: – Зробимо ось що. Я вас направляю в четвертий відділ банку кримінальних даних. Якщо у них на нього нічого немає, спробуємо одинадцятий і тринадцятий відділи – банки засекреченої кримінальної інформації.

Ні по одному з відділів сер Алек Ніколз не проходив. Але Макс знав, де тепер шукати потрібну інформацію.

Ще до приходу в Скотленд Ярда, вранці, Макс встиг обдзвонити декількох фінансистів, які працювали в самому Сіті, фінансовому центрі Лондона.

х реакція була однозначною. Коли Макс оголосив, хто говорить, вони відчули себе однаково незатишно, так як у будь-якого з працюючих в Сіті завжди є що приховувати, а слава Макса як фінансового цербера докотилася і до Лондона. Але ледь Макс повідомив їм, що йому потрібна інформація на кого [hhh]то іншого, вони зі шкіри готові були лізти, щоб допомогти йому.

Два дні провів Макс, відвідуючи банки, фінансові посередницькі фірми, кредитні та фінансово-статистичні організації. Але не з людьми, що працюють в них, розмовляв він, він розмовляв з їхніми комп'ютерами.

Макс був геніальним комп'ютерником. Коли він сідав за комп'ютерну клавіатуру, він був подібний до віртуозу. Не важливо, якій мові був навчений комп'ютер, Макс знав їх всі. Він вільно спілкувався як з цифровими комп'ютерами, так і з комп'ютерами, навченими мовам різного ступеня складності.. Він знав ФОРТРАН і ФОРТРАН IV, відчував себе на рівних з величезними Ай-бі-ем 170, ПДП 10 і 11 і з АЛГОЛом 68.

Він чудово володів КОБОЛом, запрограмованим для бізнесу, БЕЙСІКОМ, використовуваним для поліцейських потреб, вмів зчитувати графіки і карти, блискавично поставляються АПЛ. Невимушено вів бесіди на ЛІСПі та

АПТі, а також на ПЛ-1. Він говорив на двійковому коді і задавав питання на цифровому, і всякий раз швидкі принтери відщеплювали йому відповіді зі швидкістю сто одинадцять рядків на хвилину. Гігантські машини, немов бездонні насоси, все своє життя всмоктували в себе інформацію, складаючи і сортуючи її, розставляючи по полицках, запам'ятовуючи, і ось тепер вони її видавали Макс, шептуючи йому на вухо секрети, що зберігаються в їх аерокондиціонованих саркофагах.

І не було для них нічого святого, і сховатися від них було неможливо. Недоторканна святість приватного життя була помилкою, міфом. Будь-яку людину можна було читати як розкриту книгу. Дані на людину вводилися в пам'ять комп'ютера, ледь він звертався до відділу соціального забезпечення, укладав договір про страхування майна, отримував водійські права, відкривав рахунок у банку. Комп'ютерам було відомо, чи справно він платить податки, чи отримує допомогу по безробіттю або користується послугами благодійних фондів. Пам'ять комп'ютерів зберігала імена тих, хто вдається до послуг приватних страхових компаній, володіє машиною або мотоциклом, виплачує борги під заставу майна, зберігає гроші в банку або регулярно користується своїм банківським рахунком. Комп'ютер знав, коли вони лежали в лікарні або проходили військову службу, чи володіли вони зброєю або були членами товариства любителів рибалок, чи отримували закордонні паспорти, рахунки за телефон або електрику, коли і де вони народилися, з ким і коли поєднувалися шлюбом або розлучилися.

Треба було тільки знати, де і що шукати, але при цьому запастися пекельним терпінням. І тоді факти поставали перед вами у всій їх незаперечній очевидності.

Макс і комп'ютери розуміли один одного з півслова. х не змішав його акцент, і вони не сміялися над його зовнішністю і над тим, як він одягався. Для них він був незаперечним авторитетом, гігантом думки. Вони цінували його розум, поважали і любили його самого. Вони з радістю повідомляли йому свої секрети, ділилися чудовими плітками, відомими тільки їм, потішалися над дурістю звичайних смертних. Як старому другові, вибальтували вони Макс найпотаємніші свої таємниці.

– Поговоримо про сера Алека Ніколза, – сказав Макс.

Комп'ютери з готовністю погодилися. Вони видали Макс математичний начерк Алека, що складався зі стовпців, бінарних кодів і графіків. Через дві години у Макса був готовий зібраний по крупицях інформації складовий портрет цієї людини, своєрідний набір його відмінних ознак.

Перед Максом лежали копії банківських рахунків і погашені чеки. Першою загадкою стала серія чеків на великі суми, виписані на «одержувача» і перетворені сером Алеком в готівку. Куди пішли ці гроші? На особисті витрати, або на оплату якої-або угоди, або на погашення податкових витрат? Відповідь негативна. Він знову перевіряв дані по витратах: чек в «Вайтс-клуб», рахунок за м'ясо – не оплачений. . . вечірня сукня від Джона Бейтса. . . Поїздка до Гвінеї. . . рахунок від зубного лікаря – не оплачений. . . рахунок з салону «Аннабель». . . плаття з чаліса від Сен-Лорана в Парижі. . . рахунок з «Білого слона» – не оплачений. . . Розрахунок тарифних ставок. . . рахунок з перукарні Джона Вінхема – не оплачений. . . чотири сукні від Іва Сен-Лорана. . . заробітна плата обслуги. . .

Макс запросив у комп'ютера дані на сера Алека з Центру ліцензування автомобілів.

Відповідь позитивна. *Сер Алек володіє «бентлі» і «моррисом».*

Але чогось тут явно не вистачає. А ось чого. Відсутні рахунки механіка за обслуговування машин.

Макс змусив комп'ютери покопатися в осередках своєї пам'яті. Протягом семи років рахунки ці жодного разу не з'являлися.

– *Може, ми що-небудь пропустили?* – Спитали комп'ютери.

– *Ні,* – відповів Макс, – *Все вірно.*

Серу Алеку механік був не потрібен. Він сам, власноруч ремонтував свої машини. Для людини, настільки легко справляється з лагодженням своєї власної техніки, не складе особливих труднощів вивести з ладу ліфт або гальмівну систему джипа. Макс Хорнунг зчитував секретну інформацію, укладену в цифрах, з тією ж ретельністю і інтересом, з яким єгиптолог прочитує знову відкриті ієрогліфи. Загадки слідували одна за одною. З'ясувалося, наприклад, що витрати сера Алека набагато перевищують його доходи.

Ось і ниточка-зачіпка.

Зв'язки друзів Макса в Сіті, немов павутина, охоплюють різні верстви суспільства. І вже через два дні Макс стало відомо, що сер Алек брав гроші в борг у Тода Майклза, власника клубу в Сохо.

Макс звернувся за допомогою до поліцейських комп'ютерів. Вони його уважно вислухали і відповіли:

«Бажаєте портрет Тода Майклза? Будь ласка: йому було пред'явлено кілька звинувачень у злочинній діяльності, але щоразу він виходив сухим з води і жодного разу не потрапив на лаву підсудних. Звинувачення включали: вимагання, торгівлю наркотиками, зміст таємних притонів і лихварство».

Макс поїхав в Сохо і дещо розвідав на місці. З'ясувалося, що сам сер Алек не був гравцем. Зате грала його дружина.

Коли Макс склав всі дані разом, зрозумів, що лихварі мертвою хваткою вчепилися в сера Алека Ніколза. Борги його росли, і гроші йому були необхідні як повітря. За акції, якими він володіє, він міг би отримати мільйони, якби мав можливість їх продати. Але спочатку Сем Рофф, а тепер ось Елізабет Рофф встали на його шляху.

У сера Алека, безсумнівно, був привід для вбивства.

* * *

Макс запросив дані на Ріса Вільямза. Машини заробили, але видали дуже мізерну інформацію.

Комп'ютери поінформували Макса, що Ріс Вільямз, чоловічої статі, народився в Уельсі, тридцяти чотирьох років, неодружений, один з керуючих концерну «Рофф і сини». Скарга: вісімдесят тисяч доларів на рік, включаючи преміальні. Платіжний баланс на рахунок в одному з лондонських банків становить двадцять п'ять тисяч фунтів стерлінгів, поточні витрати в середньому дорівнюють восьмистам фунтам стерлінгів. У Цюріху має власний сейф, вміст сейфа невідомий. Кілька великих рахунків і кредитів. На них в основному куплені дорогі подарунки жінкам. Кримінального минулого не має. У концерні «Рофф і сини» служить дев'ять років.

Малувато, подумав Макс. Навіть занадто мало, немов Ріс Вільямз спеціально ховав кінці у воду. Макс згадав, як завзято Ріс намагався вберегти Елізабет від його питань після похорону Кейт Ерлінг. Кого ж він захищав? Елізабет Рофф? Або себе?

О шостій годині вечора того ж дня Макс купив собі найдешевше місце в рейсовому літаку авіакомпанії «Аліталія», що вилітав до Риму.

Глава 40

Протягом десяти років Іво Палацці ухитрявся вести подвійне життя, про яке ніхто навіть з найближчих йому людей і не підозрював.

Максу Хорнунгу, щоб це з'ясувати, знадобилося менше двадцяти чотирьох годин. За допомогою він звернувся до комп'ютера в будівлі «Анаграфа», де зберігаються демографічні статистичні дані та інформація з управління міським господарством. Потім перемовився з комп'ютерами з відділу особливих розслідувань, після чого відправився до своїх старих знайомих – банківських комп'ютерів..

Вони радісно його вітали.

– Розкажіть мені про Іво Палацці, – попросив Макс.

– Із задоволенням, – відповіли ті.

Почалася задушевна розмова.

Рахунок з бакалійного відділу «Амічі»... рахунок з салону краси «Сергіо», що на віа Кондотті... костюм (блакитного кольору) від Анджело... квіти від «Кардуччі»... дві вечірні сукні від Ірен Голіцин... взуття від «Гуччі»... послуги комунального...

Макс уважно читував інформацію, що сходила з принтера, принюючись до неї, немов шукачка. Що-то в ній явно не сходилося. Комп'ютер видав йому витрати на освіту шістьох дітей.

– Чи немає тут помилки? – занепокоївся Макс.

– Вибачте? Помилки в чому?

– Комп'ютери «Анаграфа» повідомили мені, що у Іво Палацці троє дітей. А ви стверджуєте, що платить він за освіту шістьох дітей?

– Природно.

– Ви стверджуєте, що його будинок знаходиться в Олгіата?

– Правильно.

– Але він платить також і за квартиру на віа Монтемінаї?

– Так.

– Значить, є два Іво Палацці?

– Ні. Один. Але є дві сім'ї. Три дочки від законної дружини. Троє синів від Донателлі Споліні.

До кінця бесіди Макс знав все про смаки і пристрасті коханки Іво, її вік, ім'я її перукаря і імена незаконнонароджених дітей Іво. Він дізнався, що Сімонета була блондинкою, а Донателла брюнеткою. Він з'ясував розміри їх суконь, бюстгальтерів і взуття і в скільки обійшлася Іво кожна з цих речей.

Серед даних по витратах кілька куплених предметів дуже зацікавили Макса. Кожна річ коштувала недорого, але всі вони, як бакени, пунктирно позначили судноплавне русло. Рукою Іво Палацці були виписані чеки на оплату токарного верстата і столярних інструментів. У вільний час Іво Палацці любив працювати руками! Архітектор, думав Макс, за обов'язком служби зобов'язаний в принципі непогано розбиратися в пристрої ліфтів.

– Нещодавно Іво Палацці запросив у банків велику позику, – повідомили Максу комп'ютери.

– І він був йому виданий?

– Ні. Банк зажадав, щоб ця позика була підтверджена його дружиною. Тоді він від позики відмовився.

– Дякую.

На автобусі Макс дістався до обчислювального центру «Полісія сієнтіфіка», де у величезному округлому залі стояв комп'ютер-гігант.

– Чи Водяться за Іво Палацці які-небудь кримінальні грішки – запитав його Макс.

– Так. У віці двадцяти чотирьох років він був засуджений на два місяці тюремного ув'язнення за розбійний напад. Жертва побиття була госпіталізована.

– І все?

У Іво Палацці на віа Монтемінаї живе коханка.

– Так, я знаю. Дякую.

– Є скарги в поліцію від її сусідів.

– У чому суть скарг?

– Порушення громадського порядку. Бійки, крики ночами. Одного разу вночі голосно били посуд. Це важливо?

– Дуже, – сказав Макс. – Дякую.

Значить, обидва, і Іво Палацці, і його коханка, були запальні і дратівливі. Що ж сталося між нею і Іво? Може бути, вона погрожувала викрити його? Може бути, тому він відразу ж звернувся в банк за позикою? Як далеко може зайти така людина, як Іво Палацці, якщо його родині, його стилю життя і йому самому загрожує небезпека[р]

Останнім, що привернуло увагу маленького детектива, була досить значна сума грошей, виплачена Іво Палацці фінансовим відділом італійської служби безпеки. Це була нагорода в процентному відрахуванні від суми, знайденої у міністра, якого Іво Палацці видав поліції. Якщо Іво так гостро потребував грошей, що ще він може зробити, щоб їх отримати?

Розпрощавшись зі своїми друзями комп'ютерами, Макс купив квиток на вечірній авіарейс Ер Франс в Париж.

Глава 41

Від аеропорту Шарль де Голль до Нотр Дам проїзд на таксі без чайових становить сімдесят франків. На міському автобусі №351 туди ж – сім з половиною франків, а про чайові питання взагалі не варто. Інспектор Макс Хорнунг поїхав на автобусі. Ледве переступивши поріг мебльованих кімнат, де зупинився, негайно засів за телефон.

Дзвонив він людям, в чиїх руках знаходяться секрети громадян Франції. Французи за натурою навіть більш підозрілі, ніж швейцарці, проте вони охоче погодилися йому допомогти. Робили вони це з двох причин. По-перше, Макс був визнаним авторитетом у своїй галузі, і вони шанували за честь співпрацювати з такою людиною, як він. У – друге, вони і самі боялися його. Від нього нічого неможливо було приховати. Дивного вигляду маленький чоловічок зі смішною доганою бачив їх усіх наскрізь.

– Звичайно, – сказали вони йому, – наші комп'ютери у вашому повному розпорядженні. Але розголосу, зрозуміло, нічого віддано не буде?

– Зрозуміло.

Щоб поговорити віч-на-віч з податковими комп'ютерами, Макс відвідав їх в «Інспектер де фінанс», «Креді Ліоне» і «Ассюранс насіональ». Побував і в гостях у жандармських комп'ютерів в Росні-су[h]Буа і в префектурі поліції на Ільїті.

Як старі добрі друзі, вони почали бесіду зі пліток.

– Хто такі Шарль і Олена Рофф –Мартель – поцікавився Макс.

– Шарль і Олена Рофф–Мартель проживають на рю Франсуаз Прем'єр, 5, район Везіне, поєднувалися шлюбом 24 травня 1970 року в мерії міста Нейї, дітей немає. До справжнього шлюбу Олена була три рази заміжня, дівоче прізвище Рофф, банківський рахунок в «Креді Ліоне» на вулиці Монтань на загальну суму трохи більше двадцяти франків[

– Витрати?

– Із задоволенням. Рахунок з бібліотеки Марсо за книги... рахунок від дантиста за видалення нерва з зуба Шарля Мартеля... рахунок з лікарні, де був госпіталізований Шарль Мартель... рахунок від лікаря, який проводив медогляд Шарля Мартеля.

– Який же діагноз?

– Можете трохи почекати ? Мені треба переговорити з одним моїм знайомим комп'ютером.

– Так, звичайно.

Минуло кілька хвилин.

Заговорив медичний комп'ютер:

– Діагноз у мене.

– Викладай.

– Нервовий стрес.

– Всі?

– Синці і кровопідтеки на стегнах і сідницях.

– Причини?

– У пам'яті відсутні.

– Поїхали далі.

– Рахунок від Піне за чоловічі туфлі... капелюх (одна) від Троянд Валуа... гусяча печінка від Фошона... салон краси «Каріта»... ресторан «Максим»: обід на вісьмох... столове срібло від Крістофля... чоловічий халат від Сулки...

Макс зупинив комп'ютер. Що-то тут було не так. Що-то щодо рахунків. Раптом його осяяло. Кожна покупка оплачувалася мадам Рофф–Мартель. Рахунки за чоловічий одяг, ресторан – все було оплачено чеками, на яких стояв її підпис. Тут було чому здивуватися!

А ось і ниточка – зачіпка.

Якась фірма «Белль Пе» придбала у володіння ділянку землі, сплативши всі гербові збори. Ім'я одного із співвласників фірми значилося як Шарль Десен. Але в картотеці соцзабезпечення Шарль Десен значився під тим же номером, що і Шарль Мартель. Приховування доходів?

– Розкажіть –ка мені детальніше про «Белль Пе», – попросив Макс.

– « Белль Пе» знаходиться в спільному володінні Рене Дюшами і Шарля Дессена, відомого також як Шарль Мартель.

– Чим займається «Белль Пе»?

– Виноградарством.

– У скільки оцінюється капітал фірми?

– У чотири мільйони франків.

– Звідки Шарль взяв гроші, щоб оплатити свою частку?

– Chez satante!

– У своєї тітки?

– Вибачте, застереження. Сленговий вираз, означає: «Креді мунісіпаль».

– Які доходи фірми?

– Вона прогоріла.

Але Максу цього було недостатньо. Бесіда тривала. Питання сипалися один за іншим. Макс умовляв, вимагав, лестив, сумнівався і знову ставив питання. Нарешті комп'ютер страхової компанії повідомив йому, що в його пам'ять введено попередження про можливе шахрайство, метою якого є отримання грошей обманним шляхом. Макс відчув приємний озноб.

– Трохи детальніше про це, будь ласка, – попросив він.

І вони стали пліткувати, як пліткують дві зозулі, схиливши голови один до одного, під час прання білизни, що накопичилася за тиждень.

Коли тривала бесіда закінчилася, Макс відправився до ювеліра на ім'я П'єр Рішар.

Через тридцять хвилин Макс знав, на яку суму, в точності до одного франка, було зроблено копіювання коштовностей Елени Рофф–Мартель. Вона склала трохи більше двох мільйонів франків, саме таку суму Шарль Десен–Мартель повинен був внести як свою частку в покупку виноградників. Шарль був доведений до такої крайності, що змушений був красти коштовності у власної дружини.

А чи не накоїв він чогось – небудь похліще крадіжки коштовностей?

Але комп'ютери не повідомили йому більше нічого цікавого. Правда, один маленький рахунок дещо насторожив Макса. Це був рахунок за покупку пари гірських черевиків. Макс був дещо спантеличений. Альпінізм ніяк не вкладався в той психологічний портрет Шарля Дессена Мартеля, який він собі склав після спілкування з комп'ютерами: людина, повністю знаходиться під п'ятою своєї дружини, яка забороняла йому мати навіть свій власний рахунок в банку, і змушений красти у неї гроші, щоб вкласти їх у справу, не міг займатися альпінізмом.

Ні, ніяк не міг Макс уявити собі Шарля Мартеля в образі підкорювача гір. Довелося знову звернутися за допомогою до комп'ютерів.

– Я з приводу того рахунку з магазину спортивного одягу «Тімвера». Не могли б ви уточнити, які саме гірські черевики були куплені?

– Із задоволенням.

На дисплеї негайно з'явився рахунок. Розмір 36А. Але ж це жіночий розмір! Значить, альпіністом був не Шарль, а його дружина, Олена Рофф-Мартель. А Сем Рофф загинув саме в горах.

Розділ 42

Рю Арменго – тиха паризька вуличка, по обидва боки якої дримають затишні одне- і двоповерхові приватні будинки. У порівнянні з ними номер 26 – сучасна будівля з каменю, металу і скла – велетень, на восьми його поверхах розмістився Інтерпол, куди з усього світу стікається кримінальна інформація.

Ледве інспектор Макс Хорнунг сів перед комп'ютером в одному з просторих приміщень Інтерполу на першому поверсі, в кімнату увійшов службовець і сказав:

– Зараз нагорі будуть крутити фільм-«гасилку». Хочете подивитися?

Макс глянув на нього знизу вгору і пробурмотів:

– Не знаю. А що таке фільм-«гасарка»?

– Підемо. Самі побачите.

У переглядовому залі на третьому поверсі зібралося більше двадцяти чоловіків і жінок. Серед них були співробітники Інтерполу, офіцери з Сюрте, поліцейські інспектора в цивільному і у формі.

В кінці залу перед екраном стояв Рене Алмедін, один із заступників генерального секретаря Інтерполу. У той момент, коли Макс увійшов і сів в задньому ряду, Рене Алмедін говорив:

– . . . в останні кілька років до нас доходили чутки про фільми-«гасилки», порнографічних фільмах, в яких в кінці статевого акту жертву вбивають прямо перед камерою. Але у нас ніколи не було доказів, що такі фільми дійсно існують. З причин, вважаю, цілком очевидним. Фільми ці виробляються явно не для широкого показу. Швидше за все їх показують тільки в дуже вузькому колі людей, що мають достатні кошти, щоб, садистськи насолодившись видовищем, зберегти все в таємниці.

Рене Алмедін зняв очки.

– Як я вже говорив, раніше це були тільки чутки і припущення. Але тепер все встало на свої місця. Через кілька хвилин ми покажемо вам відзнятий матеріал справжнього фільму-«гасарки».

В аудиторії вичікувально зашукалися.

– Два дні тому в Пассі на одного з пішоходів був здійснений наїзд. Водій зник. Пішохід, в руках якого був невеликий дипломат, помер, не приходячи до тями, по дорозі в лікарню. Труп досі не впізнаний. Сюрте виявила в дипломаті плівку і передала її в лабораторію, де її проявили.

Він змахнув рукою, і світло стало поступово гаснути. На екрані спалахнули перші кадри фільму.

Дівчині-блондинці не було і вісімнадцяти років. Було дивно бачити, як це юне створення проробляло в ліжку фелляцію, аналінгус та інші сексуальні штуки з величезним безволосим чоловіком. Камера крупним планом показала, як його величезний пеніс входив до неї, потім великим планом взяла її обличчя. Обличчя це Макс бачив вперше в житті, але погляд його уперся в предмет, явно бачений ним раніше. На шиї дівчини криваво аллела пов'язана навколо неї стрічка. Де ж він бачив щось подібне? На екрані дівчина все активніше виявляла ознаки зростаючого сексуального збудження, і, коли почався оргазм, пальці чоловіка перемістилися до її горла і стали здавлювати його. З поблажливого погляд дівчини перетворився на переляканий, потім швидко наповнився жахом. Вона зробила судорожну спробу вивільнитися, але руки ще щільніше стиснули її горло, і в момент найвищого сексуального блаженства дівчина померла. Камера ще раз крупним планом показала її обличчя. Фільм закінчився. У залі несподівано спалахнуло світло. І Макс згадав.

Це була та сама дівчина, яку цюрихська поліція виловила з річки.

В Інтерпол з усіх кінців Європи у відповідь на термінові запити посипалися телеграми. Аналогічні злочини були зафіксовані в шести різних місцях: Швейцарії, Англії, Італії, Португалії, Західній Німеччині.

Рене Алмедін сказав Максу:

– Описи збігаються до найдрібніших подробиць. Всі жертви – блондинки, молоді, задушені в момент закінчення статевого акту, голі, за винятком червоної стрічки, пов'язаної навколо шиї. Ми зіткнулися з вбивцею, який або володіє виїзним паспортом, що дозволяє йому безперешкодно переміщатися з однієї країни в іншу, або досить багатий, щоб оплатити такі переїзди іншим.

У цей час до кабінету увійшов чоловік у цивільному і сказав:

– Нам чудово пощастило. Ми з'ясували, що плівка була виготовлена на одному невеликому підприємстві в Брюсселі. На щастя, в цій партії плівки виявився який-то виробничий дефект: негармонійне поєднання фарб, за яким її легко розпізнати. Вони обіцяли надіслати нам список людей, кому була продана саме ця партія плівок.

– Можу я ознайомитися з цим списком, коли ви його отримаєте? – запитав Макс.

– Звичайно, – сказав Рене Алмедін, що вивчає дивлячись на щуплого інспектора. Він вперше бачив щось подібне в поліції. І тим не менш саме Макс допоміг їм об'єднати всі вбивства-«гасарки» в один загальний злочин, вчинений однією і тією ж людиною.

– Ми вам дуже багато зобов'язані, – з вдячністю сказав Алмедін.

Макс Хорнунг здивовано захопив очима.

– Мені зобов'язані? – здивовано перепитав він.

Глава 43

Алек Ніколз не хотів йти на банкет, але і не міг відпустити туди Елізабет одну, так як передбачалося, що обидва вони виступлять з промовами. Банкет повинен був відбутися в Глазго, місті, яке Алек ненавидів. Біля готелю їх вже чекала машина, щоб негайно відвезти в аеропорт, коли їм вдасться, дотримуючись всі пристойності, втекти з банкету. Він вже виступив зі своєю промовою і сидів, глибоко задумавшись про що-то своє. Було видно, що він напружений і нервує. До того ж у нього сильно розхворівся живіт: який-то ідіот

здогадався замовити на другий шотландський хаггіс, баранячий рубець, начинений потрохами і міцно здобрений різними спеціями. Алек ледь доторкнувся до нього, але і цього йому було достатньо. Елізабет сиділа поруч з ним.

– Алек, тобі погано?

– Все гаразд, – запевнив він її, зробивши над собою зусилля і підбадьорююче поплескавши її по руці.

Офіційна частина вже підходила до кінця, коли до Алека наблизився офіціант і прошепотів на вухо:

– Вибачте, сер. Вас просять до телефону. Ми перевели розмову в кабінет. Там вам буде зручніше.

Офіціант вивів Алека з банкетного залу і провів в маленький кабінет за конторкою порт'є. Алек підняв трубку:

– Алло?

Голос Свінтонна сказав у трубці:

– Це останнє попередження.

Пролунали часті гудки. На іншому кінці повісили трубку.

Глава 44

Останнім у списку міст у Макса Хорнунга значився Берлін.

Друзі-комп'ютери і там з радістю чекали його. Йому вдалося перемовитися слівцем з особливо привілейованим нікдорфським комп'ютером, потрапити до якого можна було тільки за спецпропуском. Поговорив він і з великими комп'ютерами в Алліанзі і Шуфі, а також з комп'ютерами Бундескриміналамта у Вісбадені, в пам'ять яких вводилася вся інформація про криміногенну обстановку в Німеччині.

– Чим можемо бути вам корисні? – в один голос запитували вони його.

– Розкажіть мені, будь ласка, про Вальтера Гасснера.

І закрутилися колеса. Коли вони виклали йому всі свої секрети, життя Вальтера Гасснера постало перед ним у вигляді довгих чітких стовпців математичних знаків.. Макс так ясно бачив цю людину, немов дивився на його фотографічне зображення. Більш того, він знав, у що той любить одягатися, які воліє пити вина, яку їсти їжу, в яких готелях зупинятися в дорозі. Молодий красень, тренер з лиж, він все своє життя жив за рахунок багатих жінок і нарешті одружився на багатій спадкоємиці, набагато старшій за себе. Один чек здався Максу дивним: це був чек на двісті марок, виписаний на ім'я доктора Хайссена. На чеку стояло: «За консультацію». Якого роду консультацію? За чеком гроші були отримані в банку «Дрезденер» в Дюссельдорфі. П'ятнадцятьма хвилинами пізніше Макс вже розмовляв з керуючим цього банку. Звичайно ж, керуючий знав доктора Хайссена. Він був одним з надійних і шанованих клієнтів банку.

– Хто він за фахом?

– Психіатр.

Повісивши трубку, Макс відкинувся в кріслі, закрив очі і задумався. Ниточка-зачіпка? Знову підняв трубку і замовив розмову з доктором Хайсеном в Дюссельдорфі.

Голос реєстратора сухо повідомив Макса, що лікаря не можна турбувати. Коли ж Макс став наполягати, доктор Хайсен сам взяв трубку і сказав, що ніколи не розголошує таємниць своїх клієнтів і не має наміру з ким би то не було обговорювати такі питання, тим більше по телефону. І повісив трубку.

Макс звернувся за допомогою до комп'ютерів.

– Розкажіть мені, будь ласка, про доктора Хайссена, – попросив він їх.

Через три години Макс знову зателефонував доктору Хайсену.

– Я вже говорив вам, – не дуже ввічливо сказав доктор, – що, якщо хочете отримати інформацію про будь-якого з моїх пацієнтів, вам доведеться з'явитися в мій кабінет з санкцією прокурора.

– Але мені зараз незручно їхати в Дюссельдорф, – сказав інспектор.

– Це ваша проблема. Що – небудь ще? Я дуже зайнята людина.

– Так, я знаю. Тут переді мною лежать ваші звіти про доходи за останні п'ять років.

– Що з того?

– Доктор, – довірливо сказав Макс, – я б не хотів піднімати шуму. Але ви нелегально приховуєте двадцять п'ять відсотків свого доходу. Звичайно, якщо ви віддасте перевагу, я перейду ці документи в податкову інспекцію і повідомлю їм, де і що їм шукати. Вони, наприклад, можуть почати з вашого сейфа в Мюнхені або ж з вашого номерного банківського рахунку в Баслі.

Після тривалої паузи голос лікаря запитав:

– Вибачте, як, ви сказали, ваше ім'я?

Макс Хорнунг, інспектор швейцарської кримінальної поліції.

Знову тривала пауза. Нарешті доктор ввічливо запитав:

– Я вперше погано розчув. Яка конкретно інформація вас цікавить?

Макс попросив його розповісти про Вальтера Гасснера.

Коли лікар почав розповідати, ніщо вже не могло зупинити його. Звичайно, він пам'ятає Вальтера Гасснера. Той прийшов до нього на прийом без попереднього запису. Відмовився повідомити своє ім'я. Сказав, що хотів би обговорити з ним проблеми свого друга.

– Це мене відразу насторожило, – довірливо сказав доктор Хайсен Макс. – Класичний синдром людини, яка не бажає визнати себе психічно нездоровим.

– У чому конкретно боявся він зізнатися?

– Він сказав, що його друг – шизофренік, одержимий думкою про вбивство, і що, якщо його вчасно не зупинити, він обов'язково кого – небудь вб'є. Запитав, чи є проти цього які – або кошти. Сказав, що дуже не хотів би, щоб його друг потрапив в божевільний будинок.

– Що ви йому відповіли?

– Перш за все, природно, я сказав, що повинен оглянути його друга, що деякі види душевних розладів можна лікувати сучасними ліками, а також психіатричними і терапевтичними методами, в той час як інші види розладів невиліковні. Я йому також сказав, що той випадок, який він мені описав, вимагає тривалого і ретельного лікування.

– Як він на це відреагував? – запитав Макс.

– Ніяк. Цим, власне, все і завершилося. Більше я цієї людини вже не бачив. Я б хотів допомогти йому. Він був дуже хворий. Я, мабуть, був його останньою соломинкою. Це був явно крик про допомогу. Він був схожий на вбивцю, який пише на стіні квартири своєї чергової жертви: «Зупиніть мене перш, ніж я ще кого[h]небудь вб'ю»

Одна обставина бентежила Макса.

– Ви сказали, доктор, що він відмовився назвати вам своє ім'я і одночасно розплатився з вами чеком, на якому змушений був поставити свій підпис.

– Він забув взяти з собою гроші, – пояснив доктор. – Його це дуже турбувало. Зрештою йому довелося розплатитися чеком. Завдяки цьому я і дізнався його ім'я. Вас ще що-небудь цікавить, пан інспектор?

– Ні.

Заманлива ниточка не давала Максу спокою. Але дотягнутися до неї він поки не міг. Але все ще попереду, а поки пора було прощатися з комп'ютерами. Тепер все залежало від нього самого.

Коли наступного ранку Макс повернувся в Цюріх, на його робочому столі вже лежав телекс з Інтерполу. У ньому містився список клієнтів, кому була продана серія плівок, на одній з яких був відзнятий порнофільм[h]«гасарка».

Список включав сім покупців. Одним з них був концерн «Рофф і сини».

* * *

Інспектор Макс Хорнунг доповідав старшому інспектору Шміту про свої знахідки. Не було ніякого сумніву, що цьому коротунку знову здорово пощастило: справа обіцяла бути сенсацією.

– Вбивця – хто –то з п'ятох, – говорив Макс. – У кожного з них є мотив для злочину і можливість зробити його. У день поломки ліфта всі вони були в Цюріху на засіданні Ради. Будь-який з них міг бути на Сардинії під час аварії джипа.

Старший інспектор Шмітт нахмурився:

– Ви сказали, що підозрюєте п'ятох. Крім Елізабет Рофф, в той день на засіданні, однак, були присутні тільки четверо членів Ради. Хто ж тоді, по-вашему, п'ятий підозрюваний?

Макс захопив очима і пояснив:

– Той, хто був з Семом Роффом в Шамоні, коли він загинув. Рис Вільямс.

Розділ 45

Місіс Ріс Вільямс.

Елізабет не вірила власним очам. Немов чарівний сон з далекого дитинства став яв'ю. До сих пір вона пам'ятала, як у своєму зошиті самозабутньо сторінку за сторінкою списувала так чарівно звучав поєднанням: «Місіс Ріс Вільямс». І ось ... Вона ще раз з недовірою поглянула на свій обручок.

– Чого ти посміхаєшся? – запитав Ріс.

Він сидів у кріслі навпроти неї в розкішному «Боїнгу-707-320». Вони летіли на висоті тридцять п'ять тисяч футів де-то над Атлантичним океаном, попиваючи охолоджений «Будинок Періньон» і закушуючи його чорною ікрою.

Ріс посміхнувся:

– Може, я чого брякав?

Елізабет негативно покачала головою. Ще раз поглянувши на нього, здивувалася, до чого ж він був гарний. Ї чоловік.

– Просто я щаслива.

Але він ніколи не дізнається, як глибоко вона була щаслива. Як могла вона пояснити йому, що означало для неї це заміжжя? Та він і не зрозуміє, так як для нього ця одруження була тільки черговою діловою угодою. Але вона по вуха була закохана в нього. Елізабет здавалося, що, крім нього, вона нікого ніколи не любила. Ї хотілося присвятити йому все своє життя, мати від нього дітей, належати тільки йому і щоб він належав тільки їй. Елізабет знову крадькома кинула погляд на сидів навпроти Ріса і подумала про себе: «Але спочатку необхідно повернути одне маленьке, але вельми делікатне діло: треба спробувати закохати його в себе».

* * *

Елізабет зробила пропозицію Рісу в день зустрічі з Юліусом Бадраттом. Після відходу банкіра Елізабет, ретельно причесавшись, увійшла до Рісу в кабінет і, набравши в груди побільше повітря, сказала:

– Ріс, ти одружився на мені?

Помітивши на його обличчі подив і не давши йому сказати ні слова, вона, напустивши на себе холодний і незалежний вигляд, поспішила зняти незручність, заявивши:

– Це буде всього лише угода. Банки згодні продовжити нам терміни сплати боргів за умови, що ти станеш президентом «Роффа і синів». А єдиний спосіб зробити це, – вона запнулася, з жахом помітивши, що голос її тремтить, – це одружитися на кому[h] або з Роффів, і так вже виходить одна, що я виходить одна в цей момент.

Вона відчула, що червоніє, і боялася дивитися йому в очі.

– Це буде, як ти розумієш, суто фіктивний шлюб, – продовжувала Елізабет, – в тому сенсі, що... – вона запнулася, – що ти вільний робити... ти не зобов'язаний... загалом, ніхто тебе не буде примушувати робити те, чого ти не побажаєш.

Він мовчки дивився на неї, не приходячи їй на допомогу. Хоч би слівце вимовив, подумала Елізабет в замішанні.

– Ріс.

– Вибач. Ти мене просто ошелесила, – посміхнувся він. – Не кожен день доводиться отримувати таку схвальну пропозицію від настільки красивої жінки.

Він явно тягне час, подумала вона, щоб знайти спосіб виплутатися з цієї делікатної ситуації і одночасно своєю відмовою не образити її. Вибач, Елізабет, але...

– Заметано, – сказав Ріс.

І немов гора звалилася з плечей. Елізабет навіть сама не усвідомлювала, як все це було для неї важливо. Вона

домоглася так необхідної їй перепочинку і тепер напевно зуміє обчислити покидька, який погрожував її фірмі. Разом з Рисом вони зуміють зупинити цю жахливу лавину навалилися на них лих. Але залишалася ще одна маленька деталь, яку слід було б уточнити.

– Ти станеш президентом концерну, – сказала вона, – а контрольний пакет акцій залишиться за мною.

Рис нахмурився:

– Але якщо я керую концерном...

– Саме цим ти і будеш займатися, – запевнила його Елізабет.

– Але право вирішального голосу ...

– Залишиться за мною. Я хочу бути впевнена, що акції не будуть розпродані на сторону.

– Зрозуміло.

Але сказано це було, вона відчувала, скоріше в докір їй, ніж на схвалення. Ах, як би їй хотілося відкритися йому. Що вона вже давно вирішила не перешкоджати розпродажу акцій, щоб члени Ради були самі вільні розпоряджатися ними. Коли Ріс стане президентом, страх, що хто –то непроханий може заволодіти концерном, відпаде сам собою. Така сильна особистість, як Рис, просто не дозволить йому це зробити. Але рішення її тільки тоді може вступити в силу, коли вона зловить нечестивця, який посмів підняти руку на фірму. Вона б дуже хотіла все розповісти Рісу, але відчувала, що час для цього ще не настав, і тому просто сказала:

В іншому ти будеш повним і єдиновладним господарем.

Деякий час Рис мовчки і уважно дивився на неї. Потім сказав:

– Коли ж весілля?

– Чим швидше, тим краще.

* * *

Крім Анни і Вальтера, прикутого до ліжка, всі інші з'їхалися в Цюрих на церемонію одруження. Алек і Бівіан, Олена і Шарль, Сімонетта і Іво. Всі вони щиро раділи за Елізабет, і що виходила від них непідробна радість змушувала Елізабет відчувати себе шахрайкою. Звідки могли вони знати, що її заміжняло.

– Сама знаєш, я тобі бажаю тільки щастя.

– Знаю, Алек, дякую.

Іво був у захваті.

– Carissima, tanti auguri e fig maschi.

Жебраки мріють про багатство, а королі про любов.

Елізабет посміхнулася:

– Хто це сказав?

– Я це кажу, – оголосив Іво. – Сподіваюся, Ріс хоч трохи розуміє, що йому чортівськи пощастило.

– Я не втомлююся йому про це твердити, – невимушено сказала вона.

Олена відвела Елізабет в бік:

– Ти мене дивуєш, ma chere. Ось вже не думала, що між тобою і Рисом що-то затівалося.

– Це сталося раптово і відразу.

Олена холодно-вивчально оглянула її з голови до ніг.

– Воно і видно.

І пішла геть.

Після офіційної церемонії був званий обід в «Бауро-Лак». Зовні він був веселим і святковим, але Елізабет відчувала віяння чогось зловісного. Немов якесь прокляття зависло над банкетним залом, який –то злий рок, що загрожував їй, але звідки йшла ця сатанинська повага, вона не знала. Просто вона відчувала, що хто –то дуже сильно ненавидить її і цей хто –то знаходиться тут, поруч з нею. Всім своїм еством вона відчувала цю ненависть до себе, але, коли озиралася навколо, зустрічала усміхнені, дружні обличчя. Ось на її честь говорить тост Шарль. . . А у Елізабет лежить на столі доповідна, де чорним по білому написано: *Вибухівка виготовлена на одній з наших фабрик під Парижем.*

Іво, з застиглою радісною посмішкою на обличчі... *Міністр, який нелегально намагався вивезти гроші з Італії, був виданий поліції. На слід поліцію навів Іво Палацці.*

«Алек? Вальтер? Хто ж?» – ламала собі голову Елізабет.

* * *

Наступного ранку відбулося засідання Ради директорів, на якому Ріс був одноголосно обраний президентом концерну. За ним також залишався пост головного оперативного керуючого справами концерну. Шарль підняв питання, яке було у всіх на думці:

– Тепер, коли концерном керуєте ви, чи буде нам дозволено розпоряджатися нашими акціями на свій розсуд?

Елізабет відчула, як атмосфера в кімнаті миттєво загострилася.

– Контрольний пакет акцій залишається в руках Елізабет, – сказав Рис. – Все буде залежати від її рішення.

Всі голови миттєво повернулися до Елізабет.

– Акції вільного продажу не підлягають, – оголосила вона.

Коли вони залишилися удвох, Ріс запитав:

– Як щодо того, щоб медовий місяць провести в Ріо?

Елізабет глянула на нього, і серце її радісно забилося. Але Ріс діловито додав:

– Один з тамтешніх наших керуючих загрожує нам відставкою. Але втрачати його нам не вигідно. Я хотів сам завтра злітати туди і спробувати залагодити справу. З боку буде виглядати дивним, якщо я полечу туди один на інший же день після весілля.

Елізабет згідно кивнула і сказала:

– Так, звичайно.

«Ну і дурня ж ти, – сказала вона собі. – Сама ж все придумала. Це угода, а не одруження. У тебе на нього немає ніяких прав». Але маленький голосок всередині її солодко шепнув: «Хто знає, що нас чекає попереду?...»

Коли вони по трапу спускалися з літака в аеропорту Галеао, Елізабет відчула на своєму обличчі теплий вітерець і здивувалася, що в Ріо стояло літо. У трапа їх чекав «Мерседес[h]600». За кермом сидів худорлявий, з дуже темною шкірою, молодий, років двадцяти п'яти, шофер. Коли вони сіли худорстий,

– А де Луїс?

– Луїс хворий, сеньйор Вільямс. Замість нього поки буду я.

– Передай Луїсу, що я бажаю йому швидко одужати.

Шофер, що вивчає, оглянувши їх в оглядовому дзеркальці і сказав:

– Обов'язково передам.

Через півгодини вони вже підкочували по барвисто викладеному мозаїкою широкому проспекту, що огинав пляжі Копакабани, до ультрасучасного готелю « Принцеса Шугарлоуф. Ледь їх машина встигла пригальмувати перед входом, як їх багаж був з неї вийнятий, а їх самих перевели в номер люкс з чотирма спальними кімнатами, чарівною вітальнею, кухнею і величезною терасою з видом на бухту. Всюди в номері стояли квіти в срібних вазах, шампанське, віскі і коробки з шоколадом. У номер їх перепровадив сам керуючий готелем.

– Що ми ще можемо зробити для вас – накажіть що завгодно – я до ваших послуг рівно двадцять чотири години на добу. – І, ввічливо розкланявшись, керуючий віддалився.

– До чого ж вони тут всі уважні, – сказала Елізабет.

Рис розсміявся і сказав:

– Як же їм не бути уважними ? Адже ти власниця цього готелю.

Елізабет відчула, що червоніє.

– Так? А я і не знала.

– сти хочеш?

– Ні, дякую.

– Може, трохи вина?

– Так, дякую.

Вона відчувала, що голос її звучить фальшиво, і була абсолютно вражена, так як не знала, як поводитися в даній ситуації і чого чекати від Ріса. Раптово він перетворився на зовсім чужу їй людину, і вона раптом з жахом зрозуміла, що вони залишилися одні у величезному, призначеному для проведення медового місяця розкішному номері, що час вже пізніше і що пора лягати спати.

Вона помітила, як спритно Ріс відкуповував пляшку шампанського. Все, за що б він не брався, виходило у нього легко і невимушено, як у людини, твердо знав, що йому треба, і завжди домагався своєї мети. Чого ж він домагається зараз?

Рис подав келих шампанського Елізабет і підняв свій.

– З початком, – сказав він.

– З початком, – як відлуння повторила Елізабет. «І за хороший кінець», – подумки додала вона.

Вони випили.

Треба б розбити келихи об камін, подумала Елізабет, щоб все було добре. Вона допила залишки шампанського.

Зрештою вони в Ріо, це їх медовий місяць, і вона хоче Ріса. Але не тільки в даний момент, а взагалі, назавжди.

Задзвонив телефон. Рис підняв трубку і що-то коротко кинув в неї; потім поклав трубку на важіль і обернувся до Елізабет.

– Вже пізно, – сказав він. – Пора в ліжко.

Елізабет здалося, що слово «постіль» важко зависло в повітрі.

– Так, звичайно, – ледь чутно сказала вона і на підгинаються від раптової слабкості ногах пішла переодягатися.

Прямо в центрі просторої спальні стояло величезне двоспальне ліжко. Покоївка розпакувала їх валізи і приготувала ліжко. З одного її боку була розкладена шовкова нічна сорочка Елізабет, з іншого – блакитна чоловіча піжама. Трохи сповільнений, вона стала роздягатися. Залишившись голкою, пройшла в вставлену дзеркалами кімнату для переодягання і зняла з лица грим. Потім, обернувши голову турецьким рушником, увійшла у ванну і включила душ, відчуваючи, як мильна вода м'якими струменями стосується спочатку її грудей, потім швидко ковзає вниз до живота і стегн.

Вона намагалася гнати від себе думки про Ріса, але ні про що інше думати не могла. Уява малювала його руки, що обіймали її, і його тіло, що притискалося до її тіла. Цікаво, вона вийшла заміж за Ріса, щоб врятувати концерн, або використовувала концерн як засіб, щоб роздобути Ріса? Вона і сама вже не могла б толком відповісти на це питання. Бажання володіти ним переросло в пекучу, всепожирячу потребу. Немов після нескінченно довгих років мрія п'ятнадцятирічної дівчинки почала збуватися і потреба була тепер схожа на вселенський голод. Вона вийшла з ванної, витерлася теплим м'яким рушником, одягла на себе свою шовкову нічну сорочку і юркнула в ліжко. Зачаївшись, відчуваючи, як шалено колотиться серце, стала чекати, гадаючи, яким він постане перед нею і що станеться далі. Почувся клацання, і вона глянула на риса, що стояв у дверях.. Він був повністю одягнений.

– Я пішов, – сказав він.

Елізабет села в ліжку.

– Куди... куди ти йдеш?

– Треба залагодити одну справу.

І двері зачинилися.

* * *

Елізабет всю ніч не зімкнула очей, обертаючись з боку на бік, обурена суперечливими почуттями, переконуючи себе, що вдячна Рісу за те, що той вірний їх угоді, відчуваючи себе повною ідіоткою тому, що піддалася своїм почуттям, розлютившись на Рису за те, що він відкинув її.

Рис повернувся на світанку. Елізабет чула його наближаються кроки. Вона закрила очі і прикинулася сплячою. Ось він підійшов, і, коли схилився над нею, вона відчула на собі його дихання. Так він простояв досить довго. Потім повернувся і вийшов в сусідню кімнату.

Через кілька хвилин вона вже міцно спала.

Пізно вранці вони снідали на терасі. Рис був у хорошому розташуванні духу, весь час жартував і в обличчях розповідав їй про те, як місто виглядає під час карнавалу. Але ні словом не обмовився, де провів ніч. Зі свого

боку, Елізабет ні про що не питала його. Офіціант взяв у них замовлення. Коли принесли сніданок, Елізабет помітила, що обслуговує їх вже інший офіціант. Але цей факт, як і те, що в кімнати раз у раз заходили і виходили різні покоївки, вона залишила без уваги.

* * *

Елізабет з Рисом сиділи в кабінеті керуючого однієї з фабрик «Роффа і синів» в передмісті Ріо. Керуючий сеньйор Тумас був середніх років і жакливо п'яний чоловік з жаб'ячим обличчям.

Він говорив, звертаючись до Рису:

– Ви повинні мене зрозуміти. «Рофф і сини» мені дорожче життя. Це моя сім'я. Коли я звідси піду, я немов покину рідний будинок. Тут залишиться моє серце. Найбільше на світі я хотів би і сам залишитися тут.

Він витер рясно виступив на лобі піт.

– Але у мене є більш вигідна пропозиція від іншої фірми, а у мене на руках дружина, діти і теща. Зрозумійте ж мене нарешті.

Рис, невимушено витягнувши перед собою ноги, сидів відкинувшись у кріслі.

– Звичайно, Роберто. Я знаю, що означає для тебе ця фабрика. Тут пройшла велика частина твого життя. Але людина зобов'язана думати не тільки про себе. Є ще і сім'я, про яку він зобов'язаний піклуватися.

– Дякую, – вдячно сказав Роберто. – Я знав, що можу покластися на тебе, Рис.

– А як щодо нашого контракту?

Тумас потиснув плечима:

– Шматок паперу. Ми ж його просто розірвемо, так? Що означає контракт, коли в серці немає радості.

Рис кивнув:

– Ми якраз і прилетіли сюди, з тим щоб повернути радість у твоє серце.

Тумас зітхнув.

– На жаль, занадто пізно. Адже я вже дав згоду працювати в іншій фірмі.

– А знаєш, адже тобі доведеться сісти за рати – незворушно сказав Ріс.

Від несподіванки Тумас витягнув на нього очі.

– За рати?

– Уряд Сполучених Штатів повідомив всі свої фірми, що мають філії за кордоном, що вони зобов'язані представити йому список хабарів, які вони змушені були виплачувати в останні десять років. На жаль, Роберто, ти по вуха зав'яз у цій справі. Тобой порушено закони цієї країни. Ми, природно, взяли б тебе під свій захист – як члена нашої спільної великої сім'ї, – але, якщо ти залишаєш нас, нам, як ти розумієш, немає сенсу тебе покривати.

З лица Роберто зійшла вся фарба.

– Але... але ж я це робив заради фірми, – проліпетав він. – Я тільки виконував накази.

Рис співчутливо кивнув.

– Звичайно, ти все так і поясниш суду. – Рис встав і сказав, звертаючись до Елізабет: – Думаю, нам пора їхати.

– Та як же так! – загорів Роберто. – Ви не можете ось так взяти і кинути мене напризволяще.

– Помиляєшся, – сказав Рис. – Не ми тебе, а ти нас кидаєш.

Тумас швидко відирвав рясно проступив піт, губи його тряслися. Він підійшов до вікна і виглянув назовні. У кімнаті запанувала гнітюча тиша. Нарешті, не обертаючись, він запитав:

– А якщо я залишусь в концерні – захист мені забезпечена?

– За всіма статтями, – запевнив його Рис.

* * *

У «мерседесі», за кермом якого сидів все той же худорлявий, чорний як смоль шофер, вони мчали назад в місто.

– Ти його шантажував, – заявила Елізабет.

Рис кивнув.

– Ми не можемо дозволити йому піти. Він йде в конкуруючу фірму. І знає занадто багато наших секретів, які негайно вигідно їм продати.

Елізабет поглянула на Ріса і подумала, що їй ще належить багато чого дізнатися про нього.

* * *

Того вечора вони вечеряли в «Мірандері», і Ріс був чарівний, уважний і не торкався нічого особистого. Елізабет здавалося, що він відгородився від неї щільною завісою слів, що приховувала його справжні почуття. Вечеря скінчився за північ. Елізабет мріяла залишитися наодинці з Рисом. І дуже хотіла щоб вони повернулися, але дуже хотіла, щоб вони повернулися.

– Хочеш, покажу тобі нічне життя Ріо?

Вони побували в декількох нічних клубах, і здавалося, там всі знають Ріса. Куди б вони не приходили, він опинявся в центрі уваги, зачаровуючи всіх, хто з ним стикався. х раз у раз запрошували за сусідні столики або підсаджувалися до них.. Ні на секунду не вдавалося їм залишитися наодинці. Елізабет побачила в цьому явну навмисність, немов тепер Ріс намагався відгородитися від неї стіною людей. Раніше вони були друзями, а нині – чим же вони стали тепер? Як би там не було, вона відчувала, що їх з Рісом розділяє незрима стіна. Чого ж він побоювався і чому?

Коли вони прийшли в черговий, четвертий за рахунком, нічний клуб і їх оточили друзі Ріса, Елізабет вирішила, що по горло сита нічним життям Ріо. Вона перервала жваву бесіду між Рисом і чарівною іспанкою, заявивши:

– Ніяк не можу потанцювати з власним чоловіком. Сподіваюся, ви мені вибачите мою безтактність?

Ріс трохи спантеличено глянув на неї, але негайно встав зі свого місця.

– Боюся, що зовсім закинув свою дружину, – безтурботно кинув він своїм друзям.
Взявши Елізабет за руку, повів її на танцювальний майданчик. Вона була напружена, немов туго натягнута тятива. Поглянувши їй в обличчя, він запитав:
– Ти злий на мене?
Він мав рацію. Але злилася вона не на нього, а на себе. Вона сама продиктувала йому правила гри, а тепер злилася з – за те, що Рис неухильно їх дотримувався.. Але не це було головним. Головним було те, що вона не знала, що він сам відчуває з цього приводу. Чи виконував він її умови тому, що був просто чесною людиною, або тому, що вона була йому байдужа. Вона повинна з'ясувати це в що б то не стало.
– Не ображайся на цих людей, – сказав Рис. – Це наші колеги по бізнесу, і так чи інакше вони можуть нам стати в нагоді.

Значить, він здогадувався про її почуття. Вона відчувала на собі його руки і його тіло поруч зі своїм.. І подумала: «А адже як добре!» У Рисі все було привабливим для неї. Вони були створені один для одного. У цьому вона була абсолютно впевнена. Але чи знав він, як пристрасно вона бажала його? Вона була занадто гордою, щоб зізнатися йому в цьому. Але що-то ж він повинен відчувати! Вона закрила очі і міцно притулилася до нього. Час зупинився, і в цьому чарівному часі вони були одні, і тільки м'яко звучала музика. Їй би хотілося, щоб вона ніколи не закінчувалася. Напруга її спала, і вона повністю віддалася у владу його рук і тіла, і незабаром стегнами відчула його чоловічу потребу. Вона відкрила очі і знизу вгору поглянула на нього і в його очах прочитала те, чого там раніше ніколи не було: сильне, нетерпляче і пристрасне бажання, дзеркальне відображення її власного бажання.

Коли він заговорив, голос його переривався від внутрішньої напруги.
– Давай повернемося в готель, – сказав він.
Вона ж взагалі не могла витягти з горла ні звуку. Коли він допоміг їй накинути на плечі накидку, його пальці обпалили їй шкіру. У лімузині вони далеко відсіли один від одного, боячись навіть найменшого дотику. Елізабет відчувала, що теж вся горить. Їй здавалося, що вони ніколи не доберуться до свого номера. Чекати більше не було ніяких сил. Не встигла за ними закритися двері, як вони негайно опинилися в обіймах один одного, що снідаються диким, неприборканим бажанням, як вихор підхопили їх душі і кинули їх назустріч один одному. Він підняв її на руки і відніс до спальні. Вони ледь встигли зірвати з себе одяг. «Ми немов маленькі, нетерплячі діти», – мигнуло в голові у Елізабет, і їй було невдоволено, чому Рис так довго боявся до неї підступитися. Але тепер це вже було не важливо. Головне, що вони відчують тіла один одного, і це відчуття дарує їм нудну солодкість. Елізабет м'яко вивільнилася з його обіймів і стала цілувати його сухопаре напружене тіло, обіймаючи губами його збуджену плоть, відчуючи в роті її оксамитову твердість. Руки його перевернули її на бік, і негайно його рот приплив до її стегон, розсуваючи їх, звільняючи місце мови, сковзнув в їх наполегливу солодощі, і, коли обидва вже були більше не в змозі винести переповнювало їх блаженство, він ліг зверху і м'яко увійшов в неї, глибоко, повільно обертаючи стегнами, і вона ліг зверху і м'яко увійшов в неї, глибоко, повільно, повільно обертаючи їх стегну. Всесвіту, і несподівано все загорнулося і закрутилося навколо, засувалося все швидше і швидше і, вирвавшись на свободу, вибухнуло запальним вибухом, і мир і спокій знову встановилися на землі.

Вони лежали в обіймах один одного, і Елізабет блаженно подумала: «Місіс Рис Вільямс».

Розділ 46

– Вибачте, місіс Вільямс, – пролунав по селектору голос Генрієтти, – вас хоче бачити інспектор Хорнунг. Каже, що це дуже терміново.

Елізабет дивно поглянула на Риса. Вони тільки вчора ввечері повернулися в Цюрих з Ріо і буквально кілька хвилин тому приїхали на роботу. Рис потиснув плечима:

– Скажи, нехай впустить його. Подивимось, що це за терміновість така.

Декількома хвилинами пізніше вони вже втрюх сиділи в її кабінеті.

– З якого приводу ви хотіли мене бачити, інспектор? – запитала Елізабет.

Макс Хорнунг не вмів вести світські розмови. І тому без кривд сказав:

– Хто -то намагається вас вбити.

Дивлячись на її відразу збліднене обличчя, Макс відчув докори сумління, подумки збрехавши себе за свою безтактність і невміння знайти потрібний підхід в такому делікатному питанні.

– Що за нісенітницю ви мелете, інспектор? – вибухнув Рис Вільямс.

Макс, дивлячись прямо в очі Елізабет, продовжував:

– На ваше життя вже зазіхали двічі. Можлива і третя спроба.

– Я... ви... – заїкаючись сказала Елізабет, – ви, напевно, помиляєтеся.

– Ні, мем. Поломка ліфта була навмисною.

Вона мовчки дивилася на нього, і очі її висловлювали якесь потаємне почуття, настільки глибоке, що навіть Макс був не в змозі визначити його.

– Так само як і аварія з джипом.

Елізабет нарешті знайшла голос.

– Ви помиляєтеся. То був явно нещасний випадок. Джип був у повному порядку. Сардинська поліція може підтвердити це.

– Ні.

– Я бачила джип на власні очі, – наполягала Елізабет.

– Ні, мем. Ви тільки бачили, як при вас перевіряли який -то джип. Але це був не ваш джип.

Рис і Елізабет в повному здивуванні втомилися на нього. Макс продовжував:

– Ваш джип в тому гаражі ніколи не був. Я знайшов його на автозвалищі в Олбії. Болт головного циліндра гальмівної системи був свинчений, і гальмівна рідина витекла. Ось чому ви не змогли загальмувати. Ліве переднє крило було зім'яте в корж, і на ньому досі чітко видно зелені потоки живиці від дерева, на яке ви налетіли. Лабораторні аналізи підтвердили те, що я вам зараз кажу.

Колишній кошмар з усіх боків знову обступив її. Елізабет відчула, як все глибше занурюється в нього, немов шлюзи пам'яті, розкрившись, разом обрушили на неї потоки жахливих миттєвостей льодяника душу спогади про той смертельний спуск з гори.

– Не розумію, – втрутився Рис. – Як же ніхто...

Макс обернувся до Рису:

– Джипи все на одне обличчя, як близнюки. На це вони і розраховували. Коли вона врізалася в дерево, замість того щоб впасти в прірву, їм довелося зімпровізувати.. Головне було не допустити, щоб хто – або побачив джип. Подія повинна була виглядати як нещасний випадок. Вони припускали, що джип потоне в морі. І безсумнівно, прикінчили б її на горі, коли вона врізалася в дерево, але їх випередили хлопці з бригади техобслуговування, які відвезли Елізабет в лікарню. Тоді вони швидко знайшли інший джип, трохи його пом'яли і підмінили їм джип міс Елізабет Рофф до того, як на місце аварії прибули поліцейські.

– Ви весь час говорите « вони », – помітив Рис.

– Той, хто стояв за всім цим, мав спільників.

– Але кому треба вбивати мене ? – запитала Елізабет.

– Тому, хто вбив вашого батька.

На яку –то частку секунди її охопило відчуття нереальності того, що відбувається, немов все це відбувалося не з нею. Немов кошмар ось –ось розсіється як дим.

– Вашого батька вбили, – продовжував Макс. – Йому підсунули проводжатого, який і вбив його. Ваш батько поїхав не один в Шамоні. З ним був ще хто –то.

Коли Елізабет заговорила, голос її звучав глухо, як з труни.

– Хто?

Макс поглянув на Риса і сказав:

– Ваш чоловік.

Слова, здавалося, долітали до неї звідки –то здалеку, звучить то голосніше, то згасаючи зовсім, і їй здалося, що вона сходить з розуму.

– Ліз, – сказав Рис, – в день смерті Сема мене там не було.

– Ви були в Шамоні разом з ним, пан Вільямс, – наполегливо повторив Макс.

– Це правда. – Рис тепер звертався тільки до Елізабет. – Але поїхав я до того, як вони рушили в гори.

Елізабет глянула на нього:

– Чому ти мені не говорив про це?

Він замявся, але потім, здавалося, прийнявши якесь рішення, продовжував:

– Я ні з ким не наважувався говорити про це. Протягом останнього року хто –то цілеспрямовано і наполегливо саботував «Роффа і синів». Робилося це досить хитромудро і на перевірку виглядало як ланцюг випадкових інцидентів. Але мені здалося, що за всім цим проглядається певна система, і я поділився своїми міркуваннями з Семом, і він вирішив найняти приватного детектива для проведення незалежного розслідування.

Елізабет знала, що піде за цими словами, і одночасно з почуттям неймовірного полегшення до неї прийшло почуття глибокої провини перед Рисом. Виявляється, йому все було відомо про таємний звіт. Їй треба було відразу йому все розповісти, а не таїтися.

Рис повернувся до Макса:

– Сему було надано звіт про розслідування, який підтвердив мої підозри. Він попросив мене приїхати в Шамоні, щоб обговорити план дій. Я поїхав. Ми вирішили, що, поки не знайдемо винуватця, будемо все тримати в таємниці, – в його голос закралася гіркота, – однак кому-то, очевидно, що-то стало відомо про це. Найімовірніше, Сем і загинув, тому що цей «хто-то» зрозумів, що ми ось-ось доберемося до нього. Звіт же зник.

– Він потрапив до мене, – сказала Елізабет.

Рис запитливо подивився на неї.

– Він був серед особистих речей Сема, – відповіла вона на його німе питання, потім сказала, звертаючись до Макса: – У звіті стверджується, що цей «хто-то» був одним з директорів Ради «Роффа і синів». Але ж у кожного з них великий пакет акцій концерну. Ніяк же не поїму,

– Потім, місіс Вільямс, – пояснив Макс, – щоб спровокувати паніку, яка змусить банки зажадати назад свої кредити. Тим самим вони хотіли змусити вашого батька зважитися на вільний продаж акцій. Той, хто стоїть за всім цим, поки так і не досяг бажаного результату. І тому ваше життя все ще знаходиться в небезпеці.

– Тоді необхідно, щоб поліція охороняла її вдень і вночі, – зажадав Рис.

Макс захопив очима і рівним голосом сказав:

– На вашому місці я не став би так турбуватися, пане Вільямс. З тих пір як вона вийшла за вас заміж, поліція не спускає з неї очей.

Глава 47

Берлін

Понеділок, 1 грудня – 10.00

Біль була нестерпною, і протягом місяця він стійко переносив її. Доктор залишив йому які –то таблетки, але Вальтер боявся їх приймати. Він повинен весь час бути напоготові, щоб Анна не спробувала знову вбити його або втекти.

– Вам необхідно лягти в лікарню, – сказав йому лікар. – У вас велика втрата крові...

– Ні в якому разі!

Вальтер не міг дозволити собі лягти в лікарню. Адже тоді про характер його поранення стане відомо поліції. Він викликав додому лікаря своєї філії, знаючи, що той все збереже в таємниці. Поліції в його будинку робити нічого! У всякому разі, не зараз, ще не час. Доктор, внутрішньо згоряючи від цікавості, мовчки зашив зияючу рану. Закінчивши свою справу, запитав:

– Може, мені надіслати сюди доглядальницю, пане Гасснер?

– Ні, не треба. За мною пригляне моя дружина.

Це було місяць тому. Вальтер подзвонив своєму секретареві і сказав, що прихворів і буде безвиїзно перебувати вдома.

У пам'яті сплила та жаклива мить, коли Анна несподівано спробувала вбити його. Він обернувся якраз вчасно, і замість серця ножиці встромилися йому в плече. Від болю і шоку він мало не позбувся свідомості, але все ж знайшов в собі сили відтягнути Анну в спальню і замкнути її там на ключ. А вона весь час кричала:

– Що ти зробив з дітьми? Що ти зробив з дітьми?!

З цього часу Вальтер тримав її в спальні під замком. Сам готував їй їжу. Приносив піднос до дверей, відкривав її

і входив до Анни в кімнату, щільно прикривши двері засобою. Забившись від нього в самий дальній кут, вона завжди шепотіла одне і те ж:

– Що ти зробив з дітьми?

Іноді, коли він відкривав двері спальні, заставляв її біля стіни. Приклавши до неї вухо, вона стояла не шелохнувшись, вслухаючись, чи не донесуться якісь звуки, що свідчать про присутність в будинку їхнього сина і дочки. Вальтер розумів, що часу у нього залишалося в обріз. Раптом його думки перебив ледь чутний звук кулькаючих ніг. *Нагорі хто –то ходив по кімнатах. Але в будинку не повинно було бути нікого. Він сам закривав всі двері.*

* * *

Фрау Мендлер прибирала нагорі. Вона була поденщицею і тільки вдруге прийшла прибратися в цьому будинку. Робота тут була їй не до душі. Минулої середи під час прибирання герр Гасснер ходив за нею по п'ятах, немов боявся, що вона що-небудь вкраде. Коли вона спробувала піти наверх, щоб навести там чистоту, він не дозволив їй це зробити, швидко з нею розплатився і відіслав геть. Його манера і тон здорово її тоді налякали.

Сьогодні, Gott sei Dank, його ніде не було видно. Фрау Мендлер відкрила двері ключем, який їй був виданий минулого тижня, і пішла нагору. У будинку було неприродно тихо, і вона вирішила, що господарі куди-то пішли. Вона навела порядок в одній зі спалень і знайшла валявшуюся там на бюро дрібницю і золоту коробочку для пігулок. Пройшовши трохи далі по коридору, спробувала відкрити двері в іншу спальню. Двері були замкнені. Дивно. Може, у них там зберігається що-небудь цінне? Вона знову повернула ручку, як раптом почула зсередини жіночий голос.

– Хто там ? – прошепотів він.

Фрау Мендлер злякано відірвала руку.

– Хто це? Хто там?

– Фрау Мендлер, прибиральниця. Прибрати у вас в спальні?

– На жаль, я замкнена зовні. – Голос звучав голосно і з відтінком істерії. – Допоможіть мені! Будь ласка! Викликайте поліцію. Скажіть їм, що мій чоловік вбив наших дітей. І вб'є мене. Поспішайте! Постарайтесь встигнути вийти звідси, поки він...

Опустилася на плече фрау Мендлер рука різко розгорнула її, і вона опинилася віч-на-віч з герром Гасснером. Він був блідий як полотно.

– Що ви тут все пірнаєте та підглядаєте ? – до болю стиснувши їй руку, запитав він.

– Я... я не підглядаю, – тремтячим голосом відповіла вона. – Сьогодні мій прибиральний день. Агентство...

– Я ж сказав їм, що нам ніхто не потрібен. Я... – Він обірвав себе на півслові.

Чи дійсно він подзвонив в агентство ? Він, мабуть, хотів це зробити, але біль був такий гострою, що не пам'ятав, зробив він це чи ні. Фрау Мендлер знизу вгору подивилася на нього, і те, що вона прочитала в його погляді, жахнуло її.

– Але мені ніхто нічого не говорив, – сказала вона.

Він стояв, уважно прислухаючись до звуків за замкненими дверима. Тиша. Тоді він знову обернувся до фрау Мендлер:

– Забирайтеся звідси. Щоб я вас тут більше не бачив.

ї не треба було довго впрошувати. Він забув з нею розплатитися, але у неї в кишені була золота коробочка для пігулок і подекуди-яка дрібниця. Їй було шкода бідну жінку, що залишилася під замком в спальні. Вона б дуже хотіла їй допомогти, але не сміла вплутуватися в цю справу, так як вже давно перебувала на обліку в поліції.

* * *

У Цюріху інспектор Макс Хорнунг читав отриманий з головного управління Інтерполу в Парижі телекс:

«Рахунок за півку, використану для зйомок фільму-гасарки“, перерахований на банківський рахунок головного оперативного керуючого Роффа і синів“. Безпосередній покупець більше в концерні не працює. Намагаємося з'ясувати його місцезнаходження. Повідомимо негайно. Кінець повідомлення».

У Парижі поліція видужила з Сени голе тіло потопленої. На вигляд їй було 18 – 19 років. Вона була блондинкою, і навколо її шиї була пов'язана червона стрічка.

У Цюріху Елізабет Вільямс була взята під цілодобове спостереження поліції.

Глава 48

Яскраво спалахнула біла лампочка, що означала, що дзвонять по особистому телефону. Номер цей знали всього кілька людей. Рис підняв трубку:

– Алло.

– Доброго ранку, милий.

Чіткий, з хрипіткою голос важко було не впізнати.

– Тобі б не слід було мені дзвонити.

Вона засміялася.

– Раніше тебе не дуже турбували ці речі. Ніколи не повірю, що Елізабет зуміла приручити тебе за такий короткий час.

– Що тобі від мене потрібно ? – запитав Рис.

– Хочу побачитися з тобою сьогодні ввечері.

– Це неможливо.

– Не зли мене, Мал. Мені приїхати в Цюріх або...

– Ні, тільки не в Цюріху. – Він замявся. – Я приїду сам.

– Так –то воно краще. Тоді на старому місці, як зазвичай, cheri. – І Олена Рофф-Мартель повісила трубку.

Рис повільно опустил трубку на важіль і задумався. З його боку це було тільки коротке захоплення красивою і запальною жінкою. Все це вже в минулому. Але позбутися від Елени було не так – то просто. Шарль їй набрид до ризиків, і тепер вона хотіла Ріса.

– Ми чудово підходимо один одному, – говорила вона.

Олена Рофф-Мартель завжди знала, чого хоче. І перечити їй було небезпечно. Рис вирішив, що правильніше буде все ж з'їздити в Париж. Треба дати їй зрозуміти, що між ними все скінчено. Декількома хвилинами пізніше він вже входив в кабінет Елізабет. При вигляді його очі її просяяли. Вона обвила його шию руками і прошепотіла:

– Я якраз думала про тебе. Давай лизнемо з роботи і поїдемо додому.

Він посміхнувся:

– Ти стаєш сексуальним маніяком.

Вона тісніше притиснулася до нього.

– Знаю. Правда, здорово?

– Боюся, що сьогодні ввечері повинен летіти в Париж, Ліз.

Вона навіть не зуміла приховати свого розчарування.

– Хочеш, я полечу з тобою?

– Немає сенсу. Маленька ділова зустріч. Трохи пізніше повернуся. І ми разом повечереємо.

* * *

Коли Ріс увійшов у знайомий крихітний готель на Лівому березі, Олена, сівши за столиком, вже чекала його в ресторані. Скільки Ріс пам'ятав, вона ніколи не запізнювалася. Завжди зібрана, діяльна, дивно красива, розумна, чудова коханка, і все ж чого-то їй бракувало. Олена не знала почуття співчуття. У її безжальності проглядався холодний розрахунок неблаганного вбивці. Вона зметала всіх і вся на своєму шляху. Рису зовсім не хотілося потрапити в список її жертв. Він підсів до неї за столик.

– Ти непогано виглядаєш, милий, – сказала вона. – Одруження тобі явно на користь. Хороша в ліжку Елізабет?

Він тільки посміхнувся, намагаючись згладити її безтактність.

– Тебе це не стосується.

Олена нахилилася вперед і взяла його руку в свою.

– Ах, cheri, ще як стосується. Це стосується нас обох.

Вона почала м'яко погладжувати його руку, і він подумки представив її в ліжку. Тигриця, неприборкана, дика, майстерна і ненаситна. Він тихенько звільнив руку.

Очі Олени стали холодними.

– Як тобі в ролі президента «Роффа і синів», Рис?

Він майже забув, якою марнославною і жадібною вона була. Пам'ять знову воскресила їх нескінченні розмови на одну і ту ж тему. Вона буквально марила ідеєю стати на чолі концерну. *Ти і я, Рис. Якщо прибрати Сема, який у нас з тобою відкривється простір для діяльності.*

І навіть у ліжку: *Це моя фірма, милий. У моїх жилах тече кров Семюеля. Моя. Я так хочу. О, люби мене сильніше, Рис.*

Влада була найсильнішим еротичним стимулятором для Елени. І небезпека.

– Навіщо я тобі знадобився ? – запитав Рис.

– Мені здається, настала пора подумати про майбутнє.

– Не розумію, про що це ти.

– Я тебе занадто добре знаю, дорогий, – сказала вона зі злістю. – Ти так само честолубний, як і я. Думаєш, мені невідомо, навіщо тобі знадобилося стільки років бути тільки тінню Сема, коли у тебе була маса пропозицій очолити будь-яку фірму ? Тому що ти був впевнений, що в один прекрасний день саме ти станеш на чолі ».

– А тобі не здається, що я міг залишатися в фірмі, тому що любив Сема?

Вона посміхнулася:

– Звичайно ж, cheri. І тому ти тепер одружився на його маленькій чарівній дівчинці.

Зі свого гаманця вона дістала тонку чорну сигару і піднесла до неї платинову запальничку.

– Шарль каже, що контрольний пакет акцій Елізабет залишила за собою і що вона проти того, щоб пустити акції у вільний продаж.

– Так, це вірно, Олена.

– А тобі не приходило в голову, що, трапись з нею що – небудь непередбачене, саме ти успадкуєш весь її стан?

Не відповідаючи, Ріс втомився на неї довгим поглядом.

Розділ 49

У себе вдома на Олгіата Іво Палацці випадково виглянув з вікна вітальні і обомлів від жаху. По під'їзній алеї до будинку повільно котила Донателла з їхніми синами. Симонетта була нагорі, відпочивала після обіду. Киплячи від обурення, готовий на все, навіть на вбивство, Іво опрометью вискочив назустріч своїй другій родині. Він був так щедрий до цієї жінки, так добрий, так любив її, і ось тепер вона навмисно намагається зруйнувати його кар'єру, розладнати його шлюб, зіпсувати йому життя. Донателла вилізла з «ланча-флавіа», яку він власноруч подарував їй. До чого ж вона все – таки хороша ! Слідом за нею з машини вискочили хлопчики і кинулися йому на шию. О, як любив їх Іво! О, як було б здорово, щоб Симонетта ще не встигла прокинутися!

– Я приїхала поговорити з твоєю дружиною, – рішуче сказала Донателла і, повернувшись до хлопчиків, наказала: – Хлопчики, за мною.

– Ні ! – спалахнув Іво.

– Як ти мене зупиниш? Не побачу її сьогодні, побачу завтра. Іво був притиснутий до стіни. Всі шляхи до втечі були відрізані. І тим не менш він розумів, що ні вона, ні хто-небудь інший не зможе знищити те, що він з такою працею добув своїми власними руками.. Іво вважав себе порядною людиною і не бажав робити те, на що його змушували обставини, і навіть не стільки заради себе, скільки заради Симонетти і Донателлі, заради всіх своїх дітей.

– Ти отримаєш свої гроші, – пообіцяв Іво. – Дай мені п'ять днів.
Донателла подивилася йому прямо в очі.
– П'ять днів, – сказала вона.

* * *

У Лондоні сер Алек Ніколз брав участь у парламентських дебатах у палаті громад. Він повинен був виступити з основного доповіддю з вирішального питання про хвилю робочих страйків, що загрожувала завдати серйозної шкоди британській економіці. Але йому було важко зосередитися. Думки його були зайняті телефонними дзвінками, які протягом декількох останніх тижнів не давали йому спокою. Де б він не перебував – в клубі, у перукаря, в ресторані, на діловій зустрічі, – вони незмінно його діставали. І щоразу Алек просто вішав трубку. Він розумів, що їх вимога – це тільки початок. Захопивши над ним владу, вони доберуться до його акцій і заволодіють частиною гігантської фармацевтичної корпорації, що виробляє будь-які ліки і наркотики. Цього він не міг допустити. Вони дзвонили йому по чотири, а то й по п'ять разів на день, і нерви його були на межі. Сьогодні ж його турбувало те, що вони взагалі не подзвонили. Він думав, що вони зателефонують під час сніданку, потім чекав їх дзвінка під час ленчу в клубі. Але телефони мовчали, і мовчання це здавалося йому більш зловісним, ніж телефонні загрози. Тепер, звертаючись з промовою до членів парламенту, він намагався не думати про це.

– У робітників немає більш вірного друга, ніж я. Наш робочий клас – це основа держави. Саме робочим країна і всі ми, її громадяни, зобов'язані своїм прогресом. Вони – справжня еліта держави, його сталевий хребет, що тримає на собі добробут і процвітання могутньої і доброї старої Англії.. – Він зробив паузу. – Однак у долях нації настає час, який вимагає певних жертв від її народу. . .

Він говорив чисто механічно, навіть не вдумуючись в сенс вимовлюваних їм слів. Може бути, думав він, йому все ж вдалося відлякати їх тим, що він не піддався на їх шантаж. Зрештою, вони були тільки дрібною злочинною зграєю. А він був сером Ніколзом, членом парламенту. Швидше за все вони тепер назавжди залишать його в спокої. Промова сера Алека закінчилася під грім оплесків рядових членів парламенту. По дорозі із залу засідань його перехопив службовець парламенту.

– У мене до вас доручення, сер Алек. Алек обернувся:
– Слухаю вас.
– Вам слід терміново їхати додому. Відбувся нещасний випадок.

Коли він приїхав, Вівіан вже заносили в карету «швидкої допомоги». Поруч з нею метушився лікар. Алек, навіть не встигнувши як слід пригальмувати, кулею вискочив з машини. Він глянув у знекровлене, побілене обличчя лежала на ношах без свідомості Вівіан і повернувся до лікаря:

– Що сталося?

Лікар безпорадно розвів руками:

– Не знаю, сер Алек. Хто –то мені подзвонив і сказав, що стався нещасний випадок. Коли я приїхав, виявив леді Ніколз на підлозі спальні. І ... її коліна були цвяхами прибиті до підлоги.

Алек закрив очі, намагаючись впоратися з раптово підступною нудотою. У роті вже відчувався присмак жовчі.

– Ми, природно, зробимо все, що в наших силах, але, думаю, вам треба бути готовим до гіршого. Леді Вівіан навряд чи коли-небудь зможе ходити.

Алек відчув, що у нього перехопило дихання. Похитуючись, він попрямував до «швидкої допомоги».

– Ми впорснули їй велику дозу болезаспокійливого, – сказав лікар. – Вона вас може не дізнатися.

Алек, здавалося, навіть не розчув його слів. Він важко видерся в «швидку допомогу», сів на відкидне сидіння і втомився на свою дружину, не помітивши, як закрили задні дверцята, як дозріла сирена і як «швидка допомога» її рушила в дорогу. Він взявся холодні руки.

– Алек, – невиразно пройшло в повітрі.

Очі його наповнилися сльозами.

– Рідна моя, рідна моя.

– Двоє в... в масках... притиснули мене до підлоги... зламали мені ноги... тепер ніколи більше не зможу танцювати... назавжди залишуся калікою, Алек... Ти не кинеш мене?

Він ткнувся головою в її плече і заплакав. Це були невітнісні сльози відчаю, але було в цих сльозах і те, в чому він сам собі боявся зізнатися. У них було полегшення. Зробившись калікою, Вівіан тепер буде безроздільно належати тільки йому.

Але Алек знав, що цим все не скінчиться. Вони ще не сказали свого останнього слова. Це був тільки перший дзвінок. Позбутися від них назавжди він зможе лише тоді, коли повністю виконає їх вимоги.

І негайно.

Розділ 50

Цюріх

Четвер, 4 грудня

Рівно опівдні на комутаторі головного управління цюріхської «Криміналполіцей» пролунав телефонний дзвінок, який був негайно переведений в кабінет старшого інспектора Шміта. Коли старший інспектор закінчив говорити по телефону, він негайно відправився на пошуки інспектора Макса Хорнунга.

– Все скінчено, – сказав він Максу. – Справа Роффа завершено. Вбивця знайдений. Живо летите в аеропорт. Ви ще встигнете на свій літак.

Макс захопив очима.

– І куди ж я лечу?

– У Берлін.

* * *

Старший інспектор Шміт набрав номер Елізабет Вільямс.

– Телефоную вам, щоб повідомити хорошу новину, – сказав він. – Охоронці вам більше не знадобляться! Вбивця спійманий.

Елізабет судорожно стиснула трубку в долоні. Нарешті вона дізнається ім'я свого безликого ворога.

– Хто ж він ? – запитала вона.

– Вальтер Гасснер.

* * *

Вони мчали по автостраді в напрямку Ванзее. Макс сидів на задньому сидінні поруч з майором Вагеманом, а на передньому сидінні їхали ще двоє інспекторів. Машина зустріла Макса в аеропорту Темпельгоф, і майор Вагеман коротко виклав йому суть справи.

– Будинок оточений з усіх боків, – закінчив він, – але все одно треба бути дуже обережним. В якості заручника він тримає дружину.

– А як вам вдалося вийти на Вальтера Гасснера – запитав Макс.

– Завдяки вам. Саме тому я б хотів, щоб ви особисто були присутні при його пійманні.

Макс здивовано скинув брови:

– Завдяки мені?

– Пам'ятайте, ви розповіли мені про його візит до психіатра? За яким-то наиттю я розіслав опис Гасснера іншим лікарям-психіатрам і з'ясував, що він звертався за допомогою більш ніж до шести з них. І кожен раз під іншим ім'ям. І більше у них не з'являвся. Він знав, що хворий. А пару місяців тому до нас в поліцію зателефонувала його дружина, але, коли наші люди приїхали, щоб з'ясувати, в чому справа, вона відіслала їх назад.

Вони згорнули з автостради. Тепер вже було недалеко.

– Сьогодні вранці нам подзвонила поденщиця, фрау Мендлер. Вона повідомила, що коли в понеділок прийшла прибиратися в будинок Гасснерів, то з господинею будинку їй довелося спілкуватися через замкнену зовні двері спальні. Місіс Гасснер сказала їй, що її чоловік вбив їх дітей і збирається вбити її.

Макс захопив очима.

– Вона там була в *Понеділок*? А подзвонила тільки сьогодні?

– У фрау Мендлер досить велике кримінальне минуле. Вона боялася дзвонити нам. Вчора ввечері вона про все розповіла своєму дружку, і він порадив їй зателефонувати нам.

Вони прибули в Ванзее. Машина зупинилася в кварталі від будинку Гасснерів, припаркувавшись ззаду до непоказного виду автомобілю. З нього негайно виліз чоловік в цивільному і попрямував до машини, де сиділи майор Вагеман і Макс.

– Він все ще всередині, герр майор. Мої люди не спускають з дому очей.

– Як ви думаєте, жінка ще жива?

Поліцейський зам'явся.

– Не знаю, герр майор. Всі віконниці закриті зсередини.

– Гаразд. Все треба зробити тихо і швидко. Все по місцях. Почнемо через п'ять хвилин.

Поліцейський помчав виконувати наказ. Майор Вагеман нагнувся до машини і вийняв невелику переносну рацію. За нею став негolosно віддавати розпорядження. Макс не слухав, що він говорить. Він думав про те, що майор Вагеман розповів йому всього кілька хвилин тому. Що-то в оповіданні явно не сходилося. Але часу на розпитування не було. Переховуючись за деревами і кущами, до будинку з усіх боків рушили люди. Майор Вагеман обернувся до Макса:

– Ідіть з нами, Хорнунг?

Максу здалося, що парк заповнила ціла армія. У деяких з поліцейських були в руках гвинтівки з оптичним прицілом, самі вони були одягнені в куленепробивні жилети, деякі з них були озброєні тупорилими газовими гвинтівками. Операція проводилася з математичною точністю. За сигналом майора Вагемана у вікна нижнього і верхнього поверхів були одночасно кинуті гранати зі слезогінним газом, і негайно двері парадного і чорного ходів були висаджені дюжими поліцейськими в протигазах. За ними з пістолетами наготові в будинок ринулися інші поліцейські.

Коли Макс і майор Вагеман через відкриті двері увійшли в вітальню, вона була наповнена їдким димом, який швидко випаровувався, так як всі вікна і двері вже були відкриті настій. Два інспектори ввели в вітальню Вальтера Гасснера в наручниках. Поверх піжами на ньому був накинутий халат, він був небрит, з запаленими щоками і запаленими.

Макс в усі очі втомився на нього, так як вперше бачив його особисто. Він здався йому яким –то несправжнім. Справжнім був той, інший Вальтер Гасснер, чиє життя було розкладено комп'ютерами за колонками цифр, графіками і схемами. Хто ж з них двох був тінню, а хто плоттю?

– Ви заарештовані, герр Гасснер, – оголосив майор Вагеман. – Де ваша дружина?

– Її тут немає, – хрипло сказав Вальтер Гасснер. – Вона зникла. Я...

Нагорі почувся шум зламаних дверей, і кількома секундами пізніше до них донісся голос одного з інспекторів:

– Я знайшов її. Вона була замкнена у своїй спальні.

Незабаром на сходах у супроводі інспектора з'явилася тремтяча Ганна Гасснер. Волосся її були вигукувані, обличчя в плямах і брудних потоках, з очей нестримно котилися сльози.

– Слава Богу, – говорила вона. – Слава Богу, ви прийшли!

М'яко підтримуючи її під лікоть, інспектор підвів її до групи, що стояла посеред величезної вітальні. Коли Анна Гасснер підняла очі і побачила свого чоловіка, вона почала пронизливо кричати.

– Все гаразд, фрау Гасснер, – спробував заспокоїти її майор Вагеман. – Вам нічого його побоюватися.

– Мої діти! – визжала вона. – Він вбив моїх дітей!

Макс стежив за виразом обличчя Вальтера Гасснера. Погляд його, звернений до дружини, був сповнений болу і безвиході. Сам він виглядав пригніченим і позбавленим всіляких ознак життя, живим трупом.

– Анна, – прошепотів він. – О, Анна.

– Ви маєте право не відповідати на наші питання і вимагати свого адвоката, – сказав йому майор Вагеман. – Але у ваших же інтересах надавати нам всіляке сприяння.

Вальтер навіть не слухав його.

– Навіщо ти їх покликала, Анна – благаюче звернувся він до дружини. – Навіщо? Хіба нам було погано разом?

– Діти мертві! – кричала Анна. – Вони мертві!

Майор Вагеман подивився на Вальтера Гасснера і запитав:

– Це правда?

Вальтер ствердно кивнув; очі його нагадували очі глибокого старця, переможенного життям.

– Так ... Вони мертві.

– Вбивця! Вбивця! – закричала його дружина.

– Ми б хотіли, щоб ви показали нам їх тіла, – сказав майор Вагеман. – Сподіваюся, ви не відмовитеся зробити це?

І раптом Вальтер Гасснер заплакав, розмазуючи сльози по щоках. Він був не в силах вимовити ні слова.

– Де вони ? – запитав майор Вагеман.

Замість Вальтера відповів Макс:

Діти поховані на кладовищі Святого Павла.

Всі, хто був у вітальні, разом повернули голови до Макса.

– Вони померли при народженні п'ять років тому, – пояснив Макс.

– Вбивця! – знову завопила Ганна Гасснер, обернувшись до свого чоловіка.

І всі побачили мелькнувшее в її погляді сказ.

Розділ 51

Цюріх

Четвер, 4 грудня - 20.00

Холодна зимова ніч настала відразу, погасивши ледь зайнялися коротенькі сутінки. М'якою білою пудрою, негайно підхоплюваної вітром і розносимою по вулицях міста, посипався сніг. В адміністративній будівлі «Роффа і синів» освітлені вікна спорожнілих кабінетів лунали в темряві, немов численні блі.

Елізабет допізна засиділася в своєму кабінеті, так як Ріс поїхав в Женеvu на нараду і вона з хвилини на хвилину чекала його повернення. Їй не терпілося побачити його скоріше. Всі вже давно роз'їхалися по домівках. Тривожний стан, що охопив Елізабет, не дозволяв їй зосередитися на роботі. Вальтер і Анна ніяк не виходили у неї з голови. Вона згадала, як вперше побачила Вальтера, по-хлопчисько стрункого, красивого і по вуха закоханого в Анну або грав роль закоханого. Як би там не було, насилу вірилося, що Вальтер був винен у всіх тих жахливих бідах, які обрушилися на концерн. Їй було жахливо шкода Анну. Кілька разів вона намагалася додзвонитися до неї, але ніхто не брав трубку. Треба буде обов'язково злітати в Берлін і хоч як-то її заспокоїти. Несподівано зателефонував. Вона здригнулася і швидко зняла трубку. На іншому кінці дроту зазвучав голос Алека, і Елізабет страшно йому зраділа.

– Чула про Вальтера? – запитав Алек.

– Так. Жахливо. Навіть повірити не можу.

– А ти і не вір, Елізабет.

Їй здалося, що вона почулася.

– Що?

– Не вір. Вальтер ні в чому не винен.

– Але поліція стверджує...

– Вони помиляються. Вальтера ми з Семом перевірили першим. З ним все гаразд. Він зовсім не той, кого ми шукаємо.

Елізабет в замішанні втомилася на телефонний апарат. *Він не той, кого ми шукаємо.*

– Я... мені... не розумію, про що ти, Алек ? – запинаючись сказала вона.

– Не хотілося б мені говорити про це по телефону, – нерішуче почав Алек, – але ніяк не міг вчити хвилинку, щоб поговорити з тобою наодинці.

– Поговорити зі мною наодинці ? Про що ? – запитала Елізабет.

– Протягом останнього року, – сказав Алек, – хто-то саботував концерн. На одному з наших заводів у Південній Америці стався вибух, потім були викрадені патенти, яким виявився помилково промарковані отруйні ліки. Всього не перелічити. Я пішов до Сема і запропонував найняти детектива з боку, щоб провести незалежне розслідування і дізнатися, хто за всім цим стоїть. Ми домовилися ні з ким це не обговорювати.

Час, здавалося, зупинився, і земля припинила свій біг, все це вона чула раніше. До неї долітав сенс слів, вимовлюваних Алеком, але у вухах звучав голос Ріса, який говорив: «. . . хто-то цілеспрямовано і наполегливо саботував Роффа і синів». Робилося це досить хитромудро і на перевірку виглядало як ланцюг випадкових інцидентів. Але мені здалося, що за всім цим проглядається певна система, і я поділився своїми міркуваннями з Семом, і ми вирішили найняти приватного детектива для проведення незалежного розслідування».

Голос Алека в трубці продовжував:

– Вони представили свій звіт, і Сем захопив його з собою в Шамоні. Ми обговорювали його з ним по телефону.

І знову у вухах Елізабет зазвучав голос Ріса, який говорив: « ... Сем попросив мене приїхати в Шамоні, щоб обговорити план ... Ми вирішили, що, поки не знайдемо винного, будемо все тримати в таємниці.

Елізабет раптом стало важко дихати. Але коли вона заговорила, спробувала голосом не видати свого хвилювання.

– Алек, хто ще, крім тебе і Сема, знав про існування звіту?

– Ніхто. У цьому – то і основна заковика. Сем вважав, що той, про кого йшлося у звіті, знаходиться у вищому ешелоні влади в концерні.

Вищий ешелон. А Ріс не сказав мені, що був у Шамоні, поки крихітка інспектор не змусив його зробити це.

Повільно, розтягуючи слова, немов їх кліщами витягували з неї, вона поставила йому мучило її питання:

– Міг Сем розповісти про це Рису?

– Ні. А чому ти питаєш?

У Ріса був тільки один спосіб дізнатися зміст звіту – викрасти його. Ось що змусило його поїхати в Шамоні. І

там вбити Сема. Елізабет вже не слухала, що говорить Алек. Шум у вухах заглушив його слова. У неї закружилася голова, і, охоплена раптово нахлинулим жахом, вона кинула трубку. У голові у неї все змішалось. Того разу, перед аварією з джипом, вона залишила Рісу записку, що їде на Сардинію. У вечір аварії ліфта Ріс був відсутній на засіданні Ради, але з'явився пізніше, коли вони з Кейт залишилися одні. *Думаю, забігу вам допомогти. А незабаром пішов. Чи пішов?* і бив озноб. Тут якась помилка. Не може бути, щоб це був Ріс ! Ні! Все в ній протестувало проти цього.

Елізабет встала з – за столу і, похитуючись, пройшла в кабінет Ріса. У кімнаті було темно. Вона включила світло і оглянулася, не знаючи, що сподівалася тут знайти. Вона не хотіла доказів його провини, вона хотіла знайти доказ його невинності. Нестерпно було думати, що людина, яку вона любила, хто обіймав її і спав з нею може бути вбивць в

На столі Ріса лежав журнал запису ділових зустрічей. Елізабет відкрила його і перегорнула назад до вересня, до тих днів, коли вона вирішила поїхати відпочивати на віллу, до днів аварії джипа. У календарі у нього стояло: «Найробі». Треба буде перевірити за його паспортом, чи дійсно він туди їздив. Вона гарячково почала шукати паспорт в ящиках столу, внутрішньо згораючи від сорому, але сподіваючись, що скоро все дуже просто поясниться.

Нижній ящик столу був закритий на ключ. Елізабет замялася в нерішучості. Вона розуміла, що у неї не було морального права відкривати його. Це було подібно клятвозлочину, образі честі і віри, непростене вторгнення, з якого шляху назад вже немає.. Ріс, звичайно ж, дізнається, що вона зробила, і їй доведеться йому пояснити, чому вона зробила це. Але вона повинна знати правду. Вона взяла зі столу ніж для розрізання паперів і зламала замок.

У ящику стопкою лежали різні ділові записи, доповідні записки і довідники. Піднявши їх, вона виявила конверт, адресований Рісу Вільямсу. Почерк був жіночий. Судячи з штампеля, лист прибув кілька днів тому з Парижа. Зам'явшись на секунду, Елізабет відкрила його. Лист був від Олени. Воно починалося так: «Cherі, я кілька разів намагалася додзвонитися до тебе. Нам необхідно терміново зустрітися, щоб обговорити наші плани. . . » Але Елізабет не стала дочитувати листа до кінця.

Бічним зором вона помітила в глибині ящика викрадений звіт:

*Г-ну Сему Роффу,
Конфіденційність,
в одному примірнику.*

Кабінет поплив перед її очима, і вона вхопилася за край столу, щоб не впасти. Так вона простояла цілу вічність, закривши очі і чекаючи, коли припиниться запаморочення. Тепер її вбивця знайшов обличчя. І це було обличчя її чоловіка.

Тишу розірвав віддалений наполегливий телефонний дзвінок. Елізабет довго не могла збагнути, звідки доносився цей звук. Потім повільно пішла в свій кабінет. Підняла трубку.

Голос чергового оператора весело сказав:

– Просто перевіряю, чи на місці ви, місіс Вільямс. Пан Вільямс тільки що увійшов в ліфт, щоб їхати до вас.

І підлаштувати ще один нещасний випадок.

Вона була єдиною перешкодою, яку Рісу потрібно було усунути, щоб прибрати «Роффа і синів» до своїх рук. Як вона може дивитися йому в обличчя і робити вигляд, що все в порядку! Та ледь він побачить її, відразу зрозуміє, в чому справа. Бігти! У паніці, нічого не бачачи навколо, вона схопила свою сумочку і пальто і кинулася геть з кабінету. Зупинився. Що-то вона забула? А, паспорт. Треба, щоб їх розділяв величезний простір, щоб він не зміг її знайти. Вона вбігла в свій кабінет, схопила зі столу свій паспорт і з шалено б'ється серцем вискочила в коридор. Спалахи індикатора на ліфті швидко бігли вгору.

Восьмий... дев'ятий... десятий...

Елізабет опрометью кинулася до сходів.

Розділ 52

З Чивитавеккія на Сардинію можна потрапити на поромі, що перевозив пасажирів разом з їх машинами. Елізабет в'їхала на пором у взятому напрокат автомобілі, загубившись серед дюжини інших машин. В аеропортах потрібно було вказувати своє ім'я, а на величезному кораблі можна було спокійно їхати анонімно. Елізабет була однією з сотні інших пасажирів, які їхали відпочивати на острів. Вона була впевнена, що за нею ніхто не стежить, але інстинктивно весь час чогось боялася. Ріс зайшов занадто далеко, щоб його ще можна було зупинити. Вона була єдиною, хто міг його викрити. І він обов'язково спробує прибрати її зі свого шляху.

Поспіху залишаючи штаб-квартиру концерну, вона ще не знала, куди попрямує. Знала тільки, що повинна негайно втекти з Цюріха і сховатися в надійному місці і що, поки Ріс не буде спійманий, її життю загрожує небезпека. Сардинія. Це було перше, що потім прийшло їй в голову. Вона взяла напрокат маленький автомобіль і по дорозі в Італію намагалася з автомата додзвонитися до Алека. Але його не було на місці. Вона залишила йому телефонограму, щоб він подзвонив їй на Сардинію. Не додзвонившись до Макса Хорнунга, попросила оператора також передати йому, що їде на острів.

Вона усамітниться у себе на віллі. Але на цей раз вона не залишиться там одна. Її буде охороняти поліція.

Коли пором прибув в Олбію, Елізабет виявила, що не треба самій йти в поліцію. Поліція вже чекала її на пірсі в особі Бруно Кампанї, інспектора, з яким вона зустрічалася у шефа поліції Ферраро. Саме Кампанья повіз її оглядати джип на інший ранок після аварії. Інспектор швидко підійшов до машини Елізабет і сказав:

– А ми вже стали про вас турбуватися, місіс Вільямс.

Елізабет здивовано глянула на нього.

– Нам подзвонили зі швейцарської поліції, – пояснив Кампанья, – і передали, щоб ми не спускали з вас очей. Ось ми і перевіряємо всі літаки і кораблі, які прибувають сюди, шукаємо вас.

Елізабет зітхнула з полегшенням. Макс Хорнунг! Йому вже встигли повідомити про її дзвінок. Інспектор Кампанья поглянув на її втомлене і напружене від пережитого страху обличчя.

– Хочете, я поведу машину?

– Дякую, – вдячно сказала Елізабет. Вона ковзнула з сидіння водія на пасажирське, а рослий інспектор сів на її місце за кермом.

– Де б ви хотіли перечекати – в поліцейській дільниці або у себе на віллі?

– На віллі, якби хто-небудь склав мені там компанію. Однією мені страшно там залишатися.

Кампанья підбадьорююче кивнув.

– Не турбуйтеся. У нас наказ охороняти вас вдень і вночі. Сьогодні вночі я буду чергувати на віллі, а на під'їзній алеї поставимо машину з рацією. Ніхто не зможе під'їхати до віллі непоміченим.

Його впевненість передалася Елізабет, дозволила їй нарешті трохи розслабитися. Інспектор Кампанья їхав швидко, спритно лавіруючи по вузьких вуличках Олбії, потім помчався вгору по гірській дорозі, яка вела до Коста Смеральда. Всі місця, які вони проїжджали, нагадували їй про Ріса.

– Є які – або відомості про мого чоловіка ? – запитала Елізабет.

Інспектор Кампанья окинув її швидким, співчутливим поглядом, потім став знову дивитися на дорогу.

– Він у бігах, але далеко йому не піти. До ранку вони сподіваються його схопити.

Елізабет знала, що від цих слів їй повинно було б стати легше, але замість цього вона відчула гострий щемливий біль. Адже мова йшла про Ріса, про Ріса, за яким полювали, як за диким звіром.. Спочатку він накликав весь цей жахливий кошмар на неї, а тепер сам став його жертвою, сам змушений боротися за своє життя, як коли-то довелося боротися за своє життя їй. А як вона вірила йому! Як повірила в його доброту, ніжність і любов! Вона зябло перегорнула плечима. Інспектор Кампанья випробувально поглянув на неї:

– Вам холодно?

– Ні. Все гаразд.

ї бив дрібний озноб. Теплий вітер, зі свистом вриваючись в кабінку, діяв їй на нерви. Спочатку вона подумала, що дала занадто багато волі своїй уяві, але Кампанья раптом сказав:

– Боюся, що ось – ось почнеться сирово. Нам належить та ще нічка!

Елізабет зрозуміла, що він має на увазі. Сіроко може звести з розуму кого завгодно: як людей, так і тварин. Прилітаючи сюди з розпеченої Сахари, гарячий, сухий, наповнений піднятими з землі дрібними піщинками, він проноситься зі зловісним завиванням, жахливим чином діючи всьому живому на нерви. Коли дув сіроко, різко зростала злочинність, і судді дуже терпимо ставилися до злочинців..

Через годину з темряви несподівано виплила вілла. Інспектор Кампанья звернув на під'їзну алею, в'їхав під навіс для машин і заглушив мотор. Обійшовши машину спереду, відкрив дверця для Елізабет.

– Попрошу вас весь час залишатися у мене за спиною, – сказав він. – Про всяк випадок.

– Добре, – сказала Елізабет.

Вони пішли до парадного входу затемненої вілли. Інспектор Кампанья сказав:

– Впевнений, що його тут немає, але запобіжні заходи не завадять. Дайте мені ключ, будь ласка.

Елізабет віддала йому ключ. Він м'яко посунув її так, щоб вона опинилася у нього за спиною, вставив ключ в замкову свердловину і відчинив двері, весь час тримаючи іншу руку у пістолета. Потім він витягнув її вперед, клацнув вимикачем, і в передній негайно спалахнув яскраве світло.

– Якщо це вас не ускладнить, покажіть мені всі приміщення, будь ласка, – попросив інспектор Кампанья. – Хочу бути впевнений, що все в порядку. Добре?

– Звичайно.

Вони пішли по будинку, і всюди, куди не заходили, рослий інспектор негайно включав світло. Він заглядав у всі вбудовані шафи і підсобні приміщення, палив по кутах, перевіряв, чи щільно закриті вікна і двері. У будинку, крім них, не було нікого. Коли вони знову спустилися в передню, інспектор Кампанья сказав:

Якщо не заперечуєте, я зателефоную в ділянку.

– Звичайно, – сказала Елізабет і провела його в кабінет.

– Інспектор Кампанья, – сказав він в трубку. – Ми вже на віллі. Я тут залишуся на ніч. Підішліть патрульну машину з рацією, нехай припаркується біля в'їзду на віллу. – Він помовчав, очевидно, слухаючи, що йому говорили, потім сказав: – Пізніше в порядку. Виглядає, правда.

Елізабет важко опустила в крісло. Вона нервувала і відчувала себе незатишно у власному будинку, але знала, що завтра буде ще гірше. Багато гірше. Сама – то вона буде в безпеці, а ось Ріса або вб'ють, або він опиниться у в'язниці. І чому – то, незважаючи на все, що він зробив, ця думка щемливою болем відгукнулася в її серцем.

Інспектор уважно подивився на неї.

– Я із задоволенням випив би чашечку кави, – сказав він. – А ви?

Вона кивнула:

– Зараз піду зварю.

Вона почала підніматися з крісла.

– Заради Бога. Сидіть, місіс Вільямс. Моя дружина вважає, що я готую найкращу каву в світі.

Елізабет посміхнулася:

– Дякую.

Вона була надзвичайно вдячна йому. Тільки зараз усвідомила, як сильно виснажило її те постійне нерве напруження, в якому вона перебувала весь цей час. Вперше Елізабет зізналася собі, що, навіть коли говорила по телефону з Алеком, її не покидала надія, що все це було якоюсь безглуздою помилкою, що скоро все проясниться, що Ріс ні в чому не винен. Навіть тікаючи від нього, вона чітко, як потопаючий за соломинку, хапалася за думку, що він не міг зробити всі ті жахливі речі, в яких його звинувачували: спочатку вбити батька, а потім холоднокрівно лягти з його дочкою в ліжку, попередньо спробувавши вбити і її. Треба було бути чудовиськом, щоб зробити все це. І тому до самого останнього моменту в її серці тліла маленька іскорка надії, що все утвориться само собою. Але і вона згасла, коли інспектор Кампанья сказав: «Він у бігах, але далеко йому не піти. До ранку вони сподіваються його схопити».

Вона не могла більше про це думати, але не могла і думати ні про що інше. Як давно задумав Ріс прибрати концерт до своїх рук ? Швидше за все в той день, коли вперше побачив ту надвразливу п'ятнадцятирічну дівчинку, надану самій собі, самотньо сумуючу в швейцарській школі –інтернаті . Тоді-то у нього, мабуть, і дозрів задум обійти Сема, використавши для цього його дочку. Як же легко він цього домогся! Обід у «Максима», і довгі дружні бесіди протягом наступних років, і море чарівності – Боже мій, неймовірна чарівність! Він був терплячий. Зачаївшись, чекав, коли вона стане дорослою. Але найбезглуздішим у їхніх стосунках було те, що йому не довелося навіть її домагатися.. Вона сама стала домагатися його. Як же, мабуть, в душі він потішався над нею! Він і Олена. Швидше за все вони обидва були замішані в цій змові. й жахливо хотілося знати, де зараз знаходиться Ріс і що з ним буде, коли його зловлять. Від цих думок вона заплакала наскрізь.

– Місіс Вільямс...

Інспектор Кампанья, гідно схилившись над нею, простягав їй чашку кави.

– Випийте це, – сказав він. – Відразу стане легше.

– Я... вибачте мене, – вибачилася Елізабет, – за мою нестриманість.
– Ну що ви ? Про яку нестриманість може йти мова ? – м'яко сказав він. – Ви тримаєтеся molto bene.
Елізабет відхлинула гарячу каву. У нього був трохи дивний присмак. Вона підняла на нього здивований погляд, і він посміхнувся у відповідь.
– Мені здалося, що трохи віскі в каву вам не завадить.
Він сів у крісло навпроти неї, складаючи їй мовчазну компанію, за що вона була надзвичайно йому вдячна. Залишатися тут одній було б нестерпно для неї, поки ... поки вона не дізнається, що сталося з Рісом, чи залишився він в живих або загинув. Вона допила свою каву.
Інспектор Кампанья глянув на годинник.
– Патрульна машина прибуде з хвилини на хвилину. Двоє поліцейських будуть чергувати в ній всю ніч. Я піду вниз. Вам же раджу лягти спати і спробувати заснути.
Елізабет здригнулася.
– Ні, сьогодні мені навряд чи вдасться заснути.
Але не встигла вона вимовити ці слова, як відчула, що втома, немов брила, починає тиснути на її плечі. Мабуть, давали себе знати стомленість після тривалої поїздки і нервове напруження останніх днів.
– Я, мабуть, піду прилягу трохи, – сказала вона. Від втоми вона ледве ворочала мовою.

Глава 53

Елізабет сіла в ліжку, не міркуючи запитань, що її розбудило. Серце її шалено колотилося в грудях. Дивний звук повторився. Жахливий, пронизливий крик, який, здавалося, пролунав прямо за її вікном, крик гине в безодні людини. Елізабет схопилася з ліжка, на м'яких, як вата, ногах підбігла до вікна і виглянула назовні. Стояла ніч. Їй очам постав зимовий пейзаж, гідний пензля Дом'є і освітлений холодним світлом місяця. Чорні, позбавлені листя дерева, скручені від потужного напору вітру гілки. Далеко внизу kloчущe, все в піні, немов киплячий котел, море.

Знову пролунав крик. І слідом за ним інший. І Елізабет зрозуміла, в чому справа. Співаючі скелі. Це вони голосили під напором зміцнілого сіроко, стрімко проносився крізь них. І раптом голос скель перетворився на голос Рису, що благав до неї, молив про допомогу. Звук зводив її з розуму. Вона заткнула у палець

Елізабет пішла до дверей і з подивом виявила, що ледь може рухатися. Навколишні предмети пливли в якомусь тумані, і цей туман, здавалося, проник у її голову, заважаючи думати. Вона вийшла в коридор і стала спускатися вниз по сходах. Здерев'янілі руки і ноги погано слухалися, немов у неабияк підвипилої людини. Вона спробувала окликнути інспектора Кампанью, але замість голосу з горла вирвався який-то дивний каркаючий звук. Насилу утримуючись на ногах, вона продовжувала спускатися по довгих сходах.

Знову прокричала:
– Інспектор Кампанья!
Ніякої відповіді. Спотикаючись на кожному кроці, вона пройшла у вітальню. Нікого. Дотримуючись руками за стіни і меблі, побрела по кімнатах.
Інспектор Кампанья як крізь землю провалився.
У будинку вона була одна.

* * *

Стоячи в передній, Елізабет намагалася змусити себе думати. Але давалося їй це насилу. Швидше за все інспектор просто вийшов, щоб переговорити з поліцейськими в патрульній машині. Звичайно ж. Вона пішла до вхідних дверей, відкрила її і виглянула назовні.

Нікого. Тільки чорна ніч та пронизливі крики вітру. З наростаючим почуттям страху Елізабет нетвердими кроками пройшла в кабінет. Зараз вона зателефонує в поліцейську дільницю і все з'ясує. Вона підняла трубку телефону, але звичних гудків не почула. Телефон був відключений.

І в цей момент у всьому будинку згасло світло.

Розділ 54

У Лондоні, у Вестмінстерській лікарні, Вівіан Ніколз прийшла в себе, коли її везли з операційної по довгому, похмурому коридору. Операція тривала майже вісім годин. Незважаючи на всі зусилля досвідчених хірургів, вона ніколи не зможе ходити. Болісно страждаючи від нестерпного болю, вона без втоми пошепки повторювала ім'я Алека. Він повинен бути з нею поруч, тепер тільки він потрібен їй, він повинен їй сказати, що ніколи не кине її одну, що завжди буде любити її.

Але співробітники лікарні, як не намагалися, ніде не змогли його розшукати.

* * *

Відділ зв'язку цюріхської «Криміналополіцай» отримав депешу з австралійської філії Інтерполу. У Сідней був виявлений колишній агент «Роффа і синів» по закупівлі кіноплівки. Три дні тому він раптово помер від серцевого нападу. Урна з його прахом вже знаходиться на шляху додому. Ніякої інформації щодо покупки Інтерплівки не зміг заробити

* * *

У Берліні в скромно, але зі смаком обробленої прийомної першокласної приватної лікарні, розташованої в

передмісті, нерухомо, протягом майже десяти годин, застигши в одній і тій же позі, сидів Вальтер Гасснер. Зрідка перед ним зупинявся хто-небудь з обслуговуючого персоналу, пропонуючи йому поїсти або хоча б випити склянку води. Вальтер не звертав на них ніякої уваги. Він чекав свою Анну.

На жаль, чекати йому доведеться дуже і дуже довго.

* * *

В Олгіата Симонетта Палацці підняла трубку і почула в ній жіночий голос, який сказав:

– Мене звуть Донателла Споліні. Ми ніколи не зустрічалися раніше. Але у нас з вами багато спільного. Давайте зустрінемося і разом поснідаємо в «Болонезі» на піацца дель Пополо. Скажімо, завтра в годину дня. Вас влаштує?

На цей час у Симонетти був призначений візит в косметичний кабінет, але вона обожнювала всякого роду таємниці.

– Цілком, – сказала вона. – Як я вас дізнаюся?

Зі мною будуть троє моїх синів.

* * *

У своїй вітальні на віллі в Везіне Олена Рофф-Мартель читала адресовану їй записку, виявлену на каміні. Записка була від Шарля. Він втік від неї. Вона прочитала в записці: «Ти більше ніколи не побачиш мене. І не намагайся мене розшукати».

* * *

Протягом двох годин Макс Хорнунг намагався додзвонитися до Сардинії з аеропорту Леонардо да Вінчі в Римі.

– Мені *обов'язково* необхідно потрапити на Сардинію, – сказав йому Макс. – Повірте мені, це питання життя або смерті.

– Охоче вірю вам, синьйор, – відповів йому цей високопоставлений службовець. – Але на жаль, нічим не можемо вам допомогти. Сардинія геть відрізана від материка. Всі аеропорти закриті. Не функціонує навіть морська переправа. Ніхто і ніщо не може ні потрапити на острів, ні виїхати звідти, поки не припиниться сиріко.

– А коли він припиниться? – запитав Макс.

Начальник аеропорту повернувся до величезної погодної карти на стіні.

– Схоже, що він триватиме ще дванадцять годин.

Через дванадцять годин Елізабет Вільямс вже не буде в живих.

Глава 55

Раптово наступила темрява таїла в собі незліченні небезпеки, приховуючи невидимих ворогів. І Елізабет раптом гостро усвідомила, що повністю знаходиться в їхній владі. Інспектор Кампанья привіз її сюди, щоб розлучитися з нею. Він був одним з помічників Рису. Елізабет згадала, що Макс Хорнунг говорив про підміну джипів. *Той, хто це зробив, був не один. У нього були спільники, прекрасно знали острів.* До чого ж переконливий був інспектор Кампанья! *Ми перевіряємо всі літаки і кораблі, які прибувають сюди.* Ріс відразу зрозумів, що перш за все вона помчиться сюди. *Де б ви хотіли перечекати – в поліцейській дільниці або у себе на віллі?* Та в нього і в думках не було дозволити їй поїхати в ділянку. І дзвонив він зовсім не туди. Він дзвонив Рісу. *Ми вже на віллі.*

Елізабет розуміла, що потрібно негайно бігти. Але як? Тіло відмовлялося коритися їй. Очі злипалися самі собою, а ноги і руки важче з кожною секундою. Тепер вона зрозуміла, чому все це відбувається. Він підсипав їй в каву якусь отруту! Елізабет негайно попрямувала в темну кухню. Намацанням знайшовши потрібний ящик, відкрила його і знайшла в ньому пляшку з оцтом. Плеснувши оцет з пляшки в склянку і розбавивши його водою, змусила себе випити цю суміш. Їй відразу ж вирвало в раковину. Через кілька хвилин їй трохи полегшало, але вона все ще була дуже слабка. І страшно боліла голова, заважаючи зосередитися. Немов в очікуванні неминучої смерті, все всередині у неї вже почало поступово відключатися.

– Ні, – злісно сказала вона самій собі. – Так просто ти не помереш. Ти будеш боротися до кінця. м доведеться самим вбити тебе.

Вона голосно покликала:

– Рис, іди сюди і вбий мене власними руками!

Але голос її був подібний шелесту паперу. Вона на дотик стала вибиратися з кухні в передню. Зупинилася прямо під портретом старого Семюеля. Зовні на будинок налітав дико ораючий, ворожий вітер, дражня і погрожуючи їй. Одна, в темряві, вона в нерішучості стояла перед невідомістю, яка загрожувала їй смертю.. Вийти у двір і спробувати втекти від Рису або залишитися всередині і дорого віддати своє життя?

Мозок зробив відчайдушну спробу прийти їй на допомогу, і внутрішній голос що –то став нашептувати їй про нещасний випадок. Але вона погано міркувала, підмішаний в каву дурман ще не повністю вивітрився з її голови.

Раптом прийшло осяяння, і вона вимовила вголос:

– Все повинно виглядати як нещасний випадок.

Ти повинна зловити його за руку, Елізабет. Хто це сказав? Семюель? Або вона сама?

– Не можу. Занадто пізно.

Очі її проти волі злипалися самі собою. Вона ткнулася обличчям в холодне скло портрета. Ах, як добре б зараз заснути! Але вона ж хотіла що-то зробити? Але що? Що саме? Думки її плуталися, і вона ніяк не могла згадати, що хотіла зробити.

Зробити так, щоб вбивство не виглядало як нещасний випадок. Тоді фірма ніколи не потрапить в його руки.

Тепер Елізабет знала, що робити. Увійшовши в кабінет, схопила настільну лампу і з силою жбурнула її в дзеркало. І лампа, і дзеркало розбилися вщент. Вона за ніжку підняла з підлоги невеликий стілець і стала бити їм

об стіну, поки стілець також не розлетівся в тріски. Тоді вона підійшла до книжкової шафи і стала видирати з книг сторінки, розкидаючи клаптики паперу по всій кімнаті. Вирвала зі стіни тепер вже непотрібний телефонний шнур. Нехай тепер Ріс все це пояснить поліції! Не буде так, як хоче він. Вона не стане їх покірливою жертвою. Нехай прийдуть і силою вб'ють її.

Раптом немов вихор пронісся по кімнаті, підхопивши з підлоги і закрутивши в повітрі клаптики паперу. Елізабет спочатку не відразу збагнула, що сталося, потім...

Тепер у будинку вона була не одна.

* * *

В аеропорту Леонардо да Вінчі Макс Хорнунг спостерігав за тим, як неподалік від багажного відділення на злітне поле сідав вертоліт. Не встигла відкритися дверцята кабіни пілота, як Макс вже був поруч з гвинтокрилою машиною.

– Можете доставити мене на Сардинію ? – запитав він.

Пілот підозріло втомився на нього.

– У чому справа ? Я вже щойно доставив туди одну людину. Там такий вітер, що Боже впаси.

– Полетіть туди ще раз?

– Спробую, але це стане вам в копійчку.

Макс пропустив його слова повз вуха і швидко видерся в машину. Коли вони злетіли, Макс обернувся до пілота:

– А хто був той пасажир, якого ви доставили на Сардинію?

– Його прізвище було Вільямс.

* * *

Тепер темрява стала союзником Елізабет, приховавши її від вбивці. Втекти вже було неможливо. Треба знайти в будинку місце надійніше і там сховатися. Вона побігла нагору. Рис не відразу здогадується, де вона. На верхньому майданчику вона застигла в нерішучості; потім кинулася в спальню Сема. Несподівано з темряви щось стрибнуло прямо на неї, і коли вона вже було відкрила рот, щоб закричати, збагнула, що це тінь від дерева, що хитається під шаленим напором вітру. Серце її так шалено колотилося в грудях, що Рис, безсумнівно, повинен був чути його стукіт вниз..

Затримай його, стукало в її мозку. Але як?

Голова відмовлялася швидко міркувати. Перед очима все пливло як у тумані. «Думай!» – наказала вона собі. Що б на її місці зробив Семюель? Вона підбігла до крайньої спальні, вийняла зсередини двері ключ і знову закрила її на ключ, але вже зовні. Те ж вона зробила і з усіма іншими дверима спалень. І тепер вони замкнені, як свого часу були замкнені зовні ворота краківського гетто. Елізабет погано міркувала, навіщо вона зробила це, потім згадала, що вбила Арама і вони не повинні були її викрити у вбивстві. Вона побачила, як внизу спалахнув ліхтарик і став повільно підніматися вгору по сходах. Серце її завмерло: Рис шукав її, щоб убити. Елізабет побігла до сходів, що ведуть в вежу, і стала підніматися по ній, але де-то на півдорозі коліна її підігнулися, і залишок шляху вона змушена була повзти на четвереньках. Але ось вона вже на верхньому майданчику. Насилу вставши на ноги, відчинила двері баштової кімнати. «Двері, – сказав Семюель. – Закрий за собою двері!»

Елізабет закрила двері на ключ, хоча знала, що це не зупинить Ріса. «Але зате йому доведеться тепер ламати двері», – подумала вона. А як він пояснить все це поліції? Смерть її тепер обов'язково буде схожа на вбивство. Вона стала прив'язувати до дверей меблі. Але робила вона це повільно і з зусиллям, немов темрява, як вода, сковувала її руху. Спочатку вона присунула до дверей стіл, потім крісло, потім ще один стіл, роблячи все це механічно, споруджуючи цей нікчемний бар'єр перед неблаганною смертю, трохи відсуваючи її від себе. Знизу до неї донісся який-то гуркіт, потім гуркіт повторився і тут же слідом пролунав втретє. Мабуть, Ріс зламав двері спалень. Ще одне свідчення насильства, яке поліція навряд чи втратить з уваги. Він заманив її в пастку, але їй все ж вдалося хоч частково розладнати його плани. Але що-то тут явно не сходилося. Якщо Рису було необхідно інсценувати її смерть як нещасний випадок, навіщо ж йому самому ламати двері? Вона підійшла до балконних дверей і виглянула назовні, і негайно, немов прощаючись, вітер завів на її честь свою похоронну пісню. За балконом зияла порожнеча, а далеко внизу кипіло море. Вибратися звідси живою було неможливо. Тут Рис і вб'є її. Вона озирнулася в пошуках хоч якоїсь зброї, але в кімнаті не було нічого, ніж вона могла б захищатися.

У крімшній імлі їй нічого іншого не залишалось, як чекати свого вбивцю. Що ж Рис зволікає? Чому не піднімається нагору, щоб виламати двері і разом покінчити з нею? *Виламати двері.* Що-то тут не в'яжеться. Навіть якщо йому вдасться винести звідси її труп і як – або позбутися від нього, все одно йому ніяк не пояснити вчинений в будинку розгром, розбите дзеркало, виламані двері. Елізабет спробувала влізти в шкуру Ріса і самій придумати, яким чином представити все це поліції, щоб зняти з себе всякі підозри в умисному вбивстві. Вона прийшла до висновку, що є тільки один спосіб зробити це.

Але не встигла вона додумати свою думку до кінця, як відчула запах диму.

Розділ 56

З вертольота Макс бачив, що береги Сардинії були суцільно оповиті густою хмарою червоного пилу, що кружляє. Перекриваючи шум гвинтів, пілот прокричав у вухо Максу:

– Погано справа! Не знаю, чи зумію сісти.

– Ви зобов'язані це зробити ! – пропагував йому у відповідь Макс. – Летіть до Порто -Черво.

Пілот всім тілом повернувся до Макса.

– Але це ж прямо на вершині цієї чортової гори.

– Знаю, – сказав Макс. – Зможете там сісти?

– Спробую. Але шансів сісти у нас три проти одного.

– Що сядемо?

Дим тепер густо валив з - під двері і просочувався крізь дошки підлоги, а до завивання вітру додався новий звук - рев розбурханого полум'я. Отримавши вичерпну відповідь на її сумнів, Елізабет зрозуміла, що тепер вже було занадто пізно, щоб думати про порятунок. Вона потрапила в пастку. Яка різниця, що були розбиті дзеркала і меблі? Через кілька хвилин від будинку і від неї взагалі не залишиться ніяких слідів. Все спалює вогонь, як коли-то спалював він лабораторію разом з Емілем Джиплі, а у Ріса буде повне алібі, що в момент пожежі він перебував зовсім в іншому місці, і ніхто ні в чому не зможе його запідозрити. Вона програла. Він їх усіх обдунив.

Дим все більше наповнював кімнату - жовтого кольору, їдкий і задущливий, він не давав їй дихати. Язики полум'я вже лизали двері, і в неї палихнуло жаром.

Злість додала Елізабет сил.

Майже нічого не бачачи в сліпучому оці диму, вона на дотик дісталася до дверей на балкон і з силою штовхнула її. Ледве встигла ступити назовні, як полум'я з коридору перекинулося в кімнату і почало лизати стіни. Стоячи на балконі, Елізабет всією грудьми вдихала свіже повітря, а вітер несамовито тріпав її одягу. Вона глянула вниз. Балкон маленьким утилим суднобудівником висів між оповитою димом стіною будівлі і прірвою. Надії врятуватися не було ніякої.

Якщо. . . Елізабет глянула на круто йде вгору, покриту шифером дах. Якщо їй вдасться якимось чином потрапити на дах і перебраться на ту частину будинку, яка ще не була охоплена вогнем, у неї буде можливість врятуватися. Вставши на ципочки, вона спробувала дотягнутися до даху, але руки її не діставали до карниза.. Полум'я вже охопило кімнату, і язики його виривалися на балкон. Залишалася єдина можливість дістатися до даху, і Елізабет зважилася. Задихаючись від їдкого диму, вона змусила себе увійти в полихаючу кімнату, схопила стілець, що стояв за письмовим столом батька, і витягла його на балкон. Насилу утримуючи рівновагу, встала на нього. Тепер дах був поруч, але треба знайти, за що б ухопитися. Наосліп її пальці безладно шарили по карнизу, шукаючи хоч якусь зачіпку.

Всередині полум'я вже охопило фіранки, і язики його танцювали по кімнаті, пожираючи книги, килим і меблі і раз у раз виглядаючи назовні, на балкон. Раптом пальці Елізабет натрапили на що-то, що стирчить з даху. Руки її немов були налиті свинцем; вона боялася, що у неї не вистачить сил утриматися.. Коли почала підтягуватися, стілець нахилився і став вислизати з - під її ніг. Зібравши останні сили, вона підстрибнула і, вчепившись в черепиці, почала повільно повзти вгору по даху.. Тепер вона повзла по стіні гетто, рятуючи своє життя. Після неймовірних зусиль і напруги вона раптом виявила, що плашмя лежить на даху і ротом жадібно ловить повітря.. Негайно наказала собі рухатися далі і поповзла, притискаючись всім тілом до круто піднімалася даху, щосекундно ризикуючи зірватися в прірву. Діставшись до верху даху, зупинилася, щоб оглянутися. Побачила, що полум'я охопило балкон, на якому вона тільки недавно стояла. Шлях назад був відрізаний.

З даху було видно, що полум'я ще не дісталася до балкона однієї з гостьових спалень. Але вона не була впевнена, що зможе дістатися до нього. Дах круто йшла вниз, деякі черепиці були вищерблені часом і нещільно прилягали до неї, а вітер з скаженою силою намагався відірвати її від даху і скинути вниз. Один невірний крок, і ніщо вже не врятує від загибелі. Вона застигла на місці, не відважуючись зробити цей вирішальний крок. І раптом, немов за манівкою чарівної палички, на балконі виникла фігура людини, і це був Алек. Він глянув у її бік і рівним, спокійним голосом вимовив:

- Ти зможеш це зробити, бабуся. Головне - не метушиться.

Серце Елізабет радісно забилося.

- Ще раз кажу: не квапись, - спокійно розпоряджався Алек. - Після кожного руху - пауза. Все буде як в кіно.

І Елізабет стала обережно просуватися до нього, ретельно обмацуючи кожен нову черепицю, перш ніж за неї схопитися. Здавалося, цьому не буде кінця. Голос Алека, підбадьорював її, не змовкав ні на хвилину. Вона вже майже спустилася до того місця, де він стояв на балконі, як раптом з [hhh] під ноги її вилетіла черепиця, і тіло з неї вилетіло черепиця, і тіло з неї.

- Тримайся - - прокричав Алек.

Вона що було сили вчепилася в вислизаючий дах і зупинила падіння. Ось вона вже майже біля самого краю даху. Внизу під її ногами з'яє порожнеча. Тепер залишилося стрибнути на балкон, де стояв і чекав її Алек. Але якщо вона промахнеться...

Алек підбадьорливо дивився на неї знизу вгору.

- Не дивись вниз, - неголосно сказав він. - Закрий очі і стрибай. Я тебе зловлю.

Що вона і спробувала зробити. Набрала в груди побільше повітря, потім ще раз глибоко вдихнула, розуміючи, що треба стрибати, але страх переборів рішучість. Пальці мертвою хваткою вчепилися в черепиці.

- Стрибай ! - прокричав Алек.

Пальці Елізабет розжалися, і вона полетіла куди -то вниз, в простір, і раптом опинилася в обіймах Алека і в безпеці. У знеможенні вона закрила очі.

- Відмінний стрибок, - сказав Алек.

І біля своєї скроні вона відчула холодне дуло пістолета.

Глава 57

Пілот летів над островом майже на голючому польоті, ледь не зачіпаючи верхівки дерев і ухиляючись від повітряних потоків. Але навіть і на цій висоті вони були дуже сильними. Далеко попереду по курсу пілот побачив пік Порто-Черво. Одночасно побачив його і Макс.

- Ось він ! - закричав Макс. - А геть і вілла.

І раптом він помітив щось, що змусило його серце шалено забитися.

- Вона горить!

На балконі за шумом вітру і ревом вогню Елізабет все ж розрізнила звук наближається вертольота і поглянула вгору. Алек не звернув на нього ніякої уваги. Очі його, наповнені болем, дивилися прямо на Елізабет.

– Все це заради Вівіан. Я повинен це зробити заради Вівіан. Ти мене зрозумієш і пробачиш. Вони повинні знати, що ти померла під час пожежі.

Елізабет не слухала його. Голову свердлила одна і та ж думка: *Значить, це не Рис! Значить, це не Рис!* Це був Алек. Алек вбив її батька і двічі намагався вбити її. Він викрав у неї звіт і хотів всю провину спихнути на Ріса. Лякаючи її Рисом, він знав, що вона прибіжить рятуватися саме сюди, на віллу.

Вертолёт зник з виду за найближчими деревами.

– Закрий очі, Елізабет, – сказав Алек.

– Ні за що! – з ненавистю сказала вона.

І раптом звідки –то прозвучав голос Ріса:

– Кинь пістолет, Алек!

Обидва вони подивилися вниз і в світлі танцюючого полум'я побачили на галявині Ріса, начальника поліції Луїджі Ферраро і поруч з ними озброєних гвинтівками поліцейських.

– Все скінчено, Алек – знову прокричав Рис. – Відпусти її.

Один з поліцейських, озброєний гвинтівкою з оптичним прицілом, сказав:

– Я не можу стріляти, якщо вона не відсунеться від нього.

«Відсунься! – подумки благав Мал. – Ну ж! Відсунься!»

З –за дерев на галявині з'явився Макс Хорнунг і поспішив до Рису. Побачивши, що відбувається, зупинився як вкопаний.

– Мені передали ваше повідомлення, – сказав Рис. – Але, здається, я прибув сюди занадто пізно.

Обидва вони дивилися на дві фігури, застиглі на балконі, дві ляльки, осяяні ззаду відблисками піднімається над далекою стороною вілли полум'я. Вітер швидко роздув вогонь, перетворивши будинок на величезний смолоскип, що висвітлив довколишні гори і перетворив цю ніч на крімшній пекло.

Елізабет обернулася і глянула Алеку прямо в обличчя. Але це вже було не обличчя, а маска смерті, що дивиться куди –то в порожнечу. Він відсторонився від неї і пішов до дверей балкона.

– Ага, попався голубчик, – сказав внизу поліцейський і підняв гвинтівку. Пролунав постріл. Алек похитнувся і зник за дверима.

Тепер на балконі залишилася тільки одна фігура.

– Рис! – закричала Елізабет.

Але він вже сам втік їй назустріч.

Після цієї події стали стрімко змінювати один одного. Ось Рис вже на балконі, підхоплює її на руки і швидко мчить з нею вниз по сходах, а вона, все тісніше притискаючись до нього, болісно думає, що притискається недостатньо сильно.

З закритими очима вона лежить на траві, а Рис, обіймаючи її, безперестанку повторює:

– Я люблю тебе, Ліз. Я люблю тебе, моя люба.

Як зачарована слухає вона його голос, сама не в силах вимовити ні звуку. Дивиться в його очі і бачить в них і любов, і біль, і їй хочеться так багато повідати йому. Сором переполює все її істота, сором за те, що посмілася засумніватися в ньому. Все своє життя вона тепер присвятить тому, щоб вимолити у нього прощення.

Але вона занадто втомилася зараз, щоб думати про це, занадто втомилася, щоб взагалі думати про що-небудь. Немов все це сталося не з нею, а з ким-то іншим, в інший час і в іншому місці.

Головне, що Рис і вона знову разом, що вона під надійним захистом його сильних рук, що обіймають її, і цього зараз їй достатньо.

Глава 58

Він ступив немов у пекло. Густий дим, що валив звідусіль, наповнював кімнату видіннями танцюючих химер, постійно вислизують від його дотику. Звідки –то зверху на Алека раптом звалився вогонь, ласкаво торкнувся його волосся, і тріск полум'я став голосом Вівіан, яка кличе його до Вів.

У яскравому миттєвому спалаху він побачив її. Витягнувшись, вона лежала на ліжку, і її прекрасне тіло було повністю оголено, і тільки на шиї аллела пов'язана навколо неї стрічка, червона стрічка, яка була на ній в ту ніч, коли вона вперше віддалася йому. Знову голос Вівіан вимовив його ім'я, і в ньому він почув пристрасний заклик. Цього разу вона хотіла *його*, і нікого іншого. Він підійшов до неї ближче, і вона прошепотіла:

– Ти єдиний, кого я любила.

І Алек повірив їй. Він повинен був покарати її за те, що вона робила. Але він був хитер – він змусив інших платити за її гріхи. Всі ці жахи він творив заради неї. Він присунувся до неї ще ближче, і голос Вівіан знову прошепотів:

– Ти єдиний, кого я коли-небудь любила, Алек.

І він знав, що це правда.

Вона простягала до нього свої ваблячі руки, і він опустився поруч з нею на коліна. Обійняв її, і вони навіки злилися воедино. Він увійшов до неї і став нею. І цього разу він її задовольнив. І що охопило його блаженство було схоже на щемливий нестерпний біль. Він відчував, як палить її тіло, спалюючи і його самого своїм спеком, і, поки він заворожено дивився на Вівіан, червона стрічка навколо її шиї раптом перетворилася на полум'я, яке ласкаве і цілує його. У ту ж секунду вогненним метеором зверху на нього обрушилася охоплена полум'ям балка..

Як і всі його жертви, він помер у момент найвищої насолоди.

Примітки

Тут і далі числа місяців не відповідають дням тижня – помилка автора. – Прим. ред.
([Зворотній зв'язок](#))

Зміст

- [Книга перша](#)
 - [Розділ 1](#)
 - [Розділ 2](#)
 - [Розділ 3](#)
 - [Розділ 4](#)
 - [Розділ 5](#)
 - [Розділ 6](#)
 - [Розділ 7](#)
 - [Розділ 8](#)
 - [Розділ 9](#)
 - [Розділ 10](#)
 - [Глава 11](#)
 - [Розділ 12](#)
 - [Глава 13](#)
 - [Глава 14](#)
 - [Книга друга](#)
 - [Глава 15](#)
 - [Глава 16](#)
 - [Глава 17](#)
 - [Глава 18](#)
 - [Глава 19](#)
 - [Глава 20](#)
 - [Розділ 21](#)
 - [Глава 22](#)
 - [Розділ 23](#)
 - [Глава 24](#)
 - [Глава 25](#)
 - [Розділ 26](#)
 - [Глава 27](#)
 - [Розділ 28](#)
 - [Розділ 29](#)
 - [Розділ 30](#)
 - [Глава 31](#)
 - [Розділ 32](#)
 - [Глава 33](#)
 - [Розділ 34](#)
 - [Розділ 35](#)
 - [Розділ 36](#)
 - [Глава 37](#)
 - [Глава 38](#)
 - [Глава 39](#)
 - [Глава 40](#)
 - [Глава 41](#)
 - [Розділ 42](#)
 - [Глава 43](#)
 - [Глава 44](#)
 - [Розділ 45](#)
 - [Розділ 46](#)
 - [Глава 47](#)
 - [Глава 48](#)
 - [Розділ 49](#)
 - [Розділ 50](#)
 - [Розділ 51](#)
 - [Розділ 52](#)
 - [Глава 53](#)
 - [Розділ 54](#)
 - [Глава 55](#)
 - [Розділ 56](#)
 - [Глава 57](#)
 - [Глава 58](#)
-